

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Summa de casibus conscientiae

Astesanus <de Ast>

[Straßburg], nicht nach 9. Mai 1474

Incipit liber quintus Summe Astexani qui tractat de sacramento penitentie

[urn:nbn:de:bsz:31-316099](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-316099)

Incipit liber quintus Summe Alexani qui tractat de sacramento penitentie ti. primus.

In quarta parte huius libri que est de sacramentis in coi et de tribus primis sacris. scilicet confirmacione eucharistia et baptis. Sequitur quinta que est de sacramento penitentie et de sacramento unctiois extreme. Primo autem dicitur de sacro penitentie. Et primo de virtute penitentie. secundum de sacro penitentie. Circa primum primo dicitur de penitentie quod dicitur. secundo de eius origine et ordine. Circa primum quod dicitur plura. scilicet utrum penitentie sit virtus et utrum sit virtus specialis. scilicet secundum richardum. et ceterum secundum alios doctores penitentie potest quatuor modis accipi. uno modo per remedio contra peccatum mortale actuale per sacerdotes ministrando et sic penitentie est sacramentum et non virtus. Alio modo per habitum habitate homines ad penitentiam sub debitis circumstantiis et sic est virtus. tertio modo per actum penitentie et sic non est virtus sed virtutis actus. quarto modo per dolorem sensibili per peccatum commissum qui si percedit actum penitentie ipsum promouet seu intendit. si autem sequitur tanquam cactus ex illo intentio et perfectio eius ostendit. et sic non est virtus sed passio. Est igitur penitentie secundo modo accepta virtus et virtus specialis. quod secundum richardum. per hoc quod obiectum penitentie virtutis est actuale peccatum sub ratione que est transgressio diuine legis vindicabilis et expiabilis per actum ipsius penitentie. et quia sub ratione hac peccatum nullius alterius virtutis est obiectum sequitur quod actus penitentie est per se distinctus ab actibus aliarum virtutum. differentia enim virtutum inordinatur nobis per actus. distinctio autem actuum per obiecta. Est autem virtus penitentie reducibilis ad iusticiam. quod patet per illud quod dicitur de penitentia di. iii. c. i. Omnia est quodam dolentis vindicta punitionis in se quod se dolet commississe. Vindicare autem est malitiam puniendo prout ad rationem iusticie. hec richardus. Cuius autem virtutis est actus qui est peccare scilicet secundum scotum. per faciendum vim in vocabulo. penitere idem est quod penam tenere. Nec autem non tunc importat passionem pene ut liberentis. sed etiam actionem volentis respectu pene. Vnde penitentie actualis est punicio voluntaria vel voluntas punitionis. In hac autem est multa consideranda. primo velle peccatum punire siue vindicare. secundo se peccasse nolle siue peccatum detestari. tertio punitionem infligere velle libere acceptare. quarto penam infligere pacietem ferre. In quolibet horum quatuor actuum saluat appetas huius vocabuli. scilicet penitere. vnde in his quatuor parte videntur consistere significationem eius. Potest autem quilibet eorum esse actus virtutis. quod potest esse actus recte rationi conformis. non quod sit actus virtutis. id est elicite a virtute vel generatus a virtute. sed quod conformis recte rationi in quo consistit bonitas moralis actus humani. Et quod prout predictorum actuum potest esse iusticie particularis. scilicet vindicacione. idem est actus virtutis penitentie. ut de penitentie di. iii. c. i. penitentie est quodam dolentis ut scilicet se cunctis autem et tertio potest esse cuiuscumque virtutis que est in appetitu. puta humilitatis que inclinat ad detestandum peccatum superbie et ad acceptandam penam que soluit reatum superbie. Castitatis quantum ad

peccatum luxurie et sic de aliis virtutibus appetitibus. quod virtus actus potest esse actus virtutis facie. Quid est penitentie secundum diffinitionem. scilicet secundum magistrum quarto sententiarum di. xiiii. penitentie est gratia vel virtus quam cum emendationis proposito propter mala plangimus et odimus et plangenda iterum committere nolumus. et hec diffinitio de penitentie ad presens sufficiat. quod completissima est. tangit enim genus eius et actum et obiectum. Dicitur autem penitentie gratia propter simile effectum iustificationis. plangere vero sumitur ibi ceterum per plangere siue exteriori siue interiori. Intelligendum etiam quod dicitur plangere non quod peccatis siue in actu plangendi. sed quod per habitum est ad plangendum. Nota etiam quod plangere siue lugere per peccatis suis est penitentie. per malis alienis est misericordie. per bonis eternis est beatitudinis luctus. Equitur videre de secundo articulo. scilicet de origine et ordine penitentie circa quod quod dicitur plura. sed utrum aliquis penitere possit ex seipso. scilicet penitentie potest dici uno modo ceterum quod dicitur detestatio peccati commissi. et hec est in damnatis secundum illud sapientia. v. penitentie agentes. et per angustiam spiritus gementes. Detestantur enim peccatum quod fecerunt propter penam quam inde sustinent. Alio modo potest dici detestatio peccati in quantum est contra iusticiam legis dei in specie venie. et hoc non est in eis. Primo modo punire peccatum potest quod ex sola natura sine gratia aliqua. Sicut enim se homo naturaliter diligit. ita naturaliter odit omne propter quod malum incurrit. Sed in hac penitentie regnat voluntas mala cum proprii boni sit amica propter quod non est deo accepta nec sic penitentie inuenit gratiam vel veniam. Secundo modo non potest fieri sine gratia gratum faciente vel gratia data. Et hec adeo disponit ad gratiam quod nullus sic penitentie qui non inuenit gratiam et veniam. et nulli dat deus homini penitentie nisi cui proponit facere misericordiam et quod damnati hanc non habent nec habent ut supra dictum est. idem non possunt consequi veniam. Sed si per impossibile ponatur quod damnati hanc habent utique deus eis propter. Nec igitur est potissima causa irremediabilitatis peccati dyaboli quod si non potest peccare. Sed autem quod non potest penitere est quod libertas arbitrium eius et etiam damnatorum est ita in malum obstaculum quod non potest verti ad penitentiam de malo ad veniam petendam. Huius autem irremediabilitatis ratio principalis est sumenda per comparationem ad statum peccatis quod si sunt ex statu merendi et hanc assignat dam. ii. li. c. iiii. d. quod hoc est angelus causa quod est hominibus mortis. vnde sic merendi statum homo exit statim in morte ita et angelus in prima auersione. Et hoc congrue quod angelus est substantia pure spiritualis nullam habens retardationem. homo vero est compositus ex spiritu et corpore corruptibili ipsum spiritum agnate. Et hoc modus dicendi est secundum bonum super quatuor sententiarum et ceterum secundum doctores alios. Secundum autem scotum dicitur quod peccator potest ex suis naturalibus cum generali influentia dei considerare peccatum commissum et ut deus offensus et ut est contra legem dei. et ut a deo auersum et homini. et voluntas eius potest sub aliqua vel sub pluribus talium rationum considerari detestari. et ille motus continuari potest et incedi an infusio gratie. Potest etiam sufficeret esse circumstantiarum et perfecte debitis circumstantiis

Inter Scoti

moralibus. Ille autem motus de attritione. et est dispositio
sive meritum de congruo ad delectionem peccati
mortalis. In illo enim instanti quod prefixit deus esse de
bere terminum illi motus attritionis quod usque tunc
vult continuari ad hoc ut sit meritum de congruo ad
iustificationem. infunditur gratia et sic si maneat idem mo-
tus circa peccatum in eadem nature et moris quod prius. tunc
idem motus qui prius fuit informis attritio fit for-
matum scilicet gratia et sic fit contritio. et tunc simpliciter peccatum
deletur. **P**otest etiam dici quod si non continuaretur id motus
in gratia nature et moris quod prius. adhuc in illo in-
stanti gratia infunderetur. quod sufficiens meritum de con-
gruo iam processit scilicet motus attritionis sufficienter
constituitur. Et sic habet dicitur quod non oportet
ad delectionem peccati continuari aliquod actum neque
formatum neque informem. sed tamen actum penitentiae infor-
malem precedere in tempore usque ad illud instanti. prima tamen
via rationabilior videtur. quod verisimile est quod non dicitur
nunc in illo instanti actum simile in gratia moris. non
habetur id ad quod disponit habet scilicet. **V**erum penitentia
incipiat timore. **H**ic quod sic ut dicit magister iniarum
li. iiii. di. xiiii. **A**d cuius evidentiam sciendum quod
origo penitentiae duplex est. scilicet efficiens in deo et dispo-
nens in subiecto. quod deus non iustificat adultum si
ne sua preparatione. quod vero dispositio ex parte nostra vo-
luntaria est ideo non potest accipi unus modus dispo-
nendi determinatus ut scilicet in pluribus. Nam
omnes sermones morales secundum philosophum ii. eth. ut in plu-
ribus sunt intelligendi non simpliciter. Penitentia vero est reuersio
hominis existens in peccato ad deum. ideo oportet prece-
dere aliquod illuminans ad cognitionem peccati et dei.
et hoc est fides informis. per quam peccator cognoscit
seipsum peccatorem et deum ut iustum iudicem mala-
ria punientem. et ut patrem pariter suscipere per
penitentiam reuertentem aliter nunquam penitens. Aliquod
vero est retrahens ab amore peccati. et hoc est timor pene-
postquam enim homo se recognoscit peccatorem et deum
iudicem incipit timere dei iudicium et refugere
peccatum. Aliquod vero est inclinans in amorem dei. et hoc est
spes informis. Nam ex quo cognoscit deum ut patrem
prez inclinatur ad eum diligendum et de eius misericordia
sperandum aliter desperat nec penitentiam sumeret. sic ergo
ex cognitione proprie culpe et diuine iusticie generatur
timor. ex cognitione vero diuine misericordie spes. et ex his
voluntas redeundi. et ei per gemitum et alias penas
faciliter facienda. Et si incipiat facere quod in se est di-
sponitur ad iustificationem. Quia ergo timor inchoat
motum recedendi a peccato ad deum fides vero solum
ad hoc disponit. spes autem ad hoc promouet sed non dicitur
per. ideo origo penitentiae magis apparet timori per motum
dum disponens quam fidei vel spei. Magis autem di-
citur penitentia incipi timore quam generari. quod generari est pri-
cipij effectiui. sed concipere receptiui. **H**ec per. **Q**uo timore penitentia incipit. **H**ic timore simili qui
respicit penam nec tamen oportet quod sit simile cum eo quod
est causa eius in fieri non in esse sicut etiam superius medicum
ne est causa salutis non tamen est simile cum ea. sicut ei con-
cipiens est simile cum concepto non secundum esse completum sed
inchoatum et materiale. sic timor similis est cum penitentia
quo ad attritionem. **H**ec per. **V**erum penitentia sit prima
virtus. **H**ic quod sic. scilicet in via reformationis. Sciendum
enim quod virtutes omnes formate similiter infunduntur. unde
in eis non est prioritas secundum tempus tamen secundum ordinem na-
ture in operatione ad actum est in eis prioritas. penitentia vero

est reuersio ad deum. In motu autem reuersiois precedit
cognitio. sequitur spes de possibilitate pueniendi
di sequitur motus in recessu a termino a quo conse-
quitur appropinquo ad terminum ad quem. hinc est
quod in iustificatione prior est motus fidei. deinde
motus spei. deinde motus timoris. et deinde
motus penitentiae ad deum reducens. et virtutes alias
quasi introducens. **S**ed quod fides et spes non habent
rationem perfectam virtutis non secundum quod sunt informate ca-
ritate. ideo penitentia naturaliter precedit omnes virtutes
secundum esse virtutis completum. quod est intelligendum per
via reformationis imaginis quod per penitentiam fit amorio
prohibens. hinc est quod super illud **Ma. iii.** penitentiam
agite. dicitur glo. prima virtus est per penitentiam inter-
rimere veterem hominem. In via vero prime formati-
onis fides est prior. **H**ec per.

De sacramento penitentiae. secundus.

Ostea considerandum est de sacramento penitentiae
Et primo verum penitentia sit sacramentum et se-
cunda tabula post naufragium. Secundo de
materia et forma. Tercio de necessitate. Quar-
to de institutione. Circa primum quoniam plura sunt
verum penitentia sit sacramentum. **H**ic sicut per ex predi-
ctis sacramentum dicitur esse illud quod ex institutione di-
uina sub aliquo re visibili significat. Est autem du-
plex penitentia ut dicit magister in li. iiii. di. xiiii. quodam
interior tamen quod est de iure naturali quodam exterior
quod fit ad arbitrium hominis. prima non est proprie sacramen-
tum sed secunda. Est autem in hoc sacramento res peccati
remissio: signum exterioris penitentiae in quod est humiliatio
confitentis tanquam materiale. et absolutio ofen-
sionis tanquam formale. Res vero et signum interi-
or penitendo. secundum bonum. et conueniunt cum eo theo-
et per. **N**otandum vero quod interioris penitentiae potest dici
duplex. vel potest est quidam actus per se et sic est
actus virtutis et est causa penitentiae exterioris. sicut alij
actus virtutis interiores sunt causa exteriorum. vel po-
tut coniungi penitentiae exteriori in proposito et sic est
pars sacramenti penitentiae valens ad remissionem pec-
catorum et est res penitentiae exterioris et signum re-
missionis peccatorum. **I**ntelligendum etiam quod res
sacramenti potest dici quodam efficacie sacramenti et hoc
vel acta dispensatum. vel in proposito susceptum.
quod ergo remissio peccatorum actualium presupponit se
ut causa sui sacramenti penitentiae vel in actu vel in pro-
posito. ideo dicitur recte res huius sacramenti.
Hec per. **V**erum sacramentum penitentiae sit unum. **H**ic per sic
scilicet unitate ordinis vel finis quod totum quod ibi gen-
ordinatur ad unum significandum et efficiendum
ita quod nihil eorum perfecte illud signat et causat
sed omnia simul. **S**i obicitur quod non sunt simul. dicitur per
imo quantum ad propositum. Nam quod deo dicitur proponit
confiteri et satisfacere. **H**ic bonum. **V**erum sacramentum penitentiae non
requirit tantam continuationem dicendorum et age-
dorum quantum exigunt alia sacramenta. **V**erum penitentiam quoniam
audiunt aliquos per parte una die. et per parte alia die.
quoniam una die audiunt confessionem et in alia die
absoluunt et penitentiam iniungunt. Quoniam etiam dicitur qui
busdam peccatis absoluunt et eos ab alijs absolue-
dos mittunt ad alios. **H**ic rodo. **V**erum penitentia con-
grue dicatur a hieroio secunda tabula post naufra-
gium. **H**ic quod sic. per at est sacramentum et habet metaphorice
nautice et sicut nauis fracta adherendo alicui tabulae

euadit maris picula. ita etiā post. p hūana na
cura i adā naufragant et innocentia p didit p
eius peccatū. hō picula hui mundi euadit p
baptismi et pnie sacm. Sz baptisimus prima
tabula appellat. pnia vō scda. qz primo oc
currit baptisimi remediū cuius sacritas si fuerit
p dita p peccatū. nō restat remediū n pnie ad
euadendū pcti naufragū et ad pueniendum
ad salutis portum.

Equit vidē de scdo. s. de materia et for
ma hui sacri. Circa qd sciendū. q pna
materia hui sacri sūt actus pnie vt patet ex
supdictis. remota vō materia pctā sūt de qui
bus dolet et de qbus cōfiter et p qb? saul
faciat. pctā inquam non acceptanda sed de
struēda et detestanda. Absolutio vō p biteri
est ibi sicut forma. **hec tho.** et cōueniūt bon.
et pe. s. m autē nich. absolutio nō ē forma sa
cramēti pnie nisi eo mō quo dicit pars pnci
palior totū integris ē forma. sicut dicit ho
mies q testū est forma dom. et sic sumit im
proprie forma. Sz forma hui sacmēti ē ordo
ad significandū et dispositiō efficiendū pcti
remissionē. respectu cuius forme opunctō con
fessio satisfactio et absolutio sunt materiales.

Forma autē absolutōis ē hec. Absolutio te ab
cibus pctis tuis. et sumit ex vobis xpi q dixit
petro. **Mat. xvi.** Qd cunqz solueris sup terram
erit solutū et i celo. et ea vrit ecclesia i abso
lutōe sacmēti. Amōi autē absolutōes i sub
lico facte. s. miserat. cui vlt nō ē et idulgen
tiā ē. nō sūt sacramentales s; sunt orōes ordia
te ad remissionē pctōz venialiū. vñ i sacmen
tali absolutōe nō sufficeret illas dicere. qz p
biter nō signat p eas fieri absolutōz sed peccat
vt fiat. cu p dicitis cōuenit **tho.** Ratio autē con
gruētie dicte forme ē. qz sacmētū noue legis
efficit et signat vt habitū est s. et ido effectus
sacramenti d; exteri signari. In absolutōe
autē p biteri sp nisi sit ex pte dicitis defectus
ex ordinacōe dina remittunt peccata. **jo. xx.**
quoz remiseris pctā re. eis ē. q sūt sic icel
ligēda q delz pcti vincula. s. m ill p sal. diru
pili dñe vicia mea. Amōi autē remissio signat
cū d; absolutio te p modū iudicatiū et ideo ē
cōueniēs forma. **Dremittit tñ d; peccat. s. mise
reat. cui ē. vt scz effectus absolutōis nō ipe
diat. nō tñ est de eē sacmētū. s; de bñ esse ei.**
s. m tho. Absoluit em de p misteriū p biteri
inquit vobis eius assistit ad grām infunden
dā. Vñ absolutio p biteri est cā sine q n. quia
sine ea vel factio vel voto suscepta n remittit
tur post baptismū pctā. cū p dicitis cōueniūt
bon. nich. et scq. Quia tñ p biter sicut mister
absoluit cōueniēter apponit aliqd qd pue
at ad pnam auctatem scz dei vt dicat ego te
absoluo i no. pa. et fi. et. s. s. vlt d; cute passiois
xpi vlt aucte dei sicut d; ponisus **expoit. xiii.**
c. celestis gerarchie. Quia tñ h n est determi
natū ex vobis xpi sicut i baptismo. talis appō
relinquitur arbitrio sacerdotis. s. m tho.

Equit vidē de tertio. s. de necessitate sacri
pnie. cca qd qrit. v. x. h sacm sit de ne
cessitate salutis. **sc. q sic luc. viii.** si pnam n

egeritis om̄s simul pibitis. **Sciendum tñ qd**
aliqd est neciū ad salutē duplr. vno mō abso
lute. alio ex suppositōe. Absolute est neciū
i sine quo nullus salutē pōt cōseq sicut gratia
xpi et sacm baptismi p qd aliqs in xpo rena
scit. Ex suppositōe autē ē neciū sacm pnie qd
quidē neciū n ē oib; s; pctō subiactib; d; e
em. **ii. pal. vlt.** dñe iustoz nō posuisti pnam
iustis abraa ysaac et iacob his q tibi nō pec
cauerit. **Octm** autē cū d; sumatū fuerit generat
mortē. **fac. i.** et ido neciū ē ad salutē pctōris
q pctm ab eo reouea qd fieri n pōt sine sacro
pnie i quo opat vō passiois xpi p absolutōz
sacerdotis siml cū ope penitēis q coopatur
ad destructōez pcti. vñ dicit **aug. sup. iob. q.**
creauit te sine te n iustificabit te sine te. vnde
p; q sacm pnie est necm ad salutē p pctm.
sicut medicia corporis post p hō morbū picu
losū incidit. **hec tho.**

Equr videre de qro. s. de institūte pnie
circa qd qrit. qñ. quomō. vbi et a quo sit
institutū sacm pnie. **sc. de pnia ē loq duplr**
vno pnt reconciliat deo. et sic ē de dictamie
legis nature q dicit de pctō dteri et hūilia
ri debere cū qdā fidei illustratōe. et sic tale
sacm poci h; insinuatōez q institutōez. **eo ei**
q natura dictabat insinuare sufficiebat. tunc
aut dñs insinuabat qñ p pctm adā vocauit
gen. iii. vbi dicit glo. q monebat eum ad cor
redire. iux illud p bicū. redite puaricatores
ad cor. **Alio mō ē loq de pnia s; m q ē sacm**
eccie. et sic institutōz h; a lege scripta siue mo
saya siue euāgelica. **In lege mosayca qz nō**
duz erat veritas patefacta nec recōciliatio p
fecta. institutōez hūit s; m impfectōez. s. qua
tū ad gnalitātē i determiatōe oblationū que
erāt loco cōfessionis et satisfactōis. **In lege**
autē noua vbi veritas est patefacta et recōcili
atio pfecta et plena. instituta fuit s; m statum
pfectōis et qntū ad formale qd est absolutio
sacdotal. et qntū ad materiale qd ē lucida et
apta cōfessio nō solū i gnali. verū etiā i spali.
**Primū dñs instituit p se et p mulgavit. s. cla
uū pntem. Mat. xvi. et iob. xx.** Scdm vō insti
tutū fuit p aplōs. vlt vt meli; dicā p mulga
tū. qz dñs aplōs docuit et ipi a dño edocti et
aucte ab eo accepta imo eius aucte p mul
gauerūt. n em nobis tradiderūt n qd ipi a dño
vlt a spū dñi acceperūt s; m bon. **Recolligē
do ergo p dicitā de institutōe pnie breuiter**
dō est q pnia instituta ē qntū ad actū interio
rē a lege nature. et qntū ad actūz exteriorē a
lege mosayca q pncipiebat p pctis qdā sacfi
cia. s; quo ad modū dtermiatū i vtroq; a lege
noua q pncipit cōfessionē et satisfactōez ad ar
bitriū hois faciēda et facere. **Ad h aut vltio**
h; q sit sacm et cā remissiois pctōz. **hec pe.**
**Aliq dicit q sacm pnie imediate fuerit insti
tutū a xpo etiā s; m oēs pres suas. Vñ em xpi**
passioē instituit h sacm qntū ad interiorē dtri
tōez penitēis. s; qntū ad opis satisfactōez. cū
dixit **luc. v.** Nō veni vocare iustos s; pctōzel
ad pnam. **Et p alia vba quib; ad pnam inui
tabat. maxime cū dixit n pnam egeritis om̄s**

Handwritten notes in the right margin, including a large initial 'E' and some illegible text.

Handwritten note: pnia dignitas etc.

Small handwritten note in the left margin.

simul pibitis. luc. xiii. Confessione aut iplicite
in exeplo cu dixit leproso. vade onde te sacer
doti. Mt. viii. Absolutioz aut i misterio scz i la
zaro resuscitato. cu dixit soluite eu. Io. xj. Sz
expsse n dedit autem absoluendi vsqz post re
surrectoez cu dixit eis ut hnt. Ioh. xx. Accipite
spmsanctu. quozz remi. pe. re. eis. An vo pta
rez iurisdicōis sup tota ecciam pmisit se da
turū petro cum dixit ei. Mt. xvi. ubi dabo cla
ues regni celoꝝ. et qdcunqz ligaueris etc. nō
tūc dedit vñ decretū anaclei. di. xxi. i no
uo testamēto. exponendū ē de pmissione sym
glo. ibidē. Nec tūc tūc pmisit se datūꝝ po
testate iurisdicōis. sz etiā pntē absoluēdi et
ligādi i foro pnie q p resurrectoez cu alijs
discipulis accepit. sz pntē iurisdicōis sup to
tam ecclesiā sibi sola fuit data p se et succes
soribus eius cum xps post resurrectoez suam
dixit ei palce oues meas. io. xxi. qd pōt pba
ri p i qd habet. v. di. considerandū. et. c. fide
lioz ex de ele. figtu. h. rich. sed de h vide infra
ti. de institutōe confessionis quid dicat sco.

De quibz pnia debz agi. ti. tertius.

Eande considerandū de quibus pnia dz
agi et cca hoc qrunz plura. pmo vtz
pnia sit agēda d pntō originali. hē q
nō. Nam pnia non est nisi de facto ppo et vo
luntario. origin ale aut n est factū p m nec vo
luntariū voluntate que sit i ipō sz i altero. ido
pnia i eo nō requirit. In adulro tū illo confi
derato requirit displicētia eius sicut et cuiꝝ
libz mali. ideo dicit aug⁹ li^o de coz. et grā q
pntō p originali est arguēdus supple ne i il
lo velit pmanere. h. tho. Vtz de pntō āte
baptismū omisso. hē huiꝝ habet s de suscipi
entibz baptismū qōne. vtz pnia reqrat ante
baptismū. Vtz de pntis mortalibz ppetra
tis p baptismū. hē q sic. In baptismo em da
tur grā ad purgatōez peccatoꝝ pteritoꝝ nō
aut ad cōfirmatōez oca pntā futura. vñ p ba
ptismū pōt hō peccare. et qz itez baptizari n
pōt. pnie remediū mia diuina ei puidit. Sz
oia ad hebreos. xl. voluntarie nobis peccā
tibus n relinqtur hostia p pntō. hē apls lo
quit de hostia quo ad effectū passionis i ba
ptismo. Si vo obicit illud Ioh. ii. q nat⁹ ē ex
deo n peccat. dicend q h sic intelligi. f. q ta
lis p se n peccat sz inqntū est ex deo nat⁹ sz
nihilominꝝ peccat inqntū peccare pōt. h. pe.
Vtz possit agi pnia de quolibet pntō actu
ali. hē p sic. dicit em spūs vnict⁹ carnia sepatō
a carne. qz ille est susceptibil pnie. h non sym
dam. hē est p de omi pntō omisso a spū i car
ne exnte dū ē in carne pnia agi pōt. vñ crisos
etiā si ad sumū pueniat qz maloz de⁹ libēter
suscepit reuertentē. p sepatōne vo a carne n
pōt. Sūt tū pntā de quibz pnia difficiliꝝ agi
tur q sz nō cōmittunt fragilitate carnis vel
ignozātia obnubilare rōis p carnē. sz ex mali
cia sicut pntm spūs sepati. ideo difficiliꝝ agi
tur pnia de his qz de alijs. et de tali pntō po
test intelligi i^o. Mt. xiiij. Qui dixerit vñ oca
spmsanctu non remittet et nec in hoc seculo
nec infuturo non remittetur ei. id est vix vel

n defacili. qz tē pntm n hz i se cāz excusatio
nis. vel qz p tali pntō puni^t aliqz i hoc se^o
et i futuro. vñ vñū i^o est intelligendū de fina
li impnia vt dicit aug⁹. i libro de verbis dñi
Sz final impnia dz dupl^r. vno modo ppositū
nun p penitēdi. et sic est pntm in spmsanctum
Alio mō final pnie puatio. et sic dicit dicitōz
cuiuslibet pnti finalis. pmo^o pōt de eo pnia
esse. n. n qz sic nihil aliud est q pntatō pnie
hec pe. Vtrū reqratur pnia siue cōnticō de
singulis mortalibz. hē q cōnticō pōt cōside
rari dupl^r scz qntū ad sui pncipiū puta cogi
tōem q qz cogitat de peccato et dolet. et si n
doloze dicitōis saltē attritōis. vel qntū ad su
um terminū. puta qn doloꝝ ille iam grā infos
mat qntū ergo ad pncipiū opozz q sic d sin
gulis pntis q qz habz i memoria. vñ sup ill^o
psal. lauabo p singulas noctes. glo. p lingua
la pntā cōsciam habe. qntū vero ad terminū
sufficit vna cōis de oibus. tūc em ille motus
agit vi oim dispositōnū pcedentiū. hec tho.
Intelligendū aut q pntā mortalia aut sūt ha
bēti nota. aut ignota. de notis est nētia cōnti
tio et pnia ad hoc vt remittant de lege cōi. n
tū in cōi. h. etiā i spāli. si ad cogitandū d quo
libet i spāli assit oportunitas pportōnata in
firmitate hūane qd iō dico. qz possit dū gere
q pntōz esiet in tali piculo q pnis possz reco
gitare de quolibz i spāli n tū habet oportu
nitatē pportōnatā hūane fragilitati. Ignota
aut aut sūt ignota qntū ad factū. nō aut qntū
ad ius. vt cū pntōz nescit se aliquid fecisse qd
tū scit esse pntm mortale. Aut sūt ignota qntū
ad ius. n aut qntū ad factū. vt cū pntōz scit se
aliquid fecisse qd non credit esse mortale pntm
et tū est. Aut sūt ignota qntū ad vtrūqz istoz.
Et quocūqz istoz modoz accipia^r ignozātia
subdistiguēdū ē qz ā ē inuicibilis. et de pntis
sic ignozat n est nētia pnia i spāli. sz sufficit
q de illis peniteat in cōi inqntū scz peniez d
oibz mortalibz. Si aut ignota sūt sibi ignozā
tia affectata. q ē qn hō vult ignozare. vñ cras
sa. q est qn ignozās velle scire. n tū vult ita
efficaciter idagare q qntū hūana patie siue
pmitit fragilitas velle facere qd in se est ad
hoc vt sciat. De mortalibz istis duobz mōis
ignozatis necessaria est pnia i spāli. Nec tam
sic ignozās pplexus est. qz pōt facere qd i se
est ad h vt sciat. qd si fecerit. aut sibi deus ea
maifestabit aut indulget. I^o aut abzo. sup i^o
ad ro. i. Ignozās etc. guissime peccas. qz igno
ras. Loquit ibi d gūitate pnti n pnti. Vtz
pnia requirat de pntis sciēter omisissis. et po
stea oblitis. hē aut aliqz est oblit⁹ i spāli et
recoꝝdat⁹ i gnali. et sic tenet penitere et dte
ri i gnali. de negligētia sua ppter quā venit i
illā obliuionē. et tenet facere qd i se ē vt re
coꝝdet⁹ i spāli. vel p recogitatōez vñ p oioez
Aut ē oblit⁹ i spāli et i gnali. et sic adhuc te
net penitere i gnali. n sub dicitōe sz sub pba
bili estimatōe. dz em hō pbabi^r crede q i ml
tis offēdit quozz nō memit. et sic ex hac estia
tōe doleat sic si eēt cētus et peitēs et dicit⁹
Sz obicit h. qz sup i^o. i. coz. iiii. nihil mihi

edisa? su h in hoc n iu. su dicit glo. quia poe
 latere qd nescio ergo pctm latens pot ipedire
 iustificatoez. ergo exigit pniaz. hē si pctm la
 reat p negligētia ipedit iustificatoez aliter n
 Vtz pnia siue dicitio reqrat d omnib9 cir
 cūstancijs mortaliū pctōz. Et videt q sic qz
 dicit aug9 q hō debz cōteri d singul circūstā
 cijs. hē circūstācie qdā trahūt ad aliud gen9
 pcti. qdā n. cōtricio d circūstāciji primis est
 sub pcepto. s3 cōtricio d secundis ē sub dōilio.
 Illud tñ pceptū n obligat ad sp h qñ ē locus
 et tps. et qñ peitens ita se maceravit et sensu
 alitate domavit q ad cogitatoez circūstācia
 rā ignis occupie n calefacit. s3 magis idignatō
 volūtatis crescit. tūc em d3 tlia cogitare max
 ime qñ ē i acta oiois et gemitu. alias d3 tlia
 potius abigē q rumiare. maxime i pctis car
 nis i quib9 h3 hō incitatōez intra ppter qd si
 gnāter dicit. i. cor. vi. fugite fornicatōz. q.
 d. n. tñ i volūtate et ope s3 etiā i recogitōe
 h3 hō. Vtrū pnia d pctis venialib9 sit nēcia
 h3 hō nich. de pctis venialib9 pniaz eē ne
 cessariā duplr pot itelligi. aut q sit nēcia ad
 eoz remissionē. aut q sit nēcia ad salutē. Pri
 mo d lege cōi pnia ē nēcia d pctis venialib9
 explicite vlt iplicite i spāli vlt i cōi. qndiu em
 volūtas inordinatōi actualr inherz oportz eā
 inordinatā eē. vñ ad remissionē pcti venial ne
 cessariū ē q volūtas dīnat iordinatōi inherē.
 Nec tñ h sufficit de lege cōi. s3 etiā reqrit q
 iordinatōez pēnitā actualr detestet explicite
 vlt iplicite. vt illa detestatō sit totā emēde so
 lutio et radix seu fūdamētū totā solutōis. Ali
 qua em emēda p quacūqz volūtaria i ordina
 tōe deo debet. Secdo mō nō est nēcia pnia de
 venialib9 pctis p se i hac vita qz simul stare
 pnt cū grā in cuius vīute cū ea volūtas dete
 stat p mortē i purgatorio remittūt. Per ac
 cidēs tñ est nēcia pnia de illis i hac vita. scz
 aut rōne dubij pbabil. vt qñ vehemēter hō
 dubitat vtz pctm sit veniale vlt mortale. tūc
 em si de illo n peitet expoite se discrimi tanp
 cōtempoz sue salutis. Aut rōne piculi. s. qñ
 ppendit hō aliq affectōez deordinatāz venia
 lem tñ ita i ipō intēdi. q pbabilr cōiecturat
 q n eā p pniā abiciat trahat ipz i pctm mor
 tale. Aut rōne statuti qñ. s. hō n h3 n pctm veia
 le cū teneat semel i āno dīfiteri ppter statutū
 eccie. s3 h vltimū n dcludit q sit nēcia pnia
 interior. vñ dato q hō n hñs n pctā venialia
 n peniteat de ill nec velit ea dīfiteri suo p sibi
 tēto nō est ecclesiastici statuti trāgressoz. De
 quolibet tamen veniali implicite vel etiā ex
 plicite ē nēcia pnia i hac vita vlt in alia ad h
 q hō dsequat vitā eternā. qz nullū pctm qñ
 tūcūqz leue siml pōt eē cū grā. hec nich. et
 cōcor. bon. tho. et pe. Scot9 vō dicit q statu
 tā eccie nō stringit hñces tñ venialia. Aliq vō
 sic dītin gūt. s. q venialia qdam sūt ex tem
 peatōe. et de his n tener hō cōfiteri n de cō
 gruo. qdā ex cogitōe volūtate vel cōsensu.
 vt cogitātō de muliere vlt delectatō. citra cō
 sēsu i dlectatōe. et d his tene hō peitē n siml
 p l. s3 i casu siue p loco et tpe scz quando ea

recogitat ne si ofendat cadat. Quedā vō sunt
 cum volūtate et cōsensu vt mendaciā iocofū
 et d hōmōi qz p sui mltitudinē augēt libidinē
 tener hō penitē ne mltiplicēt et discrimi se
 cōmittat. Vñ de his sanū est dīliū h3m augu
 sustinere pniā. et h mōd9 dicēdi ē h3m bon.
 S3 obicit illud gg. q est gutta aq ad cami
 nū h est veiale ad feruorē caritatis. s3 feruor
 caritatis pot esse sine dicitōe. pot em aliqua
 feruētē dūertū i deū et tñ tūc d pctō n dolere
 qd est dīfiteri. ergo veniale pot dimitti sine cō
 tritōe. hē licz feruor caritatis possit esse dum
 hō fert in deū motu caritatis. tñ in illo mo
 tu dīnet implicite displicētia venial vnius
 vel pluriū vel oim. qz si feruenter fert i deū
 displicet ei quicqd a deo retardat. vñ pot eē
 tam feruēs mot9 caritatis i deū q oia venia
 lia dsumit etiā sine actuali cogitōe ipozum
 Obicit ec qz aliq9 exñs i veniali peccato
 pot doemēs mori et tlr q statim euolat. vt si
 ppter fidē pzi9 dēssaz occidat. s3 dū dormit
 nō pot dīfiteri. ergo cū ei etiā veniale dimittat
 videt q sine dicitōe possit veniale dimitti.
 hē p passio pro rpo suscepta obtinet vim ha
 pūsim vt dictū ē s. et ideo purgat ab omi ve
 niali et mortali n inuenit volūtate actuali
 obstitentē. et ideo illud pctm veniale qd for
 te etiā post dīfessionē feruētē incurrit n retar
 dat eū qñ euolat. Alijs aut q moriunt dormi
 entes dimittat illud veiale etiam quo ad cul
 pam post mortem. hec tho. Vtz ad pniā
 pctōz venialiū requirat q n tñ de pteritis
 doleat s3 etiā qd a futuris cauere pponat. hē
 q n. Plā hō i grā cōstituet pot vitare oia pec
 cata mortalia et singla. pot etiā vitare venia
 lia s3 n oia vt i li. ii. dixi. Et idō pnia de pteri
 tis mortaliū reqrit q hō pponat abstinē ab
 omibus et singul mortaliū. S3 ad pniā ve
 nialiū reqrit q hō pponat abstinere a singul
 n tñ ab oibus. qz hoc infirmitas hui9 vite n
 patit. et idō i dicitōe de venialib9 n exigit
 ppositū n peccādi veniali sicut in cōtritōe de
 mortali exi gebat. s3 qd displiceat ei et pctm
 pteritū et infirmitas q ad veiale incliat licet
 ab eo oino imunis esse nō possit. Debet tamē
 habē ppositū se pparādi ad pctā venialia vi
 tāda. alioqn eēt ei piculū deficiēdi seu tollē
 di ipedimēca spūal pfectus q sūt pctā venia
 lia. hec thomas.
 De effectu pnie. ti. qrtus.
 Oītea dīfiderandū est de effectu pe
 nitēie et primo qntū ad remissionē
 pctōz mortaliū. scdo qntū ad re
 missionē pctōz venialiū. tertio qntū
 cū ad reditū dimittōz peccatoz. qrtō qntū
 ad restitutōez vīutū Circa p mū qntū pla. s.
 vtz p pniā pctā tollāt. hē h3m scotū q sic
 adult9 p mā gram delentēz originale pot hre
 duplici via. s. vlt ex receptōe baptisimi vel ex
 bono motu disponēte de cōgruo ad grāz. Ita
 etiā grāz delentē pctm actuale mortale pot
 hre duplici via. s. p penitēdi actū. vel p pnie
 factēntū. In prima via reqrit ad susceptiōne
 grē mot9 meritoz d dgruo. In scda n reqrit

talis actus qui sufficit ad meritū de congruo
sufficit voluntaria receptio sacramenti penie sine
fictioe. id ē cū intentioe suscipiendi qd cōfert
eccia et sine obice peccati mortal. tunc em̄ re
cipit effectū sacramenti penie et grām penialem
et hoc n̄ ex merito sicut i p̄ma via s̄ ex pacto
dei assistētis suo sacramento ad illū effectū ad
quē instituit ip̄m et hoc i vltio instati platio
nis verborū absolutōis. Alias nō appareret
quō sacm̄ penie est scda tabula. si nunqm̄ p̄ i
v̄t ē sacm̄ recuperari possit grā. s̄ t̄m p̄ attentōz
tanqm̄ p̄ dispositōez p̄uā et p̄ cōtri. dēz tanqm̄
p̄ dispositōez cōpletuā. Ad hoc ē etiā qd dicit
M̄. xxvi. et ioh̄. xx. quoz remiseritis p̄cā rē
S̄z obicit̄ i d̄ qd dicit auḡ sup̄ illud psal.
dixi confitebor aduersū me iniusticiā meā do
mino rē. Nō inq̄t p̄nūciat s̄ p̄mitit se p̄nū
ciatur et deus dimittit. h̄ q̄ ex hoc n̄ seq̄t̄
q̄ p̄ sacm̄ penie nō dimittat̄ p̄cā. quia si illa
alia dimissio q̄nqz nō assit. nō t̄m deficit hec q̄
min̄ requirit. s̄. intēōz r̄cipiēdi sacm̄ sine obi
ce d̄tra ei⁹ effectū. h̄ sco. Vt̄ p̄nā requirit̄
necessario ad delectōez p̄cā mortal. h̄ hic se
cundū scotū. Ad maiore t̄m intelligētiā vidē
dum ē vtrū i p̄cōze cessate om̄i actū p̄cā moz
talis maneat aliqd̄ a quo dicit̄ p̄cōz. quia si
nihil maneat videtur q̄ p̄ p̄niam nihil deleri
possit. Circa hoc ergo sciendū s̄m̄ eundē q̄ n̄
manet i eo aliqd̄ reale absolutū vel respectū
positū vel p̄uatū a quo dicit̄ p̄cōz. qz si di
cat̄ manere aliqd̄ derelictū ab actū p̄cā illd̄
n̄ est formal̄ peccatū. qz p̄cōz ē i iustificatio.
sicut habitus vitiosus vel dispositō ad illuz
manet i iustificato subito. qd̄ patz. qz in p̄nci
pio est p̄nus ad exequendū inclinatōez illi⁹
habitus vitiosi. s̄ pugnādo cōtra eū meretur
et aq̄rit hitū cōtrariū. Manet aut̄ t̄m quedam
relatio rōis inq̄ntū ē obiectū intellect⁹ v̄bo
lūtas di qz post. p̄ q̄s p̄cā om̄is intellect⁹
di p̄uidz et volūtas ei⁹ ordiat eū ad penā cor
rūdetē p̄cōz p̄ oī tpe donec p̄ea debita sic so
luta. Predicta aut̄ relatio rōis. s̄. ordiatio ad
penā p̄t̄ ē disconueniēs aie d̄z macula eius.
s̄m̄ v̄o q̄ ē formal̄ obligatio ad illā penam
d̄z reat⁹. s̄m̄ aut̄ q̄ est act⁹ volūtas diuine
dicit̄ offensa. In do em̄ irasci v̄l offēdi nihil
aliud est q̄ velle vindicare pena tali. His vi
sis dicendū est ad q̄stionē p̄ncipalē. q̄ illd̄ qd̄
dictū est remanere i p̄cōze p̄ actū p̄cā dele
ri p̄cōz. Et q̄nqz dele⁹ s̄m̄ illd̄ symboli remissio
nem p̄cōz. id est deus ē remissiuus peccato
rū et q̄nqz remittēs p̄cā. Nō remittit aut̄ de⁹
sine pena vel aliquo equalēte i acceptatione
sua. qz p̄ qd̄cunqz peccatū offendit̄ deus. of
fensa aut̄ eius v̄l ira vt̄ dictū est. est ei⁹ velle
vindicare vel aliqd̄ sufficiens ad placandū exi
gere. ergo quocūqz p̄cōz posito deus vult v̄
dicare se de peccāte hoc aut̄ est velle punire
ergo ad delectōez p̄cā requirit̄ aliq̄ punitio
vel aliqd̄ equalēs i acceptatōe d̄ma. Nō t̄m p̄
q̄mcūqz punitioe dele⁹ p̄cā. s̄ p̄ aliq̄m de
lec⁹ p̄ aliq̄m n̄. vt̄ patz de pena d̄natoz et d̄
illa pena q̄ statim seq̄tur culpā s̄m̄ i d̄ auḡ. li.
cōfessionū. Iussisti d̄ne et ita ē vt̄ pena sit lib̄

quisqz p̄cōz. Inter punitōez aut̄ q̄ p̄cā delet
et punitōz q̄ nō dele⁹ n̄ ē aliq̄ d̄ra ita p̄bab. l̄
sicut d̄ra voluntarij et inuoluntarij. tū qz p̄ni
tio d̄natoz p̄ quā peccatū n̄ delet̄ longe
maior est punitioe viatoz p̄ quā p̄cā delet̄
p̄ qd̄ patz q̄ magis et minus n̄ facit differen
tiā inter punitōez delentē peccatū et n̄ delen
tem. tum qz videmus i offēsis p̄ pena vel dis
plicitia voluntaria placat offēsu. nō aut̄ oīno
inuoluntaria et cum murmure accepta. Igit̄ ra
tionabile ē si p̄ aliquā penā deleri habeat of
fensa et p̄ aliquā nō. p̄ pena voluntaria regu
lariter req̄rat̄ ad delectōez peccati. Et p̄dictis
igit̄ patet q̄ ad delectōez peccati mortal post
baptisimū cōmissi req̄rit̄ punitio voluntaria v̄l
volūtas punitōis. et p̄cōsequēs p̄nā sine q̄
neutr̄ illoz esse pōt p̄nā actualis. id ē act⁹
penitēdi indistincte accipiēdo actū penitēdi
ad quolibz actū sup̄dictoz. Intellige t̄m q̄
ad delectōez peccati nō req̄rit̄ simpli⁹ necessa
rio actus penitēdi qz de⁹ posset si vellez remit
tere p̄cā sine om̄i. Tu eius cui remittit. pos
set etiā remittere p̄ aliquē motū feruentē dile
ctōis i deū sine q̄ cūqz p̄dictoz. q̄tuoz actū
sub ip̄a rōe puta i actū feruentis ad martiriz
statim sustinendū ubi forte n̄ esset cogitatio d̄
quolibz p̄cōz p̄missio. nec p̄cōsequēs ali
q̄s illoz actū et h̄ formal̄ licz v̄nualiter i
illo motū esset act⁹ penitēdi sc̄o mō. Et ideo
supradictū est q̄ actus penitēdi regulariter
requirit̄ ad hoc vt̄ peccatū mortale deleatur
qz regulariter dicit̄ fieri illd̄ qd̄ sic s̄m̄ regu
las determinatas a sapia diuina. quaz una est
q̄ p̄cā cōmissū n̄ deleat̄ sine displicitia ei⁹
ad qm̄ r̄duci p̄nt̄ alij tres act⁹ p̄cōdi. Vt̄
p̄ p̄niam possit v̄nū peccatū mortale remitti
sine alio. h̄ p̄ n̄ qz est; d̄tra p̄fectōz mie dei
cuius p̄fecta sūt opa vt̄ d̄z de utro. xxij. Vn̄
cuius miserec̄ totali⁹ miserec̄. et h̄ est qd̄ dicit̄
auḡ i li⁹ de p̄nā. et habetur de pe. di. iii. q̄.
item. ubi dicit̄ p̄ quedā impietas infidelita
tis est ab illo qui iustus est dimidiā spare ve
niam. Vt̄ remissa culpa p̄ p̄niam remane
at reatus. h̄ p̄ p̄cōz remane. sicut em̄ q̄ hoies
ita et qui deū offēdit dupli⁹ peccat. qz cōtra
eq̄litate amicitie inq̄ntū affectū d̄bitū n̄ ip̄e
dit. et cōtra eq̄litate iusticie inq̄ntū illi rē v̄l
honorē vel obsequiū subtrahit. oportet er
go vtrūqz restituere. et qz restituta amicitia
non statim restituitur res ablata. ideo post re
missionē culpē remanet reat⁹ pene satisfactorie.
hec t̄bo. Vt̄ remissa culpa mortali tol
lant̄ om̄s reliq̄e peccati. h̄ q̄ non oportet.
Nā peccatū mortale ex p̄e cōuersiōis inordi
nate ad bonū cōmutabile q̄ndā dispositōz cau
sat in aia vel etiā habitum si actus frequēter
iteret̄. sicut aut̄ dicit̄ est culpa mortal p̄cā
remittit̄ inq̄ntū tollit̄ per grām auersio men
tis a deo. sublato aut̄ eo qd̄ est ex p̄e auersio
nis nihilomin⁹ remanere pōt i d̄ qd̄ est ex p̄e
cōuersiōis inordinate. cum hāc cōtingat esse
sine illa vt̄ prius dictū est. Et ideo nihil p̄bi
bet q̄n remissa culpa remaneat dispositōes ex
p̄cedenab⁹ actibus causas q̄ dicunt̄ reliq̄e

peccati. remanent cū debilitate et diminute. ita ut hōi dñent magis p modū dispositio nis p modū habitū sicut etiā remanet fo mes post baptisimū. Quō ergo verū ē quod aug⁹ dicit libro de pnia. Nunq̄ dñs aliquē sanauit quē oīno n̄ liberauerit. totū em̄ hoiez sanauit in sabbato qz corpus ab oīni infirmitate et aīam ab oīni cōtagione. *h̄c dñs totū hoiez pfecte curat. s̄z aliqñ subito sicut soerū petri statim restituit pfecte sanitati ita ut surgeret et ministraret. sicut legit̄ luce. iiii. Qñqz aut̄ successiue curat sicut legit̄ d̄ ceco illuīa: to. viii. Ita etiā spūali qñqz tāta cōmotiōe cōuertit eoz hoīs. ut subito sequat̄ bonitatem pfecte spiritalē n̄ solā remissa culpa. sed etiā sublatis oīb⁹ reliqijs pcti ut p̄z de magdalenā luce. viii. qñqz aut̄ p̄ remittit culpas p grām opantē. et postea p grām coopantem successiue tollit pcti reliquias. hec tho.*

Ira h̄m scz remissionē venialiū q̄run⁹ p̄a scz. ut pctā venialia sine pnia interiori possint dimitti. *h̄c huius q̄stionis habetur i titulo imediate p̄cedēti in vltima questione.*

Verū venialia deleri possint sine grā. *h̄c q̄ nō. oīe ei pctm̄ aliquo mō aīam fedat et ali quo mō deordinat et necesse est ex hoc q̄ deo displiceat. quia igit̄ nota displicentia mīma que esse possit. sine habitu q̄ reducit ad cōplacētā et amicitā auferri nō p̄t. ideo tenendū est oīno de oīni pctō gñaliter q̄ nullum oīno p̄t deleri sine grā ḡtum faciēte. Sic em̄ decreuit nos diuina sapientia sanare. et h̄ dī cū sancti et sonat scriptura que maxime poie grā esse nēcīam ad delēda pctā. Ut ad remissionē venialiū pctōz requirat̄ grē ifusio *h̄c q̄ nō. Nam vnūqz tollit̄ p suū oppositum. peccatū aut̄ veniale nō cōtrariat̄ grāie habitū vel caritatis. s̄z retardat actum eius inq̄ntū hō nimis iherz bono creato licz n̄ cōtra deū. Et ideo ad hoc ut pctm̄ veniale tollatur nō requirit̄ q̄ infundat̄ aliq̄ grā habitua lis. s̄z sufficit aliq̄s mot⁹ grē vel caritatis ad eius remissionē. Quia tñ i habētib⁹ vsū liberi arbitrij i q̄ib⁹ em̄ p̄t esse pctā venialia n̄ cōtingit esse infusionē grē sine actuali motu liberi arbitrij in deū et in peccatū. ideo qñcū qz de nouo grā infundit̄. peccata venialia remittunt̄. hec tho. Vñ nota. q̄ sicut i corpore cōtingit esse maculā dupl⁹. vno mō p puatōz eius qd̄ requirit̄ ad decorē puta debiti coloris aut debite p̄portōis membrōz. Alio mō p sup̄ductōz alicui⁹ ipediētis decorē. puta lūa v̄ pulueris. Ita i aīa inducit̄ macula vno mō p puatōz decoris grē p pctm̄ mortale. alio⁹ p inclinatōz affect⁹ inordinatā ad aliquid tempale. et hoc fit p peccatū veniale. Et ideo ad tollendā maculā pcti mortalis requirit̄ infusio grē. s̄z ad tollendā maculā peccati venialis requirit̄ aliquis actus procedens a grā p que remoueat̄ inordinatā adhēsio ad re epalem. Per q̄ remedia remittunt̄ venialia pctā. *h̄c sicut dicitur est ad remissionē venialiū peccatōz n̄ requirit̄ noue grē infusio s̄z sufficit aliq̄s actus procedens ex***

grā quo aliq̄s detestat̄ peccatū veniale. vel explicite vel saltem implicite. sicut cū aliq̄s feruēter mouet̄ i deū. Et ideo q̄duplici rōe aliq̄ causant remissionē venialiū pctōz. Vno mō inq̄ntū in eis infundit̄ grā. qz p infusioez grē tollunt̄ pctā venialia ut dicitur est s̄. Et hoc mō p eucharistiā et extremā vnctionē et vniuersali⁹ p oīa sacramēta noue legis i quibus conferit̄ grā peccata venialia remittunt̄. Vñ credendū est q̄ aliquo nihil de peccatis suis cogitāte s̄z tñ passiōz xp̄i recolēte i sacro eucharistiē feruēter. q̄ venialia pctā vel oīa vel quedā remittunt̄ ei p grām ad vitam. Et sic dicendū q̄ licet venialia valde oīgrue deleant̄ p pniām. p̄nt tñ deleri p grām. ad vitā et h̄ modus dicendi est h̄m bon. Secūdo inquitum sūt cū aliquo motu detestatiōis pctōz. Et hoc mō confessio gñalis tonsio peccatōis et oīo dñica opantur ad remissionē venialium. Nam in orōne dñica petimus. dimitte nobis debita n̄ra. t̄cō mō inq̄ntū sūt cū aliquo motu hūiliatōis vel deuotiōis et reuerentiē ad deum et ad res diuinas. Et hoc mō bñdictio epalis. aqua bñdicta. panis bñdictus. cōpasio alieni peccati. delicti dimissio et siq̄ alia h̄mōi sunt. opantur ad remissionē venialium. In talibus em̄ ut in plurib⁹ est humiliatio et deuotio que ē actus grā informāt⁹ veniali re pugnās. q̄ q̄ntū ē d̄ se caritatis feruorē et deuotiōez diminuit. q̄rto rōne alicuius penalitatis annexē q̄ delectatōi inordinate repugnat. put̄ illa pena iuncta est ordini. ergo et h̄ mō plura ex p̄dictis et quecūqz leuis pena opantur ad remissionē venialiū. S̄z videt̄ q̄ superfluant̄ p̄dicta remedia cum pnia sufficiat ad remissionē venialiū. *h̄c q̄ nō sup̄fluit qz oīa ista causant remissionē venialiū inq̄ntū inclinant aīam ad motū pnie qui est detestatiō peccatōz implicite vel explicite. h̄c tho. Verū veniale peccatum remitti possit sine mortali. *h̄c q̄ nō sicut em̄ supradictū est remissio culpe cuiuscūqz nunq̄ fit n̄ p virtutem grē. Ille aut̄ qui est in peccato mortali caret gracia dī. Vñ nullū pctm̄ mortale sibi remittit̄. Ut vnum veniale remitti possit sine alio veniali *h̄c q̄ sic. Nam pctm̄ veniale n̄ excludit oīez actū grē p quem possūt alia pctā venialia remitti. s̄z peccatū mortale totalit̄ excludit habitū grē sine quo nullū peccatum mortale remittit̄. et ideo vnū veniale p̄t remitti sine alio non autem vnum mortale sine alio hec tho. Vnde licet quodlibet supradictorum operantium ad remissionē venialiū quantū est de se opetur ad remissionē oīm venialiū. p̄t tñ cōtingere q̄ p ea vnū remittat̄ sine alio. et hoc dupl⁹. vel qz volūtas habitualit̄ adherz vni et nō alij. et tūc culpa remittit̄ illius cui nō inheret et remanet culpa illius cui volūtas inherz. Vel ideo qz volūtas vnū pctm̄ magis detestat̄ q̄ alterū. Vñ grā magis delet culpā veniale i cui⁹ delectōez volūtas magis consonat et adiuvat. hec bon. Ut p supradicta remittant̄ venialia etiā quo ad penā. *h̄c q̄ p p̄dicta tollunt̄ venialia quo ad culpā. cum****

virtute alicuius factificatiois. tū etiā virtute
caritatis cuius motus p̄dicta excitatur. nō
autē p̄ q̄libz p̄dictoz semp tollit̄ reatus to
cius pene q̄ sic qui esset immunis a p̄ctō morta
li aspsus aqua b̄ndicta statim euolaret. s̄ rea
t̄ pene remittit̄ p̄dicta s̄m motū feruoris
in deū qui p̄dicta excitat̄. q̄m̄q̄ magis. n̄
q̄z min⁹. hec tho. Vt̄z veniale remittit̄ in
purgatorio. s̄ p̄ opinio verior et securior et
cōmunior dicit̄ q̄ sic. et hoc p̄bat̄ primo au
toritate m̄gri sen. q̄ hoc dicit li. iiii. di. xxi.
et gg. qui dicit li. iiii. dyal. q̄ quedam leues
culpe remittunt̄ in futuro. et ipius xpi dicen
tis. M. xxi. qui dixerit v̄bum cōtra sp̄m̄ factū
nō remittet̄ ei nec in hoc seculo nec in futuro
Implicat ergo dñs aliq̄ peccata r̄mitti i futu
ro s̄ hoc n̄ in purgatorio. ergo r̄. Secūdo
p̄bat̄ur ratōe. nā d̄tingit̄ aliq̄ iustū decedē
in culpa veniali v̄l an̄ mortē v̄l in ip̄a morte
cōtracta. Aut ergo purgabit̄ post h̄c vitaz.
et sic aliq̄ culpa in purgatorio delebit̄. Aut
cum culpa veniali saluabit̄. aut p̄ sola culpa
veniali dānabit̄ quoz v̄trūq̄ est impossibile
sic ergo dicendū est. p̄ venialia p̄ctā in pur
gatorio remitti possūt et remittūt̄ q̄n̄ q̄s dece
dit̄ eoz p̄ eo q̄ gr̄a n̄ fuit adiuta finaliter
ad delendū ip̄a. Remittunt̄ in quā nō t̄m̄ quo
ad penā q̄ sic remittunt̄ etiā p̄ctā mortalia
in q̄ntum post p̄ remissa sūt in hac vita q̄ntum
ad culpā. soluit̄ in purgatorio pena eis debi
ta s̄ etiā q̄ntū ad culpā. Non sic intelligēdo
sc̄z q̄ sine p̄nia p̄ ignem purgatorij d̄sumant̄
sicut p̄ ignē argenti rubi go d̄sumit̄. s̄ q̄ per
penam aie iuuant̄ ad penitendum de veniali
bus de quibz s̄ n̄ penituerūt. et p̄ caritatē cū
qua decesserūt eaz p̄nia format̄ et acceptat̄
hec rich. Quia em̄ volūtas p̄ h̄c vitam p̄t
esse gr̄e d̄formis. licet eē nō possit adiutrix p̄
eo q̄ cessauit tempus meriti. ideo indiget ad
iutorio exteriori. et cū n̄ sit locus sacramenti
bz adiutorij ignis punitiui siue purgatorij.
et sic aia purgat̄ a veniali culpa si trāseat cū
illa. q̄z sicut dictū est n̄ ad deletionē venialis
sufficit̄ p̄ liberū arbitriū gr̄e se d̄formet. hec
bon. Est em̄ triplex gen⁹ p̄cti. q̄dam. s̄. oino
inuolūtariū et in vniuersali et i particulari. sc̄z
originale. ideo p̄t̄ r̄mitti et sine actōe et sine
passiōe volūtat. s̄. Scd̄z ē oino volūtariū et i
vniuersali et in particulari sc̄z morte. ideo n̄ p̄t̄
remitti sine actōe et passiōe volūtat. terci
um est p̄im volūtariū sc̄z in particulari. et p̄iz
inuolūtariū sc̄z in vniuersali. Vñ p̄im est cul
pa. p̄im est pena vt veniale. ideo p̄t̄ remitti
vel actione volūtat in p̄nā. vel passiōe in
futuro. Ad deletōez t̄m̄ illā d̄currūt tria. sc̄lz
pena p̄ns gr̄a cōcomitās et meritū āncedēs.
he pe. Scd̄m autē scotū peccatum veniale in
purgatorio remittit̄ d̄uz pena totalis sibi debi
ta soluit̄. q̄z idem est veniale remittit̄ et pe
nam sibi debitā solui. Vel dicit̄ p̄t̄ etiam s̄m
ip̄m q̄ venialia p̄ merita habita in vita ista.
et reseruata i acceptatōe diuina delent̄ i instā
ti mortis. Causa em̄ impedib̄l̄ dum est impe
dita nō ponit̄ suū effectū. Dum aut̄ nō est im

pedica ponit. Nūc aut̄ merita hui⁹ morientis
in caritate. sufficiūt ad delendū venialia ei⁹
et relata ad hec ab eo vel a deo acceptante.
Sunt aut̄ impedita d̄uz iste viuic si semp̄ acta
manet in veniali. post mortē vero et etiam in
instāti mortis nō sūt impedita. ergo p̄ ea dele
tur venialia in instāti mortis. quia tūc nō ma
net impedimentū. s̄. actus peccati venial. Et
hoc etiā sequit̄ q̄ om̄z peccatū veniale mori
entis i caritate. remittit̄ in hac vita nisi cōti
nuet̄ actū venial̄ p̄cti. vsq̄ ad instans mortis
Donere aut̄ in aia aliq̄ iē motū bonū p̄ mor
tem p̄ quē tanq̄m dispositōez vel meritum de
cōgruo venialia dimittunt̄ n̄ videt̄ doctrine
theologicē d̄sonū. hec sco. iiii. li. sen. di. xxi.
Vt̄z veniale remittatur in inferno. s̄ p̄
nō. q̄ in inferno nulla est redemptō. licet em̄
p̄ctō veniali p̄ se n̄ debeat̄ pena eterna quia
simul p̄t̄ stare cū gr̄a. p̄ accidēs t̄m̄ multa ve
nialia puniunt̄ pena eterna eo q̄ sūt in subie
cto carente gr̄a. et in acta et in potentia sine
qua nō p̄t̄ remitti p̄ctū. et ideo q̄z diuina iusti
cia req̄it̄ vt manēte culpa maneat pena. ideo
pena eo q̄ est eterna. Contra h̄ arguit̄ sco.
tus sic. p̄ctū n̄ veniale et veniale sūt impropor
tionabilia et rōe offēse q̄ infinita venialia
si essent nō equarent̄ vni mortali. i rōne offē
se quia nec oia illa auerterēt a fine vltimo si
cut facit vni mortale. ergo pena s̄m iustitiaz
corrēs p̄ctō mortali in infinitū excedit̄ penā
correspondentē veniali. nō aut̄ s̄m intentōez
quia q̄libz pena s̄m intentōez finita finite ex
cedit̄ vel excedit̄ comparata ad aliā. igit̄ hoc
erit s̄m extentōez. igit̄ p̄ctō veniali n̄ debet̄
pena eterna. Et ideo dicendū s̄m ip̄z q̄ p̄ctō ven
iali siue h̄ puniēdo in inferno siue alibi nō
debet̄ pena nisi tp̄alis. Et p̄consequēs pena
tp̄ali soluta est liber ab istis. et h̄ siue p̄ se si
ue p̄ accidēs. Ratio hui⁹ est q̄ s̄m se est talis
offēsa q̄ sufficiēt̄ puniē p̄ penā temporalem
Nec est iconueniēs penā debet̄ veniali h̄re
terminū in inferno q̄ etiā nūc penitēs p̄t̄ pe
nitētie expleta et an̄ totā cōpletā recidians
i mortali et i illo mortali decedēs p̄ residuo
p̄nie cōplēde soluet̄ penā in inferno. s̄ nō n̄
tempalem. q̄ ua ex quo i remissione p̄oz p̄ctō
rum cōmatatū est debitū pene eterne in debi
tum pene tp̄alis nunq̄. ille est debitor p̄ ill
nisi pene tp̄alis et p̄consequēs pena tp̄ali sola
ea est liber ab illis. Qd̄ aut̄ dicit̄ q̄ i inferno
nulla est redemptō. v̄z est illi⁹ peccati pro
quo ille est dānatuz q̄ p̄ illo debitum pene
eterne nunq̄ fuit cōmatatū i debitū pene tp̄
lis. et iō sp̄ manet i⁹ debitū ex quo nanq̄ p̄t̄
illa pena esse soluta. hec scorus.

Ira tertij. s̄. reditū p̄ctōez p̄ p̄niaz remis
sioz breui⁹ est dicendū q̄ p̄ctā dimissa p̄
p̄ p̄niam dñr redire q̄ ad culpā q̄cunq̄ p̄ctā
sint illa siue originalia siue actualia morta
lia v̄l venialia p̄ p̄ctū sequēs inq̄ntū ex dimis
sione p̄cedentiū p̄ctōz. agguat̄ sequens pec
catū n̄ p̄ p̄ctū sequēs sic eq̄ sicut oia p̄ce
dena. s̄. q̄ui⁹ est ex dimissione p̄cedentiū
p̄pter p̄stia b̄nficij cōtēptū. Et sic redire dicit̄

peccata non in se sed in effectu aggracōis peccati
sequētis. et sic dicitur. de pe. di. r. et est dictū
greg. Si ex corde non dimittam quod in nos deli
quit illud rursū exigit quod nobis iam dimissū
esse per peniam gaudebam. Et sic dicitur i glo.
sup illud Mt. xvi. Sic et pater meus non dimittet
vobis. h. rich. Nō tñ per peccata venalia incur
rit aliq̄s in ḡtitudinē. quia hō peccādo veni
aliter nō facit contra deū sed p̄ter deū. hec pe.

Ira quartū scilicet restitucōez virtutū per peniam
querunt p̄la. s. o. r. n. per peniam restitucōez
virtutes. h. p. sic. Nam grā et virtutes in no
bis ex influētia diuina causantur sicut in aere
lux ex irradiatōe solis per modū cause efficiē
tis. per peccatū vero sic per nubē illa influētia
prohibet. Et q̄ per peniam nubes illa tollit. idō
q̄si per modū cause efficiētis per accōis q̄ scilicet re
mouet prohibēs repat̄ i nobis per peniam om̄is
virtus et grā s̄m essentia nō s̄m statū. Vñ auḡ
in 1. v. r. n. penia est q̄dā res optima et p̄fecta
oēs d̄fectū reuocās ad p̄fectū. h. pe. Vñ
per peniam in q̄ntū ē sacramentū restitucōez virtut
tes. h. p. sic. Nā eodē mō penia restituit virtu
tes per quā modū est cā grā ut dictū ē. h. est cā
grā ut sacm. Nā in q̄ntū est virtus magis ē ef
fectus grā et sic nō oportet q̄ penia s̄m qd̄ est
virtus sic causa oim̄ aliarū virtutū per sacm̄ penie
cātar. hec tho. Vñ per peniam resurgat hō
sp̄ in eq̄li virtute. h. quidā dicit q̄ oportet sp̄
in eq̄li virtute vel maiori caritate resurgere. h.
hoc nō pōt stare. q̄ oīs caritas potēs ē delere
om̄ē culpā. h. nō ē necē isti h̄re d̄ grā ad resur
gendū nō in q̄ntū sufficit ad delendā culpam.
ḡ resurgē pōt i minori. Ideo dicitur ē p̄ pos
sibile est ip̄m resurgē i eq̄li vel maiori vel mi
nori s̄m qd̄ se meli⁹ p̄parat et diuina largitas
dispensat. h. tho. Sciendū aut̄ q̄ ille q̄ per peni
tentia resurgit i maiori caritate d̄sequit̄ peniā
s̄m q̄ntitate caritatis i q̄ decedit. Habebit enī
maius gaudium de op̄ibus in prima caritate
factis qm̄ de op̄ibus factis in secunda qd̄
p̄tinet ad premium accidentale. hec thomas
S̄ contra p̄dicta obicit̄ illud qd̄ dicit ap̄l̄s
ro. viii. diligētib⁹ deū oīa coopant̄ in bonū
et dicit̄ ibi in glo. p̄ hoc ideo verū est ut si q̄
deuicet et eroribit̄ hoc ip̄m deus faciat eis i
bonū p̄ficere. et sic videtur q̄ hō semp̄ resur
gat in maiori caritate. h. q̄ nō om̄ib⁹ diligē
tib⁹ deū coopat̄ i bonū hoc ip̄m q̄ per pecca
tū a dei amore cadūt. qd̄ pat̄ in his q̄ cadūt
et nunq̄ resurgūt. vel qui resurgūt itez. casuri
s̄ his tñ qui s̄m p̄positū vocati sunt facti. id
est i p̄destinatis q̄ sp̄ q̄n cadūt finali⁹ resurgūt.
Cedit enī eis i bonū hoc q̄ cadunt nō q̄ semp̄
i maiori grā resurgūt. s̄ q̄ resurgūt i p̄manē
tiori grā. nō quidē ex p̄te ip̄ius grā q̄ quāto
grā maior tāto d̄ lege cōi ē p̄manētior. s̄ ex
p̄te hoīs q̄ tāto i grā p̄manet stabili⁹ q̄nto ē
cautior et hūilior. Vñ et glo. ibidē subdit q̄
ideo p̄ficet eis in bonū q̄ cadūt q̄ hūilior et
reddunt̄ atq̄ doctiores fiunt. Vñ homo
per peniam restituat̄ in dignitate eccl̄iasticā. h.
hō per peccatū dignitate p̄dic q̄ntū ad deū et q̄n
tum ad eccl̄iam. q̄ntū ad deum p̄dic duplicem

dignitate. unā principalē qua cōputat̄ erat
inter filios dei per grā. et hāc recuperat per pe
nitentiā qd̄ significat̄ luc. xv. i filio prodigo
cui peccata iussit pater restituī stolā primam et
anulū et calciamenta. Et alterā scilicet scilicet innocē
tiam de q̄ ut ibidē loquit̄ gloriabat̄ filius se
nior. d. ecce tōc anis huius ubi et nunq̄ man
dātū tuū p̄terui. et hāc recuperare nō pōt. Re
cuperat aut̄ q̄nq̄ aliqd̄ maius q̄ ut dicit greḡ
in omel. de centū ouib⁹. Dux i p̄lio plus eu
diligit q̄ p̄ fugā cōuersus hoste fortiter p̄re
mit qm̄ eu q̄ nunq̄ terga verat et nunq̄ aliqd̄
fortiter egit. Dignitate aut̄ eccl̄iasticā hō per
dit per hō per se reddit indignū ad exercendū ea
q̄ cōpetūt eccl̄iasticē dignitati. quā quidē p̄bi
bent̄ recuperare pri⁹ q̄ nō v̄e penitēz eos q̄ nō p̄
ter odium criminis s̄ p̄pter amozēz vilicitatis et
amissionis p̄prij gradus et celsitudinis peniaz
agūt ut habet̄ di. l. d̄no. 2. q̄ peniam negli
genter agūt. ut dicit̄ di. iiii. si q̄s. certio qua
cōmiserūt aliqd̄ p̄ctm̄ hōis aliq̄ irregularita
tem anexam ut habet̄ di. iiii. ex cōsilio mar
tini pape. q̄rco p̄pter scandalū ut habet̄ eadē
di. de his. Si tñ p̄m. s. silantes et scdi scilicet ne
gligentes peniam agant p̄pter odiū criminis et
amozē iusticie p̄nt post lapsū. ḡdum p̄stini sta
tus recuperare. Nā et petr⁹ p̄ negatōez d̄stitu
tus est pastor ouiu. ut habet̄ di. l. quicunq̄.
tñ nō possūt vlt̄er⁹ ad altiora officia ascēdere
ut. iiii. di. hi q̄ sancto. et intelligit̄ de his qui
publicā peniam agūt. Vñ opa virtuosā i car
itate facta possunt mortificari. h. opa dicit̄
vita dupli⁹. vel q̄ sūt a vita. vel q̄ efficiunt
vitā. p̄ma rō v̄te ab op̄ibus factis i caritate
tollī nō pōt. scda rō et si tollī possit quo ad
subiectū p̄p̄m. nō tñ s̄m op̄eratō ad aliquos
quib⁹ p̄ficet op̄atō bona. Opa ḡ bona mor
tificari dicunt̄ nō simpli⁹ in se sed quo ad v̄
tutē op̄eratis. Res nāq̄ v̄ita per mortē perdit
op̄eratōez v̄te. vñ per q̄ndā s̄titudinē dicit̄
res mortificari q̄n impediunt̄ a p̄p̄o suo effe
ctu vel op̄atōe. Effect⁹ aut̄ op̄erū virtuosorum
q̄ i caritate fiūt. ē p̄ducere ad vitā eternā qd̄
quidē impedit̄ per p̄ctm̄ mortale sequens qd̄
grā tollit. Et s̄m hō opa i caritate facta d̄nr
mortificare per sequēs mortale p̄ctm̄. vñ dicit̄
tur eze. xiiij. Si auerterit se iust⁹ a iusticia sua
oīa q̄ ē. hec tho. Vñ opa mortificata per
p̄ctm̄. per peniam reuiuiscat̄. h. quidā dixerūt
q̄ opera meritoria mortificata per p̄ctm̄ sequēs
nō reuiuiscūt per penitentiā sequētem cōside
rantes q̄ opera illa nō manēt ut iterū viuificē
ari possit. S̄ hoc impedire nō pōt q̄n viuificē
tur. nō enī h̄nt vim p̄ducēdi ad eternā vitā
qd̄ p̄t̄z ad eoz vitā. s̄m p̄ solū actu existūt
s̄ eadē postq̄ actu eē desistūt s̄m qd̄ remanent
in acceptatōe diuina. sic aut̄ remanēt q̄ntū ē de
se eē postq̄ per p̄ctm̄ mortificant̄ q̄ semp̄ de
us opera illa p̄ut facta fuerūt i caritate acce
ptat. et sancti gaudent de eis s̄m ill⁹ apoc. iij.
tene qd̄ habet̄ ne ali⁹ accipiat coronā. S̄ q̄
illū q̄ ea fecit nō sint efficacia ad deducēdum
in vitā eternā puenit ex impedimēto peccati
supueniētis per qd̄ reddit̄ indign⁹ vitā eterna

hoc autem impedimentū per p̄niam tollitur
in q̄ntū per ea p̄ctā remittunt. Vñ conlat q̄
opera prima mortificata recuperat per p̄niam
efficaciam perducendi eū qui fecit ea in vitā
eternā qd̄ est reuiuiscere. Et ita patz q̄ opera
mortificata per p̄niam reuiuiscunt. Vnde dicit
aug⁹. q̄ p̄niam oia ablata restituit. hec tho. et
cōiter alij docto. S; obicit qz dicit hugo.
de sancto vict. p̄ nemo debz i spe correptōis
peccare. qz qd̄ se amittit amplius n̄ recupa
t. h̄ p̄ loquitur ibi de bonis omissis n̄ mortifi
catis. hec pe. Iterum obicit qz tūc resurgēs
a p̄ctō mortali resurgēs in maiori grā q̄ esset
illa a q̄ cecidit. qz resurgēs i omib⁹ bonis q̄
prius habuit iā viuificatis. et cū hoc in illo
actu p̄nie per q̄ resurgit et quē illis p̄teritis
superaddit et ita in maiori grā cuius cōtran
um superi⁹ dictū ē. h̄ s; scotū q̄ resurgēs
plura merita habz i acceptatōe dīna qm̄ hūit
qñ cecidit et percōsequēs ex illa parte ordi
atur ad maiore gloriā. s; non oportet eū in ma
iori grā resurgere qz s; in dī positōez eius i de
testādo peccatū cōmissū intēse vel remisse dā
sibi tunc maiore vel minoz grā. S; cōtra hoc
obicit quia tūc reportaret talis cōmodū de
lapsu suo qz resurgit dign⁹ maiori p̄mio i ac
ceptatōe dīna. p̄terea r̄sio data videt̄ iclude
repugnātiā qz si est dign⁹ maiori glia q̄ re
surgit qm̄ fuit qñ cecidit. et cecidit a magna
grā p̄ qm̄ fuit dign⁹ magna glia. igit̄ n̄ re
surgit i parua grā. qz illud vnicū meritū qd̄
resurgendo supaddit nō addz t̄m de glia. qñ
tam defectus vel minozatō scde grē respectu
p̄mie diminiuerz d̄ glia. h̄ ad p̄mu dicit scot⁹
qz nō hz cōmodū s; magnū incōmodū. n̄ solū
qñtū ad p̄ctm̄. s; etiā qñtū ad p̄fectū. qz totū
tempus quo māsit i p̄ctō ē sibi p̄ditū quo tpe
potuisset mlt̄uplicatē merita si mansisset i grā
Ad s; dicit q̄ p̄scidēdo i⁹ de glia qd̄ corz
r̄ndet meritis et illud dicat. b. ab illo. quod
corr̄ndet grē qd̄ dicat. a. forte a excedet b.
Et qñ iste resurgit qz oia merita prioz r̄sar
gūt i dei acceptatōe. etiā redit sibi ius et di
gnitas ad totū. b. s; ad a nō redit sibi ius et
dignitas si grā scda sit mior qm̄ p̄m. igit̄ re
uiuiscūt merita. s; n̄ grā prioz qz p̄m hab̄ ta.
Et i⁹ est fact̄ cōsonū iusticie qz grā prioz fuit
r̄m donū dei. merita aut̄ nō erāt tantū opa di
s; etiā hois. et ideo illa sūt sp̄ sibi salua in ac
ceptatōe dīna n̄ aut̄ grā ut p̄pter eā ordinet̄
ad aliqd̄ p̄miū qz habuit eam. s; ordinet̄ t̄m
p̄ eam si nūc hz eā. hec aut̄ via tenēs graduz
glie essentialē corr̄ndere merito cōsonat scri
pture q̄ in multis locis istaz sniam dīne iusti
cie asserit. d. q̄ reddet vnicuiqz s; opa sua.
in psal. et ad ro. iiii. Nulq̄ autē habet q̄ red
dat s; suū habitū. Itē cōsonat obseruāte le
gis dīne. qz s; ipam vtile est qñtum est possi
bile cōtinue opa meritoria exercere. q̄uis re
missa a deo ut p̄ ipa n̄ sit tim̄ augeatur gratia.
qz corr̄ndet sinzul in acceptatōe dīna deter
minatus qd̄ glie. Nec adeo expedit saluare
grām qñtū opus remissū agē p̄ qd̄ n̄ agē grā
qz et si ille sic remissū agēs nō beat maiore grē

ciā per op⁹ suū q̄ ali⁹ dormiēs i q̄ saluatur
grā sine cōp̄. nō tñ frustra egit iste nec in
nullo excedit illū q̄ dormiuit. imo p̄ h̄ p̄ egre
iā dign⁹ ē aliq̄ bono eterno q̄ nō est ille di
gn⁹. h̄ scot⁹. S; nūq̄ merita mortificata ali
quid faciūt i acceptatōe dīna ad p̄mā grā dā
dā hōi lapsō. R̄ndet scot⁹. qz licet s; m̄ strict⁹
iusticiā istē inimic⁹ dei n̄ sit dign⁹ de p̄mā
ad aliquā grā et gliaz. tñ excellēs dī mia p̄
ter merita p̄cedētia l̄. mortificata cici⁹ dat
grā ad resurgendū. vñ cōdit q̄ sic p̄fectōe ḡ
m⁹ ca dicit p̄pter maiore in q̄tadine ita credit
qz ceteris p̄ib⁹ cici⁹ resurgat p̄pter dīnā bo
nitatē merita p̄terita ad h̄ aliq̄li⁹ acceptantē
Vñ ip̄e narrat qz audiuit de quodā viro valō
p̄fecto et postea p̄fūdissime lapsō qz cū p̄pter
facioza sua essz mortū adiudicatus fuit sibi sibi
to p̄fect. s; p̄mā p̄niam i spirata. Et subdit qz h̄ h̄
d; allicē aim cuiuslibet ad opa meritoria sep
a gēdo p̄ virib⁹. qz siue sit p̄m in sar⁹ sine lap
sarus nō erāt illa in obliuione totaliter co
ram deo. hec scot⁹. in libro sen. d. xij.

De impedimentis vere p̄nie. c. v.

Otra considerandū ē de impedimētis vere
p̄nie q̄ ponit m̄z sen. l. i. iiii. di. xvi. di.
cēs inter alia ee ludos spectacula. ex
eraciū malicie et negociatōis. Et cca h̄ q̄ un
pla. s. v. p̄p̄osis poni debeat impedimētū
v̄e p̄nie p̄ alijs vicijs. h̄ opa p̄nie exteriora
p̄cipue sunt nata cōdere scitate. et ideo p̄p̄o
sis cū false et fictē sanctitatis opa cōdat in
tencōez excludēs recte p̄nie p̄pter h̄ direct⁹
impedit effectū p̄nie qm̄ alia vicia ḡuozā. h̄
tho. Vtrū ludi impediāt veram p̄niam. h̄
ludoz est triplex dīa. qdam em̄ ludi ex seip̄s
h̄nt turpitudinē. et cēs sūt ab oib⁹ vitandi.
et p̄cipue a penitētib⁹ q̄ p̄ fletū p̄ctā corrigē
debēt. sicut etiā ludi q̄ in theatris agebantur
ad luxuriā puocandā. Aliq̄ vō ludi sunt q̄ ex
gaudio deuotōis p̄cedūt ut cātus ecciaz et
de tali ludo dixit dauid. ludā et vilioz fiā co
rā do. ii. re. vi. et cēs ludi sūt laudādi. Aliq̄
vō nullā turpitudinē h̄nt q̄ s; p̄s literales
vocat et hi sūt materia vicijs. s. eurapeliē.
Et cēs s; aatis cōsilijs obis p̄nt fieri laus
dabi⁹ ad p̄p̄ā q̄tē sūt et alijs delectabili⁹ di
uendū. S; cōtigit in eis ee p̄ctm̄. eo qz debi
te circūstācie n̄ seruant. Nā in talib⁹ ludis
aliq̄ decz vñ qd̄ n̄ decz aliū. In his etiā lu
dis penitētes aliter se debēt h̄re q̄ ali⁹ inq̄n
tū p̄nia fletū re p̄rit eis vti moderate p̄t s; m̄
qd̄ panet ad recreatōz aim. aut ad societate
eoz quib⁹ diuuit. vñ sen. Sic te gere sapiēter
ut null⁹ te h̄at tan qm̄ asperū nec cōtemnet
q̄si vilē. h̄ tho. Vtrū spectacula impediāt
p̄niam. h̄ spectacula si sunt rex turpium et ad
p̄ct n̄ puocantiū i spect̄ aclo studiosa p̄ctā sūt
et qñ; cāta libido p̄t adhiberi qz sūt mortalia
vñ a talib⁹ ois se debēt arcē et p̄cipue penitē
tes. qd̄ vō spectacula sūt de reb⁹ valib⁹ et
necūqz ad vitā ut v̄atōnes et cibi h̄mōi et ca
lia distrahūt aim. Vñ licz eis sine p̄ctō possit
itēdi s; uata dispōe debita q̄ ad dīcōes p̄o
ne. et alia. cōsilijs. sūt tñ peccēi vitāda

pp. B qz dicitur eorum eleuare ad deum in quibus necessitas
 aliud exposcit. hec tho. Vel sic sic distingui
 si in aliquo scilicet in peccato per spectacula iudas sic
 in honesta a quibus est oino abstinentiu. quedam
 sunt honesta quibus vni licet. quedam vero sunt lesi-
 ua et hec sunt epanda. Et sic dicitur quod ab eis ca-
 uendu est non de necessitate salutis sed ad maiorem
 penitentiam profectorem. Magis autem distinetur cu-
 riositates in his sensibilibus quam intelligibilibus
 quia magis distrahunt mentem. vnde de pe. di. v. c. j.
 Cohibeat se a ludis et spectaculis seculi qui vult
 profectus insequi remissionis gratiam. Nam si diuina
 se cohibuerit et inter suos manserit ab extra-
 neo raptoze violata non fuisse. Vnde exerci-
 cium militie vel negociationis penitentiam impediunt.
 Officium militie negociationis et publicana-
 rum que sunt exigunt publica vectigalia habent pec-
 catum annexum. licet quibus possint exerceri sine
 peccato. Et quia penitentibus debet occasiones peccati
 vitare in satisfactioe. Ideo laudabile est etiam si
 homini officia vitent. Non est tamen de necessitate pe-
 nitentie quia penitentia non potest omnino occasiones pec-
 cati vitare dum est in hac vita. Et ideo sufficiunt
 peccata in his officijs vitare vnde scilicet in omni
 huiusmodi. baptiste nemine cocutiatur et stipendijs
 iustis contentus existat. Et non vitat officio mis-
 litari ad ostentationem sed ad utilitatem ecclesie
 et reipublice et ad exercitium virtutum. Et quia ne-
 gociator in se non habeat oditorem qui eum ab hoc
 officio prohibeat sicut clericus et monachus non
 licet negociari. prout eis liceat propria vendere
 di. lxxviii. Conueniens est etiam quod tempore debito mer-
 cet non in festis nec in ecclesia carissima munda-
 car. Et mortuus debitas seruet. s. vt sine fraude
 fiat et sym licitum tractat. In publicanis autem
 vnde de auctoritate principis et cum consuetudine
 ad defensionem terre et non imoderate recipiant
 tributa. hec tho. Obicitur autem contra predicta
 quod innoc. dicit de pe. di. v. fratres falsa est pe-
 nitentia cum penitentibus ab officio curiali vel nego-
 ciali non recedit quod sine peccato nullatenus agi
 potest. Idem etiam videtur dicit grez. ibidem. c. fal-
 sa. Dicendum per hoc intelligitur non per sine pec-
 cato fieri non possit sed quia frequenter implicat ad
 peccatum. Vel sic intelligitur de solenniter penitenti-
 bus qui non debent potest suscepere solennes penitentiam
 seculariter vnde de pe. di. v. contrarium. et. xj. q.
 j. illud vel planius quod iniunctum est eis in penitentia.
 tunc enim si reciderent et manifestum esset debe-
 ret excorari. de pe. di. v. de his. hec rap. De
 hac materia scilicet de ludis et alijs homini pleni-
 determiata est super in li. ij. c. de modestia sym per
 exult in exterioribus moribus corporis.

De duracione et iteracione penitentie. vj.
 Eiusdem considerandum est de duracione et ite-
 racione penitentie. Et circa hoc querunt plures scilicet
 vnde de peccato per penitentiam remissio te-
 netur hoc amplius penitere. hoc penitentia potest accipi
 per penitentiam que est vna vel per penitentiam que est sac-
 ramentum. Dico ergo quod de peccato remissio per penitenti-
 am que est vna tenetur hoc sacramentum penitentiam suscipere
 si potest. accipiendo penitere per exteriori actu
 vitatis non tenetur hoc penitere de peccato per peni-
 tentiam remissio. et quantum ad culpam et quantum ad

pena. Sic loquendo de penitere in quantum dicitur
 interiori actu vitatis. nisi in casu scilicet quando non
 adeo probabilis dicitur ara de remissione peccati
 tunc enim tunc illud dicitur non est in fideliter ser-
 uat reatum fedus diuine amicitie cui a tu-
 no displicet quia de hoc deliberat illud qui iter-
 rum et deum fuit cum inimicitie. Contra tamen tunc te-
 habitualiter penite. quia non potest homo dimittere
 re habitu penitentiae nisi ruendo in peccatum mortua-
 le. De huiusmodi autem penitentiae aut de interiori actu
 in casibus supradictis. Intelligi debet illud verbum
 habet de sacramentis pre. xij. c. ij. cum dicitur na-
 cessitas habes se penitere. satisfacere potes nisi
 facere non potes melius est vt plus facias
 quam minus. Et illud augustinus de penitentia dolor in penitenti-
 a dicitur custodia. Sic in intelligitur sicut
 filius auctoritatis. Ad hoc nota quod hoc de con-
 lege non potest esse certus de remissione peccati
 certitudine sciencie. quia nemo scit vnde odio vel
 amore dignus sit eccle. ix. idem sufficit certus
 de probabilis dicitur ad hoc quod non exponat se
 discrimini si non vacet ita actui penitentiae sicut
 antequam haberet probabilem dicitur de remis-
 sione sui peccati. Tunc autem est probabilis conser-
 uata quia homo fecit quod in se est dolendo disci-
 tendo satisfacendo. cauendi potest habere
 hoc nichil. Vnde hoc possit potest vera penitenti-
 am peccare. hoc per vera penitentiam dicitur dupliciter. vno
 modo dicitur vera penitentia quia hoc habet vna actu vit-
 tatis scilicet penitere et ab hac hoc cadere potest per
 libertatem arbitrii quod in ista vita hoc est verum
 le. Ideo potest potest et recuperari exemplum huiusmodi est in
 dauid. Alio modo dicitur vera penitentia que potest
 cit in fine vitatis et ab hac cadere vel recedere
 non potest dicitur. quia potest hoc est in vita eterna nunquam
 cadere potest. hec bon. Tractatus autem hoc quod hoc
 in decretis de peni. di. ij. et. ij. vbi dicitur peni-
 dentis. Inanis est penitentia quam sequens culpa
 conquinat. Intelligitur quod est inanis non quia ca-
 reat sine primo scilicet remissione peccati sed quia ca-
 ret sine ultimo salutis vite eterne. Vnde pe-
 nitentia possit iterari. hoc quod sic et contrarium dicitur
 est error pessimus et crudelissimus quia diuine mie-
 viscera claudit. quia tunc omnes peccatores vel quasi omnes
 cogentur despare. Secundum autem augustinus. li. retra-
 ctationa. c. xvij. de quocumque pessimo in hac vita
 contumacis non est desperandum. Est etiam expressum contra
 sacra scripturam vt patet in dauid qui primo pec-
 cauit in homicidio et postea penituit. postea
 peccauit populum numerando et penituit. et
 vtraque penitentia dominus acceptauit. Sed quare penitenti-
 a iterari potest baptismus autem non. Ratio huiusmodi est
 quia plerumque prima quia in penitentia non impunitur car-
 ner quod est indelibilis sicut in baptismo. scda est
 quia penitentia est contra morbum iterabile scilicet
 contra peccatum actuale. baptismus vero non penitentia
 potest est penitentia contra peccatum originale quod non ite-
 rat. tertia est quia baptismus tota efficaciam ha-
 bet in passione christi tamen semel facta. sed penitentia requi-
 rit etiam actum nostrum vt dicitur est qui est iterabilis.
 quia est quia baptismus est regnatio spiritualis. penitenti-
 a vero est quod sanatio. semel autem tamen aliquid generat
 sed aliquid pluries sanari potest. quinta est quia

p pñiaz nō fit total purgatiō scz a culpa et ab omi pena debita p peccatis sicut fit p baptisimū. si vō uniuersal siue tota purgatio posset iterari daret hoibz incētiū semp peccādi. **Sz obicit** ctra p̄dicta illd ad hebre. vii. Im possibile ē eos q̄ semel illuminati sūt et p̄lapsi rursus renouari ad pñiaz. **sz** q̄ loquit̄ ibi d̄ penitētia cū baptisimō nō de altera pñia. vel intelligit s̄m glo. ibidē q̄ impossibile ē tales rursus renouari. i. rebaptizari ad penitētia. id ē post penitētia. **Obicit** etiā illd greg. facilitas em̄ venie incētiū tribuit deliquēdi. **sz** licz de? facilliter p̄ctm̄ indulgeat quo ad culpā nō tñ quo ad penā. facilitas aut̄ venie quo ad penā parit incētiū delinquēdi. vel potest dici q̄ licet quidā ex hō sumat occasionē delinquēdi. hoc tñ nō obstat qz ex cōtrario sumeret occasionē despondi qd̄ est grauius. **Obicit** etiā illud orig. in ḡuiozibz crisi minibz tñ d̄cedit̄ sel pñie locus. **sz** triplex ē modus siue gen? penitētie. Est em̄ qdam penitētia priuata q̄ fit in secreto p peccatis occultis. quedā publica q̄ fit in manifesto et p manifestis. quedā solēnis q̄ fit in capite ieiunij et ecclesiā p hoerēdis. prima p̄t sp̄ iterari vt ostēdit mgr̄ sen. li. iiii. di. xiiii. m̄tis autoritatibz et exemplis. et habet̄ in decretis de pe. di. iij. scda etiā nō ita frequēter d̄z iterari. tertia autē s̄m antiqua iura nō d̄z iterari. s̄m tñ cōsuetudinē ecclesiāz aliquāz iterat̄

De penitētia sera siue finali ti. vii. Cetera cōsiderandū est de penitētia sera siue finali. Et circa hoc q̄rūt̄ plura scz vtz hō vere possit penitere in fine vite sue. **sz** q̄ sic. de? em̄ nulli negat misericordiam facientū qd̄ in se est ad suscipiendū eaz. **sz** faciendū aut̄ qd̄ in se est requirūt̄ duo in peccatore q̄ difiniūt et integrāt penitētia. i. dolor de p̄ctis p̄teritis et p̄positū cauēdi a futuris. Cū ergo dū est vsus rōis in hoie possit hō hec duo. p̄t quātū in se est se ad dei miāz p̄parare. cū aut̄ nō desit dei miā se p̄paratū p̄t misericordiā cōsequi. **sz** potest ergo verā et fructiferā pñiaz agere. vñ latro in fine vite sue penituit luce. xxiij. et statim remissionē inuenit. **sz** eze. xviij. d̄r in quacūqz hora ingemuerit peccator. **sz** obicit̄ illd aug. li. de penitētia. Si vis agere penitētia qn̄ peccare n̄ potes p̄ctā te dimiserunt tu nō illa. **sz** dimitte peccata est dupl̄r. vel quo ad affectū v̄ quo ad effectū. primo mō penitēs in morte p̄ctā dimittit et hoc ad veram penitētia sufficit. scdo mō dimittit̄ ab eis. **sz** intelligendū tñ q̄ in illis v̄bis ostendit̄ aug? q̄ penitētia quā alii quis in fine vite sue facit. nō est certū signū salutis. licet possit esse efficac̄ ad salutē. quia incertū est qn̄ aliq̄s de p̄ctō qd̄ iā facere non p̄t penitet. vtz scz volūtatē peccādi amiserit. sed manifestius est de illo q̄ p̄t si peniteat q̄ volūtatē mutauit. Cū etiā qn̄ aliq̄s peccare nō p̄t p̄t volūtatē mutare vt nolit qd̄ prius voluit. etiā si posset. **sz** illd aut̄ eccle. xvij. viu? et san? d̄fitearis cōsiliū est quo ad salutē. p̄ceptū aut̄ quo ad vitā. **sz** hec pe. **sz** penitētia

sera sic melior q̄ tēpestiua. **sz** simpliciter melior est tēpestiua qz plus habz de voluntario. aliqua tñ sera vt latronis est melior aliqua tēpestiua. Et ideo tan. p̄ melius penitētia agere in sanitate d̄sulit aug? **sz** penitētia in fine referret̄ aliqua pena post mortē scz vtz qui d̄cedit d̄ritus in purgatorio penā aliqua sustinebit. **sz** dei iusticia exigit vt peccatū vel a deo v̄ ab hoie puniat̄. ergo si nō est sufficienter punitus ab hoie q̄ d̄cedit ante cōpletā penitētia puniet̄ a deo. **sz** Alioquin de negligētia penitētie dilate cōmodū reportaret. vñ aug? p̄ri? ē purgand? igne purgatorij q̄ in aliud seculū distulit fructū d̄fessio nis. **sz** ergo obicit̄ q̄ pena purgatorij excēdit penā hui? m̄di. s̄z pena ad quā obligat̄ penitēs post d̄fessionē et absolucōez nō ē tanta quāte sūt multe alie pene hui? m̄di. ergo talis in purgatorio punit̄ iniuste. **sz** hoc dicendū q̄ deus plus requirit emendā q̄ penam. idēo pl? pōderat in penitētia quāitate virtutis quā ipse accipit ex penitentis voluntate q̄ quāitate molis quā accipit a sua acerbitate. vñ apud deū plus pōderat in valore modica pena p̄ns volūcaria q̄ multa in futuro q̄ nō ē ita volūcaria. Et idē merito pene p̄sentis q̄ est melior in acerbitate succēdit purgatoria q̄ melior est in valore. vñ apud deū plus pōderat in valore vt recompensatio fiat. hec d̄t̄ pet. scot. et rich.

De p̄tibz penitētie in cōi ti. viij. Tandē cōsiderandū ē de p̄tibz penitētie. Et primo de p̄tibz ei? integralibz. Et de his primo in cōi. scdo in sp̄iali. Circa primū plura querūt̄ scz vtz p̄tes pñie d̄grue assignent̄ d̄cticio d̄fessio et satisfactio. **sz** in sacramēto penitētie fit emēda volūtarie susceptū. ad subeūdum aut̄ iudiciū sponte requirit̄ d̄cticio quasi qdam citatio. sequit̄ rei apud iudicē sp̄ctanea d̄fessio. subsequit̄ emēda a iudice imposita solucio. ideo ad p̄fectūz eē penitētie sacmēti requirūt̄ hec tria vt p̄tel̄ itegrales essenciales v̄ in re v̄ saltē in p̄posito. de pe. di. j. p̄fecta. **sz** intelligendū tñ q̄ satisfactio dicit̄ dupl̄r. vno mō recōciliatio et sic qz om̄s p̄tes penitētie ordinant̄ ad recōciliacōez quelibet eaz. satisfactio dicit̄ p̄t. **sz** Alio mō solucio pene debite et hoc mō satisfactio est p̄prie ps vna penitētie q̄ est assumptio siue adimpletio pene iniūcte. **sz** Nichilomin? tamē etiā p̄tibz alijs penitētie d̄uenit p̄ accidēs satisfactio. vt d̄cticoi rōne doloris diūcti q̄ est in p̄te sensibili. d̄fessio rōe erubescētie. hec bon. **sz** Vtz absolutio sacerdotis sic p̄ncipalior ps p̄nie sacmēti q̄ op̄uctio cordis. **sz** in sacramēto est ps p̄ncipalior ista que p̄ncipalior coopat̄ ad sacmēti p̄ncipalē effectum. **sz** P̄ncipalior aut̄ effect? sacmētoz noue legis ē sanctificare q̄ sanctificacōez significare. **sz** Illa ergo ps sacmēti penitētie ē p̄ncipalior q̄ magis ex vi sacmēti coopat̄ ad remissionē culpe et pene eterne q̄ remittūt̄ p̄ graz sanctificacōez op̄uctio aut̄ nō tantū coopat̄ ad remissionem

culpe ex vi sacramenti. sed etiam iniquitas est actus
 virtutis vel efficacis dispositio ad virtutem. Dico
 ergo quod si operatio operetur cum utraque virtus est
 iustitiam ad absolutionem principaliter cooperatur
 ad remissionem culpe per absolutionem. Si autem desi-
 deret illud ad quod cooperatur operatio ex vi sa-
 cramenti tunc sic dico quod non ita principaliter coo-
 peratur ad remissionem culpe. sicut absolutio sacer-
 dotis. quia cum sacerdos sit christi vicarius principa-
 liter et per prius assistit verbis suis in quibus ab-
 solutio consistit virtus sanctificans quod per se sa-
 cramentum quod sunt ex parte penitentis. Quantum autem ad
 actum significandi principaliter est absolutio quod operatio
 est sensibilis et magis per se signat peccatum
 remissionem quam ipsa operatio quod ita sensibiliter non
 signat nisi iniquitas manifestat in confessione
 oris et satisfactio operis. Prædicta autem operatio
 non intelligo in efficiendo gratiam sed in disponen-
 do ad eius susceptioem. hec rich.

De oratione a. ix.

Oratio consideranda est de partibus penitenti-
 e in speciali. et primo de oratione de qua
 primo quod sit. secundo de oratione quod sit. tertio
 quod ita debet esse. quarto de eius duracione. quinto de
 eius effectu. Circa primam sciendum quod secundum magistram
 oratio est dolor voluntarie assumptus pro peccatis
 cum proposito confitendi et satisfaciendi. Et est
 evidentiā sciendum quod sicut in materialibus durat
 de quod non cedit tactui. et secundum philosophum. iiiij. meth.
 hoc frangi dicitur quod per aliquod fortius agens in
 pres magnas dividit. Ceteri vero dicitur quod in
 pres minas redigitur et quasi annullatur. ita meta-
 phorice cor hominis durat dicitur quod diu diuine in-
 spiratois quasi manui se tangenti non cedit sed obui-
 at. id est in affectu moratur. frangitur autem quod a
 proposito respicere incipit licet non totaliter con-
 uertatur. Ceteri vero quod affectus peccati secundum omnem
 sui partem in eo totaliter destruitur. Et hoc fit quod
 voluntas perfecte ab effectu peccati resistit. vnde
 talis resistitio oratio appellatur. et quod talis resi-
 stentia est quod dolor ideo pro dolore tanquam pro ge-
 nius essentialiter diffinitur. Et quod non omnis dolor
 pro dolore naturalis est voluntarius et ex consequen-
 tia nec meritorius. ideo voluntarie assumptus addit
 per differentiam ponere in genere morali. Et quod dor-
 lor voluntarius esse potest de bono alieno et sic
 esse malus non meritorius. ideo apponitur specia-
 liter scilicet de peccato pro divina voluntate. Sic ergo con-
 tritio est actus virtutis diffinitus. sed ut est para-
 sacramenti oportet aliquid addi in operatione ad alias
 partes. et ideo additur cum proposito confitendi et sa-
 tisfaciendi. Sciendum etiam quod in oratione sunt
 tria. prima est illud quod dicitur. et hoc est cor quod
 quasi ad se ipsum totum trahit et scindit per nimiam an-
 gustiam doloris ira et indignatione. quod dicitur
 dicitur per prophetam. iij. Scindite corda vestra
 Vel etiam quod dicitur sunt peccata que dolore illo
 dixerunt in corde. i. sim. et totaliter teruntur.
 Secundum est quo dicitur. et hoc est duplex motus. vna
 superflua eleuatio scilicet spes venie veniens et
 consideratio misericordie altera est deorsum depre-
 mna scilicet timor pene veniens ex consideratione di-
 vine iusticie. tertia ad quod dicitur quod non mole-
 stat. cor enim durum male habebit in nouissimo

eccle. iij. Ut melius ut peccati delectatio totaliter
 effundatur. ideo de contritio non fractio. sic enim
 supradicta est fractio est in pres magnas. et tunc
 remanet sapor. sed contritio est in minas et tunc non
 remanet sapor nec virtus peccati vero ad hoc dicitur
 tur ut simul et totaliter destruantur. hec bon.
 Differt autem contritio et attritio secundum theodoricum. i. iij.
 quod attritio dicitur accessus ad perfectam contritionem.
 Vnde in corporalibus dicitur attritio quod sunt aliquoties
 diminuta et non perfecte. contritio vero dicitur quod omnes
 partes sunt sicut trite per diuisionem usque ad minima. et
 ideo attritio in spiritualibus signat quandam displi-
 centiam de peccatis commissis sed non perfectam. Verum
 attritio fiat contritio. hoc dicitur per duplicem sumi-
 vno modo per actum penitentie elicitum a virtute penitentie cari-
 tate formata. Alio modo per formatum actu peni-
 tentie elicitum mediante aliquo habitu penitentie vel
 a penitentia informi quod postea caritate formatur illo
 adhuc durate. Primo modo loquendo de contritione
 attritio non potest fieri contritio. quia ideo actus nunc non
 potest elici a penitentia informi. et post hoc elicit a penitentia
 formata. quia voluntas mouetur ut informis. et per
 hoc mouetur ut formata vice tenet duos mo-
 tos. a quibus non potest esse idem motus in nunc. Præterea
 actus elicitus a penitentia formata est ea posterior or-
 die nature actus autem elicitus a penitentia informi est or-
 die temporis nature prior quam penitentia illa sic formata
 Secundo modo loquendo de attritione potest fieri contritio
 quia licet motus voluntatis sit simplex et in instanti
 quantum ad suum esse. potest tamen tadium manere idem nunc
 quousque penitentia a qua elicitus est caritate forme-
 per cuius formacionem actus ille efficitur contritio quod
 uis elicitus fuerit a penitentia existente informi. hec
 rich. Verum attritionem facientis quod in se est ne-
 cessarium sit fieri contritionem. hoc attritionem fieri con-
 tritionem secundum quod contritio accipitur per actum penitentie eli-
 cito a virtute penitentie caritate formata. non est ne-
 cessarium sed impossibile sicut videri potest ex questione
 precedenti. Si autem accipitur contritio per actum penitentie
 elicitum a penitentia informi quod postea caritate for-
 matur illo actu adhuc durate. sic licet attritionem
 possibile sit fieri contritionem. non tamen est necessarium.
 Possibile est enim quod attritio facientis quod in se est
 prius ordine nature desinat esse quam deus tali
 gratiam infundat. quia quicquid infundit eam ipsi voluntati
 ouerit ad alique alium bonum actum quod non est attri-
 tio nisi forte et implicite. Sed facientis quod in se est
 necessarium est aliquo modo a deo dari gratiam gratiam
 facientem non necessitate coactionis immutabili-
 tatis absolute sed necessitate immutabilitatis ex
 suppositione ordinationis sue quod immutabiliter et li-
 beraliter ordinavit se datum gratiam omni penitenti-
 e et quod in se est facientis. hec rich.

Equit videre de tercio scilicet quanta debet esse
 contritio. Nam secundum scilicet circa quod siue de qui-
 bus esse debet contritio patet per ea que dicta sunt
 supra et de quibus penitentia debet agi. Circa
 quantitatem vero contritionis queruntur plura scilicet
 vna dolor contritionis debeat esse non solum in-
 tellectualis sed etiam sensualis. hoc sicut dicit
 crisostomus. vnuquodque per quas causas nascitur per eas-
 dem dissoluitur. cum ergo peccatum per actum voluntatis
 possit sufficienter nasci. sufficienter etiam per actum
 voluntatis tamen a parte nostra cum gratia potest dissolui

Ad hoc dicitur

Veritas fiat nunc

Videtur quod...

deus em̄ nō requirit ab hoīe nisi qđ est in ei⁹
 ptate. cū ergo hīe doloze volūtariū scz displi
 centiā peccati sp̄ sit in hoīs potestate. hīe vō
 doloze sensibile nō semp̄. ideo de⁹ nō requi
 rit doloze sensibile de dicitōnis necessitate
 sed de eius pfectōe. vñ psal. Qui sanat cōtri
 corde zc. **S**z cetera hō esse videt qđ dī aug⁹
 Sciat se culpabiliter durz qđ defl et damna tē
 poris et morte amici. et doloze pēti nō osten
 dit in lacrimis. **S**z li culpabiliter nō sigt ibi
 culpā s; dispositōem ad culpā. Vel hoc dicit
 aug⁹. qz talis debz se esse culpabilē reputare
 Vel sic sciat se esse culpabilē. du. zc. scz si dūn
 gat exteri. or lacrimaz defect⁹ ex defectu do
 lozis vt hō mi⁹ doleat de pēto qđ de tpali dā
 no. **S**z qñq; abūdantia dolozis lacrimas exci
 tat ppter calozē excitatū. qñq; etiā hō se dū
 net vt tm̄ corā deo doleat. qñq; etiā ex dūri
 cia dplexionis vel ex siccitate capitis ē qđ hō
 nō pē corpalliter flere p peccatis. et si fleret
 p morte amici qz ille doloze ē magis sensibil
 et ideo vicinior ad resolūndū corpus in la
 crimas. **O**biect⁹ etiā illd gē. Nimis dur⁹ ē
 qui doloze peccati lacrimis nō declarat. **S**z
 illa nimietas nō impositat excessū qđ sit culpa
 bilis s; est dispositio ad culpā et resolui debz
 nimis. i. valde. hec pe. **V**erz dicitio sit ma
 ior doloze qđ posset esse in natura. **S**z in cōtri
 tōe ē duplex doloze. vn⁹ in volūtate qđ ē essen
 tialiter dicitio. qđ nihil aliud ē qđ displicentia
 peccati pēti. qđ quidē si sit informis ē attri
 t. o. si sit formata ē dicitio. s; nō format⁹ de le
 ge cōi nisi sit maxima in dpatōe alioz doloze
 rū. Et talis doloze in dicitōe excedit alios do
 lozes. qz quātū aliqd placet tm̄ ei⁹ diciturum
 displicet. finis aut sup oia placz cū oia ppter
 ipm desiderent. et ideo pētm qđ a fine ultimo
 auertit sup oia displicē d; vñ Iere. vj. luctuz
 vnigenitū fac tibi zc. vbi glo. docet penitente
 qđ facere debz. Nihil em̄ dolenti⁹ vnigenitū
 morte. **V**nde optet qđ iste doloze sit maxim⁹ in
 gñe scz in dpatōe alioz doloze. nō tm̄ optet
 qđ sit maxim⁹ in specie hui⁹ dolozis. sicut qui
 libet amor caritatis ē maxim⁹ in gñe s; nō in
 sua specie. **A**li⁹ doloze ē in pte sensitua qđ cau
 sat⁹ ex primo doloze vel ex necessitate nature
 s; qđ vires inferiores sequūt motū supioz
 vel ex electōe s; qđ hō penitēs in seipo ha
 bet doloze et excitat animū vt doleat de pec
 catis et neutro mō optz qđ sit maxim⁹ doloze.
Nā primo mō nō optz. qz vires inferiores ve
 hemēt⁹ mouent⁹ ab obiectis ppijs qđ ex res
 dūdantia viriū supioz. et ideo quāto opatio
 viriū supioz ppiquior ē obiectis inferioz
 tāto magis sequūt motū eaz. Et ideo maior
 doloze ē in pte sensitua ex lesione sensibili qđ
 sit ille qđ redūdat in ipam ex rōe. **S**ilr maior ē
 qui redūdat ex rōe de corpallib⁹ deliberanti
 qđ qui redūdat ex rōe spūalia d; dicitō. **V**nde
 doloze in sensitua ex displicētia rōis pueiens
 de pēto. nō est maior alijs dolozib⁹ qđ sūt in
 ipa. Et silr nec doloze qđ est volūtarie assūptus
 tū qz nō obedit vis inferioz supiozi ad nutuz
 vt tāta passio sequat⁹ in inferiozi appetitū qñ

tā ordinat superior. tū etiā qz passiones et ra
 tōe assumunt⁹ in actib⁹ vōtū s; qñqdā men
 sarā quā qñq; doloze qui est sine virtute nō ser
 uat s; excedit. **S**z hō. **V**erz possit esse nimis
 magnus doloze in dicitōe. **S**z in actū penitē
 di est duplex doloze. vn⁹ est essential peniten
 cie. et hō est in volūtate rōnali. est em̄ quedaz
 displicētia volūtatis qua sibi displicet pētm
 inqātū est trāsgressio legis diuine. Et qz hec
 displicentia directe causat⁹ ex caritativa dei
 dilectōe qđ nimis incendi nō pē. ideo hec dis
 plicentia nimis magna esse nō pē. Est ali⁹ do
 loze nō essential penitēcie. et hō est duplex. vn⁹
 in corpore qđ hō corpus suū affligit p pec
 catis suis et hīc doloze posset esse nimis qz cū
 tali tpm̄nto debz hō corpus suū affligē vt
 nō interimat naturā. vñ apl⁹ ro. xij. **H**ōna
 bile sit obsequiuz vrm. Est ali⁹ doloze intencōe
 qđ est passio appetitus sensitui. et hō ē duplex
 qñq; em̄ causat⁹ tal doloze ex d; dicitōe amf
 sionis cuiusdā honestatis seu glorie accidē
 talis p peccatū. sicut ē doloze qñq; in mulieri
 bus ex hoc qđ amiserūt sui corpis integritatē
 et talis doloze posset esse nimis magnus. qñq;
 causat⁹ directe p quā dā redūdantia ex displi
 cētia volūtatis qua sibi displicet pētm inqñ
 tū est legis diuine trāsgressio. Et sic adhuc di
 cūt quidā qđ doloze posset esse nimis magnus
 qz penitēcia ē virtus moralis. et ideo corāpi
 pt p supabundantia et defectū. et hoc videt⁹
 senare. **A**li⁹ videt⁹ qđ hīc doloze nō possz
 esse nimis qz si nō posset esse excessus in cā nō
 posset esse excessus in effectu. hōmō aut dolo
 ris cā est supdicta displicētia peccati de qua
 excessus ē qđ nō posset esse nimis magna. vñ si
 penitēs ex vehemētissimo dei amore tā vehe
 menter doleret de suo pēto qđ ex hō causaret⁹
 i appetitū sensitui tā vehemēs doloze qđ cor
 ruperet armoniā corpis ad vitā necessariam.
 nō esset excessus in gñe moris nec pfectōi pe
 nitēcie derogās sed d; dicitōe. nisi forte hoīs
 volūtas directe ex intentōe ferret⁹ ad pcurā
 duz talem passionē ad hoc vt ipē mōeret. et
 sic credo qđ intelligūt illi qđ dicūt qđ in doloze
 re qui ē in appetitū sensitui pē esse excessus.
 et hui⁹ opi. ē rich. **N**ō aut obstat p̄dictis di
 cētū ans. di. vt sic impiguant⁹ viscera aie mee
 vt medulla corpis mei ericet⁹. qz ipē deside
 rabat ex pinguedine deuotōis medullas cor
 porales ericari. nō quo ad hūmōze corpale
 sed quo ad d; dicitōe carnalē. **V**el ericet
 tōem medullaz vocat vulnera caritatis qua
 aia languet ex absentia xpī. **N**ō obstat etiā qz
 culpa cū innocēs penā in inferno nō sentiret
 et peccatozi paradiso dicēs esse dignuz oculos
 cecare plorādo. qz licet ante se agnosceret esse
 dignū amissione oculoz qz quilibet pēto est
 dignus nō tm̄ eterna morte s; etiā tpali. nō tm̄
 volebat oculos sibi cecare. **V**erz dicit⁹ de
 bet malle in inferno esse p peccare. et videt⁹
 qđ sic. dicit em̄ ans. li de silitudib⁹ qđ aliquis
 d; magis eligere esse in inferno sine culpa qđ
 in paradiso cū culpa. **S**z hō. in qđaz. q.
 de quolibet. dicit⁹ tenet⁹ in gnali malle pā

Sum 2
xk
1 qd
k

qñq; sit doloze qz possz qz dicit

Doloze 20

magis d; dicitōe dicit

duplex doloze
essencial penitēcie
et hō est in volūtate rōnali

magis d; dicitōe
dicitōe amf sionis
cuiusdā honestatis

qđ dicitōe amf sionis

An malle
dicitōe

Non videt⁹ qđ dicit⁹

quātācūq; penā q̄ peccare. q̄ cōnitio nō est sine caritate. ex caritate em̄ homo pl̄ diligē deū q̄ seipm̄ peccare v̄s ē facere cōtra deū. puniri vero est ali. quid pati cōtra seipm̄. vñ caritas requirit vt quelibet pena peligatur culpe. s; nō tenet in spēali hāc penā vel illā peligere. imo stulte agēt si q̄s se vel aliuz sup hoc sollicitaret q̄ p h̄ in temptatōez incidet et occasione peccandi daret. q̄ terribilia cōsiderata in p̄culari magis terrent.

Equit̄ vidē de q̄to scz d̄ tpe et duratōe cōnitōis. Et circa hoc q̄runt̄ p̄la. s. v̄tz. De cōnitōe de p̄ctis sic sp̄nc̄cia. **H**ic q̄ sic in habitu rōe displicētie p̄cti. nō ac ē sp̄nc̄cia i actu. vñ tenet h̄o sp̄ malū qd̄ fecit detestari. sed q̄ tenentis talis est p̄ceptū affirmatiui qd̄ sp̄ obligat s; nō ad sp̄ idō tenet cōteri sp̄. s; nō ad sp̄ s; in casa. Sicut etiā de actu penitēdi interiori dictū ē sup̄ a. de p̄nie duratōe. q. j. Et sic dicit h̄a. de sancto vic. q. de 9. absolues hoies a pena et culpa eterna. ligat eū v̄culo p̄petue detestatiōis peccati. sicut etiā dicit auḡ li. d̄ p̄nia. p̄ vbi doloze finit̄ nihil de venia relinquit̄. Secus autē ē de satisfactōe q̄ attendit̄ s; m̄ penā taxatam q̄ iniūgit̄ p̄ p̄ctis et idō p̄ terminari. hec em̄ pena p̄cipue p̄portionatur culpe ex p̄te auersionis ex q̄ h; finitātē. s; doloze cōnitōis n̄det culpe ex p̄te auersionis ex qua h; infinitatē. et idō cōnitio vera sp̄ manē debz. **H**ōe v̄o gemit̄ v̄l planct̄ v̄l doloze sensibil̄ nō ē necessaria maxie viris p̄fectis q̄ audierūt voce interna qd̄ audiuit magdalea dimittēt̄ tibi p̄ctā tua. sic dicit bñ. in cantica p̄ncipiū. **S**; v̄lteri p̄nt̄ et debet meditari cōm̄ suā ad dulcedinē sup̄ne patrie duertere ante vero hūc statū cōsiliū sanū ē peccata sua ante oculos cordis ad doloze et gemitū reuocare. hec bon̄. **V**tz. doloze cōnitōis inter r̄par̄ necessario p̄ gaudiū. **H**ic p̄ nō cū n̄ sint de eode s; de diuersis. doloze em̄ q̄ est in p̄nia ē de p̄ctō cōmissō. vñ simul cum hoc nō p̄t esse gaudiū de eode. s; p̄t esse gaudiū d̄ spe venie quā d̄cipit p̄ doloze. v̄l de h; q̄ in habēdo doloze de peccatis cōmissis facit qd̄ debz. Et idō detestatiō peccati cōmissi q̄ ē cā doloze. et rōlūtā q̄ est cā gaudiū sūt s̄l. volēs em̄ detestari. et q̄ vñ ē rō alteri. idō aia siml̄ duertit̄ p̄ ad v̄trūq; inquātū ex eis qd̄amō sit vñ. et sic nō op̄tet q̄ doloze cōnitōis intercūpat̄ p̄ gaudiū illd̄. p̄pter qd̄ dicit auḡ. penitēs sp̄ d̄ p̄ctō doleat et de doloze sp̄ gaudeat. Sicut em̄ dicit bñ. mel absinthio admiscendū ē. **V**tz. necesse sit sp̄ habē pudorē de peccato cōmissō sicut et doloze. **H**ic q̄ nō. Nā erubescētia respicit p̄ctm̄ solū inquātū h; turpitudinē. et sic post p̄ctm̄ est quātū ad culpā remissū nō manet pudor locis. Dicit em̄ ambr̄o. non h; qd̄ erubescat cui peccatū dimissū est. manet autē locus doloze q̄ nō solū est de culpa inquātū habz turpitudinē. s; etiā inquātū h; nocumētū annexū. hec tho. **V**tz. post istaz vitā aie de peccatis d̄erant̄. **H**ic p̄ nō. nā in cōnitōe tria sūt cōsiderāda s; ei; gen̄ qd̄ ē doloze ei; forma qd̄ ē act̄ cōnitōis gra informat̄. et ei;

efficacia qd̄ ē actus meritozi et sac̄mētalis et qd̄amō satisfactori. Post hāc igit̄ vitaz anime q̄ sunt beate cōnitōem h̄re nō possūt q̄ carent doloze p̄pter gaudiū plenitudinē. que vero sūt in inferno carēt cōnitōe. et si doloze habeāt. deficit tamē in eis gra dolozez informat̄. qui vero sūt in purgatorio h̄nt doloze gra informatū s; nō meritoziū. q̄ nō sūt in statu merendi. In hac aut̄ vita oia p̄dicta tria mueniri possunt. hec tho.

Equit̄ videre de q̄to scz de effectu cōnitōis. Et circa hoc q̄runt̄ p̄la s; v̄tz. De cōnitōe sic cā remissionis peccati. **H**ic q̄ sic. causa in qua salte meritozia. et p̄t reduci ad causam efficientē s; m̄ r̄cl̄. vñ sup̄ i. psal. Sacrificiū deo sp̄s cōtribulat̄. dicit glo. Cordis cōnitio ē sacrificiū in quo p̄ctā soluent̄. **V**tz. cōnitio possit totaliter reatū penē tollere. **H**ic intensio cōnitōis p̄t dupl̄ sumi. vno mō ex p̄te caritatis q̄ displicētiā causat. et sic d̄git̄ em̄ caritatē intendi in actu q̄ cōnitio cōsequēs merebit̄ nō em̄ culpe amotōem sed etiā absolutionē ab omni pena. Alio mō ex p̄te doloze sensibilis quē volūtās in cōnitōe exercitat. Et q̄ ille quedā pena est em̄ p̄t incēdi q̄ sufficit ad deletiōnē penē et culpe. Exemplū est in latrone luce. xxi. Nichilom̄i; tñ q̄ nō p̄t aliq̄s esse certus q̄ cōnitio sua sufficiat ad deletiōnē penē et culpe tenet̄ cōfiteri et satisfacere. maxime cū cōnitio vera nō fuerit nisi cōfiteri p̄positū habuerit annexū. qd̄ debz p̄duci ad effectū etiā si esset certus q̄ sufficeret ad deletiōnē totū penē nō p̄pter remediū s; p̄p̄ceptū de cōfessione data. **V**tz. p̄ quātocūq; magno peccato sufficiat quātocūq; parua cōnitio. **H**ic q̄ sic. nā cū cōnitio dicat actū penitendi caritate formatū et quātocūq; modi ca caritas sufficiat ad remotōez quātocūq; et quātocūq; magnoz peccatoz mortaliuz. igit̄ quātocūq; parua cōnitio sufficit p̄ quātocūq; magno p̄ctō. **S**; nō sic dicendū est de attritōe. cuz em̄ recogitant̄ peccata in spēali necessaria ē maior attritio de maiori peccato q̄ de minori. Et quis in penitēdo d̄ oib; siml̄ nō sic necessaria displicētia in actu maioz de vno q̄ de alio. est tñ necessaria in habitu. vñ p̄ quātocūq; magno peccato quātocūq; parua attritio nō format̄ gratia de lege cōi p̄ quaz grām attritio fieret cōnitio si formaret̄. hec r̄cl̄. **V**tz. sola cōnitio cordis sine cōfessione sufficiat ad delendū omnia peccata. **H**ic hec questio tractat̄ de penitētia di. j. et ponunt̄ de ip̄a opi. p̄les ibidez in glo. et etiā in rap. et ganfredo. quib; ad p̄ns cōmissis firmiter ē tenenduz q̄ sola cōnitio cordis sine cōfessione in re delet oia p̄ctā. dūmō sit in p̄posito cōfite di et satisfaciēdi implicite v̄l explicite alias nō esset cōnitio vera. vñ dicit auḡ et habet̄ in dicta distinctōe. magna pietas dei vt ad solā p̄missionē p̄ctā dimittat. nōduz p̄nūciat ore. et tñ iam de; audit in corde. hoc fuit siḡtū in lazaro quē dñs p̄ri; suscitauit q̄ a discipul̄ solueret̄. Et in decē leprosis q̄ in via an̄p̄ ad p̄sbiteros venissent mundaū sunt. Et in

De cōnitōe h̄re nō possūt q̄ carent doloze p̄pter gaudiū plenitudinē.

De cōnitōe sic cā remissionis peccati.

De cōnitōe sic cā remissionis peccati.

30 11

psal. dixi. i. firmiter in aīo meo pposui cōfite-
bor aduersū me iniusticiā meā dño et tu remisi-
sti iniqu. pec. mei. Aliter at sola cōfessio n̄ delet
peccata mortalia nisi cōfessio habeat in re vlt
in pposito explicite vlt implicite. et sic d̄z itel
ligi illd qd dicit in eade di. c. ex his. Nulls
ante cōfessionē oris et factū factōz opib pecca-
ti abolet culpam.

¶ De cōfessione quid est et de institu-
tionē eius et necessitate a. r.

Onsequēter cōsiderandū est de cōfessioē

Et pmo qd est cōfessio. scdo de ei⁹ insti-
tutōe et necessitate. Circa p̄mū q̄runt pl̄a scz
qd ē cōfessio s̄m diffiniciōz. s̄m aug. Cōfessio
ē p quā morib⁹ latēs spe venie apit. Ad cō
euidētiā sciēdū qd cōfessio fit tripliciter. Aut i
foro sciētiē corā deo. aut in foro p̄nie corā
dei vicario. aut in foro cōtencōso corā iudice.
In p̄ma p̄ctm nō apit qz aptū erat. In vltia
nō apit i spe venie. In media vō p̄ctm latēs
spe venie apit. Vt cōfessio sacramental con-
grue describit ibi p materia q est p̄ctm et p a-
ctū q est apire tanq p forma. s̄m cōfessio p̄ctū
de se dicta nō dicit actū v̄tutis. s̄m cōfessio fa-
cta vt debet et quomō debz et cui debz noiat
actū v̄tutis. Et licet cōfessio veri p̄neat ab
solute ad v̄tutē v̄tutis. s̄m tñ qd addit ali-
qua rō sp̄ialis boni. ad aliā v̄tutē incipit p
tinere. et ido dicit p̄ha. iij. et h. p cōfessio que
fit in iudicijs nō p̄tinet ad v̄tutēz s̄m magis
ad iusticiā. et s̄m cōfessio b̄nficiōz dei in lau-
dē diuinā nō p̄tinet ad v̄tutēz v̄tutis s̄m ad
v̄tutē patrie. ita cōfessio peccatōz ad remissio-
nē eoz. cōsequendā nō p̄tinet elicitiue ad v̄tu-
tē v̄tutis vt quidā dicit s̄m ad v̄tutē penitē-
tie. impatuetñ ad multas v̄tutes p̄tinere p̄t
s̄m qd in finē multaz v̄tutū trahi p̄t act⁹ cō-
fessionis. hec tho. Vt cōfessio et penitētia
p̄tineat ad eundē articulū fidei. s̄m q nō. cō-
fessio em qz magis ex spe venie p̄cedit magis
innitit articulo de vita eterna quam respicit
spes q̄ articulo de iudicio qd respicit timor.
p̄nia vō ecōuerso se hz rōe cōtriciōis. h̄ tho.

De p̄t q̄runt

quis p̄t fact

Aug. p̄t p̄t. Aug. p̄t p̄t

¶ Circa scdm q̄r̄ a quo fuit instituta cōfessio
¶ et v̄t. sic p̄ceptū. s̄m s̄m sco. iij. sen. di.
¶ xvij. q cōfessio talis qlis est nūc in ecclia nō ē
ex p̄cepto legis nature alias ad eā fuisset ho-
mimes obligatū p̄ statu cuiuscūqz legis qd ē
falsuz. qz nec obligabant in lege scripta. Di-
cūt aut quidā q cōfessio nō cadit nisi sub p̄ce-
pto ecclie. s̄m cōtra hoc ē qz nō inuenit vbi hō
ab ecclia p̄cipiat q̄i ante hoc factū reputa-
ret p̄ceptū obligatoriu d cōfessione. Si em al-
legat illd caplm ex. de pe. et re. ois v̄tutisqz
c̄. Illd caplm ē innocētij terci⁹ añ que plusq̄
p̄ ānos q̄ngētos fuit aug⁹ q̄ multū cōfessionē
esse necessariāz p̄dicauit. vt patz in li. de vera
et fl̄a p̄nia. di. iij. Quis tñ opi. vi. esse glosator
de p̄nia. di. v. in p̄n. sup hō tñ nō allegat ali
qd caplm et ido irōnabiliter d̄. p̄trea s̄m
hō papa nō teneret cōfiteri nec etiā infideles
tenerent cōfiteri. p̄ma choz. v. qd mihi ē de
his q̄ foris sūt iudicare. Videt ergo rōnabi-

li⁹ dicend q cōfessio cadit sub p̄cepto dei po-
sitio. et certuz ē q sup hō nō tradit aliqd in
veteri lege. Si aut aliqd in euāgelio traditur
hoc videt esse illd 10. r̄. accipite sp̄m sanctū
quoz re. pec. re. eis. Ex hoc arguit sic. p̄ctas
remittēdi peccata data ē aplis et in eis oib⁹
p̄bitens. et certū ē q nō p̄n qz hoc ē p̄p̄uz
dei. ergo misterialiter et arbitrarie. s̄m nō p̄nt
arbitrari in cā ignota. gō manifestāda est eis
cā in qua debēt arbitrari. hec at manifestatio
ē cōfessio. igit ex hac collatōe p̄ctis arbitra-
rie facta p̄bitens obligat p̄ctōzes ad accu-
sandū se eis tanq arbitris qd ē cōfiteri. Qd at
ad hoc teneat declarat sic. q̄cūqz amisit p̄ri-
mā grām tenet ex necessitate p̄cepti scz dili-
ges dñm deū tuū c̄. agere quātuz in se est ad
recupatōez ei⁹ et in v̄tute etiā illi⁹ p̄cepti di-
liges teipm. s̄m p̄ctōz p̄ peccatū mortale grām
p̄mā amisit et p̄t eaz recuperare ab hō arbitro
suscepto p̄nie sacmētū. 10. r̄. quoz re. c̄.
Et sic cōcludit necessitas p̄cepti cōfessionis ex
hoc v̄bo scz quoz remi. p̄ctā c̄. et illo p̄cep-
to sil iūctis. Si dicat q p hoc nō p̄bat q h
via sit p̄cisa ad recuperandū grāz arguit q imo
sic. qlibet tenet recuperare grāz p viā facilio-
rē et certiorē. alias videt cōtēnere p̄p̄iā salu-
tē. s̄m hec via ē facilioz et certioz scz recupan-
di p sacramētū p̄nie. qz hic nō requit aliud n̄
q hō nō ponat obicē gr̄e. qd est multom⁹ q̄
at̄tōez h̄ie q p modū meriti de cōgruo suffi-
ciat ad iustificatōez. p̄t etiā aliq̄s esse certioz
q nō ponat obicē scz actualiter peccādo q̄
habeat attritōz. ergo qlibet teneat ad hāc viā
Dicūt aut aliqui q p̄ceptuz de cōfessione h̄et
ex v̄bis apl̄i iac. v. Cōfitemini alterutuz pec-
cata v̄ra c̄. s̄m hoc nō videt. dicēdo em d̄ite
mini alterutuz p̄ctā nō magis dicit cōfiteudū
esse p̄bitero q̄ aliq. subdit etiā statim. et orā-
te p̄ inuicē. vbi null⁹ dicit eū instituisse vel
p̄mulgasse sacramētū p̄nie vlt p̄ceptū diuinū
s̄m intēdit ibi p̄suadere p̄ p̄mū vt s̄m⁹ huiles
scz nos apud p̄mos p̄ctōzes cōfiteudo. sed p̄
scdm vt s̄m⁹ caritatiuz scz p nobis inuicē orā-
do. Tenend ē ergo q hoc p̄ceptū est d̄ iure
diuino p euāgelii p̄mulgatū vt sup declara-
tū ē. vel si illd nō sufficiat dicendū q ē de iure
diuino p̄mulgato p xpm apl̄is. et p apl̄os
ecclie sine omi scriptura. sicut multa alia te-
net ecclia p alios p̄mulgata. ex. de ce. mis-
cuz marthe. hec et plura alia de hac materia
opte tradit sco. iij. sen. di. xvij. Sic ergo pa-
tet institutio cōfessionis et necessitas ei⁹. **¶** Si
esto q aliq̄s cōterat et nihil cogitet de cōfes-
sione et nō omitit cōfiteri ex cōtemptu. ergo n̄
caret gratia qz nō interuenit cōtemptus. ergo
q̄din nō cogitat de cōfessione nō peccat. dato
ergo q sic moria cōstat q saluat sine cōfessio-
ne. ergo cōfessio nō ē necessaria. s̄m q tal nō
cogitet de cōfessione p̄t esse p̄pter duo. p̄mo
p̄pter itensioē doloris. et tūc qz de⁹ cor suū
occupat si n̄ fuit mora supflua nec indiscretō
aliqua. credo q de⁹ absoluit eū et p ope cō-
pucat voluntatem et cōpucat iste cū illis qui
excusantur propter impossibilitatē habentes

in facimento confessionis devotioez. Secdo pt ho
 esse. ppter occupatoez supflue solitudinis cir
 ca alia et tuc no excusat maxie si locu et tps
 beac ofitendi. imo ppter peccatu omissionis
 reputabit reus mortis maxie si no fuerit pze
 netus morte. qz bene posset et deberet reco
 gitare et pete sacmentu eccie. h bon. **¶ Vtz**
 infideles teneant ad ofessione. vide q no qz
 dictu caplm ois vtriusqz sexus. solu loqui d
 fidelibz. ois inqt vtriusqz sexus fidel. h p
 regulariter ta fideles q infideles tenent ofi
 teni inquatu e pceptu dei qd vniuersaliter de
 dit q ptatis habz plenitudinē sup oia. Si aut
 no est pceptu nisi ab ecclesia no tenerent ad
 ei? obseruantia illi q no sunt baptizati. qz vt
 ostensu e sup ti. de ofirmatōe. q. vtz. epi de q
 dau possint ofirmare. vicario xpi no fuit co
 cessa directe potestas sup oes q no susceperūt
 baptismu q est ianua qua intrat ad ecclesiaz
 militante. hec rich. et queniunt cu dictis h m
 scotā supra in pma. q. huus ar. **¶ Vtz** pueri
 teneant ofiteri. h q sic scz pueri q ad anol
 discretōis puenerūt. vt patz in dicto. c. omis
 Et p anos discretōis ibidē h m glo. intelligi
 tpus quo ho capat e doli. Siue h m host. tps
 in quo discernit iter bonu et malu. qz tuc pec
 care pt. qd accelerat citius in vno q in alio.
 hec bon. **¶ Vtz** habetes tm vā alia debeāt
 ofiteri. h tenent h m aliquos no quidē ex vi
 sacmētū s; ex vi statuti ecclesiastici qn no hnt
 mortalia q ofiteant. Aliqui tm dicūt q tales
 no tenent ofiteri etiā ex vi statuti ecclesiasti
 ci qz statutu eccie no obligat nisi hntes pctā
 mortalia qd videtur de ludi ex hoc qz dicit q
 debz oia peccata ofiteri qd de venialibz no
 pt intelligi. qz null? oia venialia pt ofiteri.
 Et h m hoc no habens mortalia no tenent ad
 ofessione. sed sufficit ei adimplendū pceptuz
 ecclesie vt se p bitero representet et ostēdat se
 esse absq; oficia mortal peccati. vt ad cōionē
 recipi possit et hoc reputat ei p ofessione. Ca
 dit em sub pcepto magis taxatio tps q act?
 ofessionis. De prima snia sūt bon. rich. tho.
 et pe. dicētes q prima snia est securor. Sco.
 vero e scde opi. et reprobat primā. et de hoc
 habet etiā infra ti. de obiecto ofessionis. q.
 vtz. teneat venialia ofiteri. **¶ S;** nūquid ille
 q no habet remorsū de aliquo etiā pctō veni
 ali teneret ofiteri h m primā duaz pdictaz.
 opi. Rūdet bon. q credit impossibile h m sta
 tu viatoris p aliquis diem vel septimanaz et
 multotim? anū transeat sine remorsu venia
 lis. Et vix credit bon. hoc fuisse nisi in xpo et
 ei? matre. et ideo qlibet vel hz ofciaz vel ha
 bere dz vel in omi hora petere. dimitte nobis
 zc. Si tm aliqs esset q no haberet p supabun
 tē grāz. sufficēt dicere se nullū pctm omisisse
 qd faciat post ofessu est legitime. l pt dicit
 q talis no tenent ad illd mādātū. qz solū pec
 catoribz et viatoribz e datū. talis aut iā ha
 bitat in celis. **¶** Qzeta hoc no pt queniire hoī
 nisi ex pnuilegio spēali s; statuta no extēdūt
 se nisi ad ea que de iure cōi eneniūt. **¶** xix. q. ij.
 due §. lex. vbi dz q qui lege pnuata ducitur

nulla rō exigit vt a lege publica astringatur
 Si vō no haberet remorsū vel ppter ignozan
 tiā vel negligentia no excusaret a mandato.
 hec bon. **¶** Sco. aut circa hec dicit q simplr
 innocens a mortali et a veniali tenent simplr
 no ofiteri. vñ si beata virgo fuisset ofessa bea
 to petro post ascensionē xpi. ofitēdo peccat
 set. **¶** Sed si sit innocēs a mortali tm. pt ofiteri
 venialia et no ofiteri mortalia. **¶ Vtz** papa
 teneat ofiteri. videt q no qz cōfessio dz fieri
 iudici in quolibet foro. papa vō sup se nullū
 iudicē habz. ergo zc. **¶** h q papa habz iudicē
 xpm cui debz p suū vicariū ofiteri q licet sit
 inferior eo inquatu platus. est tm eo superior
 inquantu est pctōz et ipe dei mister. hec tho.
¶ Licz etiā vn? papa no habeat impertū in suc
 cessorē suū tm deus habz impertū sup eos qui
 pcepit implicite ofessionē p bitero esse facie
 dā vt visuz e et rōe h? tenent obseruare hmoi
 pceptū de necessitate. **¶** Obseruare vō ipm h m
 circūstātiā ordinatas a gnali ofilio tenent d
 agruitate. **¶** xxv. q. j. iusticie. vbi dicit sic. Iusti
 cie ac rōis ordo suadet vt q a successoribz de
 siderat mādātā sua seruari. pdecessoris sui sta
 tuta custodiat. hec rich. **¶ Vtz** possit cū ali
 quo dispensari ne ofiteat hoi peccata. h q
 no. ministri em ecclesie instituunt in ecclesia
 diuinitus fundata. et ideo institutio ecclesie
 psupponit ad opationez mistroz. sicut opus
 creatōis ad opus nature. h qz ecclesia e fun
 data in fide et in sacramētis. ideo ad ecclesie
 ministros nouos articulos fidei edere aut e
 ditos remouē aut noua sacramēta instituere
 aut instituta remouē no ptinet. sed h? e pote
 statis excellētissime q soli xpo debet q est ec
 clesie sue fūdamētū. Et ideo sicut papa no pt
 dispensare vt aliqs sine baptismo saluet. ita
 nec q saluet sine ofessione h m qd obligat ex
 vi sacramētū pt tm dispēlare h m qd obligat ex
 pcepto ecclesie vt possit aliqs diuū ofessio
 nē differre q sit ab eccia institutū. h tho.

De tpe ofessionis ti. xi.

Einde ofiderandū est de tpe ofessionis
 scz an qlibet teneat statim ofiteri qn
 peccauit. **¶** h de ofessione possum? du
 pliciter loq. vno mō quātū ad ofitēdi apposi
 tū et sic dcedūt oēs q tenent tuc ofiteri qn te
 nent ofiteri. ofiteri aut tenent qn suoz pctōz hz
 memoriā. et tuc tenent etiā pdictō mō ofiteri
 scz quātū ad apposituz et pcpue qn est in arti
 culo mortis aut in aliquo articulo in quo si
 ne peccati remissione oporteat eū peccatū in
 curzere. vt cuz tenent celebrare si desit copia
 sacerdotis saltē tenent ofiteri et habere appo
 sitū ofitendi. **¶** Alio modo quo ad cōfessionis
 actū et sic e distinguendū. qz aliqui obligant
 tm ad ofessionē ex statuto eccie. vt habentes
 tm venialia. et hi no tenent statū ofiteri s; dif
 ferre pnt vsqz ad pasca qz illa decretal omis
 vtriusqz obligat ad eucharistiaz ad quā ppa
 rat ofessio. **¶** Alij vō etiā obligant ex xpo pec
 cato vt omis q habet pctm mortale et hi cōfi
 teri tenent ec ex institutioē sacri. **¶** De his at se
 cūdis dicit aliq q tenent statū cōfiteri habita

An p...

An p...

fr...

An...

optunitate sufficiēti nec p̄dicta decretal' ex-
culat eos. q̄ intēdit p̄pter negligentia hoim
t̄ps artare nec ampliare. et hec op̄i. est t̄tior
s̄m inno. ē. e. cēs. S̄lij dicūt cōmuni⁹ et ve-
ri⁹ ut pe. et t̄tū⁹ ut dicit sc̄o⁹. s̄. q̄ nō tenen⁹
regulariter statim cōfiteri. q̄ s̄m rich. ad hoc
nō obligat nec ex iure nature q̄ cōfiteri p̄sbi-
tero nō ē de iure nature absolute. nec d̄ iure
diuino q̄ licet xp̄s implicite p̄cepit p̄sbitero
cōfiteri nō t̄n p̄cepit hoc statim fieri. nec ex iu-
re positio. s̄ t̄m ad semel in āno. Cū em̄ sit p̄-
ceptū affirmatiuū nō obligat nisi p̄ loco et
tpe. ecclesia vero potuit in hoc p̄cepto t̄pus
determinare cū sit p̄ceptū disciplie nō nature.
Vñ ex iure nō tenetur hō cōfiteri nisi semel in
anno. sc̄z in pasca q̄n necesse h̄z cōicare. Et sic
regulariter nō tenet statim cōfiteri nisi in qua-
tuor casib⁹. Vñ ē rōe sac̄mēti sc̄z q̄n vult cōi-
care vel celebrare. Dicit t̄m in hoc casu rich.
q̄ si forte de p̄pinquo expectet aliū cui deuo-
tius et securi⁹ cōfiteat nullo iure cōicare p̄-
hibet si vere penitet. sc̄o⁹ ē rōe piculi ut q̄n
ē in mortali et iminēte piculo mortis. t̄tū⁹
rōe sc̄ie sc̄z q̄n sc̄ia dicitat p̄ statim teneat
cōfiteri d̄ necessitate. q̄tus rōe dubij sc̄z q̄n p̄
babili⁹ vidz se āpli⁹ āno illo copiā cōfessoris
habē n̄ posse q̄ ipm̄ possit absolue. et h̄ op̄i. ē
p̄babili⁹ s̄m rich. t̄ho. et pe. Bon. v̄o de h̄o
dicit q̄ ḡnaliter asserere q̄ hō p̄t differre cō-
fessione vsq̄ ad pasca videt p̄iculosū. Sil' r q̄
teneat sp̄ cōfiteri q̄n se offert optunitas vide⁹
valde dur. ido videt rōnabiliter sentiendū
mediū sc̄z q̄ optunitas t̄p̄i loci et p̄sbiteri p̄t
tripl' r se offerre. sc̄z aut ita q̄ time⁹ ne vnq̄ se
offerat. ut cū aliq̄s ḡnter infirmat et tūc te-
net statim cōfiteri. Aut ita q̄ maior optunitas
expectat' vl' q̄ ad locū vl' p̄sbitery. et tūc dif-
ferri p̄t sine p̄ctō. Aut ita q̄ nūq̄ rōnabiliter
maior optunitas expecte⁹ et tūc sine p̄iudicio
tenet. hec bon. **S̄z nunq̄d religiosi tenent**
statim cōfiteri. S̄z aliq̄ dicūt q̄ sic. si mortali-
ter peccauerit et p̄sbiteri copiā habeat. Et in-
telligūt statim sicut dicitat recta ratō. vñ s̄m
eos refert iter seculares et religiosos. q̄ illi
nō tenent ante q̄dragesimā cōfiteri q̄ ē eis t̄ps
penitētie. isti v̄o statim tenent q̄ eis t̄ps peni-
tētie ē totū t̄ps vite sue. **Si dicat' q̄ stat' n̄**
obligat aliq̄ nisi p̄ mandatu. R̄ndet q̄ sta-
tus nō obligat sed m̄datū oib⁹ datū. ad nūc
aut vel tūc obligat optunitas q̄ offert se di-
uersimode diuersis. et hoc ver. ē in oib⁹ p̄ce-
ptis a firmatis q̄ ad aliqd t̄ps obligat vn⁹
ad qd nō obligat ali⁹ ut patz in honore pa-
rentū. et h̄ sine ē bon. Itē dicūt aliq̄ q̄ nō re-
fert quo ad h̄ iter seculares et religiosos. q̄
religiosi n̄ tenent ad alia q̄ aliq̄ hoies. nisi ad
q̄ se obligat ex voto. et hec ē op̄i. t̄ho. Potest
t̄n dici s̄m rich. q̄ religiosi rōe suorū statuto-
rū et sui status tenent cōfiteri frequē⁹ q̄ sta-
tuat cōciliū ḡnale. Nec t̄n p̄pter hoc sequit' q̄
teneant statim cōfiteri habita cōfessoris optu-
nitate. nisi asit dies quo s̄m statutū religio-
nis sue tenerent cōfiteri. Cōsiliū t̄m oib⁹ sanū
s̄m bon. ē q̄ oib⁹ qui cadūt p̄ mortale p̄citi⁹

p̄nt cōfiteant. nō em̄ videt vere d̄tritus q̄ tam
diu portat mortale vuln⁹ peccati occultum.
Vñ d̄stitucōz penalē supradictā innoc. t̄rtij
cōtra negligentē cōfiteri sua p̄ctā credit' ema-
nasse. ex de pe. et re. que dicit sic. ois veriusq̄
sexus fidel' ex quo ad ānos discretōis puene-
rit oīia peccata sua solus saltē semel in āno
fideliter cōfiteat' p̄p̄rio sacerdoti. et iniūctam
sibi penitentiā p̄ virib⁹ studeat adimplere. sus-
cipies reuerēter ad min⁹ in pasca eucharistie
sacramētū. n̄ p̄p̄ij sacerdotis cōsilio ob aliquā
rōnabilē cāz ad t̄ps ab ei⁹ p̄ceptione duxerit
abstinēd. alioq̄n et viues ab ingressu ecclesie
arceat' et moriēs eccliaistica careat sepultura.
De obiectō cōfessionis. i. de his que
debz quis cōfiteri ti. xij.
Oītea cōsiderandū ē de his q̄ dz q̄s cōfi-
teri. Et circa h̄o q̄runt' plura sc̄z dato
q̄ hō teneat cōfiteri peccata mortalia. vtrūz
teneat' etiā cōfiteri circūstantias p̄ctōz. h̄z
circūstantiaz q̄daz trahūt in aliud gen⁹ vel
in aliā sp̄em peccati. ut coire cū muliere diu-
gata. et istas tenet' hō cōfiteri. Nō em̄ sufficiē
ei qui centūz marcas habuit de alieno dicere
ego accepi alienū cū hoc possit esse ver. si ac-
cepisset vnū denariū. S̄z t̄n s̄m aliquos cū h̄o
p̄ceptū sit affirmatiuū nō obligat ad sp̄ s̄z p̄
loco et tpe. sc̄z q̄n hō eas agnoscat vel p̄ se vl'
p̄ inq̄stōez alienā. Vñ sapiens et intelligens
tenet' cōfiteri si inq̄ran⁹ ab eo. Sc̄dm v̄o alios
omuni⁹ s̄z nō tuc⁹ opinātes nō optet eas cō-
fiteri. q̄ sufficit notificare quātitatē peccati
in specie licz nō p̄cise. q̄ hoc nō p̄t fieri. Nec
optz s̄m totā quātitatē peccati penitentiā taxa-
re. hoc t̄n ē bonū et cōgruū. et quāto sūt mag'
sapientes et p̄fecti tātō magis debēt eas d̄-
stinctius explicare. s̄z nō tenent ad hoc nisi
forte ex p̄p̄ia sc̄ia obligent'. Quedā v̄o cir-
cūstantie alleuiāt et has nō debz q̄s p̄ se cōfi-
teri q̄ cōfessio eaz n̄ facit ad accusatōez pec-
cati. et peccator in cōfessione debet se accusa-
re et nō excusare. Per accidēs tamē ne cōfessor
scandalisat. vel etiā ut ei⁹ inquisitōi satisfi-
ciat. vel si tantū deuiat q̄ sit in ḡne venialis
q̄ tenet' dicē gen⁹ peccati. bonū est aliq̄s ta-
les cōfiteri. ut si q̄s comedat carnes in quadra-
gesima ex dispensatōe et cā. hec bon. et pe.
Quedā v̄o aggrauāt in eadez sp̄e. et illaz q̄-
dam nō aggrauāt notabiliter sicut sc̄ia et m̄g'
titudo. et has nō tenet' quis cōfiteri. q̄ sūt q̄i
venialia peccata. quedā aggrauāt notabiliter
et istas s̄m m̄gr̄m vilhel. altifiodoreñ. optet
cōfiteri. S̄z cōtra p̄dicta obicitur. quia aug⁹
primo enumeratis multis peccatorū circūstā-
cijs. oīis inquit illa varietas cōfitemda est et
deflenda. h̄z q̄ illud ē de p̄fectōe penitētie
nō de necessitate. Itē obicit' q̄ delectabile
carnis s̄m p̄hm. iij. ech. quāto mag' in picu-
lari cōsiderat' tātō mag' appetitū mouet. ergo
nō videt' q̄ ad mi⁹ p̄ctōz carnaliū aliq̄s de-
beat oēs singulares circūstantias cōfiteri. h̄z
circūstantie p̄cūlares peccati carnal' q̄ tra-
hūt in specie peccati mortalis sp̄ sūt cōfite⁹
q̄ gratia que in sacramēto dāt' restaurat si qua

inclinatio a pctō ex taliū cogitatōe pueniat
 vñ in cōfiteute vñ in cōfessōe. Vñ dicit greg.
 in pastorali. sic plerūq; vt dū rectoris anim⁹
 aliqua temptamēta cogitat auditis tēptatōi-
 bus etiāz ipse pullsat. sed hec nequaq; pastor
 timēda sūt. qz tāto facili⁹ a sua eripit quāto
 misericordi⁹ ex aliena temptatōe fatigat. Si
 tñ sacerdotē lasciuū ad pctā h̄mōi pnu vide-
 rit d; accipe licentiā cōfiteūdi alteri sacerdoti.
 et si n̄ dederit licentiā d; ad supiorē recurrē.
 Si at h̄mōi circūstātie nō agguāt in infinitū
 nouā spēs mortali peccati cōstituēdo qñz lau-
 dabiliter reūcent adhibita debita discretōe
 s̄m cōsideratōz turpitudinis circūstātie et pni-
 tatē inclinātōis ad pctm̄ ex ei⁹ cōfessione in
 ipō cōfiteūte vñ sacerdotē. h̄. tho. Vñ teneat
 quis cōfiteri pctā pcedētia tan p̄ circūstātiās
 agguātes. h̄. sco. in q̄rto di. xxi. dicit qz licet
 forte h̄ sit vñle nō tñ videt̄ necessariū eē cōfi-
 teri ea ī spēali qz in quātū agguāt p̄nt exp̄mi
 sufficiētē in cōfessione ī gnali scz dicendo de
 multis et magnis pctis alias penitui. et idō
 nūc in peccādo magis ingrat⁹ fui. Vñ te-
 neat qz cōfiteri pctā venialia. h̄. sco. qz n̄ nec p̄t
 peccati venial morbu. cū em̄ sint de sui natu-
 ra venialia p se p̄nt veniā cōsequi. siue p peni-
 tentiā interiore siue p exteriorē assūptāz siue
 etiā p penā purgatoriā siue p aliud remediū
 opetes et pdoneū vt dictū ē sup̄. Nec eē p̄t
 statutū eccle s̄m sco. qz cū ex de pe. et re. ois
 z. dicat oia pctā sua. Aut ē ibi distributō p
 peccatis venialib⁹ aut nō. si sic. ergo habēs
 mortalia tene⁹ ex vi p̄cepti cōfiteri venialia si
 nō. ergo habēs tñ venialia nō tenet⁹ cōfiteri
 ea. Et sic videt̄ cōtradictio dicere qz ille tenet⁹
 cōfiteri venialia et ille nō. Et sic ex statuto ec-
 cle sie gnali nullus tenet⁹ venialia cōfiteri in
 quocūq; casu. ¶ Si quera⁹ quō p̄sbiter cōgno-
 scet eū nisi cōfiteat⁹ qui h̄z tñ venialia. h̄. ve-
 niat tñ ad p̄sbiterē et dicat ei dñe ex quo fui
 cōfessus p gratiā dei n̄ habeo cōscientiā d̄ pec-
 cato mortali et sic cōgnoscat euz sufficiētē. h̄.
 et pl̄a alia dicit sco. in q̄rto di. xvij. Licet autē
 de rōe sui generis nō sit necessariū ea cōfiteri
 tñ est cōgruū maxime viris p̄fectis qz vñle est
 multū et pena eis debita minui⁹ ex vi clauū
 p̄ceptiue aut cōfiteūda sunt peccata venialia
 frequētē iterata. vt etiā dicit m̄gr sen. li. iij.
 di. xxi. et hoc p̄pter vitandū piculū qz cōfiteū-
 do frequētē ducit in libidinē et cōtemptum.
 Et sufficit stare in gnalitate et nō oportet ad
 singula descēdere. Si tñ qz velit descēdere
 multū ē laudabile et vñle et necessariū volen-
 ti ascēdere ad p̄fectōez. hoc igit⁹ ē dictū de
 venialib⁹ gnaliter s̄m bon. In casu tñ dū gic
 qz h̄o te⁹ ea cōfiteri siue p̄pter dubiū siue p̄pter
 ecclesiasticū statutū. p̄pter dubiū qñ dubitat
 pbabiliter vñ sit veniale vel mortale. ideo
 si nō penitet sic de mortali discrimi se exponit
 et ideo d; cōfiteri illd nō quidē asserēdo ipsuz
 esse mortale. qz vt dicit aug. xv. de tri. nō tñ
 est mēdaciū dicere falsū s; etiā asserere dubiū
 s; d; cōfiteri illd sicut iacet in cōscia et iudicio
 sacerdotis relinquat vñ sit veniale vñ mor-

tale. sicut em̄ dubitat ita dubitādo cōfiteri d;.
 Debet tñ cōfiteri et penitentiā sustinere ac si eēt
 mortale. et tūc mēs assecurat⁹ et nullo mō ve-
 ritati p̄iudicat⁹. hec bon. ¶ S; obici⁹ qz glo-
 sup illd iaco. v. Cōfitemini alterutrum pctā
 vñ zc. peccata in q̄t que ex hūana ignorātia
 vel infirmitate veniūt. dicit et p̄cipit cōfiteri.
 h̄mōi aut peccata sūt venialia. ergo tenet⁹ ea
 cōfiteri. h̄. qz si hoc intelligat⁹ de venialibus
 tūc sumit⁹ ibi p̄cipe p̄ docere. s̄m illd luce. v.
 p̄ceptoz p totā noctē labo. zc. ver bū aut bea-
 ti iacobi licet sit p̄positū p modū imperatiū
 tñ p mortalib⁹ tñ tenet⁹ impatiue. p venia-
 lib⁹ vero magis exhortatiue. vñ p̄ceptū ē quo
 ad mortalia. et cōfiliū quo ad venialia. hec tñ
 nō p̄cedūt s̄m sco. vt patz ex dictis. Obici⁹
 etiā illd aug. Si cepisti fluctuare cōfiteri mo-
 rā ne plangas ruinā s̄m hoc ruere videt⁹ qz nō
 cōfiteri venialia. h̄. nō ē p̄ceptū s; cōfiliū. vñ
 dicit hoc nō qz nō posset aliter nisi p cōfessio-
 nē vitare ruinā. s; qz hec via est sobria et p̄do-
 nea Vñ aliq; posset licite cōfiteri peccata
 qz nō fecit. h̄. pctā qz qz nō fecit s̄m rez fecit
 tñ s̄m suā estimatōz p̄t qz cōfiteri. qz vero neu-
 tro mō fecit nō p̄t licite cōfiteri. p̄mo mō facit
 cōtra veritatē rei nō tamē cōtra veritatē cōscie-
 scēdo mō facit cōtra vtrūq;. Quid de gnali
 cōfessione in qua s̄m morē aliquāz ecclesiā-
 rū p̄sbiteri et alij cōfitent⁹ se cōmississe oia pec-
 cata dicēt. peccavi in oib⁹ vicijz quib⁹ h̄o
 peccare p̄t. h̄. taliter cōfiteus loquit⁹ in p̄so-
 na ecclesie. vel sicut dicit aug⁹ in vno pecca-
 to possūt multa notari. vel qd dicit in oibus
 vicijz cōprehēdit gnā singulorū et nō singu-
 la genēz. q. d. locutōe. cogitatōe. opatōe. o-
 missiōe. h̄. tho. Et qñ eadē dicit host. et addit
 vitupadi tñ sunt p̄sbiteri qz addūt d̄ pollutōe
 credētē hoc sufficere sibi p cōfessioē qd non
 est verū qz ad hūidū mortalia requirit⁹ cōfessio
 specialis et sacramental. ¶ Vñ liceat ī cōfessio-
 ne aliena pctā referre. h̄. aliena pctā aut n̄
 p̄niet ad peccati accusatōez sed magis ad ex-
 cusatōez ei⁹ qz cōfiteri ex q̄daz associatōe aliorū
 qz solaciū ē miseris habere socios penarū. Si
 cut qñq; aliqui simplices cōfiteūdo omēs vici-
 nos suos accusant. dicendo omēs sum⁹ latro-
 nes vsurarij p̄iuri et s̄ilia. Et hoc mō peccata
 aliena in cōfessione referre nō licet et a cōfesso-
 re talis cōfiteus corripit p̄t. Aut sūt peccatis
 n̄is cōiūcta ita qz sine eis nō p̄t bene explica-
 ri culpa p̄pria. et tūc licet ea in cōfessione di-
 cere eo mō quo sine ipis nō p̄t culpa p̄pria ex-
 plicari. Vñ sufficit aliqñ dicere in gnali vt si
 mulier sit ab episcopo cognita qd absit suf-
 ficite dicere se esse cognitā ab aliquo magno
 prelato. vel a p̄sona religiosa. quia satis ap-
 paret gen⁹ culpe. Si vero descenderit ad p̄so-
 nā specialē increpari debz. Similiter nec cō-
 fessor debz inquirere d̄ p̄sona curiose. Si tamē
 suspicet qz sit p̄sona cui potest p̄desse et con-
 ueniens et vñle sit ipaz scire. p̄t ex cōfessionis
 forz de illa inquirere. Nā talia sūt sepe occa-
 sio frangendi sigillū cōfessionis. vbi ē maxi-
 mū piculū vt infra patebit. Si vero peccatu.

In u. alio dicitur

h̄. sco.

explicari nō possit sine psona. ut si mulier sic
inordiate a viro suo cognita. tūc si de viro dicitur
cat nō peccat qz nō potest aliter confiteri p pna
culpā. **hec bon.** In hoc tamen mēbro vltimo
subdisti gūit pe. scz q aut imminet piculū illi
psone p h qd maifesta. et tūc nō dicit maifesta
ri s3 sufficit sine hmoi circūstantia pētū dice
aut nō. et tūc dicit maifestari. **h pe.** Sic gō gna
liter ē vezz q pētā aliena nō sūt dicēda in cō
fessione nisi inqntū sūt ppa. **psal. dix.** Cōfite
bor aduersū me iniusti. **m. dno glo.** pētā mea
nō aliena. nec confessoris de ill' inqreere debet
Vñ illi q ramūctos i confessione inqrit et d' alijs
malū audiūt et sustinet. vix aut nūq a detra
ctōe excusari pnt. et aiab' mederi nesciūt dū
patiūt veniētes ad medicinā alios accusādo
sibi infligē graue vuln'. **h bon.** **Rod. tñ** dicit
q si confites psonā exprimat cū q peccauit bona
intētoe penitentiario q pē et vult pdesse et nō
obesse. n' ut pdat ipm peccatozē s3 ut pñari
ozet p eo vel secrete laborer ad correctōem
ei' nō peccat s3 pot' meret'. **ar. ad hō vi. xi.**
q. v. h vide. Bil' si pñari' inqrat d' illa pso
na bona fide. scz ut ozet p ea aut eā corrigat
in occulto credit q nō peccet dū tñ confitente
nullo mō cogat ad noianō eā aut ei' exp'lio
nē extorqueat ab inuito. **h rod.** **Secdm vō rich.**
penitēs celare te' psonā cū q peccauit nisi in
trib' casib'. **Vñ** ē qñ hoc ē necessariū ad ex
p'mendū pziū peccatū. tūc em te' eā exprime
confessor' eo mō quo dicitur ē sup'. **Al'** ē qñ est
vile ad correctōez v' pferuatōez illi' a reci
diuo. tūc em confites bñ facit si dicit ex' confesio
nē alicui psone q possit et velit illi pdesse et
nō obesse. s3 hac de cā nō expedit eā in confes
sione noiare qz p hoc nō posset ad correctōem
illi' pcedē. **Terci'** ē qñ ē vile ad pferuatōez
penitente a recidiuo. tūc em expedit confitentiā
exprime confessor' illā psonā. pē em d'ingere q
confessor' p d'gnitōz illi' psone monita dabit p
q a recidiuo meli' pferuari poterit.

Cui est confitendū ti. xiiij.

Et inde considerandū ē cui sit confitendū. Et
circa hoc qrun' p'la scz v'z sit confiten
dū p'bitero soli. **h' de confessione** pos
sum' loq' dupl'r. vno mō put ē op' v'utus d'
recte repugnās p'ocrisi in q' q's seipm accus
fat ne ali' sit q' appareat. vel mala sua aperit
ad morbi inuestigandā curatōez. Et hoc mō
confessio p' fieri cuilibet q' p' adiuuare instrue
do v' orādō de quo hō p' erubescē et huilia
ri et ille exēplo huilitatis meliorari n' peccas
toz d'gnitōe deprauari. et sic q's p' pētū suū
cuilibet confiteri siue clerico siue layco. Sicut
em dicit bñ. sup' canti. vir pfectus ē veritatis
amator et om's v'ellet noscere sua mala dū tñ
nō eēt cā mali s3 bōni. **Alio** mō confessio ē opus
sacramentale put ordinat' ad recōciliatōez que
fit p absolutōz et ligatōez. et qz hec p'as col
lata ē solis p'bitero. ut habitū ē sup' ti. q'rtō
h' lib'z. et hēbi' ifra ti. xxxviij. iō hec confessio
nulli n' p'bitero est faciēda. **hec rich.** **V'z**
in casu necessitatis quo p'bitero deess' sit necē
riū layco confiteri. **h' tho. in. iij. suo vi' dicit**

q' sic. s3 tenendū est q' nō qz confiteri p'bitero n'
aut layco ē pceptū ut patz ex p'dictis imo ali
qñ esset valde piculosuz et stultū qz tali laico
p' aliq's confiteri q' confessionez reuelaret ex quo
forsan magnū malū eneniret. vñ in tali casu
ē ita iudicandū sic qñ nō hēt copia confessoris.
Est tñ licitū et si assit layco p'done' d'gruū. et
hō mō intelligit mgr' sen. li. iij. di. xvij. c. v.
d. Si defuerit p'bitero p'imo ē faciēda confes
sio. sic eē debēt itelligi autoritates et iura q'
hoc dicit ut de pe. di. j. penitet. et di. iij. qui
vult. Et h' opi. ē rich. sco. et pe. **Ad** qd valz
confessio layco facta. **h' baptism' h'z** efficacā
ex sanctificatōe materie. et iō a quocūqz con
fiteat' alicui ille recipit sacrm. s3 vis p'nie sac
ramentis consistit i sanctificatōe mistri. Et iō q'
layco confiteat' licz impleat ex pte sua qd ē d' cō
fessione sacramentali. sacrale tñ absolutōz n' con
fiteat'. Et iō aliqd valz ei ad dimittendōz pene q'
fit p' d'ois meritū et penā. s3 nō d'equit' dimi
nutōez illā pene q' fit ex vi clauū. et iō sic cō
fessus mag' punit' p' istā vitā q' confessus sacer
doti. **hec tho.** **Vnde. iij. q. v. qlis d'z q' cāta ē**
vis d'ois ut si desit p'bitero confiteat' hō p'rio
et si ille p'atē absoluedi n' hēat fit tñ dignus
mia ex desiderio sacerdotis q' socio confiteat' suā
turpitudine et ita ē mia dei vbiqz q' et nouit
isti p'cere et si n' tā cito q' si absolueret a sac
dote. h' ē ar. q' layco n' p' absolue in necitā
te qd eū ē vezz s3 inno. vñ male sensit bñ.
ex. de offi. d'rdi. pastoral. dicens q' layco ab
soluere p' in necessitate. et hoc nō tñ a pecca
tis sed etiā ab excōicatioe.

Cui p'bitero est confitendū ti. xiiij.

Ortea considerandū ē cui p'bitero sit confi
tendū. Et circa hō qrun' p'la scz v'z
p'bitero p'ochial' n' posset audire confes
sionez nisi p'us data sit sibi p'as ab epō vel a
papa. **h'ndz ray. q' n' s3** dicens q' sic qz tal' re
cepit p'atē clauū qñ ordiabat'. Iurisdicōem
vō recipit qñ ab eo q' p'est p'ochie p'bitero in
stituit'. q' duo reqrūt' et sufficiūt ad ligandū
et soluendū. **Ozetea** eo ipō q' alicui d'mittit' cu
ra alicui' p'ochie h'z p'atē ligādū et soluēdi
a iure de pe. di. j. multiplex. et. c. v'bu. et iō
nō indiget alia licētia sp'ali scz epī v' pape
et h' s'nie ē gōf. et host. **V'z** necesse sit con
fiteri p'rio p'bitero. **h' de** dicit' ē sup' confessio
nō sacramental' sine licētia et mandato alicui'
fieri p' cuilibet ad libitū dū tñ sit fidel'. et n'
sit excōicat' v' p'cisus. **Cōfessio** vō sacramental'
nō p' fieri nisi p'bitero q' p' absolueret. tal' at
est p'bitero p'rio. ex d' pe. et re. omis. et di. vj
placuit. alias d'z itez' confiteri. **Ad** effectū em
aliquē reqrunt' duo scz potētia actia in agen
te et materia debita in recipiēte. **h'nc** ē q' ad
ligandū et soluendū reqrit' p'as clauū. q' dā
in ordinatōe et materia debita. i. subdit' que
habet' ex iurisdicōe. vñ oportet confiteri p'rio
sacerdoti. **Proprius** vero sacerdos est triplex
vel ex iurisdicōe ordinaria ut sacerdos p'och
ialis epus vel papa. vel ex iurisdicōe dele
gata. ut ille cui d'mittit' potestas audiēdi ab
aliquo istoqz triū vel a legato domini pape.

Vel a iurisdicōe a iure decessa siue pmissa. sic
 dicū pprii sacerdotes illi quos ep̄i vel abbates
 exempti in suos eligunt confessores Et illi q̄ sub
 ditos alienos audiūt in cāibus a iure decessis
 quos cāus require infra versus finē hui⁹ titu
 li. primo mō dicit⁹ pprius p̄sb̄. 2.º magis pprie
 3.º mō pprie. Sumēdo igit⁹ ppriū p̄sb̄m pro
 p̄sb̄ro iurisdicōne hñte aliq̄ triū dictozz mo
 doz nō est confessio faciēda nisi pprio sacerdoti
 ad hoc ut hō nō transgrediat⁹ pceptū et de q̄
 tur confessio effectū. Sumēdo vō ppriū sacer
 dotē primo mō licet sit ei regulariter faciēda
 confessio. In multis tñ casib⁹ nō oportet ut cñ
 sum ē p decre. hec nich. Potest ec archiep̄s dū
 visitat p̄uiciā suā subditos sui suffraganei ad
 confessioē audire absolueret et eis p̄nias saluta
 res iniūgere. li.º. vj. de censib⁹ p̄petuo. et ē p
 tpe illo p̄sb̄iter ppri⁹ h̄m primū modū. Ad hō
 vō nūc iure nouo ē exp̄sum q̄ fr̄es minores et
 p̄dicatores audire p̄nt confessiones. Illi scz fr̄es
 q̄ sunt ad hoc electi et epo p̄sentati. ex. vij. li.
 de sepulchris sup cathedra. Quid si sciat pec
 cator suū p̄sb̄iterz hereticū esse aut sollicitato
 rē ad malū. aut fragilē et p̄nū ad p̄ctm q̄ quis
 dicit⁹ v̄l reuelare confessioē p̄babiliter existi
 mat. vel si p̄ctm dera eū dmissū sit de quo q̄s
 dicitere debet. h̄c in hui⁹ casib⁹ a prochiali
 vel ei⁹ supiori petenda ē licētia alteri d̄fiteri
 q̄ si negat⁹ sufficit petita licet nō obtēta. qz in
 tali cāu nō tenet⁹ pprio sacerdoti d̄fiteri d̄ pe
 di. vj. placuit. etiā si nō hz aliū cui d̄fiteat⁹ in
 telligit⁹ in hoc cāu h̄m aliquos nō h̄re copiaꝝ
 p̄sb̄iteri nec i hoc trāsgredi p̄ceptū ecclesie qz
 pcepta iurisdicōis nō extēdūt v̄ltra itētiōne p
 cipitēis q̄ est finis p̄cepti. Hoc autē est caritas
 scdm apl̄m. nec aliqua iniuria fit in hoc sacer
 doti. qz p̄uilegiū amittere meret⁹ q̄ decessa si
 bi abuti⁹ ptate et hui⁹ finē ē tho. et pe. et silr
 innoc. et host. sup i.º. c. om̄is. Vt p̄sb̄iter
 prochialis debeat faciliter dare licētiā suis
 subditis alteri d̄fiteri. h̄c qz multū sūt adeo i
 firmi q̄ poti⁹ sine confessioe decederēt q̄ d̄fite
 rent⁹ tali p̄sb̄itero. vñ illi q̄ sunt nimis solliciti
 ut d̄ficias subditozz sciant multis laqueū dam
 natōis inicit et p̄ dñs sibi ip̄is. hec bon. Mo.
 etiā d̄fult q̄ si prochian⁹ aliqua latente casū
 nō d̄fiteri pprio sacerdoti habeat licētiā ei
 nullaten⁹ denegat h̄z d̄cedat. Sed si forte con
 temni visibiliter se p̄sumat negare p̄t. de d̄ficia
 tñ caueat. hec host. S3 nūq̄d dicit⁹ se h̄re li
 centiā a suo prochiali cōfiteri alteri credē
 dū est sine l̄is. h̄c q̄ sic. licet em̄ in iudicō cō
 fiteoso nulli sit credendū sine p̄batōne. ar
 gumentū ex. de foro compe. significasti. In pe
 nentiali tñ credendū ē cui libet si dicat se li
 centiā h̄re a suo iudice h̄m host. et jo. S3 rod.
 dicit q̄ nō tenet⁹ ei credere q̄ sit supiori d̄fessus
 et ab eo absolut⁹ nisi hoc ei cōstet p̄ l̄ras supi
 oris vel alio mō legitio qd̄ p̄t intelligi veruz
 esse de p̄ctis maifestis. v̄l qñ hz p̄babiliter su
 spectū subditū suū. Vt sacerdos prochia
 lis possit audire subditū suū extra territoriu p
 rochie sue. q̄ nō arguit⁹. ff. de iur. oi. in. l. fi.
 sed illd̄ habz locū in his q̄ sunt d̄fentiose iurif

ditōis. Porro cū p̄nia sit de iurisdicōne volun
 taria quilibz p̄sb̄iter curat⁹ p̄t ubiqz subditū
 ppriū expedire. ff. de offi. p̄consul. l. ij. Et in
 fra de loco nihil exprimit d̄filiū generale hec
 tho. Vt p̄sb̄iteri seculares vel etiā regula
 res siue monachi quib⁹ n̄lla cura d̄missa ē ab
 ep̄o vel alio supiori audire possint subditos p
 rochialis p̄sb̄iteri de licētia eius. h̄c bñ. vide
 t⁹ dicere q̄ nō. ex. d̄ pe. et re. ois in prim⁹ glo.
 magne sup illd̄ alieno sacerdoti. h̄z tenendū ē
 q̄ sic. cū em̄ quilibz p̄sb̄r recipiat ptatem sol
 uēdi et ligandi in ordinarōne si materiā. i. sub
 ditū habeat. soluere p̄t et ligare ut dictū ē s.
 talis autē hz materiā ex quo de licētia pprii iu
 dicis aliquē audire. Nec requirit⁹ in hoc licen
 tia ep̄i h̄z tñ p̄sb̄iteri prochialis ip̄i⁹ d̄fiteris
 ut patz in. c. om̄is n̄ in cāibus ad ep̄m sp̄eali
 ter p̄nētib⁹. Et hui⁹ opionis ē host. Sed
 p̄dictis obuiare vident⁹ gos. et rap. dicētes q̄
 religiosi vel reclusi nō h̄nt ptatez soluēdi vel
 ligandi nec baptisandi p̄dicandi nec alia que
 ad curā aiaz p̄tinēt faciēdi n̄ fuerint electi a
 pp̄lo vel ab ep̄o et cū assensu sui supioris insti
 tuti. xvj. q. j. alia. et. c. puenit. Sed dicendum
 h̄m host. q̄ illa iura et silta intelligi debēt de
 religiosis qui volunt sibi usurpare prochias
 sine licētia supioris sui et sine auctoritate ep̄i
 ut etiam bñ innuit⁹ in eisdem verbis. vel quā
 do volūt aliquem audire sine licētia iudicis
 eius vel etiā sine licētia supioris sui nulla a
 lia necessitate instāte ut innuit⁹. xvj. q. j. placu
 it. Vt i ar.º. necitatis tenet⁹ quis cōfiteri
 heretico scismatico vel cōsili. si catholic⁹ nō
 possit h̄re. h̄c q̄ nō qz null⁹ habz claus eccle
 nisi sit catholic⁹. de pe. di. j. verbū dei. et. c.
 quē penitet. Sūt etiā tales excoicati excoica
 tōe maiori q̄ absolueret n̄ p̄nt xij. q. j. audiui⁹
 Quimo d̄fuleret q̄ nullo d̄fiteret⁹ eis d̄ p̄ctis
 sed de p̄ctis doleret et qz tñ distulit d̄fessioz
 et d̄fiteat⁹ i corde bene deo et sufficit ei. Ta
 les em̄ ponerent ip̄m defacili in aliquo erro
 re vel desperatōe sicut pharisei iudam dicētes
 cū d̄fiteret⁹ eis p̄ctm suū. M. xxvij. qd̄ ad nos
 tu videris. de pe. di. vj. c. j. talib⁹ vel etiaz
 notozis peccatozib⁹ nullū sacramentū ē reci
 piēdū p̄ter baptismū. xxxj. di. vj. v̄x. et. j. q.
 j. sacramēta. Silr credo q̄ eē in articulo neci
 tatis null⁹ debet d̄fiteri excoicato maiori ex
 coicatōe qz talis soluere nō p̄t ut dictū ē. Cuz
 p̄dictis dueniūt host. rap. et alij. Quid si q̄
 est fornicatus vel aliqd̄ tale fecit occulte i p
 rochia aliena p̄pter qd̄ sit excoicat⁹ a p̄lato il
 lius loci. Nunquid debet de illo peccato d̄fi
 teri pprio sacerdoti vel illi in cui⁹ prochia fe
 cit i.º. h̄c q̄ pprio. Si at sit excoicat⁹ p̄pter i
 peccatū sic consuevit fieri i furtis. rapinis. et
 hui⁹i quozz ignorā⁹ actozes. mittend⁹ ē talis
 ad excoicantē absoluēd⁹ ab excoicatōe hui⁹i
 qz nō potest absolui p̄ ppriū sacerdotē. Et illd̄
 qd̄ dicit ius q̄ rōne delicti s̄ozit⁹ quis forz in
 telligendū est quo ad p̄tinentia ad forz d̄ten
 tiosum. qz p̄t ibi. de crimie d̄missio publice d̄ue
 niri iudicari et puniri. Secus ē de occulto h̄m
 rod. Scdm tñ aliquos illd̄ intelligitur non tñ

u

de foro contentioso s; etiã de pñali. Quid de
pegrinis et romipenis. s; si accepit perã et
bactm a sacerdotib; pñis vel ab alijs cũ li-
centia pñioz. vel iter tam arripuerit eo ipso
psumendũ e esse datam eis licentiã alijs pñbi-
tero ofitendi de his q; omiserunt in via vel etiã
que p obliuionẽ ofiteri omiserunt. aut eẽ scien-
ter dũ tñ de illis ofiteri pponat postq; redie-
rint pñio sacerdoti. Tales eẽ itelligo hñe licẽ-
tiã recipiendi eucharistiã in pasca. hec rod. et o-
uenit cũ eo inno. sup. c. omis. Et addit ibidez
q; si sine licentiã pñbi pñij pegrinant absol-
ui nõ pñt a pñbiteris alijs n in necitate. et idẽ
est de negociatorib; et alijs viatorib;. Vñ tu-
cius e in huiõ semp petere licentiã. et idẽ di-
cit host. ibide. Quid si tale e pctm cui; abso-
lutionẽ sibi epus dyocesani; retinuit. nõquid
poterit de illo in via vel ante iter arzeptũ cõ-
misso absolui dam e i pegrinatõẽ a simplici sa-
cerdote. s; credo q; sic maxie si institerit tps
generalis ofessionis in pasca. debz tñ ei in iun-
gi a pñario q; cũ habebit copiã epì sui iteruz
ofiteat et peccatũ i; et ab eo pñiam recipiat
de illo. hec rod. Nũquid vnus pñbiter audi-
re pñt et alius absoluere penitente. s; q; nõ qz
facim pñie nõ est diuidendũ. sic dicit de epõ
qui manũ in ordinatõẽ ponebat et alius pñbi-
ter verba pferebat. xxij. di. quorũdam. Vñ
ofessi nõ sacerdoti quem prochialis sacerdos
loco sui posuit credes eum esse sacerdotẽ tene-
atur illa eadem pctã itez ofiteri postq; cõfite-
rit eis illum cui cõfessi fuerunt nõ esse sacer-
dotem. s; q; tales tenent illa eadẽ pctã si il-
lorũ sunt memores itez cõfiteri sacerdoti qz
sm rei ueritatẽ de illis n sunt rite cõfessi nec
facim susceperunt. nec tñ iudicandi sunt peccat
se tanq; transgressores statuti. de ofitendo qz
ignozantia eos muicibilis seu pbabilis excu-
sant. Et dico q; illa ofessio fuit eis meritoria
non tñ tam ualis eis ceteris pibus sic si ofessi
fuisent sacerdoti. qz nõ sacerdos nõ pñt oferre
penitẽti illõ beneficiũ qd sacerdos ex vi clau-
um misirat. Vñ sacerdos prochialis tenea-
t audire ofessiones prochianoz suoz quoti-
enscũq; voluerint in eodẽ anno. s; q; hec q;
suo pñt intelligi. aut de tentõne necitatis. aut
cõgruitatis. primo nõ credo q; ordinarie
teneat audire ofessiones prochianoz suoz.
nisi qñ illi tenent de necitate ofiteri qd e sal-
tem semel i anno. et qñ sunt in infirmitate qui
ofituti vel imminet eis aliqd piculũ moris.
Si tñ pluries voluerint cõfiteri et sacerdos cu-
ratus noluerit eos audire. tũc libere pñt sub-
ditũ aliũ sacerdotẽ adire. et eidem ofiteri et il-
le pñt eos absoluere. nisi prius eoz sacerdos
eos quos audire noluerit ad aliquẽ determi-
atum sacerdotẽ miserit. qz si nõ vult eos audire
nec ad aliquẽ sacerdotẽ determinatum mittere
eos implicite licentiã ut illa vice ofiteantur
cuiuscũq; sacerdoti voluerint. Loquẽdo aut de
tentõne cõgruitatis. tũc dico q; sacerdos te-
net eos audire quotiẽscũq; voluerint ofiteri
qz tali tentõne tene laborare p pfectu aiaz.
suoz prochianoz q; tumcũq; et quotiẽscũq;

potuerit. hec rich. Nota tñ q; et si pñbiter p
rochialis ad audiendũ ofessiones prochianoz
nõ obliget explicite p statutũ eccie nisi semel
in anno tñ p illud statutũ obligat implicite.
et etiã iure nature et diuino. ad audiendũ eos
quotiẽscũq; tenent de necitate ofiteri. etiã
si multotiens occurrunt in eodẽ anno casus i q;
bus tenent ofiteri de necitate. s; rich. Vñ
possit aliq; ofiteri alijs q; pñio sacerdoti. etiã
ex pñuilegio vel mādaro superioris. s; aliqui
dixerunt q; nõ et hui; sine fuit bñ. ut p; extra
de pe. et re. omis. in glo. sup illud alieno sac-
doti. ubi ipse dicit q; n sufficit pñuilegiũ sine
licentiã pñij pñbiteri. pñiũ pñbitez intelli-
gens pñbitez prochiale. Sed firmiter e contra-
rium tenendũ scz q; sufficit pñuilegiũ sine licẽ-
tia pñij pñbiteri. et hoc pbat sic. dupli; pñt i-
pediri aliquis sacerdos ne audiat ofessionem
alicui;. Vno nõ ppter defectũ iurisdictionis.
Alio nõ ppter impedimẽtũ executõis ordinis
ut excõicatu de gdati et huiõ. quicũq; aut ha-
bet iurisdictionẽ ordinariã dmittere pñt ea que
sunt iurisdictionis alijs hñi ordinẽ ouenientem
ad illud officium exequendũ. ex. de ofe. aqua.
et ideo si q; impediãt p iurisdictionis defectuz
ne ofessionẽ alteri; audire possit. pñt sibi p que
cũq; iurisdictionẽ hñtem immediatã in illũ siue
habeat ordinẽ sine nõ dmitti q; ofessionẽ au-
diat et absoluat siue p ipm sacerdotẽ siue per
epm siue p papã. Si aut ppter impedimẽtũ ex-
ecutõis ordinis audire nõ possit pñt dedit sibi
q; audiat ofessionẽ p eũ qui impedimẽtũ remo-
uere potest 3º ec. Preterea quidq; pñt inferor
pñt superior. sed prochialis sacerdos pñt dare li-
centiã subdito suo alteri ofitendi. 3º et hoc pñt
ei; superior scz papa et epus multo magis. Pre-
terea pñtẽz quã h; sacerdos in pplc habz ab
epõ. sed ex illa pñtẽ ofessione audire. ergo
et eadem rõne alius cui epus hoc dedit. Pre-
terea pñuilegia sic sũt interpretanda ut aliquid
valzant. nõ ut peant. sed si prochialis pbibe-
re possit tales talibus ofiteri. vel si nõ liceret
eis ofiteri n de licentiã pñioz sacerdotũ pñt
pñuilegia 3º hoc nõ est dicendũ. Insup q; p;
dictis omib; pponderat dñs papa. clemens
qrẽ. in quodã pñuilegio fratrib; minoribus
ab eodẽ cõcesso hanc sniam approbas et contra-
riã tanq; temerariã et erroneã cõfutans. decla-
rat q; pñditi fr̃es si detur eis licentiã cõmittat
vel cõcedat a legato sedis aplice. ordinarijs
locoz. vel etiã a papa. subiectos eisdem sibi
cõfiteri volẽtes pñt audire absoluere et pñias
eis mũgere salutare. irze q; sicut pñoz pñbite-
roz assensu. S; obiciã contra pñdita multipli-
citer. primo sic. nõ pñt aliqd pñuilegiũ indul-
gi in alteri; pñudiciũ. sed hoc e in pñudiciũ al-
teri; sacerdotis si alius subditi sui audiat con-
fessionẽ ergo hoc non pñt p pñuilegiũ siue licẽ-
tiam siue mandatũ superioris obtineri. s; pñt
dicium nõ fit alicui nisi ei subtrahat qd est in
fauore iurisdictionis ei; indultũ. Pñuõ autẽz
pñas nõ e cõmissa alicui hoĩ in fauorem suum
sed ad dei honorem et ppli utilitatẽ. et ideo
si superiorib; pñtis expedire vidãt ad hec duo

pmouenda qd alij ea que sunt iurisdicōis dicit
 zant. i nullo p̄iudicat inferiorib9 p̄latib9 nisi
 querētib9 q̄ sua sūt nō q̄ ibū xp̄i. et q̄ gregi p̄
 sunt nō ut pascant sed ut pascant ab eo. hec
 tho. Secundo obicit sic. 1o per quod impe
 dit diuinū mandatū nō p̄t p̄ priuilegiū alic9
 hois dēdi. s3 puer. xvij. mādat deus rectori
 bus ecciaz ut diligēter vultū pecoris sui ag
 scant. et impedit si ali9 q̄ ip̄e eius cōfessionē
 audiat g° 2c. Vñ dicit glo. sup illo verbo p̄
 xvij. diligēter agnosce vultū pecoris tui Da
 stori eccie dr. diligētē curā adhibe bis quib9
 te p̄esse d̄igerit. aios actusq3 singulorū d̄ide
 rans diligēter ut si qd vicij repens statim emen
 dare memēto. ergo vultus iste nihil aliud ē n̄
 d̄scia subditi quā sacerdos non poterit agno
 scere si ali9 eū audiat. h3 q̄ ip̄e absoluitur ab
 illo mādato dum ali9 supplet vicē ei9. et hoc
 q̄n supior p̄latib9 vel hñs licentiā ab ip̄o tali
 p̄lato audit. et ideo ip̄e nō tenet audire. nec a
 lius d̄fiteri. Vel dicēdū qd duplex ē vult9 sub
 ditorū. sc3 exterior q̄ d̄st̄it in cōuersatōe mani
 festa. hūc tenet p̄latib9 diligēter agnoscere et
 si erant corrigere. qz eccia t̄m iudicat de maife
 stis. secretorū autē agnitor et iudex ē deus. ut
 dicit gg. di. xxij. erubescant. Vultus interior
 est d̄scia hanc nō tenetur nec p̄t agnoscere.
 Tercio obicit sic qui audit alicuius d̄fessionē
 ē p̄rio iudex ei9 alias nō posset euz ligare et
 soluere. s3 vni9 hois nō p̄t esse p̄les p̄rij sac
 dotes vel iudices. qz tūc teneret p̄ribus obe
 dire qd est impossibile si p̄cipent d̄eraria l̄m
 possibilis g° 2c. h3 ic d̄ueniens est si essent duo
 quorū vterq3 eque sup eandē plebē d̄st̄uere9
 s3 si sunt duo sup eandē plebē imediate sic p̄s
 biter prochialis et ep̄us et papa q̄libet eorū
 p̄t ea q̄ sunt iurisdicōis ad ip̄m p̄tētia alteri
 d̄mittere. Sed si sapior d̄mittat duob9 quorū
 vnus principalis altero sup eandē plebē d̄st̄i
 tueret nō est incōueniēs. Et h̄m hoc q̄ p̄inci
 palior ē dupli9 p̄t d̄mittere. Aut ita qd eū vice
 sui d̄st̄uat. et tūc talis ē principalior q̄ p̄lat9
 inferior sic p̄nari9 pape q̄ ep̄s et p̄nari9 ep̄i
 q̄ prochialis sacerdos et magis tenet eis cō
 fiteas obedire. Alio mō eum i coadiutorē illi
 us p̄s b̄i d̄st̄uat. et qz coadiutor ad eū ordia9
 cui adiutor dat. ideo coadiutor ē min9 p̄inci
 palis. et iō penitēs nō t̄m tenet ei obedire et qz
 eum p̄rio sacerdoti. hec tho. Quarto obicit
 sic iniuriā facit sacro qui sacm̄ iterat sup ean
 dē materiā vel ad min9 inuoliter facit. s3 q̄ cō
 fessus ē alteri sacerdoti tene9 iter9 d̄fiteri p̄rio
 sacerdoti si petat. qz nō est absolut9 ab obedi
 entia qua tenet ei. g° 2c. h3 null9 tenet d̄fite
 ri peccata q̄ nō h3. Et ideo si q̄s p̄nari9 ep̄i v̄l
 ali9 ab ep̄o d̄missionē hñci d̄fessus fuerit cum
 sint sibi peccata dimissa et quo ad deū et qd ad
 ecciam nō tenet d̄fiteri p̄rio sacerdoti q̄t̄cum
 q3 petat. s3 p̄pter statutū ecclesie de d̄fessione
 faciēda p̄rio sacerdoti semel in anno eodez
 mō debet se h̄re sic hñs t̄m venialia Talis em̄
 debet t̄m venialia d̄fiteri ut dicūt quidā et p̄
 fiteri se a peccato mortali immunē. et sacerdos
 et in foro d̄scie credere d3 et tenet. Si t̄m iter9

d̄fiteri tenere nō frustra primo d̄fessus fuisse
 qz q̄to quis p̄ribus sacerdoti9 d̄fiteri tanto
 plus ei de pena remittit. tū ex erubescētia cō
 fessionis q̄ in penā satisfactoriā d̄putat. tū ex
 vi clauis h̄m aliquos. vñ toties p̄t cōfiteri qd
 ab om̄i pena liberat. Nec reiteratō facit inu
 riam sacro nisi illi in quo sanctificatō adhibe
 tur p̄ characteris imp̄sionē vel p̄ materie cōse
 cratorū quorū neut9 ē in p̄nia. vñ bonū est qd
 q̄ audit d̄fessionē aucte ep̄i inducat d̄ficientem
 ut d̄fiteat p̄rio sacerdoti qd si noluerit nihil
 omin9 eū absoluerē d3. hec tho. Quito obi
 cit sic aut sacerdos p̄rius p̄hibere p̄t ne cō
 fiteat alteri q̄ sibi. aut nō. si p̄t ergo i tali cāu
 nō debz d̄fiteri nisi hñtibus p̄riuilegiū d̄fessi
 ones audiendi. si nō ergo videt exempt9 a p̄
 prio sacerdoti. h3 cū nō habeat imp̄iū par i pa
 rem aut minor in maiorē p̄hibere nō p̄t. nec i
 hoc subditi obedire tenent. hec pe. Sexto
 obicit. aut debz iter9 d̄fiteri suo p̄s b̄itero aut
 nō. si sic g° nō fuit sufficēter absolut9. si non
 ergo sacerdos tenet ei tradere eucharistiā c9
 nescit d̄sciam. h3 sic iam dictū ē nō tenet d̄fi
 teri peccata q̄ nō habet qui autē ē absolutus a
 p̄nari9 ep̄i v̄l pape iam nō h3 ista peccata. iō
 nō tenet ea cōfiteri. tenet t̄m si p̄s b̄iter exigat
 peccata si qua h3 q̄ nō sit d̄fessus ei cōfiteri p̄
 ter statutū eccie. l̄ saltē se p̄ntare corā eo et di
 cere se fuisse d̄fessū et ip̄e debz ei credere et eu
 charistiā dare. sufficit em̄ sic ei9 d̄sciam scire.
 cū aliā certitudinē de p̄ctis eius nō possit h̄re
 Si t̄m p̄s b̄iter aliq̄ p̄babilia signa h̄ret q̄ iste
 v̄l nō diceret nō tenet sibi eucharistiā dare
 nisi fidē ei sufficēter faceret qd alicui potētia
 eum absoluerē d̄fessus est. hec nich. Septimo
 obicit sic innoc. 3o in cōcilio generali d̄ sic.
 om̄is vtriusq3 sexus fidelis exquo ad ānos d̄i
 scretōis p̄uenerit. oia p̄ctā sua sol9 d̄fiteat p̄
 prio sacerdoti. et in eadē decretali dicit. si q̄s
 ex cā voluerit d̄fiteri ali9 p̄rio licentiāz petat
 et obtineat a p̄rio sacerdoti. si ergo sacerdos
 p̄rio nō dat licentiā videt qd nullo mō possit
 cōfiteri alteri. Vñ hñ. glosans iō verbū p̄rio
 sacerdoti dicit sic. s3 ecce fr̄es miores et p̄di
 catores et ali9 religiosi nō hñtes p̄p̄m hñt p̄i
 uilegiū ut alios prochianos possint recipe ad
 p̄niam. Nūquid sufficit p̄riuilegiū ad hoc. ut
 alienos prochianos possint recipe sine licen
 tia p̄rij sacerdotis. Dicas qd nō sufficit p̄riui
 legiū sine licētia sui sacerdotis. p̄riuilegiū em̄
 nō equiparat eos illis q̄ a p̄plo v̄l ab ep̄o sūt
 electi. vel illis q̄ ab ep̄o vel alias a p̄plo p̄fi
 ciuntur. Et dat eis p̄riuilegiū solā executōez. re
 ita ad hoc ē nēcia licētia p̄rij sacerdotis. Nā
 licet eque om̄es sacerdotes in ordimatōe reci
 piane p̄tatem ligādi atz soluēdi. Ligata t̄m est
 in eis qd nō p̄t eam exequi nisi data sibi post
 ea aucte et p̄tate ab ep̄o dyocesano vel a sede
 aplica. Hoc em̄ intelligas de sacerdotib9 reli
 giosis ac reclusis. qz nec illi p̄t. miūgere p̄i
 tētias nec baptizare nec p̄dicare et filia q̄ p̄i
 nent ad curā aiaz n̄ electi fuerint a p̄plo vel
 ep̄o cū cōsensu sui p̄lati. xvj. q. j. alia p̄uēt. q.
 ecce in h̄. c. qz posito qd alicui data sit ab ep̄o

nō p̄t p̄pter hoc iudicare p̄ochianos alienos
17. q. 11. p̄ totū. Et dico q̄ iō tangit̄ in eadē de
cre. q̄ aliq̄ nō p̄t absoluerē. vñ nō loq̄t̄ de eo
q̄ nō h̄z iurisdic̄ōz aliquā sup̄ penitente. n̄ p̄ cō
missionē sacerdotis. h̄. pe. Ad h̄n. Et negādo sim
pliciter glo. suā. sic negant̄ m̄te alie q̄s fecit
sic p̄z ex̄ de sū. m̄. vbi enumerās articulos fidi
dic̄t. q̄ sc̄ōs ē baptis̄m. Silr d̄ aquā baptis̄mi
esse sac̄m et iō vt dicit̄ timendū ē ne alin̄ b̄i
bat sac̄m qd̄ ē ridiculū. patz. ḡ. p̄ r̄zonabili
loquit̄ q̄ dicit̄ q̄ p̄ priuilegiū fr̄es m̄iores et
p̄dicatores nō eq̄pant̄ his sacerdotibz q̄ a po
pulo vel ab ep̄is sūt electi q̄z priuilegiū d̄ cō
trariū p̄nt̄ inq̄ens cōfessioēs fideliz audire et
inūgere p̄niam salutare. Vñ notādū sic in na
turalibz ad quēlibz effectū duo req̄rūt̄ sc̄z po
tētia actiua i agēte et materia disposita i patiē
te. Sic ad effectū ligādī et soluedī requiruntur
p̄tās clauū q̄ dat̄ in ordinatōe. et materia. i.
subditū q̄ dat̄ in iurisdic̄ōe. Iurisdic̄ō aut̄ ē du
plex ordinaria et delegata. Ordinaria ē quā h̄z
papa ep̄us et p̄ochianz. Delegata quā h̄nt̄ il
li quibz papa vel legat̄ vel ep̄s cōmittunt vi
ces suas vt iudices delegati et p̄narij pape l̄
ep̄oz. vñ sic vere p̄t absoluerē iudex ordinari
ita et vere delegat̄ auctē delegata q̄z delega
tus vicē gerit delegatis. vt p̄z ex̄. d̄ offi. iudi.
dele. q̄z sane di. xxiij. c. vlti. et iō q̄z ip̄i p̄ni
legati vere gerūt vicē illoz quoz auctē cō
fessioēs audiūt. idoz q̄z et eoz auctē absoluerē
p̄nt̄. Et sic p̄lati sup̄iores nō tenent̄ requirere
cōsensū inferiorz in p̄dicatōibz et cōfess. omibz
audiēdis cū nō habeat̄ impiū par in parē nec
multomagis m̄ior in m̄iore. ex. de elec. inno
tuit. ita nō tenentur hanc licentiā priuilegia
ti requirere ab ip̄is sacerdotibz p̄ochialibus
q̄z. r̄. Octauo obicit̄ sic. d̄z ex̄ de priuilegijs
pastoralis. p̄ quidā monachi hebant̄ priuile
giū vt p̄ochias suas decedētibz eaz p̄sonis
in p̄rios vsus d̄uerterēt. tñ nō poterāt h̄ face
re irrequisito. et. ff. de serui. v̄ba. p̄diorz. si do
mus tua. vbi d̄z si dom̄ alicui d̄ni vicini sui
sit obligata in duabz seruitutibz sc̄z q̄ nō alci
us edificet̄ et q̄ stillicidia sup̄ tectū illius de
domo illa nō cadant si remittitur seruit̄ vna
manet altera. et iō dicit̄ in decretali. p̄prio
sacerdoti sc̄z cōfiteat̄ nō alieno. hec b̄n. vnde
ip̄e vult q̄ priuilegiat̄ debz h̄re collatōz cla
uū in ordinatōe. executōz eoz in priuilegijs
datione s̄z executōis materiā. i. subditū in p̄o
chialiu sacerdotū licētiatōe. h̄z p̄ solū tertuz
p̄z q̄ hoc nō habebāt ex priuilegio. vt p̄pria
auctē in possessioē illaz ecciaz mitteret̄. p̄ si
habuissent ex priuilegio tūc potuissent vt ibid̄
dicit̄. Isti vero h̄nt̄ priuilegiū hoc. ideo p̄nt̄.

Ad illud de duabz seruitutibus. h̄z q̄ hoc
vex̄ est vbi seruitutes nō sunt cōnexę vt sunt
iste s̄m accursiū ibid̄ in glo. qui glosat̄ illā le
gem sic. q̄ licet domus alciōz sit edificata. tñ
nō sequit̄ necessario q̄ stillicidia p̄pter h̄ ca
dant sup̄ tectū alteri. q̄z p̄nt̄ p̄ canales dedu
ci. Sed vbi seruitutes cōnexę sūt oino vna sub
lata tollit̄ et altera. vt si cedis mihi quoti
die ire p̄ agz tuū cedis mihi ec̄ semitā facē

p̄ eū. Sic est in p̄posito q̄ h̄re executōz nec̄ō
sequit̄ h̄re materiā executōis sc̄z subditū. q̄z a
liter friuola esset executō. Et iō cū priuilegia
to executō dat̄. datur sibi ec̄ auctas vniūsqz
sc̄z executōis et subditi vt possit fieri executio
q̄z cui dat̄ auctas absoluedī dā et audiēdi cū
sint cōnexę inseparabiliter. Nono obicit̄ sic.
deu. xxiij. p̄cepit d̄ns vt null̄ falcē suam mit
tat i alienā messez cū ip̄i facit̄ iniuriā ḡ nec il
li debent audire subditū alteri. xxiij. q. 1. h̄
ita. h̄z q̄ talis nō mittit falcē i messem alie
nā s̄ p̄pria q̄z facit̄ hoc auctē sup̄ioris cui v̄
rius ē illa messis q̄ inferioris. Nec p̄ hoc fit i
feriori iniuria q̄ ius suū p̄sequi nō est alteri
facere iniuriā. xxiij. q. 1. h̄z ita. Nemi facit̄ ini
riam q̄ v̄t̄ iure suo. et ex̄. de elec. cū ecciam.
q̄z dicit̄ anacleth̄ papa post xp̄z dū a petro ice
pit sacerdotalis ordo. q̄z ip̄i p̄mo p̄ficat̄
in eccia xp̄i datus ē dicēte d̄no ad eū tu es pe
trus et sup̄ hanc petrā r̄. Et sic ergo ligādī sol
u diqz p̄tēz accepit a d̄no p̄m̄ dicēte d̄no
tibi dabo clauēs regni celoz r̄. p̄m̄sqz ad
fidem p̄m̄ virtute p̄dicatōis sue adduxit. ce
teri vero apli cū eodē pari cōsortio honoz et
p̄tatem acceperūt. ip̄mqz p̄ncipē esse suū vo
luerūt. qui ec̄ iūbēte d̄no in toto orbe disper
si euangeliū p̄dicauerūt. xxiij. di. vidētes at̄ apli
messi in multā oparios auctē paucos rogauerūt
d̄nm messis dicēte d̄no rogate d̄nm messis r̄.
vnde nō dixit rogate d̄nc̄ sed d̄nm. nec dixit
vt mittat oparios in messem alienā s̄ suā. ex̄ h̄
insinuās q̄ ip̄e xp̄us esset verus d̄ns messis c̄
figurā in terzis gerit p̄prie d̄ns aplicus verus
d̄ns messis sc̄z vniuersalis eccie. ḡ. quē ip̄e vo
cat in messem eccie ille ē verus messor in agro
d̄nico. ergo nō mittit falcē suā in messem alte
rius. Decio obī sic de pe. di. viij. d̄. d̄st̄
tio d̄ni v̄bam pape sedē. placuit vt nulli dein
ceps sacerdotū liceat quolibet d̄missum alteri
ad p̄niam falcipe sine cōsensu ei. cui se p̄zi cō
misit. nisi p̄ ignorātia illi. cui cōfessus ē. Et q̄
d̄tra hec statuta facere p̄sumpserit grandi sui
piculo subiacebit. h̄z q̄ loquit̄ ibi de sacer
dotibus nō priuilegiatis q̄ nō p̄nt̄ absoluerē
subditū alteri. cū nihil habeant iuris iōdis sup̄
eum nec in cāu ignorātie. Vnde decio obicitur
sic b̄n. dicit̄ ex̄ de auto. et vsu. pallij. ex̄ tuaz
in glo. licet papa det priuilegiū nō tñ vult vt
aliquis vtat̄ in p̄udiciū alteri. Et intēdit̄ lex
q̄ sic sunt iterpanda b̄n̄ficia p̄ncipis vt nō
incipiāt esse iniqua et ē optimū argumētum q̄
papa nō intēdit̄ facere p̄udiciū alij p̄ suū pri
uilegiū ex̄ de eccle. edi. ad audiētiā q̄z ordo
eccie multū cōfundit̄ cū cuilibz nō seruat̄ ius
suū. xj. q. 1. puenit. h̄z q̄ illud intelligit̄ de p̄
iudicō multū enormi. vt ibidē dicit̄ b̄n. ex̄ de
cōsue. cū olim. nō de leui q̄z aliter omē priuile
giū dat̄ in p̄udiciū. nec ei priuilegia aliqbz
cedunt̄ nisi p̄ter generalē legē aliqd̄ spēale
indulgeret̄. xxv. q. 1. c. h̄z ita in fi. ex̄. de ver.
f̄g. q̄z auct̄ papa det priuilegia in satis magna
p̄udicia p̄bo q̄z in aliquo ep̄atu h̄nt̄ religiosi
grangias quas ip̄i excolūt forte valētes. x. mi
lia marcaz. et tñ papa dedit̄ eis priuilegium.

de nō dandis decimis. p qd p̄uilegiū aufert
 papa illi ep̄atui mille marcas ānuatim Nun
 qd 8° nō est mai⁹ p̄uilegiū auferte mille mar
 cas q̄ dare p̄atez audiēdi subditū alterius. et
 tñ papa ad vni⁹ eccie subleuatōz dat p̄uile
 giū in p̄uilegiū alteri⁹. Sic ē in p̄posito qz p̄u
 uilegiū audiēdi cōfessiones et p̄dicādū nō datur
 in p̄uilegiū clericorū. s; in valitatē eccie. cum
 p̄ochiani nō p̄nt sufficere p̄plo vel rōne ig^o
 rantie vel negligētie. et p̄pter maliciā aliquo
 rū sacerdotū datū ē h̄ p̄uilegiū q̄ cū soli nec
 sibi sufficiat nec alijs p̄nt sufficere. Et p̄pterea
 irrequisitis eis p̄nt hoc facere. Et credo hoc p̄u
 uilegiū in extremis t̄pibus emanasse. qz iā ve
 rificatū est i^o osee. Er̄ sic p̄p̄us sic sacerdos
 qz milia p̄ochianos suos trahūt plus ad ma
 lum q̄ ad bonū. Duodecimo obicit⁹ sic. qz ex
 hoc ius sacerdotū notabili⁹ lederet. vñ d^o am
 bro. li. de offi. Deniq; si nō p̄t alteri subueni
 ri nisi alter leda⁹ cōmodi⁹ est neutz iuuari q̄
 grauari alterz. xiiij. q. v. h̄ qz sacerdotes ex
 hoc nō ledunt⁹ nec in iure sp̄uali cū nō teneā
 tur reddere rōem deo de his q̄ subditi eorū. ta
 libus p̄uilegiatis cōfiteat⁹. nec in iure t̄pali
 qz p̄pter hoc nec decime eorū nec debite obla
 tiones vel huiōi eis subtrahūt. s; sup̄ h̄c oia
 estimāt sibi fieri p̄uilegiū. Nec vt boi gaudēt
 de p̄sūto eis adiutorio s; vt illi q̄ q̄ sua querūt
 nō q̄ ihū xp̄i magis volūt pasci a grege q̄ eu
 pascere. xiiij. obicit⁹ sic. ex de p̄och. et alieis
 par. c. null⁹. dicit⁹ qz null⁹ ep̄s alteri⁹ p̄ochi
 anū iudicare p̄sumat qz ec̄ ep̄i n̄ iurati fuerit
 vltra p̄ocessim accedere nō debēt p̄ aliq̄bus
 ecclesiasticis negocijs disponēdis. ix. q. ij. nō in
 iurati. ergo zc. h̄ qz tales nō audiūt p̄ochia
 nū alteri⁹ s; illi⁹ q̄ dedit eis p̄uilegiū xiiij
 obi⁹ sic. dē ex d̄ vsu pallij. ex tuaz qz nllī ep̄o
 vel archiepo licet vti pallio in eccijs nō sub
 diis iurisdicōi sue n̄ heat licentiā ab illo cui
 subest illa eccia. ergo multomin⁹ isti debent
 audire aliquē sine licētia sui p̄p̄ij sacerdotis.
 h̄ nō est silē de vsu pallij et auctē cōfessionis
 qz nemo p̄t vti pallio in aliena p̄uicia. etiā il
 lo archiepo cōsentiente sine licētia pape. qz tal
 cōsuetudo dē potius corruptela vt ibidē dicit⁹
 in textu s; religiosi p̄nt sine licētia pape de so
 lo cōsensu ep̄orū audire cōfessiones et p̄dicare. et
 iō cū habeat licentiā pape vt legatū. illa licē
 tia eximit eos a req̄rendo cōsensū ep̄orū vel in
 feriorū. Et p̄pterea papa p̄cepit ibi vt i vsu pal
 lij debeat req̄ri cōsensu archieporū. h̄c dē qz
 nō ē necē req̄rere licentiā inferiorū. p̄latōz ha
 bita licētia a superiorib⁹. 8° ibi dē req̄ri h̄ vō n̄
 xv. obi⁹ sic. xj. q. j. deueit. dē sic p̄ si sua vni
 cuiq; ep̄o iurisdicō nō seruat⁹ ecclesiastic⁹ ordo
 cōfūdūt. 8° silē si nō seruat⁹ p̄ochiali p̄sbitero
 ergo q̄tuncunq; aliq; sit cōfessus ep̄o vel alicui
 de licentiā ei⁹ nō min⁹ tenet⁹ cōfiteri suo p̄o
 chiali p̄sbitero. h̄ cū ep̄us cōcedit alicui p̄tā
 tem audiēdi cōfessiones nō aufert⁹ inferiori cur
 rato iurisdicōi sua ad executōz officij qd sibi i
 cūbit ex sua iurisdicōe. quo p̄cipali⁹ ē ep̄i q̄
 illi⁹ sic i angelica gerarchia dona ordinu i fē
 noz. excellētius sunt in superioribus. P̄pterea

ista officia in eccia militate fuerunt distincta
 eccia latēter pregnāte religionib⁹ vtilib⁹ ad
 huiōi officia exequēda. vñ postq̄ p̄dierūt in
 lucē. dūeniens fuit vt illoz officiorū aliquo
 nō scz ex cōmissiōe eēt p̄cipēs sic p̄sbitero
 p̄tē accipit bonoz q̄ an natiuitatē suā alijs fi
 lijs erant diuisa. C. de postu. l. j. h̄ nich. S;
 nota qz licet sit necessariū cōfiteri regula⁹ p̄o
 sacerdoti vt dictū est. fallit tñ in p̄lib⁹ casib⁹
 Vñ est cū q̄s ē in necitatis artū tūc si desit p̄
 p̄ij p̄sb̄ p̄t cōfiteri cuiuslibz et absolui a quoli
 bet p̄sbitero. et nō tñ a p̄ctis s; ec̄ ab excōica
 tōe quacūq; de pe. di. iij. q̄cūq; p̄sb̄. qz vt d^o
 aug. tanta ē vis cōfessionis qz si imineat artū
 necitatis et desit p̄sbitero cōfiteat⁹ p̄ximo. et ita
 possit tūc cōfiteri laico de pe. di. j. quē penitet
 sed hoc ē cōsiliū nō p̄ceptū Sed nūquid abso
 lut⁹ a p̄sbitero nō suo in tali cāu si euadat te
 net⁹ recurrere ad p̄p̄ij p̄sb̄. h̄ qz nō tenet⁹
 vt itez in p̄ctis a quib⁹ tūc fuit absolutus ab
 soluat⁹. sed vt ei notificet qz ē absolutus. Nec
 silē oportet qz absolut⁹ ab excōicatōe vadat
 ad iudicē qui eū alias potuisset absoluere pe
 tens absolutōz. sed offerens satisfactōz ex de
 sen. ex. puenit. q̄cūto cōmode p̄t. alias in eand
 sniam recidit. li. vj. e. eos qui Sedus casus ē
 cū p̄p̄ij p̄sb̄ est indiscret⁹ de q^o dicit vt infra
 de q̄litate cōfessionis ti. xvj. vbi dicit⁹ qz cōfessio
 debet esse frequēs Tercio ē h̄m gōf. et rap.
 cū aliquis mutat domiciliū i p̄ochiā alterius
 sic dē p̄ forz cōtrahit q̄s rōne domicilij. ff. de
 iudi. heres absens. S; tñ h̄m host. talis iā nō
 est p̄ochian⁹ alien⁹ s; p̄p̄ius ex de p̄och. c.
 fi. Quarto ē cū q̄s extrane⁹ in p̄ochia alie
 na deliquit. vj. q. iij. placuit. et ex. de rap. c. j.
 S; hoc intelligit⁹ h̄m aliquos tñ de foro cōtē
 tioso. vt dictū est supra. q. qd si fornicat⁹ ē zc
 et sic h̄m eos iste casus nō ē genera⁹ recipiēd⁹
 h̄m alios vō intelligit⁹ nō tñ de foro cōtentio
 so sed ec̄ p̄niali. Quinto ē cū q̄s ē vagabun
 dus vt dē in. l. p̄dicta heres absens Sexto ē
 cū quis relicto p̄p̄io domicilio iter faciendo
 vel nauigādo q̄rit quo se cōferat et vbi se cōfir
 tuat. ff. ad municipales. l. labeo. i. p̄n. et. l. etuf
 . g. celsus. Septimo est cū p̄sb̄ extrane⁹ audit
 subditū alienū sub spe ratihabitōis sacerdotis
 p̄p̄ij argumētū. ix. q. ij. ludimēsis. et tūc debz
 dicere cōfitemi qz se plato suo p̄cico poterit re
 p̄ntet et qd actū ē sigficet argumētū de sen. ex.
 decetero. et si ratū habuerit bñ quidē. sinautē
 p̄niam recipiat ab eo. Et breuiter i quocūq; ca
 su q̄s audit cōfessionē alteri⁹ p̄ochiani sine li
 centiā ei⁹ bonū cōsiliū est vt ei dicat⁹ qz cū po
 terit suo p̄sbitero cōfiteat⁹ argumētū di. vj. pla
 cuit. h̄ host. et rap. Quid si cōfitemens ē excōica
 tus a p̄po sacerdote. Nūquid sacerdos extra
 neus poterit eū absoluere nomine sui sacerdotis.
 h̄ credo qz nō. vñ si de facto absoluat nomine
 p̄sbiteri sui credo qz nō debet se gerere p̄ ab
 soluto an ratihabitōem p̄p̄ij sacerdotis. nec
 ante intrare ecciam et ingerere se cōmunioni fi
 deliū si excōicat⁹ erat excōicatōe maior. nec
 recipere eucharistiā si erat mortale p̄ctm d quo
 cōfessus ē alieno sacerdoti. hec rod. Octauo

Ex p̄p̄ij p̄sb̄ p̄t cōfiteri cuiuslibz et absolui a quoli

27

37

est rōne studij ut cū clerici de licentia suorū p
latoz ad studiu se transferūt tūc em fūt pro
chiani illi p̄sbiteri ad cuius prochia accedūt
dū ibi manēt. ff. de iudi. l. longi. §. j. Sed
nūquid quilibz p̄sbiter p̄t audire cōfessionem et
absolvere i p̄dictis oibz caibus sic p̄t in prio
cāu scz necitatis. h̄c q̄ nō nisi sit talis p̄sb̄ q̄
h̄eat auctem audiedi cōfessiones ordinariā et d
legatam. Cui rō est duplex. vna qz p̄pter has
cās nō dat̄ iurisdicō ei q̄ alias eā nō h̄z. Alia
est qz licet ipi peitētes h̄eant a iure qz p̄nt con
fiteri p̄sbitero nō prio. Illi tñ p̄sb̄ q̄bus nul
la cura ē omīsa nō h̄nt qz possint eos audire.
hec rap. Sed nūqd aliqz p̄sb̄ excōicās sub
ditos suos p̄ eo qz cōfitem̄ fr̄ibus mioribz v̄l
alijs p̄uilegiatis sine licētia sua tenet ne ta
lis excōicatio. h̄c qz nō qz ipō iure nulla ē. ut
p̄z i interpretatōe clemētis pape q̄rti q̄ illā cōsti
tutōz. omīs v̄riusqz. interpretat̄ aliter q̄ glosa
ut habet̄ i noua cōstitutōe sua q̄ est inserta i ru
brica de p̄uilegijs vbi d̄ sic. Quidā temē as
ferūt qz fr̄es miores de licētia v̄l cōmissiōe pape
vel legatorū sedis aplice vel ordinarioz
locoz nō possint p̄dicare cōfessiones audire et
absolvere sine licētia prochialiū sacerdotum
Nos ergo assertōz tam temerariā cōfucātes de
claram̄ v̄ritatē qz si eis det̄ licētia seu cōmittat̄
aut cedat̄ a legatis sedis aplice aut ordina
rijs locoz necnō a papa de quo estz erroneum
dubitare. an in omēs sine cōsensu alicuius imo
inuitis q̄buslibz huiōi posset cedere p̄tatem
p̄p̄lis legatis et ordinarijs eisdem subiectis li
bere p̄dicare. audire cōfessiones et absolvere eis
cōfiteutes. ac p̄nas eis cōfiteūbz inūgere salu
tates. alioz ifertoz p̄latoz et rectorū eccia
rum ac sacerdotū prochialiū assensu nullate
nus req̄sito. illis cāibus exceptis q̄ de iure v̄l
cōsuetudie seu retentōe ab eis facta sp̄aliter p̄
dictis legatis et ordinarijs sp̄aliter relinquit̄
tur ad quos nō licet eis manū mittere nisi eis
sp̄aliter cōmittat̄. ideoqz districti⁹ ibidemus
ne quisqz sup aliquo p̄dictoz alique eorūdem
fr̄m aut eis cōfiteutes vel ad p̄dicatōz eoz acce
detes cōtra p̄missē d̄claratōis et cōstitutōis for
mam aliquaten⁹ molestare p̄sumat decernētes
irritū et inane quidq̄d a quoqz cōtra d̄claratō
nē et inhibitiōem huiōi d̄gerit attemptari.
Cōstat ergo qz fr̄es miores vel alij p̄uilegia
ti hita sup orz licentia nō tenent̄ in p̄missis re
quirere cōsensu inferiorū p̄latoz s̄z sūt ab ea ex
empti aucte hui⁹ interpretatōis cum interpretatio
principis ius faciat. C. de legi. l. j. et vlt. Idē
est si p̄dicti fr̄es h̄nt a legatis tūc nō oportet
eos req̄rere cōsensum ep̄oz. si aut ab ep̄is tunc
nō indigent de cōsensu inferiorū p̄latoz vel
sacerdotū prochialiū sic ergo p̄z qz excōicatio
talīs nulla ē p̄pter p̄iculā illā scz decernētes
irritū r̄c. posita in dicta interpretatōe. S̄z ar
guit̄ cōtra qz adhuc talis excōicatio teneat qz
sic habet̄. xj. q. iij. S̄nia pastoris siue sic iusta
siue iniusta semp est timēda. hoc idē habet̄. xj. q.
iij. si q̄s ep̄s. h̄c qz hoc nō s̄z tenet s̄z fallit i a
liquis cāibus. D̄rim⁹ ē si p̄cipiat̄ aliqd cōtra
Rarūta generalia eccie. et filia. xxij. q. q̄ cul

patur. et xj. q. iij. qd ergo. Sedus si p̄cipiat̄
aliqd qd ē ap̄te cōtra iura l̄ cōtra deū xj. q. iij. n̄
semp. et ex. de simo. ne dei glo. nā cōtra Ter
tus si snia d̄tneat icolerabile erroze. Intole
rabilis aut erroz p̄t dici qdlibz p̄ctm̄ mortale
ut si p̄lat⁹ ferat sniam i aliq̄e subditū qz non
furac̄ vel mechac̄ l̄ qz obediēs ē r̄c. ex. de sen
ex. p̄ tuas. Et icellige quōtēs p̄lat⁹ p̄cipit licē
tū. i. s̄m deū qd p̄nt̄ exercere d̄z c̄ca cōrectōz
et salutē aiāz obediēdū ē ei. Si aut p̄cipiat̄ a
liqd qd ē cōtra deū nullo mō obediēdū ē. qz
obedire oportz d̄o magis q̄ hoibz act. iij. h̄o
oim̄ taliū ē. qz p̄lato obediēdū ē in his q̄ spe
ctāt ad officiu suū. nō in his q̄ nō spectāt ar
gumētū. xj. q. j. ff. de re. iur. l. factū. Nō tñ qñ
cūz maior et mior p̄lat⁹ cōtraria iubēt tūc obe
diēdū ē maior. xj. q. iij. q̄ resistit. Vt ep̄s
posset dare auctem audiedi cōfessiones subdito
rū suorū. et absoluedi eos nō solū illis q̄ sunt
in ep̄atu suo. s̄z ec̄ illis q̄ sunt i ep̄atu alieno.
h̄c qz nō s̄m rap. argumētū. xvij. q. j. r̄uenie
et. §. ecce in hoc. et. §. hoc idē. h̄o. tñ credit
qz ec̄ illis q̄ sunt i alieno ep̄atu p̄t cōmittere ea
q̄ p̄tinet ad volūtariā iurisdicōz s̄z ad suscipiē
dum cōmissiōnē nō p̄t eos cogere.

De q̄busdā sp̄alibz p̄sonis quibz debeant
confiteri titulus. xv.

Einde cōsiderandū ē in sp̄ali descōden
do ad p̄sonas sp̄ales quibz p̄sbiteris
debeat cōfiteri et incipiedo a capite q̄ri
tur prio cui papa debeat cōfiteri. h̄c quidq̄d
sup hoc dixerint alij dicendū qz p̄t p̄ cōfessore
eligere p̄sb̄m quēcunqz voluerit. Nā et h̄o re
ceptū est in iurisdicōe cōtentiosa. iij. q. v. māda
tis. et. c. audicū. q̄re multo fortis⁹ cuiuslibz p̄sb̄i
tero p̄t se submittere in iurisdicōe volūtaria qz
quo ad hoc quilibz p̄sbiter tenet locū dei et
loco dei p̄t absolvere penitētes. xj. q. iij. absit
et d̄ pe. di. iij. inter hec. sic i foro p̄niali papa
est minor et cōfessor maior ut p̄z in dictis. c. et
hoc innuit crisō. xl. di. multi sacerdotes. hec
host. Cui debet cardinalis cōfiteri. h̄c aut ē
absens a curia pape cā legatōis et tūc p̄t sibi
eligere cōfessore argumētū ex de pe. et re. ne p̄
dilatōne. Aut est p̄ns et tunc de p̄ctō publico
debet cōfiteri pape de occulto sufficit sibi cō
fiteri p̄nario pape. Aliqui tñ dicūt qz in vtro
qz sufficit sibi cōfiteri peitētario pape quo ad
salutē aīme. nō tñ quo ad dispensatōz quā pei
tentian⁹ nō poterit facere nisi de sp̄ali māda
to pape sic curia tenet. Sed tūc p̄t p̄t qz quili
bet cardinalis licentiā habeat a papa ut possit
sibi cōfessore eligere cū tales subsint sibi imedi
ate. argumētū de pe. et re. omīs p̄sbiter ep̄s
qui sunt omēs in hoc p̄uilegiati. e. ti. si. quo
ad peccata occulta non publica. hec host.
Cui debent capellani et alij curiales cōfiteri.
h̄c illi qui sunt de familia d̄ni pape cōfitebū
tur p̄nario eius nō alij. Illi v̄o qui sūt cū car
dialibz p̄nt de licētia d̄ni sui qui curiaz habet
de cōsuetudine curie etiā alteri cōfiteri argum
tū di. vj. placuit. et ex. de pe. et re. omīs sedm̄
host. Quil tñ durādū nō credit qz cardiales fa
milie sue curā habeāt. qz ei facta nō millrant.

et de elec. dudum. ij. tñ penitentiario pape rñe
 omes sine licētia dñteri argumētū. di. xciij. c.
 fi. et inij. xciij. di. c. j. Vl. etiā p̄sbitero i cui⁹ p
 roch a degūt vt in. c. ois. et. c. placuit. Cui
 dñtebūt epi et supiores. i. q̄ epi et supiores
 etiā nō exempti et inferiores p̄lati et epi exēpti
 p̄nt eligere p̄uidū d̄fessorē. ex de pe. et re. ne
 p̄ dilacōne. Et hoc v̄x. ē de p̄ctis oculis ḡ
 uib⁹. et publicis leuib⁹. Sec⁹ ē in publicis
 grauib⁹. Et cū hoc p̄dictis omib⁹ cū p̄ sp̄ea
 le p̄uilegiū nō expirat. etiā si q̄s eoz. ad cu
 riā romanā accedat. v. q. ij. §. j. et. c. se. Quid
 si aliqua ecclia sit exempta nūquid p̄pter hoc
 etiā singuli de collegio illi⁹ ecclie p̄nt sibi cō
 fessorē eligē. i. q̄ nō ex q̄ hñt p̄riore abbatē
 et decanū nllī n̄ hui⁹i p̄lato dñteri debēt vl
 ali⁹ de mādato ei⁹. Si aut̄ hui⁹i p̄latus taliū
 de dñterdie nō hñt curā illoz. nec ordian⁹
 nec aliq̄s ali⁹ n̄ papa nihilomī⁹ nō possent sibi
 eligere d̄fessorē. q̄ illd̄ capitulū. ne p̄ dila
 cōe. loquit̄ de solis p̄latis. Vñ in hoc cau re
 currendū ē ad papā q̄ p̄uideat talib⁹ de d̄fes
 soze s̄m rod. S̄z quā potestātē h̄z d̄fessor ele
 ctus ab ep̄o. et v. det̄ q̄ illā quā h̄z ep̄o i sub
 ditos suos quo ad absolutōz p̄ctōz. nō ergo
 poterit secū disp̄sare sup̄ irregularitate i cali
 bus q̄ p̄nēt ad papā q̄ in electōne quā facit
 nō p̄t ampli⁹ sibi d̄cedere p̄tātis quā h̄z. ff. d̄
 re. n. i. nemo. Nec obstat q̄ dicas talē d̄fessorē
 ordinariū q̄ a iure recepe videt̄ hanc p̄tatem
 electōe factā p̄ ep̄o. ex de pe. et re. c. vlt. q̄ ta
 lis iurisdicō succedere sp̄ videt̄ loco ei⁹ quaz
 habz eligens. iō eiusdē nature d̄z esse argumē
 ta. C. de iurisdicōe. l. ap̄ssimī ad fi. S̄z d̄tra
 q̄ ep̄us et exēptus d̄fessorē sibi eligit de licen
 tia pape. vt habet̄ in c. ne p̄ dilacōe. ergo cō
 fessor electus eandē auctem h̄z cū papa. nā cō
 fessor electus de licētia p̄prij p̄sbiteri eandēz
 auctem h̄z cum p̄prio p̄sbitero et in q̄bus p̄sb̄
 p̄prij p̄t absoluerē. p̄t et elect⁹. argumētum
 xciij. di. c. fi. ex de offi. dele. sane. potest auctē
 dici q̄ vbi exempt⁹ d̄fessorē sibi eligit ille ele
 ctus habz p̄tatem p̄narij pape. vbi vero ali⁹
 eligit habz p̄tatem iudicis illi⁹ cui subest eli
 gens. vt in. c. p̄ximo allegatis habet̄. s̄mp tñ
 publicis quibus exceptis. h̄ host. Vñ ele
 ctus a p̄lato in d̄fessorē possit eū absoluerē nō
 tñ a peccatis s̄ etiā ab excōicacōe i. h̄ rap. sen
 t̄re videt̄ q̄ illud. c. ne p̄ dilacōe. loq̄tur tñ
 de absolutōe p̄ctōz. nō excōicacōnū. s̄ rod. tñ
 credit q̄ etiā loquit̄ de absolutōe excōicacōis
 maioris dūmō absolutōem hui⁹i nō reseruaue
 rit sibi papa. et nisi snia illa lata sit ab hoie q̄
 tūc ab excōicatore absolutō est petenda q̄ be
 neficia p̄ncipū late sunt interpretāda. Quid
 si excōicac⁹ sit vel p̄latus vel ille quē eligit i
 d̄fessorē. i. h̄ si ille q̄ eligit̄ in d̄fessorem sit ex
 cōicatus excōicacōne maiori nō poterit eum
 absoluerē sic ligat̄. si aut̄ minori poterit s̄z p̄
 lat⁹ excōicac⁹ excōicacōe maiori eligere n̄ p̄t
 sibi d̄fessorē qui absoluat eū ab excōicacōe il
 la. s̄m q̄ videt̄ sentire rap. vt dictū est p̄ius
 la. s̄m q̄ videt̄ sentire rap. vt dictū est p̄ius
 excōicac⁹ vero miori p̄t. ad hoc argumētū. ex
 de cle. excō. c. si celebrat s̄m rod. Vñ ep̄us

possit diuersos d̄fessores eligere et sepi⁹ vari
 are. i. h̄ host. nō cōsultit q̄ hoc faciat q̄ diu p̄t
 habere copiam illi⁹ quē elegit. q̄uis possit in
 subsidiū alteri d̄fiteri. ita tñ q̄ si sit mortale d̄
 fiteat̄ et quē elegit p̄cto copiam ei⁹ habet. Se
 cus est i venalib⁹. Sed si nō habz copiam p̄prij
 d̄fessoris puta q̄ obijt vl ab eo recessit. secus
 eligat sibi aliū. Si tñ ep̄us diuersos d̄fessores
 h̄tēt quib⁹ integre oia p̄ctā d̄fiteri vellet lau
 dān⁹ ess. detestādus tñ si hoc in fraudē face
 ret. h̄c host. Vñ ep̄us eo ip̄o p̄ d̄fiteri ali⁹
 ip̄m in d̄fessorē eligat. videt̄ q̄ nō. argumētū
 ex de elec. ecclia. i. h̄z dicēd̄ ē d̄trariū in talib⁹
 em plus est standū mētis intentōi et factis q̄
 verbis. ex de maio. et obe. legabat̄. et breui
 ter in his omib⁹ accēdenda ē fides et intentō
 bona. ex de p̄sb̄rō nō hap. c. j. et. j. h̄ host.
 Vñ archiep̄us debeat scire q̄s sit d̄fessor ep̄i
 i. h̄ host. dicit q̄ sic velit nolit ep̄s. et p̄t ec ip̄z
 cogere d̄fiteri secum si suspectū habeat d̄fesso
 rem. q̄ ab ip̄o de aia ep̄i rō exigitur. ar. ex de
 offi. or. pastoralis. Nec istud p̄hibet i. c. ne
 p̄ dilacōe. sed potius hoc admittit cū intēdat
 occurrē picul aiaz. h̄ host. i. sū. Distiḡ tñ inter
 erumia publica. et idem dicit in glo. sup. c. ne
 p̄ dilacōe Cui d̄fitebi⁹ abbas. i. h̄ si h̄z abba
 tē aliū sup se siue sit exempt⁹ siue nō d̄z ei cō
 fiteri. ar. ex de d̄sue. cū dilectus. et de v. sig.
 abbate. Si vero nō h̄z aliū abbatē sup se et sit
 exemptus. potest sibi eligere d̄fessorem Sed si
 nō habet alium abbatem sup se. nec sit exēpt⁹
 debz d̄fiteri ep̄o. q̄ est iudex su⁹. l. xj. di. obitū
 nisi forte scdm regulā p̄ sedem ap̄licaz ap̄ba
 tam possit sibi eligere d̄fessorē. aliter autē sine
 licētia h̄o facere nō possit vt habet̄ in. c. ois
 homo. Cui cōfitebunt̄ monachi. i. h̄ abbas
 ti qui eos nō tñ exterius sed etiā interi⁹ cog
 scere debet. ar. ex de tempo. ordi. ad aures Ab
 bate tñ absente vel p̄nte de eius licētia l̄ cō
 fuerudine vel scdm statuta regule p̄iori potes
 runt cōfiteri. h̄c host. Et sic ali⁹ religiosi p̄ter
 latus suis vel de licētia eoz. ali⁹ fratrib⁹
 eiusdem ordinis. xvj. q. j. c. j. de sta. monacho
 rā. c. ij. q̄ si illos nō p̄nt habere debēt d̄ iure
 dñi d̄fiteri p̄ochiali vt habet̄ in. c. ois. s̄m
 vj. audi. Sed nūquid p̄nt ep̄o cōfiteri. i. h̄ q̄
 sic si volūt. qui etiā p̄t relaxare p̄niam abbas
 q̄ supioris auctas s̄mp videt̄ excepta. ar. ex
 de iureiur. veniētes. decet tñ q̄ ip̄os s̄mp ad
 abbatē remittat. ar. ex de offi. or. q̄nto h̄ host.
 Notat etiā rod. et de sententijs q̄ licet abbas
 p̄t habere nō possit monachū ne confiteat̄ ep̄o
 dūmō hoc nō sit d̄tra cōsuetudines monacho
 rā a papa cōfirmatas. tene tñ monach⁹ abba
 ti sue vel alteri de eius mandato cōfiteri. si h̄
 ei p̄cipiat. etiā postq̄ confessus fuerit ep̄o vel
 eius p̄nario. nec eum p̄t ep̄us eximere ab obe
 diētia sui abbas nisi forte ex causa iusta. vt
 si timere de scādalo abbas si cōfiteret̄ sibi.
 Cui cōfitebi⁹ decan⁹. i. h̄ ep̄o suo vel alteri
 de licētia eius. vt dicit̄ in. c. ois. di. vj. qui
 vult. Et idem dicendū est de archiep̄o tam de archiep̄o
 de rurali qui etiā vocat̄ aliq̄n archiep̄o b̄r ex. d̄

offi. archiepiscopi ad hoc. §. si. aliqui plebanus
ex. de offi. ordi. cum ab eccia qnz abbas licet
impprie. ex de renu. transil. Et idem dicenduz
est de sacrista siue thesaurario et de magro sco
lariu et de catoze et de canonicis. hec host
Cui ostenditur ppositus siue prior. na et ppositus
dicunt qui quadau prioratuz cura p alijs genti.
ex de v. sig. quis. §. si sit religiosus ostenditur
suo superiori q eum corrigere dicit. ex de maio. et
obe. cu in eccijs. Si vero sit secularis e. o. vel
e. p. priano. ex de cle. excoi. m. i. ppositus. c. j. l.
alii qui cura eius hz vel de licetia eius alij ut
habetur in. c. omis. hec host. Cui ostenditur
pbitur prochiensis. §. si epus suo vel alij cui for
te spualiter et epaliter subest vel pbitur prochi
ales sibi inuice ostententur pnt de licentia pta sui
qd tm no multu expedire. ne ostententur filiis criminu
ad inuicem deferant. s. b. i. ar. xvij. q. ij. nisis post
mediu. hec host. vñ pbitur vni prochie n pnt
absoluere aliu sacerdotem vicinu a mortali sine
licetia superioris generalis vel spuali tacita vel
expressa. Tacita dico qz si epus scit talia fieri
vnter a pbituris et sustinet psumendu est hz
modi absolutioz tacite approbare et pbituris de
se inuicem licentia dare. hec host. Cui ostentur
bitur impator. §. q impator et impatrix de co
suetudie antiqua. ma cui memoria non extat
certos hnt offores scz platos q sunt ma. ri
capelle sue et sub ipis tenent capellanos alios
quod dianos quibus ostententur et qui cura hnt ai
man. suaz de osuetudie non reprobata p dnm
papam. ar. ex de foro dpe. cum dngat. papa
tm si vellet posset illa osuetudinem reprobare et
inhibere ne sine sua licetia eligeret offores.
Tunc est qd p tales p se et sua familia impe
trent sibi licentia eligendi offozem nisi alijs
privilegio sint muniti. hec host. De iure tm co
muni videtur q debeant ostententur illi epus in cuius
sit dyocesi. l. iij. di. valentinianus et ex de iudi.
nouit. s. m. Guil. duradi. Cui ostentur rex.
§. si habet domiciu ppiu et principale in
aliqua ciuitate tuc subest ei epus de iure dñi
nisi secus obaneat de osuetudie cuius no extat
memoria vel de privilegio spuali sic dictu est
de imparoz. Et qd dixi de osuetudie itelligat
que alicui eccie certe hoc privilegium dat. Naz
q possit quecuq; eligere no puto q osuetudo
posset sibi dcedi qz eccijs onerosa esset et in de
trimentu ecciastice discipline qua iura dirupi
dangeret. ex de osue. c. j. et eum fieri acepha
lu qd irzonabile esset. xciij. di. nulla rōe. et h.
quo ad psonalia. Na quo ad res quas i diuer
sis dyocesibus tenent eulibz suo dyocetano sub
iacet. Itē de pctis in diuersis locis omis. r. i.
dicit q posset ostententur illoz locoz epus. ita tm
q oia ostententur semel ppiu sacerdotu vel d li
centia eius alij. ut habetur in. c. omis. aliter co
fessio in te tra no esset. hec host. Cui ostentur
dux. §. si illi epus in cuius dyocesi hz domiciu
principale et beneiter idē dicendū est qd de re
ge est dictu. Si r. idem dicendū ē de omibus
hntibus latus iurisdioes in epatibz diuersis
siue sint monachi siue marchiones. siue baro
nes qñ sunt tales et tanti q ciuitates vel ciui

tate hnt sub se. alias si tm hnt castra debet illi
pbitero ostententur in cuius prochia hnt domici
um ppiu et principale. vel de eius licetia alij
ut habetur in. c. omis. hec host. Quid si castra
et domicia in diuersis epatibz hnt. §. si ab v
troqz epus impetret. ar. ex de sen. ex. cuz illoz.
§. si vero claustralis vel ad metropolitanu res
currant. ar. ex de fo. dpe. Sane. h. host. Quid
si sint diuersaz puiant. §. si recurrat ad pri
matem vel ad papam. ar. ex de iurepa. c. nullus
In his tm caibus tuc est recurrere ad papam
qz illud ē sine qone. r. q. iij. c. cūta. hec host.
Cui ostentur doctor vel scolaris. §. si pbitero
in cuius prochia morant et alij de licetia eius
ut dicit in. c. omis. Cui pntur. §. q ppiu sac
dotu vel alteri de licetia ei. ut dicit in. c. omis
Et hoc intelligo de capacibz doli. et intelli
tur capax doli qñ est pmiu p ubertati. ff. de
ac. et obli. l. j. Sed dicendū q hoc potu p exte
riozā vir bonu existimabit. ar. ex de psump. ex
studijs. Si vñ no sint doli capaces no tenent
ostententur. et ideo no ē curandū cui ostententur. ta
les em furiosis dntur qz eas eoz. qd videat
ignorat. C. de fla. mo. l. j. hec host. Cui co
stententur rustici in alienis prochijs hyemates
vel estuantes. vel se trāferentes ad prochias
alienas no aimo ibi remanēdi sed forsan ad tē
pus aliquibus magratibz obsequēdi. §. tales
si laici sunt se trāferre pnt quo velūt dum tm
sint liberi. Et si se quo p trāferat aio ppetuo
remanēdi facti sūt eoz prochia i quoz dyo
cesibus vel prochijs morant. ex de prochijs
§. si. Si vñ tales no intendant rem. re domi
liū antiquū debet antiq. pbitero ostententur l. de
licetia eius alteri. Est em ostententur bonū q tēs
a iudice suo spuali licentiam obtineat vel sal
te ostententur sub spe q iudex ratificet. Et idē di
cendū est de familia nobiliū nisi ipi habeant
a papa p se et familia sua privilegium. h. host.
Quid de familia epus vel archiep. §. si sit
de aliena dyocesi idem ē dicendū sic de fami
lia principis laici Si vero sit de dyoce. i. ppiu
ostententur debet vel ipi epus vel ei cui mādauerit
pnt etiā ppiu sacerdotu de cuius prochia ē osti
teri. hec host. Quid de his q hanc actenus
formā no seruauerūt hz simpliciter cui volebāt
ostententur sunt. §. si simpliciter et ignorāter hoc
fecerūt no credētes peccare no accuso sed ex
cuso. sed decetero exq. cerāficatū sunt si drem
nerent. damnarent. ex de cōse. ec. cle. aqua. di.
v. iij. consuetudo. hec host.

Qualis debet esse offores et qua
liter se dicit hnt ad ostententur. ar. xvij.
Ostea ostententur ē qualis debeat ee of
fiores et quomō se debeat habere ad co
stententur. Circa qd sciendū q offores des
bet esse nullus. Vnde aug. li. de pe. c. ix. et ha
betur de pnia di. v. c. j. sacerdos in nullo sic iu
dicandū q i alio est iudicare pmp. iudicant
em aliū qui est iudicandū cōdemnat seipm. Et
est hic argumētū q existens i mortali mortali
ter peccat absolueno a mortali nisi peniteat
p. Debet ee esse discretus. Vñ aug. ibidem et
habetur di. v. de pe. qui vult. Caveat spualis

index ut sic nō cōmiserit crimē nequicie ita non
careat munere scie. oportet em̄ ut sciat agno-
scere quid qd̄ debz iudicare. Sed quāta siue
que et q̄lis discretō siue scia est necia cōfessori
ih̄l p̄ siue aug. sumat in dicta aucte sciam pro
clauē scie siue p̄ bitu scie. necia tñ est tāta scia
cōfessori q̄ sciat discernere in p̄ctis qd̄ est veni-
ale et qd̄ mortale. p̄ eo q̄ alia p̄nia debz impo-
ni p̄ veniali et alia p̄ mortali. Et q̄ sciat ad q̄
peccata p̄as sua extēdere se p̄t alioqui in pi-
culū anime sue et cōfessionē audit cōfessiones. Et
si subditū ei⁹ simplicē agnoscat p̄ctos cōsulere
tenent. alioqui uterqz ip̄e scz et eū substituēs
grauiter peccat. et de hac discretōe loq̄t̄ aug.
Præterea tenent scire canones penitēntiales a-
liter vix in eo nomē p̄sbiteri cōstabit s̄m aug.
di. xxviii. que ip̄is et. c. nulli. Est autē alia di-
cretō qua q̄s scit p̄ habitū acq̄sitū discernere
inter p̄plexitatē p̄ctōz et hoc ē de bene eē In
his autē securiore viā debet tenere et cōsulere
sapientes hec boni. Et p̄t addi s̄m aliquos q̄ te-
nent scire p̄plexa esse difficilia. nec i eis eē p̄ce-
dendū sine cōsilio supiorz. et aucte canonū
Ad hoc nota s̄m aliquos q̄ tria sunt q̄ de eē
cōfessoria sine q̄bus nō p̄t aliq̄s eē cōfessor sine
p̄ctō scz scia discernendi inter p̄ctā ut dictū ē
cauta inq̄sio de peccatis. et discreta miūctio
satis factōisREQ̄ratur etiā p̄les alie d̄ditōes i
cōfessore quas ponit aug. ibidē. Plabeat inq̄e
dulcedinē in affectōne. pietatē in alterius cri-
mie. discretōz in varietate. adiuuet cōfitemem
orando. elemosinas et cetera bona p̄ eo faciē-
do. semp̄ eum inuet leniendo cōsolādo spem p̄
mittendo. n̄. Cōfessor dulcis affabilis atz be-
nignus. Prudens discret⁹ mitis pius atz sua-
uis. Nec om̄ia supradicta et pl̄a alia de hac
materia habēt de pe. di. vj. q̄ vult. et. iiii. sen-
di. xvij. et. xix. Ad sciendū autē plen⁹ quō
cōfessor debet suū officiū exercere. nota q̄ de-
bet primo penitēntē interrogare si sciat p̄t n̄
et credo in deū. Ave maria. Et si nesciat eū do-
ceat v̄l saltē moneat ut discat. ex de pe. et re-
is qui. deinde dicat ei q̄ humiliter sedeat ad pe-
des p̄sbiteri quotiēs cōfiteat. Si femia ē eā mo-
near q̄ sp̄ se ex trāsverso teneat. nec ei⁹ facies
r̄spiciat qz ut d̄z abac. j. facies eaz. v̄t v̄zēs
deinde debz dulci et suavi eloq̄o inducere eū
ad cōpunctōz et cōfessionē p̄ponēdo ei benefi-
cia que deus sibi cōtulit qui ip̄m creauit. aiām
eius sua imagine insigniuit. ip̄m gubernat et
pascit. suo p̄cioso sanguine redemit vitā eternā
ab initio mūdi p̄parauit. et nisi p̄ ip̄o remāfer-
rit. p̄ponat sibi mūdi defe ctibilitate. dyaboli
temptatōz. p̄cti momētaneā delectatōz. p̄ quā
cōsequitur hō eternā cruciatōz vite breuitatē
anime eternitatē. extremi iudicij examinatōem
penaz. inferni acerbitatē. xpi pietatē qui non
venit p̄pter iustos s̄z p̄pter peccatores. sic patz
in petro. paulo. latrone. ac maria magd. hec
et his silia sicut et qñ videt expedire p̄ponat
ut eum ad cōfessionē et cōfessionē alliciat. post
ea eius cōfessionē audiat ordinatē et discretē
ab ip̄o de peccatis p̄q̄rat de quo in sequenti. c.
dicet. Si vero p̄sbiter habeat aliquē prochia

num peccatorē qui nolit cōfiteri neqz penite-
re p̄missa monitōe debz eū excoicare vel supio-
ri denūciare. ij. q. v. p̄ceptū. Et si habeat odiuz
cōtra primū. d̄z eū ad cōcordiā cogere. di. lx.
placuit. Debet eē ip̄m cogere ad agendā peni-
tentiā de p̄urio fornicatōe adulterio et de a-
liis criminibus. ex de sp̄o. ad audiam in fi. Et si
inobediēs fuerit ab eccia expellat. xij. q. iij. q̄
iubente. licētia delicta vindictā nō habēt. vj.
q. j. si om̄ia. h̄ host. Circa autē hāc cōpulsionem
debet sequi doctrinā aug. et greḡ. scz q̄ p̄zio
arguat oportune scz admonēdo et cōpitiēdo
Secūdo importune suspēdendo iterdicēdo. Ter-
cio crescēte otumacia excoicando. xxiij. q. iij.
forte. Si autē nō posset hoc fieri cōmode p̄pter
forte multitudinē et p̄ratem hoīm. eos verbis
q̄tum p̄t moneat et terreat et q̄tum in se ē qd̄-
quid p̄t faciat et sic aiāz suā liberat. xli. di. qd̄
attinet. S̄z pone q̄ p̄sbiter habeat aliquos
prochianos surdos vel mutos. vel furiosos l̄-
h̄les et sciat eos esse in p̄ctō mortali qd̄ faciet
ih̄l debz facere posse suū ut inducat eos ad cō-
fessionē et p̄niam s̄m qd̄ est possibile scz verbis
aut signis vel nutibus vel scriptis et alijs silii-
bus modis q̄bus p̄t. et si non p̄t p̄ficere ozet
ad deū et faciet ozare ppl̄m ut deus illustret
corda eoz ad p̄niam. Et cuz nihil omiserit de
cōungentibz nō imputabit sibi. eze. iij. Si an-
nunciaueris impio iniquitatē suā et ip̄e nō fu-
erit ouersus ab impietate sua et a via sua ma-
la. ip̄e quidē in impietate sua moriet̄ tu autē ani-
mā tuā liberaſti. Tradit autē aug. p̄ regulā in
talibz q̄ diuinū iudiciū in talibz p̄ alicui⁹ re-
uelatōis ozaculū cōcordi ozē gemitū ē im-
plorandū de cōse. di. iij. solet q̄r in fi. Sed
quō p̄sbiter debet se ad ifirmos tenere. ih̄l q̄
p̄sbiter ad infirmū vocat⁹ nō debz p̄niam de-
negare. dicit em̄ juli⁹ papa Si p̄sbiter denega-
uerit p̄niam morientibus reus erit aimaz. qz
dñs dicit eze. xvij. quacūqz die ouersus fue-
rit p̄ctōz ad p̄niam vita viuet et nō morietur.
Vera em̄ cōfessio in vltio tpe p̄t esse. ij. q. vj. si
p̄sbiter. et. c. cognouim⁹. et. c. p̄sbiter. q̄ autē
dicit reus aiāz erit. v̄z est q̄tum ē in se vel
hoc intelligit̄ quo ad p̄sbiterz. Nā infirm⁹ si
p̄ eum nō stetit qui cōfiteretur et cōfiteat fuerit
decedens salu⁹ erit. Infirmit̄ nō est p̄nia in-
iungēda sed innotescēda quātitas et qualitas
penitētie dicēdo sic. si sanus esses talem p̄niam
agere deberes sed qz infirmus es nō iniungo
tibi eam. Sed si decesseris t̄m p̄ aimā tuā faci-
as p̄ hac pena dari. et si cōualueris eaz ages
scdm̄ guil. durādi. xxvj. q. vij. c. j. vel s̄m aliof
imūget ei q̄ p̄cito cōualuerit anq̄ ad alia ne-
gocia diuertat ad eū vel ad aliū p̄sb̄m rede-
at et itez de nouo cōfiteat et de nouo p̄niam
accipiat. ut in p̄dicto. c. dicit̄ ibi. a quo picu-
lo rē. hoc tñ nō est necessariū s̄m guil. durādi
Si sic decesserit erit amicorū ozōnibz et elemo-
sinis adiuuand⁹ oleo ante mortē ungend⁹. et
facto viatico reficiend⁹. Si autē cōualuerit ite-
rum cōfiteat et iniunctā sibi p̄niam agat si vo-
luerit vel agat p̄niam q̄ sibi p̄zi⁹ p̄ cōfessorem
innotuit. Causa autē q̄re tali p̄nia nō sit iponēda

est qz p hoc q alicui aliqua pnia imponit ad
eam obligat. Nullus aut ad id obligari debet
qd facere no pt. tal at no pt agere pnia exte
riore sed tm interiore. Illud ergo circa eu fieri
debet qd ptinet ad p motoz pnie interioris tm
sz est ei innotescenda pnia exterior ut possit de
pcto dolere et possit pniaz elimofinis redime
et si euaserit ea implere pponat. innotescenda vo
est p modu ofolatiois ostendendo benignitate
mie dei pcta rmitteas magis q p modu terro
ris ondedo seueritate iusticie punietis. Quid
si eger petat p birm. et interim du venit obmu
tescat vel fiat amens vl freneticus. h p biter
veniens vel ad nutu infirmi vel ad testiom eo
rum q audierit ipm petere pniaz vl p biter
debz ei quidqd pt huanitatis impedere. absol
uendo reconciliando et si fieri pt sine piculo
ori eius eucharistia infundendo. et si supuere
rit amoneat a pdictis testibz petitioni satisfi
cere et subdat statutis pnie legibus qdiu p
bauerit p biter. xxij. q. vj. si quis de corpe zc.
et. c. qui recedunt. et. c. is qui in infirmitate. et. c.
is q in tpe. Quid si talis decedat contritus
vel cu ceras signis contritiois ante p biter ve
nerit. h etia post morte ab ecclia absoluitur
id e absolutus fuisse onditur. sic potest videri
ex de sen. ex. a nobis. ij. et ut oblatio p talibz
fiat. xxvj. di. si quis. hec host. Sed nuqd req
rit q ples sint qui testificent se audiuisse egrz
petere pniaz vel p birm. h in tali cau cu nul
li fiat iudiciu satis sufficere pt vnus fide di
gnus testis. no em pcedit hoc ex iudicio cer
titudis sz psumptiois. hec pe. Itē adiudica
tis morti peteabz no debet denegari pnie sa
cramentu. Et iusticiarios et dnos hoc impedi
entes ordinarij monere debet. ut hoc facere d
sistant. et si oportuerit censura cogere. debent
li. vij. de penitentijs. cu scdm et in cle. Ad h
nota statutū pape innocētiij terciij districte in
quit pcpimz medicis corpoz ut cum eos ad
infirmos vocari dūgent ipos an omnia mone
ant et inducant ut medicos aduocent aimaz.
Et scdz host. ibidē trāsgressor huius statui mor
taliter peccat cu dicit pcpimz. nec pt tra sta
tutu illud p scribi. nec aliqua contraria ofuetudi
ne tolli cu sit p aimaz salute itroductu et in
fra. Si quis aut medicorū huius nre ofitutiōis
trāsgressor extiterit tamdiu ab ingressu ecclie
arceat donec p transgressione huius fatifce
rit o petenter. arceat glo. p sniam no ipo iure
qd male vel nullo mō seruat. Postea subditur
ibidē. cu aima sit multo p cioso. corpe sub in
termiatōne anathematis p hibemz nequis me
dicoz p corpali salute aliqd suadeat qd in p
iculu aime ouertat. ex de pe. et re. cum infir
mitas.

De interrogacionibz faciendis
a cofessore ti. xvij.

Einde ofiderandū est de itezrogatōibz
faciēdis a ofessore aliqd hīs breuiter
pstruendo. Circa qd sciēdū q ofessor
interrogare debet ofitentē. Cui rō est qz de
bet scrutari ofciaz pctōis in ofessioe qz medi
cus vuln. et ut iudex cam qz sepe qd p ofusi

one vel simplicitate ofitens tacet. interrogat
tus reuelat. vñ aug. et habet de pe. di. vj. di
ligens inqstioz subtilis iuestigatoz. sapienter
et qstute interroget a peccatoze qd forsan
ignoret vel p verecūdia velit occultare. In in
terrogatōibz aut faciēdis tria debet attendi
Primo ut penitēs interroget de pctis dūibz
sic sunt trāsgressio. r. pceptoz. omisso septe
capitaliā vicōz. abusio. r. sensuū. Interroge
etia de circūstantijs aggrauatibz dūibz de q
bus infra dicit. Interroget eē de pctis q so
lent in hoibus illi. ofitōis abundare. Non
em oportet a milite querere de pctis religio
soz aut ecouerso. Secdo ut no interroget ex
plicitē nisi de pctis oibus notis. De alijs autē
pctōz adinuetionibz. et de pctis incōfuetis
et enormibz et tra naturā. no inqrat n i gna
li et alonge et p quasda circūlocutōes ut si of
misit dicat et si no ofmisit no discat. de talibus
em de puer. xj. q iuestigatoz malez est. oppri
met ab eis. hō huius qz penitēs sepe p hō of
scit qd no nouit In huius eē ofingit ofcut ofef
soze. Tercio ut no descēdat nimis ad pncula
res circūstantias pctōz pncipue carnaliū. qz de
lectabilia ofto magis ofiderant tāto plus co
cupiam sūt nata mouere ut dicit. iij. et b. Et iō
pt ofingere q ofessor talia qres et sibi noceat
et ofitenti. Ve aut meli of scias quos de qb in
terrogabis. Nota q interrogandi sunt pnci
pales de iusticia. milites de rapina. mercato
res. et officiales. et mechanici de pūrio. do
lo. mendatio. furto. et silibz. burgenses et ci
ues dūiter de vsuris et pignozibz. rustici de i
uria et furto. marie circa decimas tributa p
micias et cōsus. clerici seculares de simonia
negociatōe et alijs ad auariciā pncētibz. de
dilapidatōe si admistratoz aliqua hnt. vñ in
terfint diuio officio et si ipz dicat. vñ portet
cozonā et hūm ofruentē. Itē d luxuria aduo
carō. ludo aleaz et silibz i qb sepi offen
dere solent. Religiosi de. xj. abusionibz clau
str. que sūt p latus negligēs. discipulz inobe
diens iuuenis ociosus. senex obstinat. mon
chus curialis. monachz seu canonicz regula
ris cauidic. habitus p ciosus. cibz ofquisit
rumoz in claustr. lis in capitulo. dissolutio i
choro. irreuerētia circa altare. Itē de tribz sub
stācialibz regle scz obediētia castitate et pau
pate. Itē de simonia et alijs q a talibus sepi
us solent cōmitti. Circūstantie aut qz pncipue
debet attendere ofessor sunt septe quas etiam
ponūt tullz et boetius et ofinetur in his ver
sibus. Quid qz vbi p quos quotiens cur quō
qn. Quilibet oferuet aime medicamina dādo.
Vna ibi supaddit illis septe sez quotiens.
Attēdat etiā ipe ofessor qz sit ipe peccatoz. c
scz sexus et etatis. si nobilis vl ignobilis vel
seruus. in dignitate siue officio ofstitut. an p
natus. sane mētis vel insanus. sciēs vl ignar
soluz vel coniugatus. laicus vel clericz vl reli
giosus. extranez l affinis l ofanguinez Quid
scz est illd qd ofmisit scz adulteriu vel fornicā
tio et silia. pctm puum vl mediocre l enorme
occultū vl manifestum. recens vl iueteratum

et filia. Vbi scz in loco sacro vl' pphano. i. no
sacro. publico vl' p'auato. Per quos seu qbus
auxilijs. p quos scz mediasores iternuncios.
qz omes tales p'iceps sunt criminis danacionis
et ipe e re^o et obligat^o p eoz peccata. Item
p quos. i. cu qb^o d'ra quos. Notandum aute
q' sicut d'fices no dz noiatim specificare pfo-
na cu q peccauit. ita nec circustancias p qz in-
telligi possit nisi forte notoriu essz vel aliter
recte no possz cofiteri vt dictu est sup a. d. hie
que qz cofiteri tenet^r i questiōe. vtz liceat a
liena pctā in d'fessioe referre. Similiter nec p
sbiter debz specificare psonas in interrogaci-
one. vterqz insinat caute cca q'litatē p'one. vi
de tñ de hoc i dicta q'stione. Cur scz qli tēpta-
cōne h^o fecit. et vtz tēptacōz puenit l' ab ea
p'ueus fuerit vtz spōte aut coacte. ex cupidi-
tate et paup'ate. ludo an nocēdi aimo et silia
Quo scz de mō agēdi qd meli^o actu q' locucō
ne scit. Qñ scz in tpe sacro vt in festis. xl. et a-
lijs ieiunijs. vel nō in sacro vt in dieb^o alijs
nō sacris. Quociēs hoc patz p se. Sūt aut alijs
versus in quib^o circustāne. xiiij. cōtinent^r. s.
Az granat ordo loc^o psona scientia tps. Etas
cōdicō numer^o moza copia cā. Est mō in clz
pa status altus lucta pusilla. P'his nō curo p-
ter breuitatē iustitē cū eē ex sup'dictis sint sa-
tis maifeste. Ad hec etiā nota q' peccator dz
dolere d'fiteri de boīs omisiss scz de tpe male
expēso. Itē qz nias primoz. a deo erpuit et e-
reptas a se vel ab alio in malo cōfirmavit. q'
multis mali nō boni exēplā fuit qz bonis pec-
cādo m'ficiā intulit qz iniustissime deū offen-
dit. h oia et alia multa habēt ab aug. de pe-
di. v. d'ideret. et ex de homicidio sicut dignū
blō est aut intelligēdū q' oia hec supiora et i-
feriora semp ad vnguē sint seruāda. sed d'fesi-
for discret^o eliget h'm p q'litatē p'one et t'bo-
rum exget. et qd expedire sibi videbitur. hec
em dicam^o ad erudicionē simplicium.

Qualis debz esse cofessio a. xviii.
Ostea cōsiderādū ē de q'litatē cofessio-
nis. Qualis aut deat esse cofessio a ma-
gistris in his versib^o cōtinet^r. Sic sim-
plex humilis cofessio pura fidelis. Vera fre-
ques nuda discreta libēs verecūda. Integ^r ser-
creta lacrimabilis accelerata. Eozas et accu-
sata et sic pere pata. Max aut cōdicōnū que-
dā sunt tm de hñ esse d'fōis scz q' sic frequēs et
et accelerata. reliq' sunt de necessitate. Debet
igit^r d'fessio esse primo simplex siue ppa. vt. s.
hō seipm tātum accuset nō aliū. p. de^o vitaz
meā annū. t. de h^o habitū est sup. vbi agit^r de
his q' debz quis cofiteri. q. vtz aliq's i cofes-
sione debeat aliena pctā referre. Secdo. debet
esse humilis ecē. iij. añ p' biterū huilia aiām
tuā. ppter qd d'ctm ē sup q' sedere debz ad pe-
des p' biteri. Accēdit etiā hec humiliacō in h^o
qd se hñ accusat et cofitet^r miser qz qnto sibi
in hoc hō min^o peit. tātō ei de^o facili^o igno-
scit. vñ sup 1° p. iusticiā meā nō abscondi. dic^r
glō. qd hō deteg^r deus tegit et qñ hō teg^r de-
us detegit. Tercō debet esse pura scz quo ad i-
tencōnez vt fiat ex amore filiali nō seruilē et

ad dñi honorē et nō ex fictōe sicut qdam cōfi-
tentur peccata sua et tñ redire pponūt ad illa.
de quib^o dicit^r pfa. xxx. popul^o hic labijs me-
honorat. cor aut eoz loqe est a me. tales des-
um derident. vñ p'fidoz^o irrisoz est et nō peni-
tens qui adhuc agit qd penitet. nec deū vide-
tur. p'oscere subdit^r sed subannare supb^o. nō
fiat etiā. ex p'pocrisi vl' elacōne sicut quidā in
confessione se extollunt et alijs p'ferunt. sicut
p'barise^o qui dicebat luc. xiiij. gracias ago ti-
bi dñe. qz nō sūz sicut ceteri homines. Quar-
to debz esse fidelis scz vt tā cofitēs q' d'fessor
sint in fide. Et fiat cofessio sub spe venie alias
nō valet de pe. di. i. que penitet et di. vi. qui
vult. vnde nō dz peccator quātūcūqz magn^o
despare de venia sicut chapn despauit et iur-
das. qz pl^o p' de^o dimittere q' hō possz pecca-
re. dicit em jero^o sup ps. viij. q' iudas magis
peccauit in hoc q' se supedit q' q' tradidit cri-
stū. Quito debz esse vera. i. nō tacens veruz
nec admiscens falsum etiā cā humilitatis. vñ
aug^o in li. de p'nia. Cū humilitatis cā m'aris
si non eras peccator añ p' m'itēris m'ciendo
efficiēris qd pzi^o vitaueras. i. te non est veri-
tas nisi ita te dixeris peccatoz vt etiam esse
cognoscas. veritas aut ipa est vt qd est dicas
nā quō ē humilitas vbi regnat falsitas. Bz
contra. prima. jo. i. dicit^r si dixerim^o qm p'ctm
nō habem^o ipi nos seducim^o et veritas i no-
bis non est. X debz se dicere pctōrem in ge-
nere qz nemo sine crimine viuit. in spē aut nō
dicat se peccatū aliq^o ppetrasse. nisi sciat vel
credat sic eē. Quō ergo vtz ē illd qd dicit
greg. bonarū menciū est ibi agnoscere culpaz
vbi culpa nō est. X hoc p' dupli^o intelli-
vno mō quo ad substāciā act^o et sic nō est ver-
rū. non em ad bonā p'inet mentē sed ad erzā
tem vt actū. aliqū se cōmississe cognoscat quē
nō amisit. Alio mō quo ad cōdicōz act^o et sic
est vtz qd dicit. greg. qz iust^o in actu qui bo-
n^o vider^r amet ne defect^o aliquis fuerit ex p-
te sua. et sic dicit^r job. ix. verebar omnia opera
mea. Et ideo ad mentem bonā p'inet vt istam
formidinem quā corde tenz lingua accuset et
sic ibi sumit^r agnoscere p' formidare h'm tho.
Vel potest dici breuiter q' loquit^r de agnicōe
dubia non de assertoria h'm pe. Bz nunquid
est cōmendādus qui ex humilitate reputat se
deteriorē aliq^o qui est maifest^o peccator. X
iust^o qui est vere humilis nō reputat se deteri-
orem quo ad ppetracōz actus qui sic peior ex
genere. sed qz timet ne i his que hñ agere vi-
detur p' superbiaz grau^o delinquat h'm tho.
Quid dicemus ad augustinū. qui in li. con-
fessionum ex humilitate dicit. Si queras a me
vtz iustus sim respōdeo q' nō. cōstat autez q'
aug^o. erat iust^o. g^o zc. X fateri se reuz vel in-
iustum est dupliciter. Aut p'zout iniusticia pzi-
uat simpliciter iusticiam et sic non debz quis
fateri se iniustum nisi habeat cōscienciam pec-
cati. mortalis. aut put p'iuat p'fectionem ius-
ticie et sic q'libz p' fateri se eē iustū h'm illd
pfa. liij. Omis iusticie nre q' p'ān^o menstruate.
nec iustificat^r homo cōpatus deo h'm jeb. et

id est

vera

int

si fundat de v. de d'fessio

sim

humilis

vera

que alij legiti me e confessus. e in valde utile et
quide quo ad dimincioez pene ex vi clauum
Sed ad hoc nichil pdest secundu aliquos qz
in prima absolucioe tm dimitit ex vi clauuz
qntu dimitit p. pdest tm ad intercessoz mul
tiplicacoez. humiliacoz. instructoz. gre augm
tacoz. verecudie meriti et maiore certificaco
nez qz si no habuit effectu prima absolucio ec
cofessio pt esse q scda hz. qz inuenit meli di
spoitu. et h poico vide sco. pbabilioz. Caue
re tm dz penites ne a diuersis qb cofiter ne
mio onere pne obzuar. Cotingit em q qn ml
ti. ponit sal i eode cibo ab nimo sale destru
it. vn sufficit q alij cofessozes pniam sibi in
iuncta a primo cofitente dnm sic discreta. et
si volut pne desup imponere aliqd facile. vt
pater noster. Alijs vo videt q et si pdicta ro
esset ro iteradi dffessioz n tm absolucioz pncipue
in eo q no habz cam aliqua dubitacois d pri
ma absolucioe. Ita em poterit dubitare p se
cunda absolucioz. sicut post prima. sicut vide
mus q extrema vnctio non iterat hm eundem
morbu qz totu qd p ea fieri potuit semel factu
est. Et perea in scda n reqreret q ille habet
claves cui sit dffessio si nihil ibi vis clauu o
pat. p hoc etiā facere videt de pe. di. i. c. di
gnus est. ubi dicit q qnto qz pluribz sacer
dotibz cofitebit in spe venie turpitudine cri
minis. tato facili dsequet gram remissiois.
Isti em sacerdotes pl pnt pficere pl ia cofi
tenibz p cere qb em remittit remittit deus.
In his verbis innui videt q facilitas dsequit
di gram remissiois p cofessioz turpitudis plu
ribz sacerdotibz facta. intelligi debz ex vi sa
cramta respectu eiusde pcti. ideo dicit q etiā
in scda absolucioe dfer gre augmētum et qn
to maior gra recipit. tato mi de impuritate
pcedens pcti manet. et io mior pēa purgas d
bet. vn etiā i prima absolucioe alicui pl et
min de pena dimitit hm q pl et mi ad g
cia se dispoit. Et pt esse tata dispoico q etiā ex
vi dicit collit tota pēa vt dicit e sup. Et
otra hm hoc aliqs possz toties cofiteri et ab
solui eade die q remitteret sibi tota pena ois
bz peccatis suis debita et ita guissimu peccat
tu remitteret cu pena modica. Et sacramtum
penitencie respectu eiusde pcti i numero pluri
es repetitū n hz efficaciam ex vi clauu nisi ser
uata reuerencia debita sacro. Ad qd requirit q
respectu eiusde deuocōis vl noua erubescencia
et p huc modū toties posset recipi q tota pēa
remitteret. Nec tm dici pt pctm remitti sine pe
na qz xps sustinuit pena p pctis nris. erubes
cencia etiā et labor et sollicitudo in penitēdo
et cofitendo e magna pena. et hui secunde o
pi. est rich. et pe. Septimo dffessio dz esse nu
da et hoc dupli qz qz no dz cofiteri p nūciu
nec p explam s; vna voce et ppo ore. et p sēns
ualiter vt q p se peccat p se erubescat. vn au
d pe. di. i. que penitez di sic pcep dñs munda
tis leuiti. xij. vt oñderet ora sacerdotibz docēs
corpali pñcia dffessio n p nūciu nec p scriptum
Baco hui e qz dffo nō tm est act dicitis s; eti

am e ps sacramti. et licet ad ea hm q est act
vctus sufficeret qlitercuqz fieret. et si nō essz
tata difficultas i vno mō sicut i alio mō. tm se
cudu q e ps sacramti hz dterminatū actū sicut
et alia sacra hnt dterminatā materiā. et sicut
i baptismo ad significadū iteriore absolucioz as
sumit elemētū illd cui e maria vis i abluēdo
ita i actu sacrali ad mai festacoz act ille assu
mit ordinare quo maxie maifestare solem. s.
ppriū vbu. Alij em mōi iducti sunt ad supple
mētū hui. Si tm p biter iteroget cofitētē et
ille ad interrogata rñdeat sufficit qntū ad ea
de qbus interrogat. nisi sit talis q pri dimit
teret dffiteri q ore p rō dffiteret pctā. h em
ex supbia essz de pe. di. i. vñsus si. hec rod. S;
qd d eo q n intelligit a p bitero. Et aliqbus
videt q in illo cau n tenet peccatoz cofiteri
nisi qntū p signa pt oñdere sacerdoti. p interp
tem vo cofiteri pt s; nō tenet iure diuino nec
poitiuo. et cū dffiteri sit multū difficile. nō vi
det tntū pl artare dffessioz q p ius diuinum
et poitiuū arcet. qz vt dicit. puer. vlt. q vche
menter emugit elic sanguine h rich. et cū eo
cōcordat sco. hm que etiā tal dffessio i magnū
piculū cedere pt. Quid de eo q nō hz copia
p biteri nūqd tenet ei p lras cofiteri. h; q n
tenet tencōe necessitatis qz ad hō nō obligat
hō iure nature nec iure diuino nec poitiuo et
h est rōnabile. sacm em penitencie n e de iudi
cō publico s; secreto in quo p biter tenet cō
fiterem diligenter examiare vt prudēter intel
ligat qle debeat ei cōsiliū et remediū adhibe
re ex. de pe. et re. ois. Si aut teneret tencōe
necessitatis absenti p bitero cofiteri p scriptū
imineret piculū. ne aut essz defect in pdicta
examinacoe. aut de pctōz penitētis reuelacoe
licere em pnt facili ter p d. aut p nūciu malici
ose apiri. aut p nūcij ignoracia tradi illi cui n
mittunt q eas apiret. aut sacerdos si essz ma
licōsus possz tradere dffois vbu. et otra penitē
tem p manū suā pbare talia pbacoe pbabili
absq; hoc q ius hois possit in iudicō dephen
di. Et hec rō vltima ocludit q sacerdoti pnt
penitens q nec vbo nec nutu possz cofiteri n
teneret tencōe necessitatis cofiteri p scriptum
vnde si hoc faceret nō essz necessitatis sed sup
erogacōis. h rich. Dicitur etiā. xxx. q. ij. qlis.
q pnia aduicere p scriptū est recipienda. et hō
est verū hm jo. ibide. si sit pns. nō aut si sit ab
sens possz tm penitēs cuiusqz viderz expedire
pctā sua p literas insmuare p cōsilio recipiē
do sed hoc nō sufficeret vt dictū e ad pne sa
cramtū. Secdo debz dffessio esse nuda qz nō dz
fieri vbis vl noibz criminū palliatibz. s; qdli
bet pctm debz exprimi suo ppo noie qntūcum
qz sic turpe. sufficit tm illd exprimere p verba
honestā ita q p biter possit intelligere maife
ste. puta dormiui cū tali vl cognoui talē. vn
non oportet dffitētem turpiter loq vt rihaldz
debet etiā exprimi oīs circūstācie q videntz
agguare qntūcumqz sint turpes et abhominabi
les. et maxie ille q ponit actū in alio genere
pcti d pe. di. v. dffiderz. Octauo dz dffo esse
discreta. et h dup. primo vt distancte sepatim

Discreta

singula peccata confiteatur sicut illud psalmi. lauabo per singulas noctes. leu. me. i. per singula peccata conscientiam meam. Secundo ut iudex piteus eligatur de quo habitum est supra. Nono debet esse voluntaria ut non sit sicut confessio. achar. ioseph. vii. qui suum peccatum noluit confiteri donec sorte deprehensus fuit sed sit sicut confessio dextri latronis in cruce. psalmi. voluntarie sacrificabo tibi et confitebor. Decimo debet esse verecunda qualis fuit confessor publicani. de quo dicitur luc. xvi. qui stans a longe non audebat leuare oculos ad celum. unde dicit augustinus et habetur de peccatis. di. i. quem peccator laborat mens paciendo erubescere. Et quia verecundia magna pena est. qui erubescit pro christo fit dignus misericordia. seruare tamen debet verecundiam in confessione non desari. ut si non reddat peccatorem mutum. sed potius absoluat eum in magna parte a pena cuius debitor erat. Undecimo debet esse integra ut scilicet omnia peccata mortalia simul vni confiteatur quorum est memor de quibus alias non fuit legitime confessus. presbiter enim aut ab omni aut a nulla culpa absoluit. nullus autem presbiter intrudit absolute penitentem ab eo quod celat eum. Et voco legitime confessam quam nihil interuenit quod irriter absolucio quod contingit in quatuor casibus supradictis. ubi agitur de frequentia confessionis. Si autem est confessio legitime non oportet iterare confessionem nisi in vniuersali. hoc bonum. Si etiam aliquid peccatum dimisit quod alias committere consuevit iteranda est confessio de illo peccato licet confessio. et hoc in quodam generalitate dicendo se peccatum illud se alias dimisisse. Cuius ratio est. quia peccatum peccatum agguat sequens. sicut ergo oportet in medicina corporali quod medicus non tamen morbum quod mederi debet cognoscat. sed etiam vniuersaliter totam habitudinem infirmis. quia vniuersaliter ex adiunctione alterius agguat et sepe medicina que vni morbo ducit non ducit alteri. Similiter intelligendum est in spiritualibus moribus cum quibus aliis peccatis contrariis sit infectus ut gregorius docet in pastoralis et ideo necesse est quod homo omnia peccata que confiteri tenetur vni confiteatur. alias non est confessio sed confessio simulata. cuius ratio dicitur in li. de peccatis. et habetur de peccatis. di. vi. c. i. Caueat penitens ne verecundia ductus diuindat apud se confessionem. ut diuersa diuersis vel manifestare quod est se laudare et ad hypocritam tendere et semper veniam carere. Sed nunquam confessor tenetur ad memoriam reducere confitenti peccata que sciuit vel audiuit eum dimisisse. si de his certam habet scientiam aut probabiliter opinari. reducere debet ad memoriam confitenti confessor si recolat. quia potest timere ne confitens super hoc laboret ignorantia crassa que non excusat. vel quod non adhibeat debitam diligentiam ad recolendum peccata sua. hoc ratio. Quid si per rochialis presbiter sciat vel credat esse peccatum impedimentum in matrimonio aliquorum suorum prophanorum nunquam tenetur eis reuelare in foro penitentiali vel extra. si autem sciat aut probabiliter credit quod illud impedimentum probare possit aut non in primo casu debet eis reuelare. ut vel ipsi percipiant diuorcium. vel se habeant ut frater et soror vel ipse presbiter denunciet hoc superioribus et submissis probacionibus si oporteat. quia cum sit placet tenetur ad id. iuxta id. si peccauerit in te. unde. In secundo ca-

su non tenetur eis dicere nisi credat quod semel laboret ignorantia crassa que non excusat. in quo casu debet eis dicere si probabiliter credat quod peccatum sit super hoc acquiescere concilio bonorum utrorum. alias eis non tenetur dicere. hoc ratio. Duodecimo debet confessio esse secreta. sicut hoc confiteatur vni soli presbitero et in secreto peccata sua nisi sit peccatum adeo enorme quod tota commouerit urbem vel etiam totum orbem quod quidem debet in publico confiteri ut in publico solent sibi penitentiam imponat. et reum se cognoscat vel fateatur. Sic igitur quantum est de lege communi confessio debet fieri in secreto vni sacerdoti sicut expressit dicit illa decretalis omnis vniuersalis ratio. Ratio est quia si publice fieret infinita mala committerentur. puta rixae discordie et infamie. unde tunc confessor esset valde onerosa ignorantia et periculosa. ut patet. Nec obstat illud auctoritate namo dicat sibi occulte penitentiam ago. quia loquitur de occultatione respectu presbiteri. Quid si penitens simul pluribus presbiteris confiteatur et ab eis absoluat. nunquam tunc recipit penitentiam sacramentum. si hoc non credo enim quod motus exprimentis personam absoluentem vel actum absoluciois in singulari vel in plurali de necessitate requiratur ad effectum sacramenti sicut nichil. Nec tamen possunt plures simul vni presbitero confiteri. quia hoc magis est contra secretum quod in foro penitentiam debet seruari. quam vni pluribus confiteri. quia illi plures presbiteri ita obligantur ad celandum peccatum confessum sicut vnus solus. sed plurius confitenti simul non ita stricte obligatur vnus ad celandum peccatum alterius. Credo tamen quod nisi penitens vel duobus confiteri vel tercius consilium habeat ab ambobus quam ab altero solum. duo presbiteri simul audientes vnus confitentem et simul absoluentes peccatum. quia faciunt contra consuetudinem ecclesie et contra statutum. hoc nichil. Alii dicunt quod sacramentum penitentiam suscipi non potest nec administrari nisi in foro secreto. quia ibi agitur de occultatione confessionis presbiteri etiam ibi christum representat que est vnus. unde dicitur quod pluribus presbiteris simul confiteri non videtur esse confessio sacramentalis. et huiusmodi est secundo. quia confessio sacramentalis secreta debet esse. Tredecimo debet esse lacrimabilis. id est amara. tunc. id est deducit qui torquentem lacrimas per diem et noctem. Unde ambrosius. et habetur de peccatis. di. i. lacrimis lauant delictum quod voce pudor est confiteri. id est quod cum rubore et verecundia est confitendum. psalmi. xxxi. recogitabo tibi omnes annos meos in amaritudine mee. Decimo quarto debet esse festina. ecclesiastici. vi. ne tardes auerti ad dominum et ne differas de die in diem. subito enim venit ira illius et tempus vindicte disperdet te. Vnde autem peccator statim cum potest teneatur confiteri habitum est supra. Decimo quinto debet esse fortis. sicut ut vincat pudorem exemplum patet in maria magda. De cimosexto debet esse accusatoria. ut dicat se commisisse peccatum ex propria malicia se fortiter accusando non preterens excusationem in peccatis sicut primi pentes. puer. xviii. iustos priores accusator est sui. Decimo sexto debet esse pariter. unde augustinus. ponat se penitens omnino in iudicio sacerdotis nihil sui referens sibi ut omnia iubente eo paratus sit facere pro recipienda vita anime quecumque faceret pro

euitada corpis morte. de pe. di. i. consider. In
 pradiatis. xvij. dicitur in versibus illis
 quida supaddit q d3 esse morosa. s. ut n diea-
 tur pctā in trāscursu sicut dputat cāpsores nū
 mos s3 cū moza et deliberacōe ut ex hoc deuo
 cō accēdat et maior verēcūdia et dicitō hēat
 s3 hoc magis req̄rit de dgruo q̄ d necessitate
 Sed nūqd cōfessio debz esse informata cari-
 tate. s3 sacra qdā ordiata sunt ad grāz acq̄re
 dā ut bapasm⁹ et p̄nia. quedā ad grām pmo-
 uedā suē augedā ut cōfirmacō et eucharistia
 dico ergo p sicut scda sacra nō habent effica-
 ciā nisi i hñtib⁹ caritatē. sic nac p̄nia nisi in
 disponētib⁹ se ad caritatē. Et sic dictū est sup
 q̄ tenemur accedere ad eucharistiā cū carita-
 te n̄ qdem necessario s3m veritatē s3 sufficit se-
 cundū pbabilitatē. sic n̄ ē necesse q̄ accedēs
 ad d̄fessōz hēat caritatē vel dispoicōz ad cari-
 tatē sufficientē s3m veritatē. s3 sufficit q̄ s3m
 pbabilitatē. h̄ aut dispoicō ē attricō. qz sepe
 in cōfessōe et absolucōe p̄sbiteri format p̄ g
 ciā ut cōtricō fiat vl ad eā cōtricō subsequat
 vñ sufficit q̄ hō pbabilitē se disponat ad ḡ-
 etiā p̄ oim peccatorū detestacōz. qd si nō facit
 s3 cū volūtate peccād i accēdit. mortaliter pec-
 cat. qz sacm̄ iricū facit q̄ntū ē in se qd nō est
 sine cōtempn. ar. de pe. di. iij. inter hec. et. c.
 s̄ane. vbi dicit q̄ sicut veniā pmeret p̄nia vā
 sic deū iritat s̄lata id ē ficta. vñ tenet reuer-
 ti ad sacerdotē et petere absolucōz. s3 q̄ntur
 vñ req̄rat h̄ d̄fō s3 qz ē op⁹ sacrale ad iustifi-
 cacōz ordiatū. Vnde h̄mōi cōfessio ē ad abso-
 lucōz ordiata. nō tenet g⁹ q̄s cōfiteri ex cari-
 tate s3 tenet cōfiteri vl ex caritate l ex dispo-
 sitionē ad caritatē sufficientē. s3m veritatē vl se-
 cundū pbabilitatē. hec bon. Et cōnemt cuz eo
 rap. d. p̄ siqs cū p̄posito peccādi cōfiteri iterz
 cōfiteri tenet. et hoc credē esse vey. rod. si d
 fiteat alicui q̄ ahas eū nō audiuit vl etiam si
 prim⁹ sic oblit⁹ q̄ audiuit si aut primo qui ad
 huc ē momoz n̄ tenet de h. s. e. q. vj. v. terci⁹
 Si vero obicit q̄ recipiēs sacm̄tū tenet se
 disponere ad recipiēdū effectū ei⁹ alias ficte
 accēd⁹ et mortaliter peccat. s3 effect⁹ d̄fōnis
 nō est nisi in hñte caritatē. g⁹ tenet hō cōfite-
 ri ex caritate. s3 nemo recip⁹ ei⁹ effectū nisi
 hēat caritatē saltē in p̄ncipio d̄fessiois l i me-
 dio vl in fine. multi aut hñt i fine q̄ nō habēt
 in p̄ncipio. Et etiā aliq̄ credūt se h̄re in p̄in-
 cipio et i fine q̄ forte nō hñt. Et aliq̄ n̄ habēt
 nec h̄re credūt. Daimi nō incurzūe offēsam. s3
 acq̄rit grām. Sed i euadūt offēfaz licz nō acq̄-
 rāt grām. Tercij acq̄rit irā secūdū bon. Aliq̄
 vō dicūt q̄ licz d̄fō fctā i mortali pctō scien-
 ter nō valeat ad remediū nisi dispositiōe. tam
 adhuc valz. s. p̄ talis nō est p̄cepti trāsgressoz
 essentiā em̄ actū p̄ceptoz. nō sp̄ tenemur ex-
 plere ex caritate ad vitādū demeritū. licz sine
 caritate act⁹ nō mereat p̄miū. vnde talis non
 tenet necessario eadē pctā in numero cōfiteri
 p̄sbitero. qz licz tūc nō recipiat fructū absolu-
 cōis. recedēte tñ fictōne incipiet p̄cipe sicut
 est i alijs factis. et sic q̄ ficte accēd⁹ nō tenet
 cōfessōz iterare s3 tenet postea cōfiteri suā fi-

etōne. Et p̄ hac opi. facie illd qd dicit q̄. d. g.
 pe. et re. qd qdā. de illis q̄ veniūt ad cōfessio-
 nem et nō penitet q̄ eoz cōfessio est admittē
 da et crebris et salubrib⁹ monitis ē p̄nia in-
 iūgeda. absoluedi tam nō sunt. vñ si absoluci-
 onem nō recipiāt nō cōtemnit sacramtuz nec
 a confessoze nec a cōfessio. Qzo hac etiā opi. ē
 illd de pe. di. iij. e. vlt. hoc etiā sentiūt rich-
 tho. pe. et bern. sup dēt m. c. qd qdā et jo. Se-
 eus aut est de cōtricōe et satil factōe qz hec fi-
 unt deo. et cōfessio fit homini. et ideo d̄ rōne
 illarū est q̄ homo sit deo p̄ caritatem vnitus.
 non autem de racōne confessionis.

De cōfessionis effectu a. xix.

Emde cōsiderādū est de effectu cōfes-
 sionis. Et circa hō q̄rūtur plura. s. vñ
 cōfessio liberet a morte pcti s3 p̄nia
 in q̄ntū est sacm̄tū p̄cipue p̄cipit in cōfessio-
 ne qz p̄ eā hō mltis ecclesie se subdit q̄ sunt
 sacramtoz dispēatores. Cōtricō em̄ vōtū cō-
 fessiois annexū hz. Et satil factō p̄ iudicō p̄sbi-
 teri cui fit cōfessio taxat qz in sacm̄to peni-
 tēcie gracia infūdīt p̄ quā pctā remittūtur si
 cut in bapasm⁹. Eodē mō cōfessio ex vi abso-
 lucōis cōiūcte culpā remittit sicut et bap-
 sm⁹. et sicut bapasm⁹ liberat a morte pcti nō
 tñ s3m q̄ actū p̄cipit. s3 etiā s3m q̄ i voto ha-
 bet. sicut patz in illis q̄ iā iustificati ad bap-
 smū accēdūt. Et si quis obicē nō p̄staret ex ipa
 suscepōe bapasm⁹ grām cōsequeret remittē-
 rem pctā si p̄ri⁹ nō fuissent remissa. Similiter
 dicēdum ē de cōfessione adiūcta absolucōni.
 q̄ s3m qd in voto penitentis p̄cessit a culpa li-
 beravit. Postea vō i actū cōfessiois et absolu-
 cōis gracia auget et etiā pctā remitteret si p̄-
 eedēs dolor de peccatis nō suffecisset ad con-
 tricōz et ipē tūc obicē graciae nō p̄beret. et iō
 sicut d̄ bapasm⁹ dicit q̄ liberat a morte ita d̄
 cōfessione dicit p̄. s3 obicē qd habet. iij.
 fen. di. xvij. q̄ p̄ cōfessionē fit veniale qd p̄ri⁹
 erat mortale. ergo videt q̄ p̄ cōfessionē non
 remittat culpa. sed q̄ poci⁹ culpa mutetur in
 culpam. s3 veniale nō sumitur ibi p̄ culpa. s3
 p̄ pena defacili expiabili. Veniale em̄ dicit
 tripliciter. vno mō ex genere. ut verbū mēdo-
 sum. Alio mō ex cā. i. in se causam venie hñs
 ut pctm̄ ex infirmitate. Tercō mō ex euentu et
 sic sumit hic qz p̄ cōfessōz hoc euenit. s. q̄
 p̄terita culpa veniā cōsequat. h̄ tho. Vñ
 d̄fessio liberet aliquo mō a pena. s3 q̄ sic. nā
 cōfessio simul cū absolucōne hz vim liberan-
 di a pena dupliciter. Vno mō ex vi absolucōis
 et sic ipa d̄fessio exñs in voto liberat a pena e-
 terna sicut et a culpa. q̄ quid pena est pena dā-
 nans et ex toto exterminans. A q̄ liberatus ad
 huc manet obligat⁹ ad penam temporalem se-
 cundū q̄ p̄a est medicina p̄mouēs et purgās
 Et hec p̄a restat in purgatorio paciēda etiāz
 his qui a pena inferni sunt liberati. q̄ quidez
 pena est improporcionata virib⁹ penitentis in h̄
 mundo viuentis. sed per vim clauum intan-
 tum minuitur q̄ remanet proporzionata viri-
 bus penitentis in hoc mundo viuentis. ita q̄
 satisfaciendo in hac vita purgare se potest.

Alio modo dimittit penam ex ipsa natura actus confessionis quae penam habet a natura erubescitiae. et ideo quanto aliquis plures de peccatis confitetur tanto magis pena minuitur. Sed contra voluntas per factum reputatur. ergo secundum hoc non valet contritio et poenitentia confitendi quantum confiteri. et ideo post voluntatem confitendi nichil de pena dimittitur per confessionem. Illud non intelligitur in his que sunt ab alijs ut in baptismo. sed in his que sunt omnino ab homine est verum quo ad primum essentiale. non autem quo ad penam remissionem et homini. respectu quorum attenditur meritum accidentaliter et secundum quod. Et ideo confessus et absolutus in purgatorio minus punietur quam contritus tamen. h. th. v. Confessio generalis sufficit ad delendum mortalia oblita. Illud quod sic aliquo modo. Nam confessio operatur per suppositam contritionem que culpam delet. et sic confessio directe ordinatur ad dimissionem penae. quod quidem facit etiam erubescitiam quam habet. Et ex vi clauis quibus se confitens subicit. Contingit autem aliquando per contritionem precedentem peccatum aliquod est deletum quo ad culpam siue in generali si eius memoria non habeatur siue in specialibus si eius memoria tunc habeatur. et tamen ante confessionem non illius peccati aliquis est obligatus. Et tunc confessio generalis sacramentalis operatur ad dimissionem penae ex vi clauis quibus se subicit confitens nullum obstatulum quantum in ipso est ponens. sed ex ipsa parte que erubescitiam confessionis peccati penam dimittit. pena istius peccati de quo specialiter quis non erubescit coram presbitero non est diminuta. Sic ergo per confessionem generale cum generali contritione remittuntur peccata oblita quae deus ab homine non requirit ultra id quod preterit de obliuione autem quantum obliuio sunt homo in speciali non potest confiteri neque contreri. Nec est intelligendum quod ad remissionem mortalium obliuio sufficit generalis confessio non sacramentalis si homo habeat copiam presbiteri et facultatem confitendi quae habetis tenent de mortalibus obliuio generaliter confiteri et a presbitero petere absolutionem habet nichil. **V**nde confessio generalis delet peccata per ignorantiam commissa. Illud ignorantia iuris non excusat quae ipsa peccatum est. sed ignorantia facti excusat. unde aliquis de hoc quod non confiteretur peccatum que nesciat esse peccatum propter ignorantiam iuris diuini non excusat a fictione. excusare autem si nesciret ea esse peccata propter ignorantiam facti in particulari. ut si cognouit aliquam quam credit esse suam. sed obliuio de actu peccati habet ignorantiam facti. et ideo excusat a peccato fictionis in confessione que dicitur absolutionis et confessio non impedit fructum. h. th. v. Confessio generalis confessio valeat ad venialium remissionem. Illud venialia non opponuntur directe caritati quae non auertunt ab ea sed indirecte quae disponunt ad auersionem hinc est quod non requiritur ad eorum deletionem noue gratie infusio nec penitentia specialis. sed sufficit ad eorum deletionem contritio et confessio generalis. h. pe. **A**ttendendum tamen quod confessio generalis est duplex. quodammodo sacramentalis que fit in secreto sacerdoti de generibus singulorum et non de singulis generibus. et valet ex quantum ad remissionem venialium quantum ad culpam et penam vel in parte vel in toto. sed ex contritione confessionis. humilitate confessionis. oratione sacerdotis in quantum est quodammodo persona. et ex vi clauis. Quaedam autem est non sacramentalis que fit publice coram multis et cum multis

in ecclesia. Et tunc est efficax ex tribus primis sed non ex quarto et ideo non subiungitur etiam in prima et contritione plenaria absolutionem nec satisfactoris iniunctio sed tamen oratio scilicet misereatur nostri. h. th. v.

De confessionis sigillo ti. xx.

Ostea considerandum est de sigillo confessionis. Et circa hoc querunt plura. scilicet. v. sigillum confessionis sit de iure nature. Illud quod sic quod perbat aliquod sic. eadem persona secundum naturam vere affirmare potest aliquod loquens in persona alterius quod vere negat loquens in persona propria. unde angelus loquitur moysi in persona dei vere dixit. ego sum dominus deus tuus que eduxi te de terra egypti. exo. xx. quod vere negasti loquens in persona propria. ergo a simili homo representans personam dei in foro confessionis vere aliquod potest affirmare quod est foris confessionis quam loquitur et gerens personam propriam vere negat. **V**nde ergo dicit negando se audiuisse vel scire que ad noticiam eius non deueniunt nisi in quantum representabat personam dei. Et foris ergo confessionis dicens se audiuisse illa vel scire meritum. sed vitare medicationem tenet de iure nature. ergo etiam sigillum confessionis. h. th. v. **S**ed contra hanc rationem sic arguit seo. quod secundum eos que adducunt predictam rationem et secundum veritatem ut probatur postea. licet peccatum in confessione detecta in vniuersali dicere et in particulari non relata ad personam confessionem. hoc etiam probatur per illud est de peccato et re. officij. ubi inno. tertius respondet cuidam cardinali legato que scripsit sibi casus que in confessione audierat et petijt consilium que tamen papa non redarguit de reuelatione illa in vniuersali etiam per scripturam et respondet quod talis persone confessionem sit confitendum. hoc per etiam ex eodem versus confessionis que etiam in eodem secundum et in predicacione dicitur aliquando talis casus contingit. aliquando enim persona sic vel sic peccauit. **M**axime ergo ista propositio que confessor licite potest dicere peccatum est confessionis sibi detectum in confessione ita tamen quod nullo modo referat ad personam confessionem ut possit deueniri ad noticiam eius. Sed si ratio predicta valeret hoc non liceret quod mentiretur peccatum. que non sciens particulare nisi per determinato singulari si nesciat illud singulare nescit particulare illud. sed iste non scit aliquam personam fecisse tale peccatum nisi per hac personam sibi confessam et de hoc peccato sibi confessio. **I**tem sicut mentiretur de hoc et hac que nesciens. similiter et de alia. unde presbiter in confessione nec audit nec loquitur in persona dei sed in persona propria licet autoritate dei et ut mister dei. Eodem modo est in alijs sacramentis. unde mister dei baptizat et confecrat et homini. et tamen ut homo. et in persona propria scit se baptizare et sine medicatione potest dicere se baptizare. **T**enendo ergo que sigillum confessionis sit de iure nature potest ad hoc assignari alie rationes quibus prima sumitur ex ratione caritatis. scilicet ex ratione fidei. **L**ex nature de caritate prima ex. xiiii. **M**. vij. oia quecumque vultis ut faciant vobis homines facite illis. hoc enim est lex et propheta. et luc. vij. put vultis ut faciant homines vobis et vos facite illis similiter. Et dicitur intelligi ista propositio que vultis. i. velle debetis secundum rectam rationem. et includit in ista propositio illa propositio poita. **M**. xxij. diliges proximum tuum sicut teipsum. sed quilibet secundum rectam rationem debet diligere propriam formam igitur et

L. p. p. p.

celacō: peccati sui cōfessi et p dñs cōfessor d3
 idē diligere et velle ipi cōfesso sed reuelacō
 tolleret a cōfesso fama. ergo rē. Secūda racō
 quilibet d lege nature debet seruare fidelita
 tem proximo suo. quam vellet et velle debet
 sibi seruari. S3 dmittēs alteri secretū maximū
 vellet sibi huarū et deberet velle tanq̄ secre
 tū. 8° alter cui dmitto tenet huarē illud. hec
 rā rāg^o puer. xi. qui ābulat fraudulēter reue
 lat archana. q̄ aut fidelis ē celat amici omis
 sum. Tercia rō ē q̄libz de lege nature tenet s3
 uare pmissam licitū s3 recipiēs secretū maxie
 in cōfessōe detēctū. et si nō explicite tñ impli
 cite pmitte se huarurū. qz sine tali pmissio sal
 te3 sub intellectu nō dmitteret sibi tale secretū
 ergo rē. Nec rō p̄ accipi ex illo verbo loqui
 mini veritate cū pximo suo vnusquisqz. Nō so
 lum aut celacō cōfessōis est de iure nature sed
 etiā de iure positiuo diuino qd sic p̄t3. q̄libz ē
 stian⁹ tenet nō dare occasiōz alteri q̄ reuoce^o
 a lege xpi. sed lex xpi ē de cōfōne faciēda sicut
 tactū est supra. vbi agi^o de institucōe ei⁹. igit
 tur q̄libz ex lege xpi tenet n̄ retrahere aliquē
 a cōfessōe faciēda s3 reuelās cōfessionē occasi
 one data retrahit alios a cōfessōe 8° rē. Est
 etiā de iure positiuo ecclesiastico vt p̄t3 e3. de
 pe. et re. ois. Vtqz in aliquo cau liceat p̄sbite
 ro reuelare cōfessōz. h̄ q̄ in nullo cau licet
 siue p̄ntēs peniteat siue nō. siue cōfiteat^o pec
 catū iā ope p̄peratū. siue p̄peratū siue sit pec
 catū i morib⁹ siue i fide. vñ flā ē snia h⁹ vñ⁹
 Est heres⁹ emē qd nec cōfō celat. h̄ at p̄ban p̄t
 auctoritate et rōe. Auctoritate qz c̄t d̄ pe. et re.
 cōm̄s dicit. Caueat sacerdos ne vbo vl signo
 vel alio quouis mō p̄dat p̄tōrez. sed si p̄u
 dencōis cōsiliij indiguerit illd absqz vlla p̄so
 ne exp̄sione req̄rat. Itē p̄bat^o p̄ illd. c. de pe.
 di. vj. sacerdos. Reuelacō em̄ cuiuscūqz p̄cti
 in foro p̄nie solū cogniti. p̄hibet^o generaliter
 rōne multiplici. p̄ma ē qz sicut bap̄tism⁹ est
 sac̄m licet q̄s fide⁹ accedat nec p̄pter hoc est
 immutādū aliqd de essentialib⁹ sac̄m. ita cōf
 sio nō desinit esse sac̄alis licet cōfites emēda
 cōnē nō p̄ponat. Et id nichilom̄i⁹ celādū est
 peccatū. Nec tale confessionis sigillū d̄tra ca
 ritatē militat qz caritas nō re arit qz remediūz
 apponat^o p̄ctō qd scit^o tali nō qd aut hō v cō
 fessionē scit q̄ nescit. qz nō sc. t illd vt hō si vt
 de⁹. Secda rō est qz si liceret reuelare cōfessōez
 vilis redderet et mi⁹ i reuerēcia hēret^o et pos
 pul⁹ retraheret ab ea. Tercia est qz via frau
 dib⁹ ap̄iret. cū em̄ multū credat^o homi i cōfō
 ne multi mali se iustos cōnderēt vt a p̄sbite
 ro laudaret^o vt sic possent postea p̄moueri et ho
 norari. Quarta est qz si liceret reuelare cōfōnē
 celacō cōfessōis d iure nature nō ess⁹ qd i p̄ce
 deū. q. est p̄batū. Quia ē qz forma p̄nie cū fo
 ro exteriori cōfūderet^o. Debz tñ cōfessor cum
 maxia diligēcia p̄cauere p̄ posse ne p̄ctm̄ p̄pe
 tradū i cōfessione sibi detēctū. ope perpetret^o
 f. cōfiteas monēdo et alijs diligētiā apponē
 do ne p̄ heresim corūpan^o. Potest etiā dice
 re p̄lato vt diligēter vigilet sup gregē suum
 cōseruata tñ discrecōe vt nullo mō dicat vel

faciat aliqd p qd vbo vel signo aliquo cōfite
 rem p̄dat vel aliquā malā suspicōz vl op̄icōz
 de eo alijs faciat. h̄ oia nich. Ex p̄dictis patet
 qz rap. nō h̄n dixit dices qz cōfessor nō tene^o ce
 lare p̄ctm̄ i fide. Nec rōd. dices qz cōfessor te^o
 celare p̄ctm̄ dmissuz. nō aut dmittēdū. Horum
 aut dtrariū sensēt nich. boñ. best. sco. tho. et
 pe. vt patz i eoz scriptis et cōiter cōm̄s docto
 res. Quid si p̄cipiat papa cōfessor qz dicat
 id qd p cōfessōz scit. h̄ nō tene^o sibi obedire
 qz sacerdos nō tñ tene^o celare cōfessōz d p̄ce
 pro ecclesie sed etiā de iure nature et diuino
 vt dētū est supra. sup q̄ iura nō est papa. vñd
 si p̄cipiat sibi sub p̄ea excōicacōis late snie qz
 dicat illd nō tene^o. qz d3 estūmare qz p̄cipiēs i
 tēdat qd dicat id si sciat vt hō. si etiā p̄cipet^o
 de cōfessōe. dicere n̄ d3 nec excōicacōz icurrit
 qz nō ē subiect⁹ suo supiori nisi vt hō. hoc at
 nescit vt hō s3 vt de⁹. hec tho. h̄ c̄n vltimo di
 ctū imp̄batū est supra h̄m sco. Quid si p̄sbite
 r hēret aliqd p̄ctm̄ mortale de quo cōfiteri n̄
 possz nisi cōfessōz sibi fctām reuelaret. h̄ non
 debz cōfiteri illd p̄ctm̄. durate ei tali cau sibi
 sufficeret de illo peccato cōteri cū p̄posito il
 lud cōfiteādi qñ possz hoc facere sine reuelacō
 ne p̄sone sibi cōfesse et sine p̄iudicō quocūqz
 sigilli cōfessōis. Excōicōz em̄ vinculo ligat^o cō
 fessōz ad celādū q̄ p̄ntēs ad cōfiteādi. h̄ nich.
 et cōuenit cū eo sco. Done qz aliq̄ dixerit
 iterficere p̄sbite⁹ cū eis eūtem i nemore quo
 rū vñ⁹ añ nemoris igressum penitet et cōfites
 t̄ illi. nūqd i le p̄sb̄z nem⁹ igrediet^o vi⁹ q sic.
 qz nō igrediedo videt^o reuelare fctō cōfessōz
 ist⁹ cōfessi alijs socijs nō penitet^o h̄ p̄t di
 ci qz sacerdos iste multiplicē occasiōz h̄re p̄t
 nō intrādū nem⁹ aliā ab ista p̄ latrone sibi de
 recta et ad mi⁹ multiplicē aliā p̄t cognoscere
 et dicere corā illis scz volo hoc vl illud face
 re ad illū l̄ ad aliū locū decliare añ p̄ p̄cedaz
 vlteri⁹. Est ex tali occasiōe allegata videat^o
 diuertere tūc nec verbo nec fctō reuelat cōf
 sione. Si aut nō possz ex alia occasiōe diuerte
 re qñ appareat illis alijs qz p̄pter cōfōnez di
 uerterit et in hoc fctō reuelat cōfessōne. die^o
 qdā qz debz intrare nem⁹ et si exponat se mor
 ti hoc ē p̄iusta cā vt seruet leg. m dei de sigil
 lo cōfessōis. et p̄ cōsequēs si morit^o marit^o ē
 Aliter dici p̄t qz n̄ d3 reputari reuelator cō
 fōnis nisi faciat aliqd qd ex natura sua p̄dat
 p̄ctm̄ cōfessū s3 diuertere a nemore nō ē h̄mōi
 ergo rē. Et generaliter dici p̄t qz signū qd de
 se est m̄. h̄ferēs ad significādū tale peccatū
 fuisse cōfessa vl nō fuisse. licz aliq̄b⁹ sic signū
 magis determinatū ex aliquo p̄supposito. nō tñ
 est ex se signū reuelatm̄ cōfessionis nec p̄ dñs
 simpliciter illicitū cōfessor. h̄ sco. Quid si
 p̄sbite⁹ cōpelleret^o dicere. vñz de aliq̄ p̄sona
 sibi cōfessa audiuisz aliqd crimē h̄ i cau isto
 tenet^o dicere se nūq̄ audiuisse et se de hoc ni
 hil scire et vñz dicit vt p̄t3 e3. solūcōne p̄ime
 q̄stōis h̄ tituli. Nec ē dicēdū vt qdā dicūt
 qz p̄sbite⁹ interrogat^o nūq̄ aliquā prem d3 di
 cere s3 tacere qz possz casus cōtingere i quo p̄
 suā taciturnitate vl fugā r̄ndēdi de p̄soā sibi

offensa malā suspicōz generaret h̄ rich. Detest
etiā dicere q̄ de eo nihil scit etiā p̄ confessōz qz
subintel ligat̄ vt h̄o. vel nihil scit p̄ confessio
nē quod sic reuelandum. sicut dicitur. Math.
xij. de die illa et hora nemo scit nec angeli i
celo. nec fili⁹ h̄ois. et subintelligit̄ q̄ nichil
sciūt qd̄ sit reuelādū nobis s̄m rod. Credo eti
am q̄ si q̄s exp̄sse d̄ scia p̄ confessōne quereret q̄
cūqz ille ess̄ ḡuiter obiurgari deberet. Et ad
uerte q̄ in hac r̄nsione dicit̄ aliqd̄ qd̄ n̄ ē vezz
secūd̄ sco. s. q̄ illd̄ qd̄ nouit h̄o p̄ confessōne n̄
nouit vt h̄o. Quid si q̄s detexit cōfessori cri
mē aliqd̄ in cōfessione p̄pter qd̄ ē excōicatus
qd̄ null⁹ ali⁹ scit. nūquid tenet̄ eū sol⁹ vita
re. videt̄ q̄ sic. ex̄ d̄ sen. ex. cū nō ab h̄oie. h̄e
q̄ nō. nec hoc dicit illa decretal. dicit em̄ sic
a cōione ei⁹ q̄ p̄ sacrilega manuū iniectio
in clericū i edictū excōicacōis icurrit. licet d̄
nūciat̄ n̄ sit d̄bes abstine nisi forte i⁹ ubi so
li paterz. In quo etiā caū ip̄m priuatam t̄mō
vitabis. h̄o aut̄ b̄n̄ p̄ scire crimē alteri⁹ p̄ ali
am viā q̄ p̄ confessōz. h̄ rich. d̄ h̄o dicit sco. sic
scz q̄ illud. c. cū nō ab h̄oie. nō loq̄tur exp̄sse
de illo q̄ nouit p̄ confessōz aliqd̄ esse excōica
tū vel p̄ viā secreta sibi cōmissi. s̄ de eo q̄ nouit
priuatim. i. sic scit q̄ cōitas nescit l̄ cōitate ne
scire credit. et sic sciēs priuatim d̄ vitare pri
uatam. qz nō ē debitor illi alteri hui⁹ tan p̄ se
creti. S̄ qd̄ si sciret t̄m p̄ viā cōfōis qd̄ faci
et h̄e si p̄t eū vitare p̄ aliā viā q̄ ex vitatōne
p̄dēdo ei⁹ excōicacōz d̄ vitare. Sinaut̄ n̄ t̄m
vitare nō debz. p̄mo nec vitare licz. qz vitacō
t̄m est de iure poitūo ecclesie. s̄ illd̄ tenet̄ n̄
p̄dere de iure nature et poitūo diuino et ec
clesiastico. Esto q̄ p̄sbiter sciat p̄ certo q̄ a
liq̄s alicui dānū intulit. qz eū h̄o facere vidit
vel ab eo in cōfōne audiuit. qd̄ faciet si dāni
ficat̄ ab eo req̄rit q̄ illū excōicet h̄e p̄t eū ex
cōicare p̄ dāno sine aliq̄ determinacōe. dicēdo
sic quicūqz fecit tale factū sic excōicet nō t̄m
debz eū noiatim cōione priuare sed in secreto
monere ne se ingerat cōioni qz nec x̄ps iudā a
cōione remouit ex. de offi. oz. si sacerdos.
Quid si sacerdos sciat p̄ cōfōne q̄ aliq̄s doz
miuit in ecclesia cū muliere aliq̄ nūquid p̄t h̄o
ep̄o reuelare h̄e q̄ n̄ nec obstat q̄ ecclesia se
mine polluta est recōciliāda. qz illud intelli
gi p̄t q̄ ē diffamatū. alias p̄t p̄sbiter ille sal
ua d̄scia celebrare ar. ex. de sen. ex. cū non ab
hoie. Vt dicendū q̄ tuc⁹ est q̄ ep̄o reuelet in
genere dicēdo talis ecclesia recōciliacōe egz
ar. de adult. sigficasti. ex. d̄ offi. ozdi. si sacer
dos. In h̄moi em̄ nō solēt testes induci. Et de
cretalis ex. de ofe. ec. si ecclesia. loq̄t̄ indisti
cte s̄m host. Quid si aliq̄s abbas v̄l ali⁹ p̄
lat⁹ p̄ confessōz scit aliqd̄ subditū suū v̄l ma
le off̄o suo. v̄l etiā scit p̄ confessōne alic⁹ p̄io
ris sibi subiecti p̄ctm̄ cui⁹ occasio inducit eum
ad ruinā. nūquid eū remouere p̄t h̄e q̄ nō qz
p̄lat⁹ remouedo ab off̄o subditū illū et si faci
at utilitatē ei⁹ faciet t̄m dānū cōitacō. qz ali⁹ p̄
relacōz remotū ab officō sciētes q̄ p̄ sua d̄fōe
remot⁹ ess̄ a suo officō. redderētur p̄niores
ad nō d̄ficēdū. et ille idē mi⁹ reuereret̄ d̄fōz

et p̄nior esset ad p̄ctōz suoz celacōz. Nā sine
lesione d̄scie p̄t p̄lat⁹ dimittere p̄ctm̄ impuni
tū qd̄ scit vt de⁹ v̄l sine aliquo remedio qz nō
tenet̄ adhibere remediū nisi eo mō quo defer
t̄ ad eū. v̄n in his q̄ deferūtur ad eum in foro
p̄nie. in eodē foro d̄z q̄ntū p̄t remediū adhi
bere. s. vt eū moncat in caū p̄dicto q̄ officō si
ue p̄ioratui resignet v̄l saltē q̄ b̄n̄ se h̄eat et
a malo sibi caueat et h̄moi. Si t̄m sup̄ior possz
eū ab officō remouere sine h̄o q̄ ille v̄l quicū
qz ali⁹ suspicari possz eū p̄ his q̄ dixit in cōfō
ne ab illo officō remotū esse. licet sup̄iori ve
dicūt aliq̄ ip̄m ab officō remouere. hec rich.
Ali⁹ vero dicūt q̄ si ille resignare nolit nō d̄z
eū remouere nisi sit tal̄ religio i q̄ subditū p̄nt
mutari sine nota infame. h̄ bon. et cōuenit cū
eo sco. Quid si q̄s p̄ confessōz alic⁹ que audit
cōsciam acq̄rat q̄ sit indign⁹ p̄lacōe. nūquid
si interst. p̄mccōi ei⁹ tenet̄ d̄tradidere. Et vt
q̄ nō qz d̄traditō videt̄ de p̄ctō suspicōnem
iducere. et sic qd̄amō d̄fessioez reuelare h̄e q̄
multis alijs de causz est aliq̄s indign⁹ p̄lacō
ne q̄ ex p̄ctō. vt ex defectu scie etatis v̄l ali
cui⁹ h̄moi. Et ideo q̄ d̄tradicit nec de crimine
suspicōz generat. nec d̄fessioez reuelat. h̄ tho.
Quid de p̄sbitero q̄ scit p̄ d̄fessioz familiari
tatē inter duos cōtractā p̄ fornicacōz affinita
tem esse et postea eos vel matrimoniu d̄tra
here in facie ecclesie. Quid etiā de decano q̄
audit cōfessionē h̄nū irregularitatē et debet
eos ordmādos ep̄o p̄ntare h̄e p̄sbiter d̄fessioez
dere debet cōfessio. et similiter d̄can⁹ clerico
et si ille petat differre debz. Et nisi p̄ superio
rē cogat̄ vel p̄ scandalū populi nō debz tale
matrimoniu b̄ndicere nec illos clericos p̄nta
re. ext̄c̄ aut̄ p̄t qz non ip̄e sed ecclesia facit q̄
iudicat s̄m exteriora. Cōsiliū t̄m est q̄ vtrūqz
faciat p̄ vicariū. tū p̄pter d̄fessionē illoz oc
cultā. tū p̄pter crimis herore. si t̄m faciat p̄ se
n̄ credo q̄ peccz dū t̄m vltro n̄ offerat se h̄o
act⁹ sustineat. h̄ bon. Quid si q̄s reuelat p̄sbi
tero in cōfessioe ca q̄ debz. et ea q̄ debent̄ sibi
et ip̄e recipiat oia sub sigillo d̄fōis. Quid etiā
am si q̄s habeat pecuniā alienā i depoito re
ceptā sub sigillo d̄fessiois. si fiat inq̄sio de p̄
dictis debitis a p̄sbitero p̄dicto. aut de pecu
nia aut depositario qd̄ faciet. h̄o d̄ dicit q̄ si
q̄s d̄fessioez p̄sbitero se h̄e pecuniā p̄ furtū vel
per rapinam vel alias cū p̄ctō p̄sbiter tenet̄
celare. Si q̄s aut̄ ea q̄ debz l̄ sibi debēt̄ dicat
p̄sbitero. nō debz illd̄ recipe sub sigillo d̄fessio
is. si t̄m p̄ indiscretōz recipiat nō tenet̄ ces
lare nisi p̄ modū d̄sili⁹ vel secreta. Et iura q̄ pu
niūt reuelātes d̄fessiones nō extendūt̄ nisi ad
peccata. v̄n si autoritate ep̄i v̄l iudicia sup̄ h̄
p̄ctōem h̄n̄is cogat̄ p̄sbiter iurare v̄l dicere
vezz de h̄moi debito sibi taliter reuelato. vel
depoitari⁹ de pecunia apud se depoita. tenet̄
vterqz dicere vezz quocūqz mō iuste inq̄sio
fiat p̄ iudicē v̄l occupacō h̄moi debitorz aut
rerū depoitarū. vt qz cessat bonis is cui debz
tū debet̄ aut q̄ depozitat. aut alia iusta rōne d̄
fiscantur. aut occupantur huiusmodi bona n̄
obstante q̄ p̄ indiscretōz sub sigillo d̄fessiois

152 qd hinc se sicut superius et inferius. Sigillū
em confessionis ē sigillū secreti. s; n̄ om̄e sigillū
secreti est sigillū confessionis. Cū em̄ vnus ab
alio petat cōsiliū et ille bona fide sibi cōsultit
recomendās sibi vt hoc celet vl̄ psonā q̄ hoc
cōsultit n̄ noiet. Ille q̄ cōsiliū petat obligat̄ ad
celandū p̄ sigillū secreti qd̄ tñ n̄ ē sigillū con-
fessionis. Et q̄muis frāgens qd̄libz istoz sigil-
loz mortali peccat et crimē pdicōis incur-
rat tñ multo ḡm̄ peccat frāgens sigillū con-
fessionis q̄ sigillū secreti qd̄ est distinctū cōtra
sigillū confessionis. Nec est estimandū qd̄ hō re-
uelās illud qd̄ dictū est sibi soli. nunqm̄ fran-
gat sigillū secreti. n̄ ille q̄ sibi dixit adiūxerit
ego trado tibi hoc sub secreto et aliq̄ sic rece-
perit. qd̄ si hō ab alio cōsiliū petat et ille bo-
na fide cōsultit i secreto. q̄muis cōsultēs n̄ aduer-
tat dicē illi qd̄ sibi n̄ cōsultit n̄ cōsiliū recipiat in
secreto. tñ ille cui cōsiliū dātū est si videat qd̄ ex-
reuelatōe p̄sone cōsultēs p̄sone cōsultēs dētri-
mentū notabile incurreret et reuelat̄ crimen
prodicionis incurreret et secretum sigilli fran-
git. quā materia et natura negocij requirūt
q̄ ille cui fidele cōsiliū dātū est p̄sonā consu-
lentē in cāu pdicto sub secreto debet tenere
minus tñ peccaret ceteris p̄ibus q̄ si cōsultēs
exp̄sse hoc sibi sub secreto tradidisset et ille ad-
tenendam sub secreto se exp̄sse obligasset. Ille
etiā a quo petitū est cōsiliū h̄mōi qd̄ sibi p̄po-
suit cōsiliū petens sub secreto tenere debz
hec ric̄b. et d̄uenit cū eo sc̄o. Qua pena est
ferendus sacerdos confessionē reuelās. 152 vt
dic̄t̄ i glo. bern̄. ex de. pe. et re. om̄is. talis
p̄sbiter olim p̄ greḡ. a sacerdotō deponēbat̄
et vlt̄er̄ imponēbat̄ sibi q̄ oibus diebus vi-
te sue ignominiosus p̄grinādo p̄gerz de pe-
di. vi. sacerdos. Sed hodie p̄ innoc̄. tertium
alia pena imponit̄ i dictō. c. om̄is. s. q̄ depo-
natur et in arto monasterio ad agendā p̄niaz
p̄petuo recludat̄. hoc aut̄ intelligit̄ s̄m bon̄.
nō qd̄ cogat̄ ad emittendū votū s; qd̄ p̄ tanto
crimine cōpelli debz ad penitēdū p̄petuo. lo. q̄
tur etiā de reuelatōe peccati eatenus q̄tenus
p̄ cōfōnez est sc̄itū. Scdm̄ vō hosti. sup. c. ois
intelligi d̄z p̄nia greḡ. s; p̄gnatio q̄ diu ē in
p̄nia tpali vt vsqz ad. vii. vel. x. annū. et hu-
iusmodi s̄m q̄ p̄nia est limitata. xx. q. i. si q̄s
sacerdos. quibz elapsis est in monasteriū de-
trudendz vt ibi p̄petuā p̄niam agat vt dic̄t̄
in. c. om̄is. et sic supplet̄ vnū ius p̄ aliud. et
addit qd̄ hāc penā ordinariē p̄sbiter paciētur
in iudicio cōuictus. Si aut̄ p̄sbiter neget cō-
fessionis pdicōez nec ille p̄bare possit. nec ec̄
ille p̄sbiter p̄bare possit qd̄ ad eius noticiam
illud crimē puenerit. nec cōuincē ip̄m possit
prochianū de crimine tūc arbitrarie punietur
vj. q. ii. c. in. et. c. placuit.

Quid est satisfactio. ti. xxj.

Onsequēter cōsiderandū est de satisfac-
tōe. Et p̄mo de eius q̄ditate. sc̄do de
eius possibilitate. tertio cui satisfactō
p̄p̄e fiat. q̄rto de eius q̄litate. q̄nto de p̄tibz
eius. sexto de mēsurā siue q̄ntitate eius. septi-
mo d̄ canonibz p̄nialibz. Circa p̄mū sciendū

q̄ iusticia n̄ tñ ad h̄ tendit vt ineq̄litate p̄ce-
dentē auferat puniēdo p̄teritā culpā. s; etiā
ad hoc tendit vt in futurū eq̄litate custodiat
cauendo culpā futurā. vñ s̄m p̄bm. iij. et bi.
pene sunt medicine. vñ et satisfactō q̄ est iu-
sticie act̄ penā inferētis est medicina curās
p̄ctā p̄terita recōpensando. Et p̄seruās a futu-
ris cauēdo. et ido qñ hō hōi satisfactō p̄teri-
ta recōpensat et de futuris cauēt. Et s̄m hoc
pōt satisfactio dupli- diffiniri. vno mō respe-
ctū culpe p̄terite quā recōpensando curat et
sic d̄z qd̄ satisfactio est iniurie illate recōpen-
satio s̄m iusticie eq̄litate. Et in idem dic̄t̄ re-
dire diffinitō an̄s. in li. cur deus hō. Satisfac-
cere in q̄ est debitū honorē deo impendē. vt
cōsideret̄ ibi debitū rōe culpe d̄misse. Latria
em̄ deo reddit. id ē soluit debitū rōe b̄nficij.
recepti. Satisfactio vō deo debitū reddit ra-
tione p̄cti in eū cōmissi. reddit siue impendit.
id ē restituit nō tñ soluit. Alio mō pōt diffi-
niri respectū culpe future a q̄ p̄seruat. et sic
diffinit̄ ab aug. qd̄ satisfactio est p̄ctōz. cās
excidere et eoz suggestioibz aditū n̄ p̄bere
p̄seruatio em̄ a morbo corpali fit p̄ ablatō
nē causaz. q̄s morbus cōsequi pōt. Eis em̄ ab-
latis n̄ pōt morbz cōsequi. s; in morbo sp̄uali
nō est ita qz libez arbitriū n̄ cogit̄. vñ causz
p̄cedētibz pōt cauēri licet difficulter. et cau-
sis amotis pōt incurri. et ido i diffinitōne sa-
tisfactōis duo ponit. s. abscisione causaz. quo
ad p̄mū. et p̄niam liberi arbitrij ad ip̄m p̄ctm̄
quo ad s̄m. Sed obicit̄ qd̄ fomes est causa
peccatoz actualiū qui i hac vita abscidi nō
pōt. Nō ergo bñ dic̄t̄ aug. ibi causas pecca-
toz excidere. 152 causas vocat radices intri-
secas et p̄ximas s; libidinem ex cōsuetudie
vel actu p̄cti relictā et reliq̄as p̄cti s; diffi-
cultatē ad bonū et h̄mōi. occasiōes vō vocat
oportunitates extrinsecas. s; tps. locū. socie-
tatē manifestaz et tales cause p̄ satisfactōez in
hac vita tollunt̄. Fomes aut̄ est causa remora
et cōis q̄ quidē in hac vita p̄ satisfactōez nō
tollit̄ totaliter s; bene minuitur.

De possibilitate satisfactōis. ti. xxij.

Em̄de cōsiderandū est de possibilitate
satisfactōis. Et cca h̄ q̄runt̄ plura. s; z
vñ hō possit dō satisfacē p̄ p̄ctō. 152
hoiem satisfacē deo potest dupli- intelligi.
aut cū adiutorio alterius. aut sine eo. primo
mō dico qd̄ hō pōt deo satisfacē i vtute. s. me-
riti xpi cui hō ē p̄iceps p̄ verā fidē. 2o autē
mō hō dō satisfacē nō pōt. vñ s̄m aug. in en-
chirid̄ vsus finē. Nec antiquoz q̄cunqz iusto-
rū p̄ter fidez xpi salutē potuit iuenire. hō em̄
p̄ se deo n̄ pōt eq̄le repēdere. nec h̄ ab eo exi-
git̄. s; si fecerit i qd̄ pōt plus ab eo n̄ exigi.

S; cōtra qd̄ ḡm̄ ē p̄ctm̄ actuale mortale q̄
originale. s; nullz purus hō satisfacere potu-
it p̄ originali s̄m an̄s. 2o li. cur deus hō er-
go. 2c. 152 licz p̄ctm̄ originale n̄ fit ita ḡue p̄-
sone sic actuale mortale. est tñ magis ḡue na-
tura. qz inficit̄ n̄ tñ p̄sonā s; etiā naturā ita qd̄
p̄sonā mediāte natura. et ido p̄ illo n̄ potuit
satisfacere nisi aliqd̄ p̄ponderās totū nature

X

nisi ad ea q̄ cadūt sub sacrali cōfessione. s̄ m̄di
recte illd̄ qd̄ nō cadit sub sacrali cōfessione
p̄tinet etiā ad sigillū cōfessionis. ut illa p̄ q̄ dep̄-
hēdi poss̄ p̄tētū v̄l p̄tētō. Nichilomin⁹ illa sūt
sumo studio celāda. tū p̄pter scādālū. tū p̄pter
p̄nitatē q̄ ex cōsuetudinē poss̄ accidere. h̄ tho.
vñ s̄m nich̄. ea q̄ penitēs dicit i cōfessione sua q̄
nō sūt p̄tētā nec circūstātie p̄tētī potentes du-
cē i maifestacōz cōfessionis. puta si interserat q̄ i
tali terra sūt bōa vina v̄l aliqd̄ simile non ca-
dūt sub sigillo cōfessionis nisi de cōgruitate si i
dicēdo illa nō dat intelligere cōfessori q̄ velit
illa celare. Vt̄ cōfessor q̄n̄ dicunt aliq̄ se-
creta sibi q̄ ip̄e recipit sub sigillo cōfessionis te-
neat ea celare. h̄ q̄ nō defacili debet q̄s ali-
qd̄ recipere hoc mō si tñ recipiat ex p̄missione
celare tenet achi in cōfessione h̄bet licz nō h̄eat
sub sigillo cōfessionis. h̄ tho. et cōcordat cū eo
hosti. sup. c. ois. Vt̄ ali⁹ a cōfessore audi-
ens ex p̄posito v̄l a caū p̄tētā cōfessionis ignozan-
tis q̄ ali⁹ a cōfessore audiat p̄tētā sua tenet ce-
lare illa. h̄ q̄ sic et h̄ ex p̄cepto iuris nature
et iuris diuini et positīui. primū p̄z sic. Natu-
rale iudiciū rōis dicit q̄ hō debz illa alteri
facere que sibi vellz ab ip̄o fieri in caū cōsimi-
li ut habet di. i. c. i. Sed quilibz hō dz velle
q̄ si a caū v̄l ex p̄posito ali⁹ a cōfessore audi-
bet p̄tētā ei⁹ dū cōfiteret q̄ celz ea qz q̄libz de-
bet celare p̄ cōseruacōe ip̄e fame q̄ntū p̄t. er-
go quilibz p̄tētā p̄xi audiēs dū cōfiteret tene-
tur ea celare siue audierit illa a p̄posito siue
a caū. Scdm̄ patz sic luc. vi. dicit p̄tēt vultis
ut faciāt vobis hōies et vos facite ill. di. etiā
m̄. xvi. si peccauerit in te frater tuus vade et
corripe eū inter te et ip̄m solū. si te audierit lu-
crat⁹ eris frater. c. Sed q̄libz dz velle ut ali⁹
celet peccata sua. hō etiā cū cōfite⁹ corrigat se
aut ad correctōez disponit. ergo hō q̄cūqz sit
ille p̄tētā illi⁹ reuelās facit directe cōtra illud
ius diuinū. Terciū p̄z sic. ex. de accu. q̄liter.
et q̄n̄ nō. denūciacōz dz p̄cedere caritatiā am-
monicō. Frustra aut p̄cederet si correct⁹ p̄ ca-
ritatiā monicōz et secretā postea publicari li-
cite poss̄. cū ergo hō p̄ cōfessionē secreta corri-
gat⁹ aut ad correctōez disponat⁹ nulli q̄litercū
qz p̄tētā ei⁹ audiat licitū ē illa reuelare nisi ex
p̄sso ei⁹ cōsensu. Dze. illd̄ p̄ceptū qd̄ dat⁹ d̄ ce-
lādo p̄tētā cōfessionis ex de pe. et re. ois. datū ē
in fauore cōfessionis et cōfessionis. sed si ingeren-
ti se sup̄ cōfessionē ex p̄posito v̄l a caū et sic ei⁹
p̄tētā audiēt liceret illa reuelare. hoc est i p̄-
iudiciū et cōtra fauore cōfessionis et cōfessionis. qz
tūc licite poss̄ cōfite⁹ p̄ sua cōfessionē infamari
videt⁹ ergo q̄ quis illd̄ p̄ceptū primo et dire-
cte et explicite liget cōfessionē. tñ ex cōsequen-
ti et implicite etiā ligat quēcūqz tūc p̄tētā con-
fessionis audiētē et ea p̄ viā aliā nesciētē. h̄ nich̄
et cōcordat cū eo sco. Esto q̄ duoz p̄sbite-
roz quoz vterqz est p̄sbiter insolidū eiusdez
prochie vn⁹ a caū v̄l a p̄posito audiat cōfessio-
nem ali⁹ prochiani sui cōfessionis focō suo q̄
morit⁹ sc̄tā cōfessionē añq̄ absoluat penitētē
nūquid ille q̄ sic audiat ei⁹ cōfessionē poterit
eū absoluere. h̄ q̄ nō. Ad sacmētū em̄ penitē-

cie necessaria ē intecō et ex pte cōfessionis et ex
p̄te absoluētis. cū ergo cōfite⁹ vñ nullo mō
intēdat cōfiteri ali⁹. ali⁹ nullo mō p̄t eū absol-
uere v̄l ligare p̄ cōfessionē sc̄tā alteri. Dze. iudex
nō p̄t de iure dare sententiā diffinitiuā in iudi-
cō cōtra reū vel p̄ reo p̄ cōfessionē rei q̄ non
fuit sc̄tā corā eo ut corā iudice i foro illo da-
to etiā p̄ q̄libz sic curat⁹ illi⁹ insolidū. g. etiā
ille sol⁹ cui penitēs cōfessus est p̄t illum p̄ il-
la cōfessionē i illo foro ligare et soluere. h̄ nich̄.
Vt̄ ille cui cōfessor reuelat cōfessionē ali-
c⁹ tenet illā celare. h̄ q̄ sic si sciat q̄ ille q̄
dixit sibi hō nesciebat illd̄ nisi p̄ cōfessionē qd̄
quid em̄ hō scit p̄ cōfessionē sacramentalem siue
mediate siue immediate celare tenet. Licet il-
le q̄ scit immediate magis obliget ad celādum
q̄ ille q̄ scit mediate. Sed iste cui cōfessor reue-
lauit cōfessionē scit p̄ cōfessore mediate ergo
celare tenet. Dze. qui iūgit ad p̄mouendū cri-
men qd̄ ali⁹ inchoauit p̄cipat cū eo in crimi-
ne. S; ille q̄ cōfessionē reuelat infamatiōz peni-
tētis inchoat. et ille cui cōfessio reuelata ē si
vlteri⁹ eā maifestat infamatiōz p̄mouet peni-
tētis. ergo talis est p̄iceps i crimine cū ille q̄
sibi reuelat cōfessionē penitētis te⁹ g. eā celare
qz te⁹ n̄ p̄cipare i crimine. h̄ nich̄. et cōue⁹ cū eo
sco. Vt̄ penitēs tenet celare p̄niam sibi a cō-
fessore iniūctā. h̄ q̄ aut penitēs maifestādo
penitentiā sibi iniūctā a cōfessore faceret p̄ni-
diciū fame p̄p̄e absqz aliq̄ utilitate. aut face-
ret p̄iudiciū cōfessori qz forte talē iniūxit pe-
nitentiā p̄ q̄ si sciret ab aliqz v̄l ab aliquibus
poss̄ eoz maliuolentiā incurzere. v̄tote qz in-
iūxit mulieri q̄ absineat a familiaritate ali⁹
viri cui⁹ familiaritas erat calitatu sue p̄iculo-
sa v̄l aliqd̄ aliud iniūxit p̄ quo aliq̄ offenderet
cōtra cōfessionē si sciret hō. Aut penitēs i ma-
ifestādo suā p̄niam nec fame p̄p̄e nec cōfessori
nec alicui p̄iudiciū generaret. In primo caū
penitēs tenet suā penitentiā celare. q̄libz em̄
tenet famā suā nō ledere sine aliq̄ utilitate se-
cūdum illd̄ ec̄. xlj. curā habe de bono nomi-
ne. In sc̄do etiā caū tenet etiā celare si em̄ i⁹
qd̄ cōfessor sibi iniūxit v̄l cōsuluat bōa fide et
secrete p̄ salute aie sue ali⁹ reuelaret i p̄iudici-
um cōfessoris crimē p̄dicōis incurzere et si-
gilli secreti fractōz. In tercō aut caū eā nō te-
celare nec tenet dicere s; de hō p̄t facere qd̄ i
stoz duoz sibi magis placuerit. h̄ nich̄. Vt̄
sol⁹ p̄sbiter habeat sigillū cōfessionis. cōfi-
tent⁹ em̄ aliq̄ nōnulli p̄ interpretē. v̄l etiam
laico i caū necessitatis. h̄ sigillū cōfessionis
cōpetit p̄sbitero i q̄ntū ē mister sacri qd̄ nihil
aliud ē p̄ debitū cōfessionis celādū sicut clavis
est p̄tās absoluēdi. tñ sicut aliq̄s qui nō est p̄-
sbiter in aliquo caū p̄cipat aliqd̄ de actu si-
gilli clavis cōfessionis ita tenet celare licz p̄-
p̄te loquēdo n̄ habeat sigillū cōfessionis. hec
tho. et cōcordat cū eo inno. sup. c. ois. et ho-
sti. ibidē. Et addit q̄ si talis p̄tētēz p̄dat. li-
cet pena ibidē posita nō habeat locuz qz nō ē
p̄sbiter. tamē arbitrarie punietur ex de offi-
dele. de causis. in fine. Que est differentia
inter sigillū confessionis et sigillum secreti.

Vnus vnus possit satisfacere p alio. Satisfactio est propter duo scilicet ad faciendam emendam pro peccato. et ut sit contra sequelas peccati medicamentum. que duo includuntur in descriptione satisfactoris superius posita que est peccatorum causas excidere et eis aditum non indulgere. Quia tum ergo ad effectum scilicet vnus non potest satisfacere p alio. quia caro vnus p ieiunium alterius non domat. nec p elemosinam et orationem vnus alter ad sua bona assuescit nisi p accidens inquam scilicet quis p bona que facit p alio potest sibi mereri de congruo augmentum gratie qua facilius assuescit ad bonum faciendum et ad malum vitandum. sed hec subuentio non est p modum satisfactoris sed meriti. quantum ad primum effectum vnus potest pro alio satisfacere utroque existente in caritate. Et debitor p se satisfacere non potest in hac vita. Et obseruata debita proportione pene. Opus enim factum a non existente in caritate non est satisfactorium p aliquo quod non est in caritate. quia solis amicis dei bona facta in caritate communicari possunt. Qui etiam satisfacere potest per seipsum in hac vita et non vult. vere penitens non est. et ideo opus quod alius facit pro isto non satisfacit p pena illius quibus ipse possit iuuare p modum meriti de congruo. Et quia ceteris rebus magis satisfactorium est p penitentem quam factum p ipsum qui ab aliquo sicut efficaciter ceteris rebus homo sibi magis meretur quam aliis aliis prodeo proportionabiliter debet esse maior pena in satisfaciendo p alio quam illa que sufficeret alicui si satisfacere p seipso. Caritas tamen satisfactoris p alio potest tamen excedere caritatem illius p quo satisfacit quia non oportet ipsum ad satisfaciendum p alio soluere penam maiorem quam alius soluit si satisfecisset p seipso. quia tanto opus est deo magis satisfactorium ceteris rebus quanto ex maiori caritate procedit. hec richardus. Et debet homo commutatio fieri auctoritate confessoris scilicet boni. Sed alii dicunt quod non oportet quod maior pena imponatur ei qui p alio satisfacit quam imponeret p principali. quia pena habet vim satisfaciendi maxime ratione caritatis quam habet qui sustinet eam. et quia maior caritas apparat in hoc quod aliquis satisfacit p alio quam si p seipso satisfacere aceret. ideo minor pena requiritur in eo qui p alio satisfacit quam requireretur in principali. unde dicitur in uicibus patrum quod propter caritatem vnus qui caritate ductus de factis alterius penam fecit pro peccato quod non commiserat alteri peccatum quod commiserat est dimissum. Dicunt etiam quod non exigit ad solutionem debiti quod ille p quo fit satisfactio sit impotens ad satisfaciendum quia etiam si potens esset alio satisfacere tamen pro eo imanis esset a debito. sed hoc requiritur in quantum pena satisfactoria est in remedium. unde etiam non est permittendum ut aliquis penam agat pro eo nisi defectus aliquis appareat in illo vel corporaliter p quod sit impotens ad portandum penam et huius finis est theologia. Nunquid ex quo aliquis suscepit super se penam alterius si finaliter moriatur statim euolabit. sed quod non est quia oportet quod scoria peccati prius purgetur. tamen etiam quia nullus p ad sum ingreditur nisi sit ex omni debito ita quod nec

ipse sit debitor nec aliquis pro eo. Sed obicitur quod tunc deus punit bis in idipsum quia et moriens punitur in purgatorio et alius punit se pro eo in hoc mundo. sed falsum est quia scilicet quod ille cuius satisfactio liberat eum et computat in sorte penam veniens. soluto autem debito id quod postea fit pro eo est illius qui facit. oratio enim in sinu suo conuertitur. si tamen non eget conuertitur in sinu ecclesie. hec bonum. Si vero ille qui super se satisfactoris suscipit pro illo etiam non faciat tunc uterque est debitor. vnus pro commisso alter pro omissis. hec theologia. Vtrique ille qui satisfacit pro alio etiam satisfacit pro se ipso. sed aliquibus videtur quod non quia tanta pena quod esset necessaria pro vno sufficeret pro duobus et eadem ratio pro tribus vel quatuor et deinceps quod esset contra iustitiam. tamen quia iste satisfaciendo pro alio meretur etiam augmentum substantialis premij quod multo plus valet quam pene remissio. Si dicas cum homo non possit mereri pro alio quam principali mereatur pro seipso quod potest satisfacere pro alio nisi etiam satisfaciat pro seipso. Dicendum quod primum substantialis est bonum commune quod pro conuersione non minuitur. sed remissio pene est bonum proprium. bonum autem proprium pluribus dicatur minus cuiuslibet efficaciter. Aliter videtur dicendum quod licet illi qui satisfacit pro alio illud opus non sit ex debito satisfactorium. est tamen scilicet quod pro ipso satisfactorium pro diuina misericordia. vel scilicet alios quibus non sit satisfactorium pro seipso pro modo solutionis pro quibus modo est satisfactorium pro alio. Est tamen satisfactorium pro seipso pro modo meriti de congruo. sed richardus.

Cui debet fieri satisfactio. titulus xxiii.

Ostea queritur cui debet fieri satisfactio. scilicet vni ecclesie vel deo. sed quod deo proprie. Nam cum quis peccat ad eternam se pena obligat. cum autem eius misericordia dei iustificat remittit ei omnem culpam et reatum pene eterne que inseparabiliter adheret culpe. sed quia iudicare non potest iusticie cuius est mala punire. ideo sic absoluit ab eterna pena ut tamen remaneat obligatus ad aliquam talem temporalem penam. Sed quia deus offederat et etiam ecclesiam eius demeruerat. dimisit dominus iudicariam potestatem super peccatores rectoribus ecclesie. et in eos compromisit tanquam in arbitros. ut sic eius voluntas penitentibus pro presbiteros manifestetur et pena imponatur. et sic satisfaciat deo principali et ex ordine ecclesie. Vnde satisfactio proprie fit deo tamen pro ecclesia et in ecclesia vnde anselmus dicit quod satisfactio est honoris deo debitum impendere ut dicitur est. Sed obicitur quia tanta potest esse contritio in aliquo quod remittit omnem culpam et penam. et tunc deus nihil exigeret satisfactoris. et tamen talis venientia ad confessionem satisfactoris imponeret. 3o videtur quod satisfactio non fit deo sed ecclesie eius sponsa. sed verum est quod tanta potest esse contritio quod totum remittit. Sed hoc non constat ecclesie. ideo debet imponi aliquam penam satisfactoriam a presbitero. Si autem presbitero constaret. oino sibi satisfactorium reputaret nec aliquam penam imponeret sed absolutum consideret. vere autem ecclesia in aliquibus decipit. sed huius deceptio est fructuosa quia super cumulatur merita et ecclesie imponenti et etiam ipsi satisfaciendi. quia enim deus non vult ultra sortem reliquum in meritum satisfaciendi et in ecclesie thesaurum depomere. hec bonum.

hūane. q̄ p̄pter d̄cludit an̄s. 2. li. cur de⁹ hō
c. vii. q̄re illū q̄ satisfactor⁹ erat p̄ p̄mo⁹ pa
rencū p̄ctō⁹ oportuit eē p̄fectū deū et hoīez
Darus em̄ hō toti hūane nature p̄p̄derare n̄
potuiss̄. P̄t̄ tū aliter dici. s. q̄ p̄ p̄ctō origi
li x̄ps solus satisfecit vñ a nobis nulla req̄ri
tur satisfactio p̄ originali sed tū baptisimū su
sceptō p̄ quē hō p̄mo efficitur p̄iceps meriti
x̄pi. Deo actuali aut̄ mortali cū satisfactio
meriti x̄pi requirit⁹ d̄ lege cōi aliq̄ satisfactio
puniens n̄ p̄pter imp̄fectōez meriti x̄pi. s̄ q̄
deus vult et p̄pter sui honorē et p̄pter bonuz
n̄m. ut p̄ his q̄ volūtate p̄p̄a com̄itū⁹ vñ
omitim⁹ volūtate p̄p̄a satisfactōez aliq̄ fa
ciamus. h̄ nich̄. S̄ h̄m sco. ē p̄mo sciendū h̄
q̄d sit satisfactō gn̄ali⁹ s̄p̄ta. Est em̄ redditio
volūtaria equalētis alias indebitū. q̄ sit red
ditio p̄ se patz. q̄ etiā sit volūtaria p̄ q̄ alias
n̄ eēt satisfactō s̄ satisfactio. q̄ sit equalētis
patz p̄ se facis. q̄ etiā sit alias indebitū p̄ q̄ si
eēt debitū n̄ satisfaceret p̄ illo. Ad p̄positum
p̄t̄ dici q̄ de⁹ de potentia absoluta poss̄ de
dise p̄ctōez p̄ attritōez tanq̄m post d̄is̄ ositō
nem d̄gruā et meritū de congruo gr̄am p̄ quā
eius motus fieret cōt̄itio. Et sic p̄ satisfactōez
potuisset dimis̄isse p̄ct̄m. s. p̄ actū redderet d̄o
equivalēs illi bono q̄d abstulit p̄ct̄m q̄ q̄ntū
malū fuit p̄ct̄m auertens a deo tantū bonū ē
cōuersio ad deū ex caritate. q̄ntū etiā bonum
natū fuit inesse actui meo tantū et nō pl⁹ ab
stulit peccatū meū et tū bonū p̄t̄ esse i actū
meo. et sic p̄ illū actū reddit⁹ equalēs deo.
De potētia tū ordiata nō disposuit deus dare
gr̄am sine merito passionis x̄pi q̄ fuit sine pec
cato et p̄cōsequēs de potētia ordiata non est
possibile satisfieri deo de peccato nisi i v̄tute
passionis x̄pi. q̄ sine gr̄a nulla oīno p̄t̄ esse sa
tisfactō. q̄ nec aliq̄ mō equalēs nec i acce
ptatōe dina. h̄ sco. Vñ deus possit remitte
p̄ct̄m sine aliq̄ satisfactōe. h̄ de remissione
p̄cti d̄tingit loqui dupl⁹. aut de lege cōi aut
sp̄ali. p̄mo mō h̄m oīs nunq̄z dimittit⁹ actua
le mortale sine aliq̄ satisfactōe. q̄ ad hoc p̄
requirit⁹ actus penitēdi i quo p̄cipalior p̄
satisfactōis cōsistit. Secūdo mō dicit etiā m̄t̄
q̄ nullo mō actuale mortale p̄t̄ a deo sine sa
tisfactōe remitti. q̄ de⁹ p̄ct̄m tale nō p̄t̄ di
mittere sine infusione gr̄e et q̄ hō mortaliter
peccādo oculū aīe clausit ideo lumen gr̄e ad
eū intrare n̄ p̄t̄ nisi ap̄iat⁹ p̄ actū penitēdi. si
cut nec lumē solis p̄t̄ domū intrare nisi ap̄ia
tur fenestra. Et p̄ hac op̄i. videt⁹ esse aug. su
per jo. ome. lxxij. sup̄ ill⁹ jo. xiiij. maiora ho
rum faciet. dices. cū ex impio sit iust⁹ salutē
opat⁹ x̄ps in illo s̄ nō sine illo. Et etiā an̄s. di
ces primo li. cur deus hō. c. xij. Si p̄ct̄m non
punit⁹ inordinatū dimittit⁹. S̄ cōtra hoc aliq̄
arguit sic. Omnē effectū quē p̄t̄ facē de⁹ me
diāte causa efficiēte sc̄da. facē p̄t̄ sine op̄a
tione illius. S̄ p̄paratio ad gr̄am quā i se fa
cit p̄ctōez penitēdo ē p̄ncipal⁹ a deo median
te op̄atōe penitēdis q̄ ē cā sc̄da. Vñ dicit aug
xxij. d̄ tri. c. iiii. p̄ merita n̄ra dona d̄i sūt. q̄
p̄paratōez illā p̄t̄ de⁹ facē i p̄ctōe n̄ mediāte

aliq̄ actōe ip̄ius p̄ctōis. Vñ sine p̄iudicō vi
det⁹ q̄ p̄uis hōi q̄ndiu sit i actū p̄cti mortāl⁹
peccatū nō possit remitti. tū hōmōi obdormiēti
in peccato mortali deus poss̄ si velle b̄bitum
caritatis infūdere. et sic peccatum dimittere.
quicq̄d em̄ ē i peccatore dormiente bonū ē ex
cepta deformitate p̄cti que nihil aliud ē q̄m
carētia boni debiti in volūtate ut i 2. li. ostē
sum est. nullū aut̄ bonū p̄hibet aīaz suscipere
caritatē. Et licet malus actus volūtatis quo
peccator p̄iuat se bono debito p̄hibeat dū
darat aīaz suscipere caritatē. tū carētia boni de
biti p̄hibere n̄ p̄t̄ aīaz suscipere p̄nūā boni de
biti oppositi si fuerit aīaz q̄ restituat. sic nec
carētia luminis i aere p̄t̄ p̄hibere aerē a suscep
tōe luminis cū sol irradiat. alias em̄ pueri non
recipiunt debitā iusticiā q̄ an̄ baptisimū carēt.
Et sic si de⁹ p̄ct̄m dormiēti dimitteret nullam
iniusticiā faceret ut patebit iā. Quātes vō p̄
alia op̄i. adducte intellige p̄t̄ de remissione
secundū legē cōmunē. et sup̄posito q̄ i p̄ctōe
nec i alio p̄ eo eēt punitū p̄ct̄m. Aliq̄d aut̄ fa
cere ex p̄uilegio sp̄ali et raro iusto ordini nō
derogat q̄d tū dicit factū derogari. vñ i q̄n̄z
rex ut ostēdat plenitudinē suē potētie et ben
gnitatē suē clemētie ut magis timeat⁹ et d̄ile
gat⁹ p̄ct̄m aliq̄n̄ hōi scelerato n̄ derogat iusto
regimi sui regni. imo q̄n̄z cōfert. q̄d tū lepe
factū derogari. q̄n̄z etiā iuste et i cau p̄ce pot
filio scelerato cui⁹ p̄ volūtate mortem fati
nuit p̄ utilitate regni. S̄ l̄r dico q̄ si deus ad
oīdendā suā oīpotentiā et sumā suē boītatē
miam aliq̄n̄ dimitteret alicui sine satisfactōe
p̄ct̄m nullā iniusticiā faceret. q̄ sicut dicit an̄s.
psol. c. iiii. ad deū. Cū p̄uis malos iustū ē q̄
illoz meritis d̄uenit. cū vō p̄cis malis iustū
est n̄ q̄ illoz meritis s̄ quia bonitati tue cō
decens est. Et infra. facis q̄d decz te sume bo
nū sic itaq̄ sine repugnātia iuste punis et ius
te p̄cis. Nec sic p̄cedo relinq̄re p̄ct̄m totali
ter impunitū. q̄ x̄ps nō tū p̄ctō n̄o origi
nali s̄ etiā p̄ct̄m actualib⁹ hōis p̄ntis et
sequētib⁹ mortē sustinuit. Si obicit⁹ d̄ sc̄o
paulo q̄ act. ix. iustificauit de⁹ dū est i actu
p̄sequēdi xp̄ianos. dicēdū est q̄ de⁹ im̄sic ei
gr̄am gr̄is datā p̄ quā a p̄posito peccādi cessā
uit et ita p̄fecte penituit q̄ q̄si itatim secuta ē
remissio peccator. Vel p̄t̄ dici q̄ illa remis
sio n̄ fuit h̄m legē cōmunē s̄ ex p̄uilegio spe
ciali. h̄ nich̄. Vñ possibile sit d̄o satisfacē
de vno p̄ctō sine alio. h̄ p̄ nō. Nā satisfactō
nō tū dicit tolerantiā pene s̄ recōciliationē
diuine amicitie. Et licet primū possit fieri de
vna culpa sine alia. n̄ tū h̄m. tū p̄pter d̄nectō
nem v̄tutū i vna gr̄a q̄ delet oēz culpā morta
lem cū h̄at d̄nerā oēm v̄tutē. tū p̄pter dina
largitatē q̄ n̄ ḡuificat h̄m p̄rem imo omnē of
fensā d̄donat. tū p̄pter p̄ctā mortalia q̄ oīna
cōdicant i auersione et cōtemptu dei et oīa sūt
otra deū et otra vñ. Et ideo si de⁹ remitteret
vñ peccatū sine alio is cui remitteret⁹ siml⁹
est⁹ amic⁹ et inimic⁹ cōuersus et auersus. vñ
dicit ḡg. q̄ sic alia plāgit ut alia cōmittat pe
nitentiā agere aut̄ ignorat aut̄ dissimulat.

illud quod sequitur actum non esset meritozium in virtute prime intentionis. Satisfactio autem inchoata in caritate per peccatum mortale interrumpitur ita quod illa opera que sequuntur non continentur cum prima radice. nec secundum actum nec secundum habitum. nec mediate nec immediate. h. rich. Verum opera satisfactoria ex caritate facta vivificant adveniencie caritate et debeant computari in sortem. Hec quidam dixerunt quod opera in caritate facta que dicuntur vana sunt meritoziora vite eterne et satisfactoria respectu pene dimittende. et quod per caritatem sequentem opera ex caritate facta vivificant quantum ad hoc quod sunt meritoziora vite eterne. sed hoc non potest esse quod verumque habent ex eadem ratione. scilicet ex hoc quod deo sunt gratia. unde sicut caritas adveniens non potest ea significare quo ad unum. ita nec quo ad aliud. Nam caritas non potest vivificare nisi actum vel a se elicium vel a se impatum. opera vero facta in mortali non sunt a caritate elicita nec impata. ideo non vivificantur ab ea. unde versus. Illa remuiscunt que mortificata fuerunt. Vivere non possunt que mortua nata fuerunt. Quia tamen quanto maius est contritio tanto magis minuitur poena. et quanto plus que plura bona facit in peccato exiens tantomagis ad contritionis gratiam se disponit. probabile est quod sit debitor pene minoris. et ideo probabiliter debet eis iniungi minoris poeniam. hec tho. Nec obstat predictis id quod super illud luc. xxv. si attenuatus fuerit frater tuus etc. dicitur glo. quod fructus bone conversationis computari debet ab eo tempore quo peccavit. hoc enim intelligitur si statim incipiat contreri per peccatum. et tunc opera fuerunt satisfactoria ab illo tempore etiam antequam absolueret a sacerdote. vel computantur fructus quo ad supererescencia usuraria que merito illorum fructuum non traxit dyabolus illum ad multa scelera. hec bon. Esto quod alicui per peccatum commissis iniuncta fuerint multa ieiunia et in peccatum cadens profecerit ea. nunquid ei cum iterum confitebitur iniungetur ut iteret illa. Hec aliquid satisfactorios sunt ex quibus manet aliquid effectus in satisfactoriis etiam postquam satisfactorios actus transierit ut ex ieiunio manet corporis debilitatio. Ex elementis datus substantie diminutio. et tales non oportet iterare. quod ad illud quod de eis manet deo per poeniam sunt accepte. aut non reliquunt aliquid effectum oportet quod iterentur sicut est de oratione et similibus. Hec etiam interior quod tota scilicet transit nullatenus vivificantur. sed oportet quod iterentur. hec tho. Scotus autem dicit sine iudicio quod qui semel se penitet et recipit poeniam odignam impositam sibi ab ecclesia clauere non errante quantumcumque postea recidit non tenebitur per illis peccatis per quibus illam poeniam recepit nisi ad illam poeniam sibi impositam. Et si impleat eam in caritate non tamen soluit poenam sed etiam meretur gratiam. Si autem impleat eam ex caritate voluntarie soluit poenam sed non meretur gratiam. Si vero illa poena ab eo ex caritate exigatur. poena quidem soluitur licet ipse non soluat. Et primo est satisfactorio simpliciter. quia reconciliatur et placatur. In secundo est satisfactorio quod voluntaria reddicio. etc. sed non simpliciter. quod nec reconciliatur nec placatur. In tertio autem est satisfactorio ultra quam non exigatur ulterius poena.

Ex secundo membro sequitur quod si magna premissa satisfactoria imposite complevit in peccato mortali et postea iterum peniteat de peccato non est iterato sibi imponenda satisfactoria pro peccatis de quibus ipse satisfecit licet ex caritate sed tamen de peccatis novis. Exemplum huius est. si alicui offensa facte in regem commodeat precise secundum legem abscondit manum si illi qui fecit offensam iniuncta abscondat manus satisfaciatur et satisfaciatur regi sufficere. quia secundum iusticiam exigere non debet ab eo ulteriozem poenam. et tamen non recipit eam in gratiam et amicitiam. multo igitur magis sufficere posset pro punitione culpe si aliquid poenam debitam infligeret sibi sed non ad gratiam vel amicitiam regis offensa. Ex tertio membro possit dici quod talis si propter novum peccatum in quod recidit dicitur antequam totam poeniam sibi impositam compleverit. puniret in inferno poena commodeat illi quod non fuit soluta non tamen perpetua sed tamen usque ad tempus aliquid duratura. Ex quo enim secundum plenam iusticiam puniatur semel est imposita poena temporalis pro peccato de quo vere penituit nunquam isti pro illo peccato debent nisi poena temporalis et illa soluta nulla alia. hec sco. Verum opera ex caritate facta sunt alicuius boni meritoziora saltem temporalis. Hec meritum ipse dicitur actio que fit ut ei qui agit sit iustus aliquid dant. sed iusticia dicitur dupliciter. Vno modo proprie scilicet que respicit debitum ex parte recipientis. Alio modo quasi similitudinarie que respicit debitum ex parte dantis. aliquid ei decet dante dare ad quod tamen recipiens non habet debitum recipiendi. et sic iusticia dicitur decetia diuine bonitatis. sicut antequam dicitur quod deus est iustus cum peccatoribus propter quod decet eum. Et secundum hoc etiam meritum dicitur dupliciter. vno modo actio qua fit ut agens habeat debitum recipiendi sed hoc vocatur meritum condignum. alio modo meritum dicitur actio qua fit ut sit in dante debitum secundum decencia am eius et hoc dicitur meritum de congruo. Cum autem in omnibus illis que dantur gratis prima ratio dandi sit amor impossibile est quod aliquid tamen sibi debitum faciat qui amicitia caret. Et ideo cum omnia et temporalia et eterna ex diuina liberalitate nobis donentur nullus acquirere potest recipiendi debitum aliquid eorum nisi per caritatem ad deum. et ideo opera ex caritate facta non sunt meritoziora ex eodignis alicuius boni nec eterni nec temporalis apud deum. sed quod bonitatem dei decet ut ubicumque inuenit dispositionem adiciat perfectioem. ideo ex merito congrui dicitur aliquid mereri aliquid bonum per opera ex caritate facta. Et secundum hoc illa opera valent ad tria bona scilicet ad consecutionem temporalium. ad dispositionem ad gratiam. et ad assuetudinem bonorum operum. de. i. psal. i. Si volueris et audi. me bona terre commendabis. de 2o. ioh. vi. ubi dicitur quod raab inuenit gratiam coram deo propter bona que nuncijs fecit. de tertio tre. iii. bonum est viro cum poenitentia. ab adole. f. bona gratia opera ex caritate facta mihi bona merentur de eodigno sed solum de congruo. quod vero meritum congrui non dicitur proprie meritum ideo magis dcedendum est quod homini opera non sunt alicuius boni meritoziora quam quod sint. Unde dicit augustinus. quod peccator non est dignus pane quod vescitur. meritum gratia congrui operatum merito caritatis est improprie proportionabile sicut linea superflua. unde sicut

opera ex caritate facta

linea nihil e respectu supficiet est tñ aliqd in se sic e de pctōre ad iustu et de ei⁹ amo:e ad amo:e caritatis. et d merito ad meritū. h bonū
Vtq opa p̄dicta valeāt ad pene infernalis mitigatōez. h̄ q̄ d̄minutō pene infernalis p̄t̄ intelligi dupl̄. uno mō q̄ q̄s liberetur a pena quā ia meruit. et sic cū nullus liberet̄ a pena n̄ sit absolut⁹ a cl̄pa. q̄ effect⁹ n̄ minuit̄ nec tollunt̄ nisi diminuta vel ablata cā
Sed p opa eē caritatē facta q̄ neqz p culpam dimittē neqz tollē p̄t̄ inferni pena nō potest mitigari. Alio mō p̄t̄ intelligi meritū q̄ meritū pene impediāt̄ et sic hmōi opa minuunt̄ penā inferni. p̄mo q̄ reatū omissionis euadit qui hmōi opa pficit. 2º q̄ hmōi opa aliquoº ad bonū d̄sponūt. i. ut hō minozi contemptu p̄t̄a faciat et etiaz a m̄tis p̄tis p hmōi opa retrahat̄. et sic dicit aug⁹. in encl̄. q̄ ad hoc profūt̄ ut sit plena remissio v̄l ut tolerabilior fiat dānatio. Sic ergo hmōi opa valēt ad d̄minutōez pene eterne nō quidem debite s̄z debende q̄ loco eoz vel ex eoz amissione fierent aliq̄ mala. Diminutōez aut̄ vel dilatatōez pene t̄pal̄ merent̄ hmōi opa sicut legit̄ d̄ ac hab. iii. re. xxi. sic et bonoz t̄paliū d̄secutōez

De p̄tibus satisfactōis. ii. xxv.

Einde cōsiderandū est de p̄tibus satisfactōis. Et p̄mo i cōi. scdo i sp̄ali. Circa primū querūt̄ pla. scz quot et que sint partes satisfactōis. h̄ q̄ tres. s. ozo ieiunij et elemosina. Ad cuius euidentiā sciendū q̄ sicut edificij materiales quedā sūt p̄tes integrantes p̄me et principales ut fundamentū parietes et tectū. quedā remote nec eque p̄cipales ut lapides et ligna. sic satisfactōis tria p̄dicta sūt p̄tes principales. q̄dam vero alie sūt sedarie q̄ scz ad illa reducunt̄ ut vigilię. p̄gnatōes. discipline. Et oia opa carnis afflictiva ad ieiunij. Omnia opa misericordie ad elemosinā. Omnia vero opa sp̄alia ad orationē. Sciendū etiā q̄ q̄libz p̄dictozum sumitur p̄pe et cōiter et cōissime. Proprie ozo e ascensus mentis in deū ad aliquid degustandum. vel impetrandū vel exoluendū. Cōiter d̄z s̄m q̄ cōprehendit omnē actū cōtemplatiue ad deū relatū. Cōissime d̄z s̄m q̄ cōprehendit omnē actū bonū sicut oñdit̄ in glo. p̄ma ad thess̄. v. nō cessat orare q̄ nō cessat b̄nfacē S̄l̄r ieiunij p̄prie dicit̄ carnis afflictō. s̄z cōmuniter d̄z ois afflictō q̄ cōsistit i vigilijs flagellis et ieiunijs p̄prie dicit̄. cōissime d̄z abstinētia ab omi mortali p̄sa. lviii. nōne hoc e ieiunij qd̄ elegi dissolue colligatōes. Simil̄ elemosina p̄prie dicit̄ opus pietatis impensū primo ad releuandā indigentiam corpalem Cōiter. omē opus pietatis impensū primo siue corpale siue sp̄uale. Cōissime dicitur omē opus mie siue primo siue sibi impensum scdm q̄ dicit aug⁹. q̄ elemosina hois incipe debet a seipo iux illud eccl̄. iii. miserē aie tue placēs deo. Istis ergo suppositis dicendū est q̄ tria p̄dicta s̄m q̄ dicunt̄ p̄tes satisfactōis accipiunt̄ tñ cōiter. Et distinctō et sufficiētia eoz p̄t̄ et p̄t̄ sui s̄m appropatōez et s̄m p̄prietatē

Secundū appropatōez sic triplex est radix peccati. ut dicit̄. i. jo. ii. scz cōcupiscētia carnis et cōtra illā est ieiunij cōcupia. oculoz cōtra quā est elemosina. Et supbia vite cōtra quā e ozo. hoc dico s̄m appropatōez q̄ vnū. qd̄qz istoz v̄z cōtra illa tria. vñ ei qui n̄ vnū p̄t̄ ex his p̄ficē iniūgitur aliud. Et p̄cipue vices alioz elemosina p̄t̄ explere inq̄ntū p̄ eā q̄ s̄z q̄ sibi meret̄ qd̄ ammō i illis quibus elemosinam tribuit. Appropate tñ magis opponunt̄ sicut dictū est. Per p̄prietatem vero sic. op⁹ penale aut ordinat nos ad deū et sic est ozo aut ad nos et sic est ieiunij. aut ad primū et sic e elemosina s̄m illd̄. ii. thi. i. sobrie et pie et iuste vi. i. hoc secl̄o. zc. h bonū. Cuiusmōi partes satisfactōis sūt tria p̄dicta. h̄ dicit̄ p̄t̄ q̄ potētales. Efficacia em̄ satisfactōis inueniē in illis tribus sicut v̄tus cocius potētales in eius p̄tibus q̄ d̄plete inueniē in vna et i alijs diminute. Elemosina em̄ includit i se v̄tutem ozois et ieiunij dupl̄ci rōe. primo q̄ constituit eum cui dat̄ debitorē ad orandū et satisfaciendū alia bona q̄ p̄t̄ p̄ eo qui dedit. scdo quia elemosina p̄pter deū data est q̄si quedā oblatio deo facta. vñ dicit̄ etiā p̄ba. iiii. ecl̄. q̄ dona h̄nt aliqd̄ simile dō sacratis. Oblatō aut̄ deo facta habz vim ozois. Et simil̄ sub tractō bonoz exteriorz p elemosinā inq̄ntū ordiat̄ ad corpis d̄seruatōez q̄si v̄tuali ieiunij cōtinet qd̄ macerat̄ corpus. S̄l̄r etiā ozo virtute cōtinet ieiunij q̄ intentio interi⁹ ad deū debilitatē corpis parit. Et sic patz q̄ elemosina d̄plectus h̄z vim satisfactōis q̄m ozo et ozo q̄m ieiunij. Et idō dicit̄ prima thi. iiii. corpalis exercitatio ad modicū v̄lis est. Et p̄pter hoc elemosina magis indicit̄ ut v̄nū salis medicina peccati q̄m alia. luc. xj. dare elemosinā et ecce oia m̄da sūt vobis. et dan. iiii. p̄t̄a tua elemosinis redime. et. i. thi. iiii. pietas ad oia v̄z glo. ois s̄ma discipline xp̄iane est i mia et pietate. Sed qd̄ istoz trium est magis satisfactoriū. h̄ istius q̄stionis p̄ ex r̄sione q̄stionis p̄cedentis. p̄t̄ etiā dicit̄ q̄ vnū qd̄qz istoz est magis satisfactoriū secundum suā appropatōez. Si tñ ḡhaliter loquim̄ dicendū e q̄ i satisfactōe sūt tria. s. vitacō cl̄pe. augmētatio gr̄e. et solutio pene. et hoc tertium est infimū i satisfactōe et alia duo p̄p̄derāt. Ad p̄mū v̄z ozo. ad s̄m maxime v̄z elemosina qua q̄s facit sibi amicos de m̄mōna inq̄tatis q̄ i petrat̄ ei gr̄az. Ad tertium v̄z ieiunij Si obicit̄ q̄ n̄ fit mētio de el̄ia. M̄. xviii. hoc gen⁹ demonioz n̄ eicit̄ n̄ i ozone et ieiunio. h̄ satisfactō e medicia p̄seruans a pctō futuro et expiās a p̄terito. et h̄ el̄ia h̄eat vim expiādi qd̄cūqz pctm̄ p̄teritū n̄ tñ h̄z vim p̄seruādi a quocūqz pctō futuro. q̄ ozo et ieiunij p̄seruāt a q̄busdā pctis n̄ tñ p̄ modum meriti qd̄ etiā el̄ia facit. s̄z etiā p̄ modū d̄trarie assuetudis. et sic d̄z M̄. xvij. h̄ gen⁹ d̄emonioz zc. et dicit̄ ibi glo. ieiunio sanant̄ pestes corpis ozoē pestes mētis. et s̄m h̄ intelligit̄ q̄ aliq̄ pctā tñ ozoē et ieiunio sanant̄. Vt̄ restitutō sit p̄s satisfactōis. h̄ iº opus penale e

Libez y tus

Lyhy 28

ps satisfactōis p qd h̄m diuinā iustitiā soluitur vel remittit ps pene debite p peccato. s̄ h̄m ansz. li. p sol. x. c. Iusticia in deo sub duplici rōne considerat. vno d̄ iusticia dei d̄ decentia bonitatis eius. Alio mō rectitudo voluntatis in volēdo unicuiqz tribuere h̄m merita sua. dico ergo qd restitutio est aliq ps satisfactōis p opationē ad iusticiā pmo modo dictā cōdecz em diuinā bonitatē ut hoi faciētū actum quē deus p̄cipit nō tantum imputz s̄ bi illū actū ad meritū grē s̄ etiā p illo remittat sibi aliquā prem pene pro peccato debite sic videmus qd rex liberalis militi suo sibi re cōciliato obligato tñ ad aliquā emendā ppter aliqd forisfactū qd fecit aliqn̄ r̄mittit partem pene sine emēde ppter hoc qd fideliter exhibz regi obsequiū qd alias impendē tenebatur. Per opatōez at ad iusticiā sc̄do d̄ctaz restitutio n̄ ē ps satisfactōis. Sc̄dm rigorē em iusticie n̄ pōt hō satisfacē p opus illud ad qd faciendū erat obligatus etiā si n̄ peccasset v̄l si totā penā p̄ctis debitā exoluisset. vñ ansz. li. i. cur de hō. c. xx. dicit sic. cū reddis aliquid qd debes deo etiā si n̄ peccasti n̄ debes hoc opurare p debito qd debes p p̄ctō. Ad plus aut tenet ille qui penā p̄ctō debitā nō exoluit qm ille qd eā exoluit. Dicendū ḡ euz p restitutōe de n̄ remittat aliquā prem pene p̄ctō debite iuste facit iusticia cōpensante valore meritoz. Et ab hac positōe parū aut nihil discor dare videt illa opinio qd pōit qd restitutō est ps satisfactōis ex mia magis qd ex iusticia. Licz aut restitutio p opatōez ad iusticiā sc̄do d̄ctā n̄ sit ps satisfactōis tñ est aliqd pambulū ad satisfactōez. Non em pōt hō sufficiētē satisfacē p p̄ctō qndiu nō vult restituē rē alienā. vñ etiā qd n̄ h̄z vñ restituat tenet h̄re volūtātē restituēdi si possz. hec rich.

De eleymosina. u. xxvj.

Prolea cōsiderandū est de p̄tibz satisfactōis i sp̄ali. Et pmo d̄ eleymosina. sc̄do cūdo de ore. tercō d̄ ieiunio. et q̄rto d̄ restitutōe. qd vt habitū ē s̄ ē ps satisfactōis aliquo. vel saltē pambula ad satisfactōne. Circa eleymosinā vō pmo considerādū ē de ei9 q̄dditate. 2o de eius differētijs siue distinctōe. 3o nccitate faciēdi eleymosinā. q̄rto d̄ q̄bz vobis sint faciēde elie. q̄nto quoz ē daē eleymosinas. sexto quibz sūt eleymosine dādesse. p̄tio quomō debēt dari elie. octauo d̄ fructu eleymosine et vtilitate. nono d̄ eleymosina p opatōez ad satisfactōez. Circa primū querunt pla. s̄. qd est elia p diffinitōez. s̄ elia sic describit a q̄busdā qd est opus i quo datur aliqd ex cōpassione idigēti ppter deū. Dicit em elia ab eleo qd est v̄bū grecū. et ē idēz qd miserioz cui9 impati9 est eleymosina. i. misere a quo elos. id ē mia. et idē eleymosina. i. mia. Vñ n̄ d̄z dicit eleymosina sine p greco sicut pferunt qdā corrupte. s̄ eleymosina sicut pferunt illi q sūt p̄ti i greco. mia aut miseris ē nccia. Sicut aut aliqs miserā a se expellit qntū pōt ita misericōis miserā remouet ab alio ei subueniēdo. id est p bonoz suoz cōicatōez. hec

aut cōicatio nō pōt esse meritoria et virtuosam nisi qn̄ sit ppter deū. Et ideo in p̄dicta descriprione tangunt oia que cōcurrūt ad p̄fectōez eleymosine s̄m quod ē meritoria. s̄ p̄a em miseria aliena que ē motuū mie tangit p h̄ qd dicit indigētia. mia aut que nascit i nobis ex aliena miseria tāgit p hoc qd d̄ ex cōpassiōe mie vero effect9 i releuatione aliene miserie cū dicit opus in quo aliqd dat. Nec em est essentia ipius eleymosine. s̄ intētiō directā i deū qd dat ei rōez merendi tangit cū d̄ ppter deū. Diffinit9 at h̄re eleymosina put significat ipam datōez et nō put significat ipam rē datam. Cuius v̄tutis actus est eleymosinā dare. s̄ qd actus liberalitatis qz p̄uis n̄ omnis liberalitas indigētiā attendat illius cui dat tñ vna sp̄es eius h̄ accēdit et illa ē mia cuius est actus eleymosinā dare. et sic cum liberalitas sit aliquo ps potēcial iusticie. dare eleymosinā magis videt p̄nē ad iusticiam qd ad aliquā alian. q̄ntoz cardinaliū v̄tutuz. Quia etiā mia est effectus caritatis vt dicitur est s̄. ideo ex d̄nti dare eleymosinā est act9 caritatis mia mediāte ad qd facit i. i. jo. iij. qd habuerit substantiā hui9 mūdi et viderit frem suū nccitatē paciētē et clauerit viscera sua ab eo quomō caritas dei manet i illo.

Sequit9 vide d̄ 2o articulo. s̄ de distinctōe. vel p̄tibz eleymosine. Et circa h̄ q̄run pla. s̄. quot sūt eleymosine corpales. s̄ qd se p̄tē qd d̄ntent i hoc v̄su. Visito poto cibo redimo te go colligo condo. Visito infirmū. poto siccitate. cibo elurientem. redimo incarceratū. te go nudum. i. vestio. colligo. i. recolligo. s̄. hospite. cōdo. i. sepelio mortuū. s̄ obicit. M. xxv. d̄ns inter opa mie n̄ opurat sepulturā. ḡ. 2c. s̄ qd d̄ns enūat eleymosinas illas i quibz maior indigētia apparz. vt euidentoz appareat iusticia iudicātis dum hos p eleymosinis remunerat et illos p omissione condēnat. Et tñ i alijs scripture locis elis eleymosina cōmendat sicut patz in thobia q penitibus et fr̄ibus suis sepulera solēnia edificauerit. Et etiā de ioseph qui corp9 xpi sepelivit et inde laudat. Vñ nota qd om̄s alie nccitates ad p̄dictas septē reducunt. Nā cecitates et claudicatio sunt quedā infirmitates. vñ d̄ dirigere cecū et sustentare claudū reducuntur ad visitatōez infirmoz. subuenire aut hoi cōtra quācunqz passionē extrinsec9 illatā reducit ad redēptōez captiuoz. Quot et q sūt eleymosine sp̄uales. s̄ qd etiā sūt septē q continēt in hoc v̄su. Cōsule castiga solare remitte fer ora. Cōsule. i. doce ignozātem et dirige dubitāte. Intelligit em i hoc duplex sp̄ual eleymosina. s̄ doctrina et cōsiliū. Castiga delinquentē. Solare. id ē dsolare tristē. Remitte delinquentibz in te. Et h̄ est maxima eleymosina. Vñ aug9 in ench. xl. c. Et eleymosina nichil est maius qm illa q ex corde dimittimus qd i nobis quisqz peccauerit. Eer id est porta infirmitates alioz et guamia. Ora p oibz. Vñ eleymosine corpales sint potiores q eleymosine sp̄uales. s̄ opatio istaz

Cuius hanc p̄tutis.

A M mlt.

A p̄miles

Qua sunt mobilioris

7 d̄ sepulchrum v̄ d̄ficat9 p̄p̄te

elemosinarum potest attendi dupliciter. uno modo
simpliciter loquendo. et secundum hoc elemosine spirituales
preminet triplici ratione. primo quidem quod id quod
exhibetur nobiliter est. scilicet donum spirituale quod preminet
corporeali. secundo ratio eius cui subuenitur quod spiritus
nobilior est corpore. unde sicut homo sibi ipsi magis dicitur
providere quantum ad spiritum quam quantum ad corpus. ita et
primo quod dicitur tanquam seipsum diligere. tertio quantum ad
ad ipsos actus quibus subuenitur primo quod spirituales
nobiliores sunt corporealis qui quodammodo
sunt serviles. alio modo possunt comparari secundum aliquam
particularem causam in quo quodammodo particularis elemosi-
na alicui spirituali profertur. puta melius est pasce-
re fame morientem quam docere. sicut et indigentem
secundum plures melius est dicitur quam plures. quamvis hoc
simpliciter sit melius.

Plus au cadit sub precepto

Sequitur videtur de 3. s. de necessitate faciendi
elemosinam. Et circa hoc quod dicitur per Augustinum
re elemosina cadit sub precepto. Et quod dare etiam
cadit sub precepto legis nature legis divine et
legis positivae. Lex enim naturalis precipit ut diligere
proximum non tantum affectu sed etiam effectu. quod non est ve-
rus affectus nisi sequatur effectus si possibile est. Si
quis ergo indigentem fratri non subuenierit non veraci-
ter eum diligit. quod volens innuere iohannes dicit in pe-
tra. can. c. iii. filioli non diligamur verbo neque
lingua tantum sed opere et veritate. Lex etiam divina precipit
hoc quod ut habetur. Mat. xxv. Christus improbat
reprobis maxime defectus operum misericordie quod non faceret
non opera misericordie caderent sub precepto. Reducitur autem
omnis subventio proximi ad preceptum de honore
proximi. sic ei et apostolus interpretatur. i. thim. iiii. dicens
pietas ad omnia videtur promissionem habens vite que nunc est
et future. quod ideo dicitur quod in precepto de honore
proximi additur promissio ut sit longevus super terram.
Sub pietate autem comprehenditur omnia largitio elemosinarum.
In iure etiam canonico precipitur ut dicitur. lxxvj. frater
noster de quodam episcopo largam manum habeat. Ne-
cessitate patientibus succurrat. Alienam inopia
sua credat. quod si hoc non habet episcopus vacuam non tenet
Et i. e. di. non satis. s. pasce sic dicitur quod quos in pasce-
do boves servare poteris si non paveris occidisti
Et vii. q. i. ois. dicitur quod qui negat misericordiam faci-
endam indigentibus et necessitate patientibus ipsum
Christum negat qui est misericordia. Sed cum sit preceptum affir-
mativum et obliget ad seipsum non tantum per se sed per loco
et tunc consideranda est facultas hominis et miseria
indigentis. si enim homo habeat aliquid quod non sit ne-
cessarium sustentationi sue nature nec illorum quibus
tenetur providere. sicut est vrox. filij. serui et an-
cille. et sic notabilis necessitas seu indigentia ex parte
illius cui dandum est ita quod appareat probabiliter si-
gna extreme necessitatis. nec apparere in promptu quod
subueniat. tunc hominis tenetur ex precepto subueni-
re indigentibus. Non enim est expectanda necessitas
ultima quod forte tunc iuvare non posset natura iam
fame vel siti consumpta. Dicit enim crisostomus. super
iob. non oportet pauperem ululantem deceptorem
nocere. Si autem habeat aliquid superfluum non tantum
sustentationi nature sed etiam decencie sui status te-
netur de illo etiam facere indigentibus etiam si non
invenirentur tales qui essent constituti in necessita-
te predicta. Et si plures occurrant indigentes quibus
omnibus subuenire non posset tenetur ceteris primum

magis indigentibus subuenire. Nec oportet quod con-
sideret ad omnes casus qui possunt in futuro acci-
dere hoc enim esset de crastino cogitare quod de-
minus prohibet. Mat. vj. sed iudicare de superfluo
um et necessariis secundum ea que probabiliter et ut in
pluribus occurrunt. Sed obicitur quod licet cuilibet
retinere sua. sed homo facit etiam de suo. ergo licet
cet homini non dare etiam quod verum non est si dare
etiam esset sub precepto. Et quod superfluum sustentat
tanti tue nature et si sit propter unum tantum quantum ad dis-
pensatorem seu autem administrandi quantum ad ad-
usum est illorum in quibus vides signa probabi-
lia necessitatis extreme non subueniatur eisdem. Et
sicut dico aliquo modo de superfluo decencie sui
status respectu indigentium contra predictam neces-
sitate. unde contra illos qui de superfluo modis pro-
ditis indigentibus subuenire nolunt. dicitur di. xviii.
sicut. Esurientium panis est quem tu detines. In
dicitur vestimentum est quod tu recludis. Miseros
redemptio et absolutio pecunia quam tu in terra
defodis. Et in hoc apparere quod elemosinas dare eo modo
quo cadit sub precepto multum participat de ratione
actus iusticie. unde glo. super illud. Mat. v. cum fa-
cis elemosinas dicitur. quod elemosina est pars iusticie. Et quis
huius precepti transgressores non sunt puniantur lege
humana. puniuntur tamen lege divina. Secundum enim in
aug. li. i. de li. arbitrio. multa impunita iuste
relinquuntur lege humana quod tamen iuste iudicantur
lege divina. Nota tamen quod sicut dare elemosinas cor-
porales non cadit sub precepto obligare nisi pro tunc
necessitatis et ut alicui in necessariis vite subue-
niat. ita ad doctrinam alterius non obligatur homo
propter debitum officium nisi in his que sunt de necessitate
salutis et quod non esset qui instrueret vel quod ali-
quis videret aliquem errare et non esset alius qui te-
neret illud facere. alias autem docere est consilium
et superogatio quedam. Verum ille qui nihil
habet obligatur ad dandum etiam. Et multiplex
est donum scilicet muneris a manu de quo deuter. v.
precipio tibi ut aperias manum tuam egeno et
pauperi. Compassionis a corde. psal. lxxviii. cum effu-
deris esurienti aiam tuam etc. verbi dulcis et com-
solatorij ab ore ecc. xviii. Nonne ardore refri-
gerabit ros sic et orbis melius quam datur. Obse-
quiij in opere. exo. xxij. si videris asinum odientis te
iacere sub onere non pertransibis sed subleuabis eum
eo. Ad primum non tenetur manes pauperem cum non habeat
aliquid ad manum quod possit dare. sed tenetur ad tria
ultima per loco et tunc. unde Mat. v. dicitur glo. si
desit facultas. da affectum et obsequium vel ver-
bum. hec alex. de an.

Sequitur videtur de quarto scilicet de quibus bonis
debeat vel possit fieri elemosina. Et circa hoc que-
runtur per Augustinum. s. utrum possit fieri de necesse. Et ne-
cessarium dicitur dupliciter. uno sine quo aliquid esse non
potest. et de tali necesse elemosina omnino dari non debet.
Preterea si aliquid in articulo necessitatis constitutus
habet solum unde possit sustentari et filij sui vel
alij ad eum pertinentes. de hoc enim necesse dare est sibi
et suis vitas subtrahere nisi forte talis casus
immineret ubi subtrahendo sibi daretur alicui ma-
gne persone per quam ecclesia vel res publica sustentaretur
quod per elemosinas persone liberatione seipsum et suos
laudabiliter periculo mortis exponeret cum bonum

post d. Sudo.

comune sit pprio pferendu. hoc tñ facere est
 pfectois nō ncicitatis. Alio mō dici' aliquid
 esse necessariū sine quo n̄ pōt duenienter vita
 deduci s̄m cōditōez et statu psonae ppe et ali-
 arū psonaz q̄rū cura ei icūbit. hui' nccij ter-
 min' n̄ ē i idiuisibili dicitur. s̄ mltis additū
 nō pōt diiudicari esse vltra tale necessariū. ec-
 mltas subtractis adhuc remanet vñ possz ali-
 q̄s duenienter trāsire s̄m statu p̄m. De hmoi
 s̄ eliam dare est bonū et n̄ cadit sub pcepto
 s̄ sub d̄silio. Inordinatū aut est si aliq̄s tñ d̄
 bonis pprijs subtraheret vt alijs largiret q̄
 de residuo n̄ possz trāsire vitā duenienter s̄m
 p̄m statuz et negocia occurrēt. null' enim
 incōuenienter viuē d̄z. s̄ ab hoc tria sunt exci-
 pienda quoz p̄mū est qñ aliq̄s statum mutat
 p religionis ingressum. tunc em̄ oia sua ppter
 xpm largies opus pfectois facit se i alio sta-
 tu ponēdo. Scdm̄ qñ ea q̄ sibi subtrahit. et si
 sint nccia ad cōuenientiā vite p̄nt tñ defacili
 resarciri vt nō sequat' maximū incōueniens.
 Tertium quando occurrit et extrema neces-
 sitas alicui' puate psonae. vel aliqua magna
 nccitas reipublice. In his em̄ casibus lauda-
 biliter aliq̄s p̄t p̄mittē id qd̄ ad decētiāz
 sui status p̄tinere videtur. vt maiori nccitati
 subueniat. **¶** Vñ elia possit fieri de illicite
 acquisitis. s̄ tripl' pōt aliqd̄ esse illicite ac-
 quisitū. vno mō id qd̄ illicite acq̄rit' ab alio
 et debet' ei a quo est acquisitū nec pōt ab eo
 res teneri qui acq̄siuit sicut cōtingit i rapina
 et furto et vsura. Et de talib' cum hō teneat'
 ad restitucōez elia fieri nō pōt. vñ dicit aug-
 m̄ li. de verbis dñi nolite velle elias facere
 de fenore et vsura. de pecunia tñ tal' acq̄sita
 pōt eliaz facere si pponat restituerē e p̄pollēs
 et ppter illā eliam nō fiat impotēs. Scdo mō
 est aliquid illicite acquisitū qd̄ qd̄ez ille qui
 acquisiuit retinere n̄ pōt n̄ tñ debet' ei a quo
 acquisiuit. quia scz d̄ra iusticiā accepit et al-
 ter cōtra iusticiā dedit. sicut cōtingit i symo-
 nia. in qua dans et accipiens cōtra iusticiā
 legis dei agit. tñ n̄ d̄z fieri restitucōe ei qui de-
 dit s̄ i elias erogari. Quid tñ debeat fieri de
 pecunia sic acq̄sita dicit' infra ubi agit' ple-
 nius de symonia. Et eadē rō est i similibus in-
 qb' datio et acceptio ē d̄ra legē dei. Tertio
 est aliqd̄ illicite acquisitū n̄ quidē qz ip̄a acq̄-
 sicio sit illicita s̄ qz id ex quo acquirit' est il-
 licitū sicut p̄z de eo qd̄ acquirit' p meretriciū
 vel lenociniū. Et hoc ppe vocat' turpe lucrū
 In eo em̄ q̄ mulier meretriciū exercz turpiter
 agit et cōtra legē dei. s̄ i eo q̄ accipit n̄ agit
 d̄ra legē. Vñ qd̄ sic illicite acq̄sitū ē retineri
 pōt et d̄ eo elia fieri. nō aut' fit de eo sacrifi-
 ciū vñ oblatio ad altare p̄cipue manifeste. tñ
 ppter scandalū. tñ ppter sacramētoz reueren-
 tiam. cum ppter horz ozē sceleris. vñ deu. iii.
 nō offeres mercedē p̄stibuli i domo dei cui.
¶ Nota hic q̄ qñ lucrū est lege p̄hibitū vt in
 rapina. vsura. symonia et hmoi. de lucrū non
 em̄ turpe s̄ etiā iniquū. qñ aut' actus q̄ q̄s tu-
 cratus est ē lege p̄hibit' nō aut' ip̄m lucrum
 vt i meretricio et s̄ilib' tñ vocat' turpe lucrū.

Itē nota q̄si meretrix sit occulta vel peni-
 tens potest eius oblatō recipi ne p̄ rubore de-
 speret et hoc cōfirmat' exemplo dñi qui h̄ su-
 scepit a magdalena locionē pedū et vñctōez
 vnguēti. luc. vii. **¶** s̄ obici' i' luc. xvi. facite
 vobis amicos d̄ māmōna iniquitatis. māmōna
 significat diuicias. ergo de diuicijs iniquit' acq̄-
 sitis p̄t aliq̄s sibi sp̄uales amicos acq̄rere ele-
 mosinas largiendo. s̄ q̄ sicut dicit aug' in
 li. de verbis dñi. quidā male intelligēdo res
 alienas rapiūt et aliq̄ d̄ inde paupib' largiū-
 tur et putant se facere qd̄ pceptū est. intelle-
 ctus iste corrigend' est. Om̄s aut' diuicie in-
 iquitatis dicunt' vt ip̄e dicit in li. de q̄stioni-
 bus euāgelij. quia nō sunt diuicie iniquit' n̄ in-
 quis qui in eis spez cōstituit. vñ s̄m ambro-
 iniqui māmōna dixit quia varijs diuiciarum
 illecebris n̄ros temptat affectus. vñ qz i plu-
 ribus p̄decessorib' quib' p̄monio succedit.
 aliquis repitit qui inulte vsurpauit aliena.
 quib' tu nescias vt basili' dicit. vel om̄s diuic-
 cie dicunt' iniquitatis. id ē iniquitatis qz nō
 eq̄litate sūt oib' distribute vno egente et alio
 supabundāte. **¶** Vtrum ille qui obuiat alicui
 paupi nccitatem extremā paciēti furari pos-
 sit vt ei subueniat de alieno si nō possit d̄ suo
 s̄ q̄ inextreme necessitatis articulo om̄ia sūt
 omunia. vñ licz ei qui talem necessitatē patit'
 accipe de alieno ad suā sustentatōez si n̄ inue-
 niat qui sibi dare velit. Et eadē rōe licet hñā
 aliqd̄ d̄ alieno de hoc eliaz dare. imo accipe
 si al' subuenire n̄ possit talē nccitatē paciēti.
 si tñ fieri pōt sine piculo paupis req̄sita dñi
 volūtate. et siue ille licentiā dederit siue non
 debz p̄uidere paupi i vltima necessitate exn-
 ti nisi etiā ille cui debz in s̄li necessitate esset
 quia etiā tūc ei p̄uidere teneretur si nihil ab
 eo habuisset. Et qui p̄uidet tali de alieno nō
 tenet' ad restitucōez. s̄m tho. in. iiii. Aliq̄b'
 aut' videt' cōtrariū. s̄ q̄ si sine d̄sensu veri do-
 mini faciat tenet' ad restitucōez. ip̄i vero dño
 si h̄z vñ restituat. si vñ n̄ habz ad p̄ns tene' re-
 stituerē cum ad fortunā venerit pinguiorem.
 Et h' dicit esse p̄habilius vñ h̄. de miliona
 ppter pla. p̄mo qz nō remittit' p̄ctm nisi resti-
 tuatur male ablatū. 2o qz alia est obligatio q̄
 tenet' sic indigēti. et alia qua tenet' vero do-
 mino. et ideo satis faciendo paupi nō satis fac
 vero dño cum paup veri domi vicem n̄ gerat
 nec verus dñs illud ratū habeat. **¶** Et ob-
 citur q̄si talis paup accipet nō teneret' resti-
 tuere. Rndent q̄ secus est de ipo et d̄ fure. qz
 paup accipit qd̄ suū est. s̄ fur accipit qd̄ suūz
 n̄ ē vñ n̄ pōt transferre dñium sine d̄sensu dñi
¶ Equit' videre de q̄nto. s̄ q̄s possit facere
 eliam Et cca h̄ q̄runt' pla. s̄. vtrū illi qui
 sūt i p̄tate alteri' d̄stituti eliam facē possint.
 s̄ ille qui est sub p̄tate alteri' d̄stituit' inq̄n-
 tū hmoi d̄z regulari s̄m supiozis p̄tatem. hic
 em̄ est ordo naturalis vt inferiora s̄m supioza
 regant' et regulent'. et ideo oportz q̄ ea i qb'
 inferior supiozi subicit' disp̄set nō aliter qm̄
 ei sit a supiozi cōmissū. Sic igit' ille qui ē sub
 p̄tate cōstitutus de re s̄m quā subicit' supiozi

De iuribus dñi p̄mānū

De iuribus

De iuribus dñi p̄mānū

De iuribus dñi p̄mānū

De monachis

elemosinā facere nō debz nisi q̄ntū ei a supio-
ri fuerit omīssū. Siq̄s vero hēat aliqd̄ s̄m qd̄
pt̄ati supioris nō subsit. iam s̄m h̄o nō est ei
pt̄ati subiectus. s̄ q̄ntū ad hoc pprii iuris exi-
stens et de h̄o pt̄t facē eliaz. **Utrū monach⁹**
vel ali⁹ religiosus eliam facere possit. **¶** s̄ q̄
n̄ quia nec volūtate nec p̄m h̄z. xij. q. j. volo-
et. c. nō dicat⁹. Et h̄ verū ē de puro claustra
li nullā admīstratōez nullūq̄z officīū habēte
nisi hoc faceret de licēcia exp̄ssa vel pbabil⁹
p̄sumpta abbat̄is de reb⁹ dibus. ar. xvj. q. i.
placuit. vel nisi videat hoīem ad morte eluri-
entē. tūc em̄ pōt hoc facē de licēcia abbat̄is.
di. lxxvij. pasce. qz i tali casu sūt oīa cōmūia
xlviij. di. sicut hi. n̄ obstāte etiā cōtradictōne
abbat̄is inferioris. xj. q. iii. qui resistit. Si vō
admīstratōez h̄z tūc n̄ tm̄ pōt. s̄ debz quicqd̄
sup̄est paup̄ib⁹ erogare s̄m rap. xij. q. j. quia
tua in fine. et di. lxxvij. nō sane. Et hoc ē res
rū s̄m rod. n̄ sic admīstratō de q̄ statutū est q̄
quicqd̄ sup̄est necessitatib⁹ refūdat̄ i vsus cō-
munes vel i aliquē vsuz cōmunem sp̄alem.

¶ Quid si religiosus ad scolas vel ad pegri-
nandū vadat de licēcia abbat̄is. nūqd̄ facere
pōt eliam. **¶** s̄ q̄ sic quia eoīpo q̄ abbas licē-
ciaut eū videt̄ ei d̄cessisse q̄ faciat oīa bona
que honesti scolares et pegni cōsueuerūt fa-
cere. ar. de offi. dele. p̄terea. ff. d̄ iur̄ iur̄. l. ij.
Ita tñ q̄ hoc faciat moderate cōformando se
ill̄ inter quos vīuit di. xij. illa. hec hostiē. et
rap. **¶** Vtrū vxoz sine licēcia viri eliaz facere
possit. **¶** s̄ q̄ si habz res p̄females. i. p̄pas p̄ter
dote pōt et d̄z inde eliaz facere etiā viro inui-
to eē de pactis. cōuen. hac lege. Sed et de re-
bus quibusdā viri. s̄. de pane vino et silib⁹ q̄
scz bono et approbato moze cōsueuerunt ad
dispenfatōz vxozis p̄tinere pōt moderate da-
re p̄ deo s̄m facultatē viri et maiorē vel mis-
rem multitudinē et necessitatē paup̄um for-
mans sibi cōsciam q̄ maritus debeat h̄ ratum
tenere licz forte aliqn̄ oze p̄hibuerit. solēt ei
manti talia p̄hibere ad terrozē. vt sic etsi nō
in toto tñ temptent se a tāto. Pōt etiā forma-
re sibi cōsciam ex q̄litate paup̄is de quo cre-
dit q̄si maritus eū viderz ei porrigerz. ar. isti.
de obliga. que ex delic. nal. §. placuit. s̄ et
de licēcia viri hoc facere pōt et d̄z indistincte
Si aut̄ mōis oibus credat q̄ marito displice-
ret si daret nec pōt suā cōsciaz informare tūc
doleat q̄ dare nō pōt. Nullaten⁹ em̄ dare de-
bet cū scādalo viri sic intellige. xxij. q. v. qd̄
deo et alia iura q̄ vident̄ cōtraria. Et hoc ve-
rum est nisi viderz paup̄em morientem fame.
tūc em̄ posset eliam facē de licēcia sūmi sp̄si
sicut de monacho dictū est s̄. Et hoc dicūt cō-
muniter om̄s doctozes. Eodē aut̄ titulo d̄ ne-
gocijs secularib⁹ dicit q̄si mulier etiā latens
ter moderatas det eliaz p̄ se et viro suo vili-
ter gerēdo cōe negociū nō peccat licz credat
q̄ viro displicerz si scirz. Et sufficit i hoc caū
q̄ n̄ veniat oīa p̄hibitōez viri et q̄ eū n̄ scā-
dalizet. Et nota q̄ sicut de reb⁹ manti nō p̄nt
vxozes dare eliaz sic nec de reb⁹ dotalibus
quaz̄ dñs est maritus. **C. de rei ven. dote. et**

De iure

familias

filius familias

C. de iur. doc. i reb⁹. Itē caueāt vxozes a me-
datis scz ne cū dederint menciant̄ dicētes se
n̄ dedisse forte p̄pter metū viroz. ne i tempa-
lem eterna quā meruerāt retributō cōmūter.
sicut legit̄ d̄ obstetricib⁹. xxij. q. ij. si q̄libz. h̄
host. et rap. **¶** s̄ nūqd̄ vxoz pōt facere eliam
irreqs̄ito viro de reb⁹ q̄s h̄z ex p̄po lucro. qz
est mulier lucratiua. **¶** s̄ q̄. de creūta dicit q̄
sic. etiā rich. et cho. moderatas tñ. vul. autē
de mili. pleni⁹ dixit distiguēs q̄ aut de reb⁹
illis seipaz sustentat et viroz. aut sup̄abundat
In p̄mo caū nō pōt de eis eliam facere si sub-
tractō sustentatōis viri d̄z inde seq̄ qz magis
tenet̄ viro q̄ alij. In 2⁹ caū p̄t viro etiā iūto
et idē dicendū ē de p̄femalib⁹. **¶** Vtrū fili⁹
familias eliam facere possit. **¶** s̄ q̄ d̄ castreli⁹ et
q̄si de castreli⁹ peculio pōt facere eliam. Nam
q̄ntū ad 1⁹ p̄familias censet̄. ff. ad marce. l.
i. §. h̄. de aduētū ar̄ l̄ p̄fecticō q̄uis p̄miz
suū sit q̄ ad p̄rietatē. s̄m quo ad sp̄ez succes-
sionis et sic intelligit̄ qd̄amō dñs rez p̄na-
rū etiā viuēte p̄re. insti. de here. q̄li. §. h̄ sui.
nec pōt nec d̄z eliam dare nisi sicut s̄ notatuz
est de vxoze et monacho. et in his casib⁹ i q̄-
bus p̄t alias donare. h̄ host. et rap. Guil. autē
de mili. dicit q̄ sine p̄iudicio filius familias p̄t
facē modicas elias sine cōsensu p̄ris nō autē
magnas et notabiles. Si tñ ei cōmissa esset p̄-
curatio vel villicacō posset facere ampliores
dūmō n̄ cederet i p̄iudiciū p̄ris. **¶** Quid si fili-
us esset in scolis vel in pegrinatōe vel i itinē
p̄ndēt rap. et host. q̄ sic ibi de licēcia p̄ris p̄t
etiā de p̄fecticō et aduētū eliaz dare. ar. ff.
ad marce. l. i. Itē si filius. sicut etiā d̄ monacho
dictū ē s̄. **¶** Vtrū sui ancille et famuli eliaz
facere possint. **¶** s̄ q̄ nō p̄nt elias dare de re-
b⁹ dñoz sine cōsensu eoz nisi panē et h̄mōi
q̄ n̄ inferūt sensibile nocumentū. qz etsi etiam
aliq̄s taliū sit disp̄sator rez nō tñ ponit̄ di-
sp̄sator q̄si p̄atē h̄ns aliq̄m in re dñi. sed
quasi tractas ea ad utilitatē dñi. hec tho. in
iiiij. Sed guilh. de mili. dicit q̄ sine consensu
dñi exp̄sso vel p̄sumpto vel ratihabitōe. sui⁹
de reb⁹ dñi facere n̄ pōt elias nec magnas
nec puas. Nec est oīno s̄le de seruo et filio:
familias quia hic et si n̄ actu tñ bitu dñatur.
seruus aut̄ neutro mō dñatur. De p̄cio ar̄ sui
seruicij constat q̄ possz eliam dare.

¶ Equit̄ vidē de seruo. l. quib⁹ ē elia dāda
Et cca h̄ querunt̄ p̄la. scz vtrū aliq̄s pos-
sit facere eliaz sibi p̄pi. **¶** s̄ q̄ cū elia sit op⁹ mie
sicut misericordia n̄ est p̄pe ad se s̄z p̄ q̄ndam
similitudinē vt dictū ē. l. ii. ita ec̄ p̄pe loquē-
do nullus sibi eliam facit nisi forte ex p̄sona
alteri⁹ vt cū q̄s ponit̄ eliaz. distributoz p̄t ec̄
ipe accipe sibi si indigeat eo tenore quo alij
ministrat. Pōt etiā distingui q̄ elia pōt du-
pliciter fieri. s̄ vt p̄ collatōz alicui⁹ rei t̄pal̄
et hoc mō null⁹ sibi p̄pi eliam facere p̄t. vt p̄
exercitiū alicui⁹ act⁹ sp̄ual̄ vt corpal̄. Et qz
h̄o cū sit diuersaz p̄cium in seipm̄ agere pōt.
sicut aia mouet corpus et vna ps aīe aliā. et
vna ps corpis aliā. ideo t̄lem eliam aliquis
sibi facere pōt. Sed qz ad subueniendū sibi in

corpalius natura satis inclinatur. id est de hoc non oportuit dari preceptum sed solum de subueniendo aie ad quod non ita multi inclinantur. unde dicitur ecc. xxx. Miserere aie tue placet deo. **¶** Ut autem bonis quod malis sit danda est etia. **¶** Sic quod sic si indigeat intuitu sustentande nature. cum precipiat non bis etiam benefacere inimicis. quia hec omnia temporalia sustentamentum et fulcimentum sunt nature rationalis que est secundum se ordinata ad deum. que etiam quicquid erret a iudicio nequaquam tamen est desperandum de ipsa dum vivit. Non tamen est danda etia malis intuitu fouendi de malicie. quia secundum Augustinum sic diligendi sunt homines ut non diligantur eorum errores et exhibicio beneficij corrumpet dilectionem. Intellegendum tamen est quod etia puer est satisfactoria est bonis ministranda ut meritis eorum quibus datur sit celerior liberatio eorum a pena a quibus datur. Si autem etia non fiat intuitu liberandis a pena debita sed solus liberalis ipsius dantis. tunc non oportet quod fiat distinctio personarum quibus datur etia. unde et executorum testamentorum debent eligere bonos quibus conferant res mortuorum ad expeditores et liberandos a pena. tunc quia iusti uberioribus fuerunt preces pro illis pro quibus datur etia quam iniusti. tunc quia oculos eorum sunt efficaciores apud deum. Dicendum est ergo quod etia danda est bonis et malis dum sint indigentes quia indigent non subuenire iniquum est. unde Ambrosius super illud luce. xij. homines uberes fructus ager dicit nec minoris est criminis tollere habentem quam cum possis et abundantius sis indigentibus denegare. et habet de. xlviij. sicut dicitur 3. etia fieri indigentibus. De malis tamen distinguendum est quod aut sunt in statu et voluntate peccandi aut non. primo modo non est eis subueniendum ne detur eis fomentum peccandi nisi in casu notabili necessitate in quo secundum nature subueniendum. unde Augustinus et habet de. lxxvij. quod venatoribus datur quare datur que datur histrionibus et meretricibus que datur. non naturam ibi attendunt non creaturam operis dei sed nequecia operis humani. et. j. q. v. non ois dicitur quod vilius esurienti panis tollitur si de cibo securus iniusticia negligat quam esurienti panis frangitur ut iniusticie seductus acquiescat. Nec est contrarium hoc quod dicitur lxxvij. di. non facis. q. pasce. quia ibi loquitur de esurienti ad morte. Si vero sunt in voluntate dimittendi peccatum tunc dari potest. unde ro. xij. si esurient inimicus tuus cibus illum. hoc enim facies carbonis ignis scilicet diuini amoris cogeret super caput eius. **¶** Ut eleemosina licite dari possit histrionibus. **¶** Sic histrio dicitur qui per aliquod instrumentum vel corporis gestulationem homines intendit puocare ad varios risus vel ad ineptam leticiam et qui ob hoc ei datur imolat demoni. i. peccat. et sic dicit Hieronymus quod mimis et histrionibus dare nichil aliud est quam demonibus imolare. Sed si detur ei quia indiget bonum est. Item si detur ei quia scit viellare ad solatorem nature infirme et desolate non est peccatum. Exemplum de David qui citharam percutiebat quando spiritus malignus agitabat Saul. j. regum. xvj. bonum est ergo largiri omnibus si sufficimus. gal. vj. dum tempus habemus operemur bonum ad omnes. sed quia non sufficimus omnibus addit maxime ad domesticos fidei quibus magis tenemur quam extraneis.

Unde. j. thi. v. si quis suorum et maxime domesticorum curam non habet infidelis est et infideli deterior. **¶** Notandum tamen quod sicut dicitur di. lxxij. si generaliter danda est etia pauperibus et hiis qui laborare non possunt suis manibus. qui enim laborare poterunt si immiscet se etie impatoris redigitur in seruitute. C. de medi. validis. l. j. Et dicitur ibi glo. quod iustus feceris si penitente iuste exegeris quod si ei dederis. **¶** Quibus magis etia sit danda. **¶** Sic quod illi cui magis est benefaciendum. unde dicitur plus. ix. ethi. non est facile determinare propter multas diuersitates boni et necessarij. tamen hoc est tenendum quod si magis est reddendum debitum quam beneficium impendendum ut ipse dicit ibidem nisi ex parte altera assit maior bonitas vel necessitas vel vtilitas. Et ideo pariter et propinquus et benefactoribus et eis a quibus spiritualia bona que accepit magis debet facere etiam si indigeat et ceteris paribus mulieribus magis. Et magis etiam indigentibus et magis valibus ad bonum conueniunt. unde multo magis superioris egentis vtiliori magis est etia danda quam propinquiori. maxime si non sit multum diuersus cuius cura nobis specialis imineat et si multum non indigeat. Et sic secundum has quatuor ordines debet gradus in eis conueniunt scilicet honestum. valem. necessarium. et debitum. Assignare autem in singulis quando vnus alteri preferatur est impossibile quia singulares ordines que attendende sunt. sunt infinite. et non cadunt sub arte. de his autem vnctio docet et prudentie consilium. **¶** Sed obicitur contra predicta et videtur quod etia sit magis danda inimicis quam predictis personis. quia dare etia inimicis est perfectio operis quod est melius quam opus imperfectis. Dicendum est quod opus perfectis est melius quam imperfectis saluis gradibus per ambulans ad perfectiores. Dare autem amicis est gradus ad perfectiores. Unde si quis inimicis potius daret quam amicis non perfectio sed stulticia esset. Ad hoc etiam questione valent illa que dicta sunt in li. ij. in illa. q. s. v. sic magis benefaciendus amicis. etc.

¶ Sequitur videre de septimo scilicet de modo dandi etia. Circa quod sciendum quod in modo dandi etia debet esse multa. scilicet compassio proximi. psal. xxvij. cum effuderis esu. am. ti. etc. unde Augustinus super psal. qui dat ut careat tedio interpellantis non ut reficiat viscera indigentis et rem et mentum perdit. Item benignitas verbi. ecc. xvij. Nonne ardorem refrig. ros. sic et verbum melius quam datum. Item abundantia dati. chobie. iij. si multum tibi fuerit abundanter tribue. et. ij. cor. ix. qui parce seminat proce et metet. Item hilaritas dantis. eccle. xxv. In omni dato hilaris fac vultu tuo. et. ij. cor. ix. non ex tristitia aut ex necessitate. hilaris dator diligit deus. Item humilitas dantis. puer. xxvij. qui despiciat deprecantem sustinebit penuriam. Item discretio ecc. xij. da iusto et ne dederis peccatori. Item danna. tio. ecc. xj. mane semina semine tuum et vespere non cesset manus tua. Item acceleratio puer. iij. ne dicas aico tuo vade et reuertetur cras dabo tibi cum statim possis dare. Item recta intentio. M. v. cum facies etia nesciat sinistra tua quid faciat.

D. mimi + lxxvij

superioris

dextera tua. Item pietas. j. thi. iiii. exercitā
ad modicum valet. pietas aut valet ad omnia
Itē caritas. j. cor. xiiij. si distribuero in cibos
pauperū oem facultatē meā cē. caritatē aut nō
habēā nihil michi pdest. Itē ordo dādi. ecc.
xxx. miserere aie tue scz pzo placens deo.

S Equit' videre de octavo scz de utilitate
elemosine. Et circa h' q' r' p' a scz v' r' r'
v' r' r' elie magis d' s' t' a' t' in dato exteriori q' i
affectu interiori. h' elia habz efficaciam et ex
ipso faciente inquātū ē dicēda op' meritoria
Et ex ipso accipiēte inquātū obligat' ad orān
dū p' illo q' eliam dat. Si ergo d' s' d' e' r' e' t' elie
efficacia ex pte recipiētis sic maior efficacia
in maiori dato d' s' t' i' t' inquantū p' hoc p' les et
magis debitores efficiūt. Si aut ex pte dan
tis sic respectu p' m' i' j' essentialis efficacia elie
magis pensat' ex affectu q' ex dato. s' z respec
tu p' m' i' j' accidental' ut remissionis pene vel
h' m' o' i' magis pensat' efficacia elie ex magni
tudine dati. nisi ex pte altera intencio volun
tatis magnitudini exterioris dati p' ponderet.
p' t' n' esse tā intēsa volūtas q' etiā oem penā
absorbet et reatū sicut de oratōe dicit'. **¶** Do
sico q' duo sint equales i caritate et elias fa
ciāt equales s' alter cū grauamie alter cū h' i
laritate. q' s' h' o' z' magis meret' quantū ad re
missionē pene. h' si grauamen illud pcedat
ex radice auaricie vel de reliquijs ei'. nō est
ex hoc magis satisfactoria elia s' min'. q' p
cedit ex radice p' c' t' i' ex quo nō debz omodum
reportare. Si aut pueniat ex radice d' p' l' e' x' i' o' i' s'
p' p' i' e' magis ē satisfactoria et meritoria quā
tu ad dimissionē pene cū sit mag' penal'. **¶** S' z
otra hoc obicit' illd. ij. cor. ix. hilarē dato
rē di. de'. Dicend' q' hoc intelligit' de dile
ctōne qua de' eū remunerat in p' n' t' i' d' a' s' libi
aliq' gaudiū spēale qd nō h' z' qui dat cū gra
uamie. Vel p' t' d' i' c' i' q' hilaris ibi sumit' p' vo
luntario et spōtaneo. sicut inuit etiā ap' l' u' s' i' b' i
nō em inculpat' colerit' si nō p' t' leuiter ieu
nare. sicut nec melacolic' si nō p' t' leuiter da
re. hec vilh. de mil'. **¶** Ad hec nota q' ē mul
tipler vtilitas pueniēs ex eliaz largitione.
valz em h' et in futuro. j. thi. iiii. pietas ad oia
valet pmissionem habēs vite q' nūc est et fu
t' p' a' l' e' m' em vitā d' s' e' r' u' a' t' et p' l' o' g' a' t' . p' s' a' l' . bea
tus q' intel. sup ege. et pau. et sequit' d' n' s' op' e'
ferat illi sup lec. do. ei'. Itē t' p' a' l' i' a' augmētac
p' u' e' r' . x' j' . A' l' i' j' diuidūt p' p' a' et ditiores fiūt spi
ritualiter. Item a culpa liberat. luce. xj. date
eliam et ecce oia mūda sūt vobis. Itē libera
tū defēdit o' t' r' a' d' y' a' b' o' l' u' m' . ecc. xxix. sup scutu
potentis et sup lanceā pugnabis aduers' i' n' i
micū tuū. Itē p' t' e' g' i' t' a' p' c' t' o' a' c' t' u' u' . i' j' . ignē ar
dentē extinguit aqua et elia resistit p' c' t' o' . Itē
illumiāt intellectū et affectū sanat p' s' a' . l' v' i' i' j' .
frange esu. pa. tuū. et sequit' tūc erūpet quasi
mane lumē tuū. ecce illustratio intellectus et
sanitas tua cit' oriet'. ecce sanatio affectus
Itē grām d' s' e' r' u' a' t' . ecc. xxix. elia viri q' s' i' saccu
lus cū eo. et grāz hoim d' s' e' r' u' a' b' i' t' q' s' i' pupillā
Item a morte eterna liberat. tho. iiii. elia ab
o' m' i' p' c' t' o' et a morte liberat et nō paciet' a' i' a' f'

ire in interitū. Itē ad gl' az pducit Mt. v. Veni
te b' n' d' i' c' t' i' p' r' i' s' m' e' i' . zc. et sequit' esurim' zc. et
p' s' a' . l' v' i' i' j' . frāge esuriētī. et sequit' gl' a' d' n' i' col
liget te. has aut vtilitates maxie h' z' cū debi
tis circūstancijs vestita. **¶** Notandum etiā q'
el' i' a' valz ad p' d' i' c' t' a' nō q' d' e' z' s' i' m' necessitatē s'
s' i' m' q' n' d' a' dispositōz et p' h' u' c' etiā modū itelli
git' i' d' a' b' r' o' . sup illo. j. thi. iiii. pietas ad oia
valz. pietatez sequēs si lubricū carnis patiat'
vapulabit sed nō peribit q' z' p' h' o' q' aliqs pie
tatis ope. ib' vacat existēs in peccato moza
li se disponit ad gratiaz ut nō facile p' m' i' t' t' a' t'
in p' d' i' o' n' e' m' i' r' e' .

S Equit' vidē de vltio scz d' elia p' d' p' a' t' o' z'
ad satisfactōz. Et circa h' q' r' r' p' a scz v' r' r'
v' r' r' elia sit satisfactoria. h' vel fit intencōe
subleuādi nccitatē p' x' i' m' i' et sic ē op' mie. vel
recōpensandi debitū offense dei. et sic ē op'
iusticie et ē satisfactoria. vñ p' m' o' m' o' p' r' i' n' z' ad
meritū vite. scdo mō ad meritū dimissionis pe
ne. **¶** V' r' r' q' l' i' b' z' elia corpal' sit satisfactoria
h' a' p' c' t' o' defiste nō ē de eēntia satisfactōis
ut ex p' d' i' c' t' i' s' p' z' . s' z ē p' a' m' b' u' l' u' ad satisfactōz
sic ei' f' u' d' a' m' e' n' t' u' . vñ cū aliqs peccat eo ipso q'
nō facit qd facē t' e' d' s' t' a' t' q' illud qd q' s' t' e' n' e' t'
alias facē nō ē de essentia satisfactōis s' p' a' m
bulū ad eā. vñ cū ad eliaz largitōz q' n' q' z' q' s'
teneat' q' n' q' z' non. ut patuit sup d' s' t' a' t' q' illaz.
eliaz largicio ad q' s' q' s' t' e' n' e' t' nō est p' s' a' t' i' s' f' a' c' t' o' r' i' a'
ctōis. **¶** Alie vō sic cū sint opa bona et penalia
qd erigit' ad op' satisfactoriū. punit' em q' s'
nō t' m' ex afflictōe corpis s' e' c' ex subtractōe
renz. hec tho. Quidā t' n' ut bon' dicit' q' etiā
ille elie ad quas q' s' t' e' n' e' t' s' u' t' satisfactorie ex
diuine mie largitate. **¶** V' r' r' elia ad h' o' q' sit
satisfactoria fieri debeat de necessarijs. h' z'
necessariā d' r' d' u' p' l' r' vel s' i' m' nature articudinē
vel s' i' m' v' s' u' m' viuēdi cōemp' m' o' nō t' e' t' nec
d' z' imponi ei q' peccauit q' z' h' o' ē p' f' e' c' t' i' o' n' i' s' et
panet ad illos q' totū victū expectant a x' p' o'
sicut viri qui sūt in statu p' f' e' c' t' o' . Et idō si fiat
eliaz fieri de eo qd sup' est huic necessario.
et bñ est satisfactoria. Si aut dica' necessariū
scdo mō de quo dicit' aug'. multa supflua ha
bere p' h' a' b' i' m' u' r' si sola nccia teneam'. de tali
fit p' p' e' satisfactio. de supfluo vō huic nccio
nō fit quātūz ē de rigore iusticie. Credo itēz
q' diuine mie largitas ē tāta q' totū acceptat
et q' s' i' p' n' i' b' i' l' o' nos saluat. h' bon'. **¶** V' r' r' vō
de p' p' r' i' s' vel alienis v' l' illicite acq' s' t' i' s' deat
eliaz fieri req' r' e' sup. h' āt ad p' n' s' dice' sufficiat
scz q' ad h' q' elia sit satisfactoria. nccm ē q' q'
eā dat ipaz iusto tit' l' o' h' e' a' t' et tene' et posside
valeat alit' t' e' t' p' o' c' i' o' r' e' d' d' e' q' d' a' r' e' . h' h' o' s' t' .

De oratione ti. xxvij.

Quēde d' s' i' d' e' r' a' n' d' u' est de orōe. Et p' m' o'
de ei' q' d' d' i' c' a' t' e' . scdo cui d' u' e' i' t' o' z' a' r' i' .
tercio cui d' u' e' i' t' o' z' a' r' e' . q' r' t' o' q' l' i' t' e' r' debz
o' z' a' r' i' . q' n' t' o' q' d' in orōne d' z' p' e' t' i' . s' e' x' t' o' p' q' b' u' s'
d' z' o' z' a' r' i' . s' e' p' t' i' o' d' e' o' r' o' i' s' v' u' l' i' t' a' t' e' et efficacia
sue v' t' u' t' e' . o' c' t' a' u' o' d' o' r' o' i' s' n' e' c' e' s' s' i' t' a' t' e' . n' o' n' o' d' e'
diuina laude q' in orōib' i' n' s' e' r' i' t' . d' e' c' i' o' d' d' e' u' o'
tōe ex qua orō v' t' u' o' s' a' r' e' d' d' i' t' . O' r' o' e' m' s' i' n' e' d' e'
u' o' t' o' n' e' est quasi mugitus bon' ut dicit' aug' .

Ont. s. elie

Circa primuz qrun² plura cui⁹ scz potencie
actus sic ipa oro vtz rationis vel volutatis.
Iste orare dicit² duplr. vno mo p desiderio eb
anedi aliqd a deo q^o desideras ordime² i ipm
Et sic oro est qda ascensul aie intellectine ad
deu q est volutatis vt elicientis et intellect⁹
vt dirigetis et sic dicit² dam. li. iij. c. xxij. ozo
e ascensul intellect⁹ ad deu. et glo. sup illd
psal. accedite ad eu dicit. accedite fide inbe
rendo. et duob⁹ pedib⁹ gemie caritatis cur
rendo. primu pinct ad directioez intellectus
scdm ad ascensul affect⁹. Et sic sumi² oro hzm
qd. j. d. i. j. distigui² oera obsecrat⁹ postula
toez et gra² act⁹dem. et in glo. sup illd psal.
Dne ante te ome desideriu meu. vbi dr. nuc²
desinit orare q no desinit amare. Alio mo ora
re e ide q pdictu desideriu loquedo ad deuz
p modu pponere no indicatiuu sz supplicatiu
et sic est act⁹ intellectus vt elicientis. et volu
tatis vt mouentis. et sic dicit² psido. li. x. ecb. p.
q orare est dice. Et aut² iij. metha. c. iij. di²
q ho p ozoez loquit² deo. et phs. j. ecb. c. pe
dicat q ad optima depcat² ratio. hec rich.
Vtz oro sic actus religionis. Iste q sic qz per
oro ho deo reuerentia orado exhibet inqua
tu scz ei se subicit et pfitet² orado se indigere
eo sicut bonoz suoz auroze. hoc aut² pinct
ad virtute religionis cui⁹ vt dictu fuit. ij. li.
est honore deo debitu exhibere.

Equit² vide de scdo scz cui⁹ oueat orari.
Iste q hoc ouenit deo et etiā sanctis eius
vbi iob. v. ad aliquē sanctorū ouertē aliter tū
de² orat² et aliter sancti orant². De² em ora²
vt p ipm illd qd peti² impleat². Sancti aut² q
sūt in patria petiōnes nras qz ad eos diri gi
mus in vho qd ipi videt eis maifestate agno
scūt. Sacti vo q sūt in via vel in purgatorio
nōduz fruunt² verbi visionē vt possint ea que
nos cogitam² vel dicim² agnoscere. Et ideo
imploram² orado suffragia sanctorū existen
tiū in patria. nō aut² sanctorū existētiū in pur
gatorio vel in mūdo. a viuis tū petim² collo
quedo. Ad hec nota q qz spūsanct⁹ ex pso
nali ppetate hz q sit donū. ideo mag sibi cō
petit q ipō petat² qz q aliqd ab eo petat² quā
uis etiā ecclia aliqz ozoēs dirigat ad ipm li
cet nō eas q loco orationū in ecclia recitant².
vt veni creator spūs mētes tuoz visita.

Equit² videre de tercio scz cui⁹ oueit orare.
Et circa hoc qrun² pla. pmo vtz cō
neiat soli creature rōnali. Iste q sic vt patz ex
pdictis i solutioe pme qstiois de ozoē. Vtz
xpo opetat orare p nobis. Iste q xpus orat p
nobis inquatū hō. sz ideo nō dicim² xpm ora
re p nobis. qz xps significat suppositū eternū
cui⁹ nō est orare sz adiunare. ppter qd dicim²
xpe audi nos xpe miserere nobis. Et in b etiā
vicam² heresim arzi q posuit psonā filij mio
rem patre et heresim nestozij q distinxit i xpo
psonā filij hois a psona filij dei. Vtz vo san
cti qui sunt in patria orant p nobis. et vtz
illi qui sunt in purgatorio silt ozēt p nobis.
require sup circa finē tercij libri.
Equit² vdere de qrtō scz qliter dz orari.

et quid de aliquib⁹ additōibus et p̄cipue de
illis q̄ requirunt² in orōe ad hoc q̄ sit impetra
tua dicit² infra ar. vij. tñ et hic circa h^o que
runt² pla scz. Vtz oro debeat esse vocalis.
Iste q sic. est em duplex oro scz cōis et singu
laris. Cōis ē q̄ p̄ mistros ecclie in p̄sona totius
populi fidelis deo offert². et ideo optet q̄ in
notescat toti populo p̄ quo offert². qd n̄ pos
set fieri nisi esset vocalis. et ideo etiā cantus
sūt ab ecclia insutui. vñ aug⁹ dicit de seipso
q̄ flebat vberzime in hymnis et canticis sua
uiter sonātib⁹ cantāis ecclie eo q̄ voces ille
influebāt in aurib⁹ ei⁹ et loquebat² veritas i
cor ei⁹. Oratio vō singularis offert² a singu
lari p̄sona quacūqz siue p se siue p alijs orā
te. Et de hui⁹ orōnis necessitate nō ē q̄ sit vo
calis. nūgit² tñ ei vox multiplici rōne. primo
ad excitandā interiorē deuotōez. Vñ in ea tñ
voci⁹ et h̄moi signis est vtendū quātū p̄dest
ad excitanduz interi⁹ mentē. si vō mēs p hoc
distrabat² vel q̄litercūqz impediāt ē a talib⁹
cessandū qd p̄cipue d̄tingit in eo cui⁹ mens ē
h̄moi signis sufficiēter ad deuotōez p̄ata. Se
cūdo q̄ deo aliqd debitum reddat vt hō deo
seruiat hzm totuz qd a deo hz. i. nō tñ mente.
sz et corpe qd p̄cipue ouenit orōni scdm qd ē
satis factoria. Tercio adiūgit² ei ex quadā re
dūdancia ab aia ad corp⁹ et ex vehemēti af
fectōe. hzm illd psal. leratū est cor. m. et exul
lingua mea. et he tres rōnes cū alijs trib⁹ in
his v̄sibus d̄anen². Collige sex causas quare
vocaliter oras. Vt corpoz cedat mētis deuot
tio crescat. Vt cor mūdet² et prim⁹ edificet².
Lingua laudet² opifex demonqz fugetur.
Si obicit² illd M^o. vj. tu aut² cuz oraueris itra
in cubi. zc. Dicenduz sicut dicit² ibi cris⁹. q
dñs nō p̄hibet orare manifeste. sz p̄hibet h^o
fieri ea intentōe vt ab alijs videat². Vñ orās
nihil nouū facere dz qd aspiciāt hoies vl cla
mando vl pectus pcutiendo vl man⁹ expan
dendo. Vtz oro debeat esse diuturna. Iste
q qnqz sic. de orōne em possum² loqui duplr
vno mo hzm cām suā q̄ est desideriu⁹ caritatis
ex quo p̄cedere dz oro qd in nobis debet esse
d̄inuū vel actu vl v̄tute. manet em h̄moi de
sideriu in omib⁹ q̄ ex caritate facim² in glāz
dei omia aut² q̄ agim² debem² ad glāz dei fa
cere. vt dicit². j. cor. x. Et hzm hoc oro debet
esse d̄inua. vñ aug⁹ ad pbā. nos ipa fide spe
et caritate d̄inuato d̄siderio sp̄ oram². Alio
mo hzm se et sic nō p̄t esse assidua qz optz alijs
opib⁹ occupari. sed oueniēs est vt tantū du
ret quātū ē vtilis ad excitandū interioris de
siderij feruore. cū vero istā mensurā excedit.
ita q̄ sine tedio durat n̄ possit n̄ ē oro vltim⁹
p̄tendēda. vt etiā vult aug⁹ ad pbā. ostēdēs
hoc exemplo sanctorū qui morabant² in egip
to. Dicunt² inqt fratres in egipto h̄re orōnes
crebras tñ breuissimas. et qdammo iaculata
ne illa vigilāter erecta q̄ oranti p plurimuz ē
necessaria p̄ pductōis moras euanescat atqz
hebetet² intencio. Ac p h^o etiā ipi satis csten
dūt istā intentōz sic n̄ eē obtūdendā sic dura
re nō p̄t. ita si p̄durauerit nō etiā rūpendā.

Et sicut hoc e attendend in orone singulari p
opatione ad intentōem orantis. ita in orone
cōi p opationem ad populi deuotionem. Et nota
rone illi qd dicit dñs luce. xvij. oportet sp
ozare q aliqs dñue ozat. vl ppter danuita:
te desiderij vt dictū ē. vel qz nō ptermittit qñ
ozet tpi b? statutis. vl ppter effectū sine i ozā
te q post orōez remanet magis deuot? siue ec
in alio vt cū aliqs suis bñficijs aliū puocat
vt p se ozet. etiā qñ ipe ab orōe cessat. Sed
obicit? ctra hoc qd dicit q orō debet aliqn esse
diuturna qz xps dicit Mt. vj. ozātes aut noli
te multū loqui. hē sicut dicit aug? ad pbā.
absit ab orone multa loqui s nō desit multa
pccatio si ferues pseueret intencio. Nā multū
loqui in orādo ē necessariuz rē supfluis vbis
agere. plerūqz hoc negociū plus gemitib? q
fermonib? agit. Vt de nccitate orōis sit
q sit attenta. hē q sic. Attencō em hz pccipue
locū in orone vocali. Actus em exterior non
ē moral nisi p opationē ad actū rōis interiorē
vñ nullū habz effectū vocal orō si eā nō pce
dat vel comitet? dcois intencō aliter nō esset
moral. Vbi notand q aliqd or necessariū du
pliciter. vno mō p qd meli? puenit? ad finez
et sic attencō necessaria ē absolute orōi. Alio
mō sine quo res nō p̄t cōsequi suū effectū. Est
aut triplex effectus orōis vn? cōis omibus
actib? informatis caritate scz mereri. Et ad h
nō ē necessaria attencio per totā orōez. s vis
pme attencōis qua aliqs accedit ad oranduz
reddidit orōz meritoria. sicut et in alijs actib?
meritorijs accidit. Ali? est ei p̄p̄t? scz impe
trare. et ad h? etiā sufficit prima intencō quā
de? p̄ncipaliter attēdit. Si aut p̄ma intencio
desit orō nec ē meritoria nec impetrata. Illā
em orōez de? nō audit cui orās nō attēdit. vt
dicit greg. vñ si assit intencō debita et actua
lis in p̄ncipio orōis vocal est meritoria et im
petratur p virtutē prime intencōis n̄ postea
interūpat? p cōtrariā intencōem. sicut cū ali
qs incipit pegrinari l̄ eleymosinā facē ppter
deuz. tot? act? sequēs ē meritoria v̄tute pme
intencōis licet cesset sua intencio actual. ter
cius effectus orōis quez p̄ncipaliter efficit
est quedā spūalis refectō mētis et ad hoc ne
cessaria ē intencio in orōe. j. cor. xij. Si orē
lingua tm̄ mens mea sine fructu est. Triplex
tñ attencio adhiberi p̄t orōni vocali. vna ver
bis ne q̄s in eis erret. scda sensui v̄boz. ter
cia fini orōis scz deo et rei p qua ozat? q est
maxime necessaria quaz etiā p̄nt habē p̄deote
et qñqz tm̄ abūdat hec intencio qua mēs fer?
in deū vt etiā alioz. oim obliuiscat. vt dicit
hugo de san. vic. Et quocūqz istoz. mōz. assit
intencio nō ē inefficax orō ad satisfacienduz
nec ē reputāda mattenta. Quid siqs in ora
tōe vaget? mēte. hē q ex p̄posito vagari mē
te in orone est p̄ctm̄ et impedit orōis fructuz
et ctra hoc aug? in reglā dicit. cū ozatis ps
et hymnis hoc verfer? in corde qd p̄fert? in
oze. Euagacio v̄o p̄ter p̄positū orōis fructū
nō tollit. Vñ basil? si debilitatus a p̄ctō ne
quis ozare quātūcūqz potes cobibeas et de?

ignoscit. qz nō ex negligēcia s ex fragilitate
non potes vt oportet assistere coram eo. Si
obicit? illd hugo. de san. vic. di. si qñ orōem
fundim? aliud qdlibet in corde versam? est
illd bonū sit a culpa liberi nō sum? hē q h?
intelligit? qñ aliqs ex p̄posito mentez ad alia
distrabit in orando. Tūc em sine culpa nō est
et p̄cipue si in alijs sponce se occupat q men
te distrabit vt sūt exteriora opa. Esti ad cōtra
riū mēs euaget? culpa mortal erit. si aut sine
hoc qd p̄cipiam? mens ad alia vaget? vl ca
ret culpa vel est mima culpa nisi p̄cedens co
gitacio ex qua d̄tingit talis euagacio dicatur
esse in culpa. hec tho. in q̄to. Vt attencio
noceat orōni. hē sicut dictuz est p̄p̄t. melior
ē scda attencio q̄ prima. et tertia q̄ scda. vñ
dicit hugo de san. vic. de v̄tute orandi. Dura
orō est qñ ex abūdancia deuotionis mens ita
accendit? vt cū se ad deū postulatura duerte
rit p̄ amoris ei? magnitudine etiā peticionis
sue obliuiscat. hec hugo. Et qz aia nō p̄t esse
vehementer attenta ad diuersa. ideo p̄ia at
tencio nocere p̄t vt sit mior orōis fructus si
scda? attencōez euacuat. vl scda si tertiā oi
no tollat sed nō ecouerso. S? attencio cōir ac
cipiendo nō obest sed multū p̄dest vt etiā ex
supdictis patz. vñ hugo in dicto li. dicit. sic
orōni sancta meditacio ē necessaria vt orō oi
no p̄fecta esse nequeat si eā meditatio aut nō
comitet? aut nō p̄cedat. Attencio igit? prima
q̄ est ad ip̄a v̄ba sufficit q sit tāta quāta suffi
cit ad integrā placōnem verboz. alias si sit
nimia erit ozacōis impeditiua. vñ qñqz hō ex
p̄t? q qñ vult nimis in p̄ncipali cogitare de
v̄bis sibi min? occurrūt v̄ba dicēda et impe
diret etiā intencōez scda? et tertiā.

Equit? videre de q̄nto scz qd in orone sit
petendū. Et circa hoc q̄runt? pl̄a scz vt
in orone sit aliqd determinate petendū. hē q
sic. vñ xps Mt. vj. docuit determinate pete
re ea que d̄nēt? in orone dñica. Possum? aut de
termine petere illa bona quib? non d̄tingit
male vti et q malū euentū habere nō p̄nt hec
aut sūt quib? beatificamur et q̄b? beatitudi
nē meremur. que quidē orādo sancti absolute
petūt. s̄m illd. ostende faciē tuā et salui eri
mus. et itez. deduc me in semita man. r. Alia
aut puta diuicie honores et h̄mōi peti possūt
sub cōditōe scz si deus scit esse vtilia. Et idem
est in dubijs. qz vt dicit ro. viij. quid ozemus
nescim? sicut optet. hoc aut scz determinate
petere valet ad tria. primo vt orantis intencio
ad aliqd determinet? q̄ determinacio ē in ora
tōne multū necessaria. scdo vt nobis innotes
cat nostrū desiderū quātū in ip̄o p̄fecerim?
tercio vt feruenci? petam?. qz bona quanto
p̄ncipaliter inspicunt? tanto feruenci? cōcu
piscunt?. sicut dicit p̄bus. iij. et h. de delecta
tōib? corp̄alib?. vñ aug? in li. de adorando
deū ad pbā. dicit. ido p̄ certa iterualla cpm
eū v̄bis determinatis ozam? deū. vt illis rez.
signis nosipos amoneam? q? ad p̄mū. et q̄rū
i ip̄o desiderio p̄fecerim? nobis innotescam?
quo ad scdm. et ad h? agendū nosipos arcus

excitem? quo ad terciū. Vt hō orādo de-
 beat a dō petē epalia. hē q sic. vñ pū. xxiiiij
 em victu meo tribue nēcia. et aug⁹ ad pbā.
 sufficientiaz vite nō vult indecēter q̄s̄ si eā
 vult et nō ampli⁹. que quidez nō petē p̄ter
 ipam s̄ p̄ter salutē corpis et congruētē habi-
 tum plone hominis vt nō sit incōueniens eis
 cū q̄b⁹ vinendū ē. ista ergo cū habent vt re-
 neant cū nō habēt vt habeant orand⁹ est. si
 cut etiā dicit ibidē. licet orare qd̄ licz deside-
 rare. epalia aut licet desiderare nō quidē p̄n-
 cipaliter vt in eis finē cōstituant. s̄ sicut qdā
 admicula q̄b⁹ iuuamur ad tendendū in beati-
 tudinē inquatū scz vita corpalia p̄ ea susten-
 tat et inquatū organice deseruiūt ad actus
 v̄tutū vt dicit plūs. j. ethi. Vt in orōne
 dñica duemētē septē petant. hē circa orōez
 hāc p̄mo cōsiderāda ē ei⁹ excellētia. scōo ē ex-
 pōneda. Quantū ad primū sciend⁹ q̄ hec orō ē
 alijs orōnib⁹ dignior editōe q̄ est edita ab
 ore xp̄i. Item ē exp̄ssione cōior. qz in ea nullū
 verbū p̄p̄iū ponit s̄ omnia cōia vt patz. Item
 in v̄bis opendiosior vt citi⁹ addisceret. faci-
 lius teneret. frequēt⁹ diceret. et null⁹ excu-
 sare. Itē in sentētijs p̄fūdior. qz hic dānet
 materia oim petendorū. vñ aug⁹ ad pbā. de
 orādo deū si p̄ oia p̄cationū sanctoz. v̄ba dis-
 curas quātū estimo nihil dānet q̄ ista oratō
 nō dānet et cōcludat. Itē in efficacā virtuo-
 sior. qz em̄ immediate a deo est edita. ideo ad
 impetrandū efficacissima. ipē em̄ modū effi-
 cacem impetradi nouerat quē in hac orōe cō-
 cludit. Quantū ad scdm sciend⁹ q̄ in ipā orōe
 dñica p̄mo p̄mittit exordiu in quo captat be-
 niuolētia. ibi p̄ n̄. scōo addit n̄ratiō in q̄
 exprimit indigētia. ibi sanctificet. terciō po-
 nit cōclusio in q̄ erigit cōfidētia. ibi amen.
 Dicit ergo quātū ad primū pater. in quē cre-
 dim⁹. noster quē amam⁹. q̄ es in cel. in quo
 speram⁹. vel p̄t dicit q̄ ibi excitat in nobis
 postulandi fidētia q̄ p̄cipue excitat in nobis
 cōsiderādo ei⁹ ad nos caritatē qua vult bonū
 n̄m. ido dicit pater n̄. scōo ei⁹ excellētia qz
 q̄ p̄t ipm. ideo dicit q̄ es in celis. Sequitur
 sanctificet. vbi exprimit n̄rā indigētia. nec
 insinuat xp̄s hāc orōez vt in orādo solū his
 v̄bis vt debeam⁹. s̄ qz ad illa sola impetran-
 da tendere d̄z intencio n̄rē orōnis q̄licercūqz
 ea p̄feram⁹ vel cogitem⁹. Petunt aut oia ne-
 cessaria petenti. Aut em̄ petit acquisicio boni
 et h̄o vel gl̄ie. et hoc tangit ibi adue. re. tuū
 vel gr̄e et h̄o ibi fiat volūtas tua. v̄l exteri-
 nis substāte et h̄o ibi panē n̄m quoti. aut amo-
 cio mali et h̄o v̄l culpe qd̄ fit ibi dimitte no-
 debi. n̄rā. vel pugne ibi et ne nos inducas in
 temp. vel pene ibi s̄ libera nos a malo. Aut
 cōfirmacio in bono et sepacio a malo ibi san-
 ctificet nomē tuū. Dicit ḡo nomen tuū. i. bo-
 nor et noticia nois tui sanctificet. i. firmetur
 in nobis scz in intellectu p̄ fidei integritatez
 et in affectu p̄ dilectōis caritatez. et in effe-
 ctu p̄ op̄is strenuitate. vel nomē tuū quo scz
 dicitur xp̄iani sanctificet p̄ xp̄i imitacōez et
 adhesionē. Adueiat regnū tuū. i. eccl̄ia mili-

tās p̄ iusticiā. veiat ad te p̄ gl̄am. v̄l regnum
 tue gl̄e veiat ad nos p̄ assecutōz visionis ap-
 te. fiat volūtas tua p̄ tuoz p̄ceptoz et cōsi-
 lioz adimpletōez. sic in celo et in terra. i. sic
 fit in corporib⁹ celestib⁹ ita fiat in terrenis
 vel sicut fit in eccl̄ia triūphāte ita fiat in mili-
 tante. Panē n̄m quoti. scdm lucā q̄o quotidie
 indigem⁹. vel s̄m M̄. sup̄substācialē. hoc at
 intelligi p̄t et de pane sacmētali cui⁹ quoti-
 dian⁹ vsus p̄ficiat hōi. in quo etiā intelligit
 oia sacmēta. Et de pane corpali. vt p̄ panē in-
 telligat ois sufficientia victus vt dicit aug⁹
 ad pbā. qz eucharistia est p̄cipuū sacmētū et
 panis est p̄cipu⁹ victus. vñ hoc qd̄ dicit sup̄-
 substācialē exponit hiero. i. p̄cipuū. v̄l p̄t di-
 ci panis sup̄subālis etiā panis corpāl qz sub-
 stācie corpis sup̄addit. Et panis sacralis qz
 omnē subāz et corpalez et spūalem dignitate
 sanctitate et ptāte sup̄gredi. da scz tu q̄ dare
 potes nobis indigētib⁹ hodie. i. dāne qz s̄p
 indigem⁹. Et dimitte nobis debi. n̄rā. i. p̄ctā
 q̄b⁹ obligamur ad penā v̄l ipāz penā ad quā
 obligamur p̄ culpā dimitte inquit scz iniuriā
 et offēnsaz relaxādo vindictaz nō expectando
 de eis. Vbi aug⁹ si in hac petitiōne mentimur
 toti⁹ orōnis null⁹ ē fruct⁹. Ideo nota q̄ illē
 q̄ odiū h̄z ad aliquē aut dicit illā orōez i p̄s-
 na eccl̄ie et sic eā dicit p̄t nō vt suā s̄ vt eccl̄ie
 Aut dicit eaz in p̄sona sua et tūc exponit sic.
 sicut et nos dimittim⁹. i. sic et nos dimitte de-
 bem⁹ et tūc valet sic orāti. etsi nō de d̄digno
 ad gl̄am de d̄digno tū ad impetrandā gr̄am.
 Et ne nos inducas in temp. i. induci p̄mittas
 in temptacōez. i. delectacōez et cōsamatōz pec-
 cati. Temptari em̄ ē in cogitacōe. deuti in de-
 lectacōe. s̄ induci in cōsensu. Temptari est bo-
 nū. s̄ deuti et induci malū. Ideo primū nō pe-
 tit amoueri s̄ scdm et terciū. s̄ libera nos a
 malo scz culpe et pene. Amen. i. fiat.

Equit vidē de sexto scz p̄ q̄b⁹ d̄z orari.
 Et circa h̄o querūt p̄la scz vt orand⁹ sic
 p̄ alijs. hē q sic iaco. v. orate p̄ mutem vt
 saluemini. Illō em̄ debem⁹ orādo petē qd̄ de-
 bem⁹ desiderare. Desiderare aut debem⁹ bo-
 na nō em̄ nobis s̄ etiā alijs. h̄o em̄ p̄tinet ad
 rōez dilectōis quā impēdere debem⁹ p̄ximis
 et ido caritas req̄rit vt orē p̄ alijs. Vnde
 crisō sup̄ M̄. p̄ se orare necessitas cogit. p̄
 altero aut caritas fraternitatis hortat. dul-
 cio aut ē ante deū orō nō quā necessitas trāf-
 mittit s̄ quā caritas fraternitatis cōmendat. h̄
 crisō. Orandū ē igit p̄ alijs et p̄ peccatozi-
 bus vt duertant et p̄ iustis vt p̄seuerēt et p̄
 ficiāt. Orātes aut p̄ p̄ctōrib⁹ p̄destinatis tm̄
 exaudiūt sicut correctio q̄ corrigim⁹ fratres
 effectū h̄z in p̄destinatis nō i reprobatis. s̄m
 illō eccl̄e. vij. nemo p̄t corrigere quē de⁹ de-
 spererit. Oro iustis aut ē orandū. tū qz p̄ces
 multoz. facili⁹ exaudiūt. vñ sup̄ illō ro. vij.
 adiuuetis me in orōib⁹ v̄ris. di⁹ glo. ml̄toz
 p̄ces ipossibile ē q̄ nō impetrēt id̄ qd̄ ē impe-
 trabile. tū vt nō sup̄biāt maiores dū scz cōside-
 rāt se minoz indigē suffragijs. tū eē vt p̄ ml̄-
 tos gr̄e agāt deo de bñficijs q̄ cōfert iustis q̄

edā cedūt in vtilitatem multoz vt patet. i. coz. v. Vt sit ozanduz p inimicis. hē q sic. Ozare em̄ est caritatis vt dictū ē supra. vñ eo mō quo debem⁹ diligere tenemur etia p inimicis ozare. vñ necessitatis est vt a cōib⁹ oōib⁹ q̄s p alijs facim⁹ inimicos nō excludam⁹. q̄ aut pro eis spēaliter ozemus est pfectōis nō necessitatis nisi in aliquo casu spēali. sicut et de dilectōe inimicōz dictū est supra in scdo li. Et nota rōne ei⁹ qd̄ dicit apo. vj. vsqz quo nō vindicas sanguinē nrm̄ de his q̄ habitant in terra. q̄ sicut dicit aug⁹ de sermone dñi in mōte. vindicta martirum est vt euertat regnū pcti quo regnate tanta ppeffi sūt. Vel vt dicit in li. de q̄stionib⁹ noui et veteris testamēti. postulāt se vindicari nō voce sed rōe sicut sanguis abel clamauit de terra. Letabit⁹ aut iustus vt dicit psal. cū vident vñ dictā nō ppter eā s̄ ppter dei iusticiā. Notā dū etiā q̄ licet impugnare inimicos vt opescant⁹ a pctis qd̄ in bonuz eoz. cedit et alioz. sic etiā licz ozādo petere aliqua spalia mala inimicōz vt corrigant⁹. et sic oōo et opacio nō erūt detaria. Vt sit ozandū p his qui peccāt in spm̄sanctū. videt⁹ q̄ nō dicit em̄ beatus io. est pctm̄ ad mortē p eo nō dico q̄ q̄s ozet. hē pctm̄ ad mortē dē h̄m̄ similitudinē ad mortē cozpis. in hac aut sunt tria scz amissio vite. corruptio dispositōis cozpis ad receptionē aie. et impossibilitas rōis h̄m̄ cursū nature. quo ad pm̄ū om̄e pctm̄ i quo est auersio a deo dicit⁹ esse mortale siue ad mortē. quo ad scdm̄ pctm̄ in spiritūsanctū dē esse ad mortē qz tollit dispositōez ad receptōem vite q̄ dicit⁹ sicut in pnia. quo ad tertū dē illd̄ pctm̄ esse ad mortē in quo q̄s cozpaliter morit⁹. Intēdit g⁹ beatus io. q̄ p eo q̄ morit⁹ in peccato mortali nō est ozandū. p eo vero q̄ est in pctō ad mortē dicto primo mō et scdo non p̄hibet ozare. s̄ ostendit q̄ monicio qua dixerat esse ozanduz p pximo nō extēdit respectu oim̄ s̄ respectu eoz. de quib⁹ sperare possum⁹ q̄ nris oōnibus emendent⁹. h̄ bon. ij. li. sen. di. xliij. i lra. Equit⁹ videre de septio scz d vtilitate et efficacia siue v̄tute oōois. Et circa h̄ que runt⁹ pla. primo vt sit ozgruū et vtile deum ozare. hē q̄ sic. imo ē vtilissimū. pmo vt nos dispositōi diuine oformem⁹. Ozam⁹ em̄ n̄ qui dē q̄si ex oōnib⁹ nris deus de nris indigenctijs vel desiderijs instruat⁹. vel ei⁹ dispositō in aliquo immutet⁹ qd̄ fuit error quozūdā antiquoz. s̄ vt impetrem⁹ illd̄ qd̄ de⁹ ab eterno disposuit sanctoz p̄cib⁹ se facturuz scz vt nos postulādo mereamur accipere qd̄ deus ab eterno disposuit nobis dare vt greg. dicit. j. li. dyalo. qz vt dicit aug⁹ li. ij. de p̄desti. sanctoz. forte sic p̄destinati sunt aliqui vt nris oōnib⁹ ccedant⁹. hec aug⁹. Sub diuina em̄ p̄uidencia nō tm̄ cadit q̄ effectus fiat. s̄ etiā ex q̄b⁹ causis et quo ordine pueniant. Scdo vtile est nobis deum ozare vt fiduciā recurredi ad deū accipiam⁹ et eū bonoz nroz auctorē recognoscā⁹. Vñ crisostom⁹ cōsidera quāta felicitas tibi est ccessa oōnib⁹ cū deo fabu-

lari. eloquia cū xp̄o miscere vel optare qd̄ de sideras postulare. Tercio vt oōois effectuz q̄ est multiplex assequamur. Morbos em̄ cozpis et aie sanat. Iaco. vlt. oōo fidei alleuiabit infirmū. et hiero. Ieiunio sanant⁹ pestes cozpis ozatōe pestes mentis. Itē in bello cozpali et spūali triūphat. de quo exo. vij. cū moyses leuabat man⁹ vincebat israhel. De scdo p̄sido. frequēs ozatio vicioz impugnatōez extinguit. Item vitā plōgat. psa. xxvij. audiui oōoz tuā et vidi lac. tu. ecce ego adiciā sup dies tuos xv. annos. Itē ab opprobrio et morte liberat vt saram. tho. iij. et susannā dan. xij. Itē intel lectū illuminat. aug⁹ oōoe meli⁹ soluunt⁹ dubia q̄ inquisitōe alia. Itē celū referat. luc. iij. ihesu baptizato et ozante aptuz est celū. Item deū mitigat. vñ tho. iij. dicit glo. q̄ oōo deū lenit lacrima cogit. et hec ad p̄ns sufficient.

Vt ozatio sic satisfactoria. hē satisfactio respicit et culpā p̄teritā p cui⁹ offensa op̄enfacōem facit. et culpā futurā inquātū est medicina p̄seruās et hec duo dueniūt oōoni. in ciū em̄ om̄is peccati ē supbia. in oōone vō hō deo se humiliat. p̄cedētis etiā offēse recōpēfacōez facit et aditū culpe future tollit radicē amputās ei. et ita oōo plene habz rōem satisfactoris. S̄ cū sit triplex oōo scz vocalis metalis et media. q̄ illaz ē satisfactoria. hē ad cui⁹ euidentia sciend⁹ q̄ oōo pure metalis est q̄n labia nō mouent⁹ s̄ coz ad deū loquit⁹. Pure vocal⁹ est q̄n hō nihil cogitat de his q̄ dicit. nec in gnali nec in spēali. ita q̄ referat intentōem vboz ad finē. s̄ cū ozat castra fabricat. et sic metalis simplr vocalē excedit. Media est qua hō ozat metaliter et vocaliter et tunc aut vba illa impediūt affectū qz sic ē infamat⁹ q̄ immediate fert⁹ in deū et tali melior est metalis. Aut vba nuāt et tūc vtilior est oōo media siue mixta. Et h̄m̄oi sunt multe oōones maxime in illis qui nō sūt spūales ad quoz affectus puocādos sūt institute oōdes vocales. Si igit⁹ querat⁹ q̄ oōo sit satisfactoria. R̄ndet bon. q̄ ois qz nulla est in q̄ nō laborēt v̄tutes aiales et quātū spirit⁹ delectat⁹ tm̄ sepe caro tabescit et v̄tutes aiales minus circa regimē cozpis sūt intente. vñ greg. sup eze. dū crescit fortitudo amoris intūmi infirmamur fortitudine carnis. vñ neru⁹ femozis iacob ex lucta angeli emarcuisse dicit⁹. inter ceteras tm̄ illa ē mag satisfactoria in qua hō ad gemitū accendit⁹. qz deus in illa maxie delectat⁹. vñ qz illd̄ ē grē specialis nō imponit⁹ a p̄bitero s̄ p̄ambulū ad illd̄ scz oōo vocal⁹. Et qz non est status in vocib⁹ s̄ ordinant⁹ ad intellectū. Hinc est q̄ cū dñs dicit Math. vj. Ozātes nolite multū loq. mittit ab oōoe vocali ad mentalē. Et etiā greg. dicens. veraciter ozare ē amarus in op̄uctōne gemitus nō vba op̄osita resonare. h̄ bon. Sic igit⁹ hec ē sūma dictoz. s. q̄ ois oōo ex caritate facta si recte fiat ē penalis et p̄t esse satisfactoria qz nunq̄ est ita delectabilis q̄n sit aliquo mō penalis scz antecedēt v̄l dsequēt v̄l dcomitāt. Illa tamen inter om̄s est p̄cipue satisfactoria

que magis est gemibunda et in qua est maior
 clamor cordis ad deū p pētōz venia. hec at
 in aliquib⁹ est metal in aliqb⁹ vocal Vtz
 oratio sit meritozia vel ec impetratiua. hē q
 sic. vñ sup illd psal. oratio mea in sinu m. co:
 uertet. dicit glo. et si eis nō pfuit ego tñ non
 sū frustratus mercede mea. merces aut nō de
 be⁹ nisi merito. ozo em vt dictū ē respectu fu
 turi effect⁹ duplicē habz virtutē scz merēdi
 et impetrādi. vñ cez merēdi habz sicut qlibet
 actus vñ uis in quātū scz pcedit ex caritate a
 q quidē pcedit mediāte religione cui⁹ actus
 est. vt dictū ē sup. Ad religionē pūnet oōnē
 offerre. Ad caritatem vō pūnet desiderū rei
 cui⁹ oplementū petit ozo. fides aut necessaria
 est ex pre dei scz vt credat⁹ ab eo posse obtine
 re qd petit⁹. Humilitas vō necessaria ē ex pre
 petens q suā indigentā recognoscit. Est etiā
 deuotio nccia hz hec ad religionē pūnet cui⁹
 est p m actus necessari⁹ ad oēs osequētes vt
 dictū est li. ij. Est aut ozo impetratiua ex grā
 dei q etiā nos ad orandū inducit. Vñ aug⁹ d
 vñbis dñi. nō nos hortaretur vt peterem⁹ nisi
 dare veller. Notandū aut q quoz pncipali
 ter aliqd aliud respicit merituz oōis q illud
 qd petit⁹. Ordināt em meritū pncipue ad bea
 titudinē. hz peticio oōnis directe extendit se
 qnz ad alia. Si ergo illd aliud qd petit aliqz
 p se nō sit ad beatitudinē ei vñle nō meretur
 illd. hz qnz hoc petēdo et desiderādo meritū
 pdit. vt si petat a deo oplementū alic⁹ pecca
 ti qd est nō pie orare. Qnz vō nō est necessa
 riū ad salutē nec manifeste otrariū. et tūc lā
 cet orās possz orādo mereri vitā n tñ mere⁹ i⁹
 obanere qd petit. vñ aug⁹ li. sentēciaz. psp
 ri. fideliter deo supplicās de necessitatib⁹ h⁹
 vite et misericorditer audiet⁹ et misericorditer
 non audiet⁹. qd em infirmo sic vñle mag nouit
 medicus p egrotus. et ido paul⁹ nō ē exau
 ditus de amotōe stimuli carnis Si vō illd qd
 petit sit vñle ad beatitudinē hois qñ pūnt
 ad ei⁹ salutē meret⁹ illd nō tñ orādo sed etiā
 alia opa bona faciendo. et ido indubitanter
 acapit qd petit tūc scz qñ optet accipe. Que
 dā em nō negant⁹ hz vt ograue dent⁹ tpe diffe
 rūt. vt dicit aug⁹ sup io. qd tñ impediri pē si
 nō pseuerauerit impetrādo. Quia vō hō non
 pē alij mereri vitā eternā ex o digno vt in .ij.
 li. dictuz est. ideo p osequēs nec ea q pūnent
 ad vitā eternā pē aliqñ aliqz ex o digno alte
 ri mereri. Et ido nō sp exaudiet⁹ orās p alio vt
 dictū ē sup. Et ido ponūt qtuoz o dītōes qui
 bus ocurētib⁹ sp impetrat⁹ qd petat⁹ scz vt p
 se petat necessariū ad salutē pie et pseuerāter
 nō tñ ille qtuoz o dītōes reqrunt⁹ ad efficacā
 impetrādi qñ nichil impetret⁹ si aliqua desit.
 qz etiā qnz aliqz orās p alio audiet⁹. hz quia
 his positis oratio sp hz efficacā impetrandi
 hec tho. in qrtō. Nota etiā q oēs o dītōes
 q reqrunt⁹ ex pre orātis in quātū est orans in
 cludunt⁹ in h⁹ q dicit pie. puta q oret fideli
 ter. iaco. j. postulet in fide scz o fidenter nihil
 hesitās. Item humiliter. psal. respexit in ora
 tionē humiliū. Itē feruētē. vñ aug⁹ ad pbā.

dignior sequet⁹ effectus qñ feruētior pcedit
 affectus. Notandū etiā p ozo quātū ad ef
 ficaciā merendi innitit⁹ pncipaliter caritati.
 quātū vō ad efficacā impetrādi innitit⁹ pnci
 paliter fidei qz p fidē habz hō noticiā o mī
 potētie et mie diuine ex qb⁹ impetrat ozo qd
 petit. hec tho. in qrtō. Vtz pētōzes orādo
 impetrent aliqd a deo. hē q sic. vñ criso. sup
 Math. o mīs q petit accipit. i. siue iustus siue
 pētōz. Et aug⁹ dicit sup io. si pētōzes de⁹ nō
 exaudiret frustra publican⁹ sic dixisset. deus
 pncip⁹ esto michi pētōzi. In pētōze tamē duo
 sūt o siderāda. scz natura quā deus diligit et
 culpa quā odit. Si ergo pētōz aliqd petat in
 quantū pētōz. i. sūm desiderū peccati de hoc
 a deo nō audiet⁹ ex misericordia hz qnz audiet⁹
 ad vindictā. qz ad vindictā de⁹ pmittit pec
 catorē adhuc ampli⁹ ruere in pētā. de⁹ enim
 quedā negat pncipius q ocedit iratus vt dicit
 aug⁹. Oratōez vō pētōis ex bono nature de
 siderio pcedentē de⁹ audiet. nō qñ ex iusticia
 qz pētōz h⁹ nō meret⁹ hz ex pura misericordia
 obseruatis tñ qtuoz p dītōis o dītōib⁹. Sed
 obicit⁹ illd qd scribit⁹ in io. scim⁹ qm pecca
 tozes nō exaudit deus. Dicendū q sicut dicit
 aug⁹. illd verbū fuit ceci adhuc nō mūcti. i.
 nondū pfecte illuminati. et ideo nō ē ratū. li.
 cet possit verificari si intelligat⁹ de peccatoz
 re in quātū est peccator. hz quē modū dicit⁹
 puer. xxviii. qui declinat aurē suā ne audiat
 legem oratio eius erit execrabilis.

Equit⁹ videre de octauo scz de nccitate
 orōis. Et circa h⁹ qrun⁹ pla scz vtz ozo
 sit actus cadēs sub pcepto. hē q sic. vñ M.
 vij. petite et dabit⁹ vobis. et luc. xvij. Optz sp
 orare et nō deficere. optet aut vt dicit criso.
 dicit necessitatē. Nō est aut intelligend⁹ q hō
 teneat⁹ ad orandū p sp. Est em pceptuz affir
 matiuū q est semp obliget nō tñ p sp. Cadit
 autē ozo sub pcepto et determiante et indeter
 minate. Determiante quidē ad aliqz ozoes ex
 pcepto tenent⁹ illi q ex officio suo sunt mediij
 inter deū et populū ostituti. vt sūt ministri ec
 clesie quib⁹ ex officio incūbit pcel ad deū in
 psonā toc⁹ ecclesie fundē. et ido dicit tenet⁹
 horas canonicas ex statuto. Indetermiante vō
 ad ooz tenet⁹ qlibet ex hoc q tenet⁹ ad bona
 spūalia sibi pcuranda q nō nisi diuinit⁹ dan
 tur. Vñ aliter pcurari nō possūt nisi a deo pe
 tant⁹. Et hoc etiā q quilibet tenet⁹ primū sic
 seipm diligē tenet⁹ ei in necessitatib⁹ bñficijs
 subuenire nō tñ p corpales elemosinas hz ec
 p spūales. quaz vna ē oratio vt dictū ē pzi⁹
 Sz et o mib⁹ etiā q misterio nō fūgun⁹ ecclie
 videt⁹ ab ecclia determiatū tpus orādi statu
 tū esse cū hz canones teneant⁹ diebus festis
 diuinis officijs interest vt mistria orātib⁹ p
 populo suā intentōz oformēt. hec tho.

Equit⁹ videre de nono scz de laude diui
 na. Et circa h⁹ qrun⁹ pla. pmo vtz de⁹
 sit ore laudand⁹. hē q sic p hoc em exorta⁹ i
 deū affect⁹ laudācis hz psal. sacrificiū laudis
 hō. m. et illic. zc. Et affect⁹ audiētis etiā hz
 psal. sp laus ei⁹ in ore meo. et sequit⁹ audiāt

mansueti et le. 2c. Notandum tamen quod de deo
possumus loqui dupliciter. uno modo quo ad eius essen-
tiam et sic cum sit incomprehensibilis et ineffabilis
maior est omni laude. Vnde etiam dicit philosophus. j.
ethicorum. quod optimum non est laus sed maius aliquid et
melius. debet autem ei secundum illam operacionem reueren-
tia et honoris lacrimarum. Alio modo secundum effectus eius
quod ordinantur ad nostras utilitates. et sic deo laus
debetur. psalmus. liij. miserationum domini recordabor
laudem domini super omnibus quae reddiderit nobis dominus

Unde cantus sint assumendi in laudem diuinam
Ihesus quod sic scilicet ut infirmorum animi magis prouocentur
ad deuotionem. unde augustinus. x. de sermone ad duodecim cantum
diuinitudinem approbare in ecclesia ut per aurium
oblectamenta infirmorum animi in affectum pie-
tatis assurgat non autem propter ostentationem et de-
lectationem prouocandam. unde x. de sermone. dicit augustinus.
cum michi accidit ut me amplius cantum quam res quae
canitur moueat penitenter me peccare. Ofiteor
et tunc mallem non audire cantantem. Quia tamen no-
bilior modus est prouocandi homines ad deuotionem per
predicationem et doctrinam quam per cantum. Ideo diaconi
et presbyteri quibus conuenit per doctrinam et predicationem
in deum animos hominum prouocare non debent cantibus
insistere ne per hoc a maioribus extrahantur. ut
dicit gregorius. et habetur in decretis. di. lxxxiij. c.
in sancta romana ecclesia. hec tibi. Illa tamen pro-
hibitoem dicit aliqui habere locum in ecclesia romana
propter quod ibi dicitur in sede hac. Alii tamen de car-
dinalibus intelligunt hugo. ubi dicit hoc generaliter
diaconibus esse prohibitu cum idcirco sunt ad legem
dum euangelium propter hoc quod dicitur inter missam. Et
cum huiusmodi institutio fuit honestas. hec habetur
in glo. ibidem. Non autem assumit ecclesia ad dei lau-
dem musica instrumenta nisi per raro organa. quae
magis mouent animam ad delectationem quam formentur
per ea interius dispositio bona. In veteri tamen testa-
mento utebantur eis. tunc quae ille populus magis erat
durus et carnalis. unde erat per homines prouocandus
sicut et per permissiones terrenas. tunc etiam quae per
homines instrumenta aliquid significabant.

Equit videre de deo scilicet de deuotione Et
circa hoc quoniam plura scilicet de deuotione sit
actus spiritualis. Ihesus quod sic dicitur enim a deuotione. unde
deuotum dicitur quod se deo quodammodo deuouet ut ei
se totaliter subdat. Et sic deuotio nihil aliud
videtur esse quam voluntas quaedam propter tradendi
se ad ea quae pertinent ad dei famulatum. manifestum
est autem quod voluntas propter faciendi aliquid quod per-
tinet ad seruicium dei est quidam actus spiritualis
voluntatis. hec tibi. Et predictis bene concordat
descriptio deuotionis quae ponitur a quibusdam scilicet quod
deuotio est feruor bone voluntatis quem mens co-
hibere non valens certis manifestat indicijs.

Unde deuotio sit actus religionis. Ihesus quod sic
Ad eandem enim virtutem pertinet aliquid facere et ha-
bere propter voluntatem ad illud idem faciendum.
quod utriusque actus est idem obiectum. operari autem
ea quae pertinent ad diuinum cultum siue famulatum
propter pertinet ad religionem. ut ex dictis in secundo
li. patet. ergo etiam ad eam pertinet habere propter vo-
luntatem ad homines exequenda quod est esse deuotus.
Et nota quod deuotio quae habetur ad sanctos transit
in deum in quantum scilicet in eis deum veneramus. de-

uotio vero quam subditum dicitur habere ad dominos ter-
rales est alterius rationis sicut et famulatum eorum di-
stinguuntur a famulatu diuino. Sed obicitur quod de
uotio ut dictum est ad hoc pertinet quod aliquis se deo
tradat. hoc autem manifeste fit per caritatem. unde di-
cit dicitur. iij. de di. no. quod amor diuinus excessus
facit non sinens amatores sui. ipse esse sed eorum
quos amat. ergo deuotio potius est actus carita-
tis quam religionis. Ihesus ad caritatem pertinet imme-
diate quod homo tradat se deo inherendo ei per quidam
spiritus unionem. sed quod homo tradat se ad alia opera di-
uini cultus. hoc immediate pertinet ad religionem
mediate autem ad caritatem quae est principium religio-
nis. Vnde nota quod sicut pinguedo corporalis et ge-
nerat per calorem naturalem et ipsum calorem conser-
uat quasi eius existens nutrimentum. sic etiam caritas
causat deuotionem in quantum ex amore redditur ali-
quis promptus ad seruendum amato. et per deuotum
caritas nutritur sicut et quilibet amicitia conser-
uat et augetur per amabiliu operum exercitium et
meditationem. Unde contemplatio siue medita-
tio sit causa deuotionis. Ihesus quod sic scilicet causa extrinseca ex
parte meditationis. Dictum est enim quod deuotio est quidam
actus voluntatis ad hoc quod homo se tradat diuino
obsequio. Omnis autem actus voluntatis procedit
ex aliqua consideratione eo quod bonum intellectum sic
obicitur voluntatis. unde augustinus dicit li. de tri. quod
voluntas oritur ex intelligentia. Et ideo medita-
tio est causa deuotionis in quantum spiritus per meditationem
homo accipit quod se tradat diuino obsequio. Ad quod
quidem inducit consideratio duplex. una ex parte
diuinae bonitatis et beneficiorum eius. psalmus. michi
autem adherere deo bonum est. 2c. Et hec excitat
dilectionem quae est prima causa deuotionis. Alia est ex
parte hominis considerationis suos defectus ex quibus in-
diget ut deo inueniat. secundum illud psalmus. Leuaui oculos
meos in montes. 2c. Et hec excludit presum-
ptionem per quam quis impeditur ne se subdat deo dum
sue virtuti innititur. Causa autem extrinseca principalis
est deus. de quo dicit ambrosius super lucam quod deus
quos dignatur vocat et quem vult religiosus facit.
Unde leticia sit effectus deuotionis. Ihesus
quod sic. unde in quibusdam quibus deuotio sancta leti-
ficet. Ex consideratione enim diuinae bonitatis ex
qua principaliter prouenit deuotio per se quidem se-
quitur delectatio. iuxta illud psalmus. memor fui dei
mei et delectatus sum. per accidens vero sequitur tri-
sticia in his qui nondum plene deo fruuntur. secundum
illud psalmus. Sitiuit anima mea ad deum 2c. sequitur
fuerunt michi lacrimae meae pa. 2c. Consideratio
vero propter defectum ex quo causatur deuotio secun-
dario. ut dictum est. per se quidem nata est causare
tristitiam per accidens vero letitiam scilicet propter spes di-
uinae subuentiois. et sic patet quod ad deuotionem
primo et per se sequitur delectatio. secundo autem et
per accidens tristitia quae est secundum deum.

De ieiunio ti. xxviij.

Quoniam considerandum est de ieiunio. Et primo
de eius quidditate. secundo de eius virtu-
tate. tertio de eius obligacione. quarto de
eius tempore. quinto de his quae habent ieiunium soluere.
Circa primum quoniam plura. Primo quod sit ieiunium
Ihesus ieiunium ut dicitur psalmo. est plimonia victus

ti 2x

abstinentiaq; cibor. Ad euidētia sciend q
 ieiuniū dicit dupl' scz ieiuniū nature et ieiu
 niū ecclesie. a pmo dicit q; ieiun' anteq; ci
 bū sumat. a scdo aut dr ieiunās q; ordinatāz
 ab ecclia ppter pctōz satisfactōez abstinentiā
 seruās. In satisfactōe aut pctōz nō tñ optet
 q; hō abstineat ab illis q; vteuz corrupūt cuz
 dicat' p'fima viciū. sed etiā p abstineat ab
 illis q; alias vā salua vteuz licet cū dicat
 abstinentiā zc. **Vt ieiuniū sit act' vteuz**
 q; sic. vñ dicit hiero. ieiuniū ē pfecta vir
 tus et ceteraz vteuz fūdamētū. Ex hoc em
 aliq; ē actus virtuosus q; p rōez ordinat' ad
 aliq; bonū honestū. hoc aut ouenit ieiunio.
 vñ dicit aug' in quodā sermone de orōe et ie
 iunio. ieiuniū mentē purgat. sensū subleuat.
 carnē spīritui subicit. cor dicitū et hūilitatē
 facit. occupatōez nebulas dissipat. libidinuz
 etiā ardore extinguit. castitatis lumen accen
 dit. Et itez ibide. ieiuniū verbositatē n̄ amat
 diuicias supfluitatē reputat. supbia spūit. hu
 militatē omēdat. pstat homini seipm intelli
 gere infirmū et debilē. **hec aug'.** Ad h' tñ q
 ieiuniū sit actus virtuosus cuz ieiunam' ab oi
 bus dissolutōib' abstinerē debem' Quid em
 vdeit ieiunare viscerib' et luxuriari venaci
 bus. abstinē a cibis et errare pctis. **di. lxxxvj**
qd vdeit. Cui' vteuz act' est ieiuniū. **h'**
 q; abstinentie cū attendat' in cibis in q; mē
 diū adiuat abstinentia. dicit' em recta ratō
 h'm quā mediū sumit' vteuz. **vt dicit' ij. et h'**
 q; hō sumat min' de cibo q; sibi opeceret h'm
 statū cōez ppter aliq; mala vitāda et bona p
 sequēdam tñ dicit' recta rō tñ de cibo sub
 trahere vt nō posset natura cōseruari vel etiāz
 hō opa debita opari. **Dicit em hiero.** q; nō
 refert vteuz magno vel puo tpe te interimas.
 Et de rapina holocaustuz offert q; vel cibor.
 nimia egestate vel mādūcādū vñ somni penu
 ria corpus affligit. Et itez rōnalis hō digni
 tatē pdit q; ieiuniū caritati vñ vigiliā sensuū
 integritati pponit. **Vtilitate**
 Equit' vide de scdo scz d' vtilitate ieiunij
 Et circa h' q; runc' pla scz ad qd ieiunij
 sit vāle Ad qd patz n̄sio ex dictis sup in illa
 q̄stione vteuz ieiunij sit zc. Nec optet ad hoc
 addere grā breuitatis. **Vtrum ieiuniū sit sa**
tisfactoriū. h' q; sic **Mat. xvij.** hoc gen' de
 monioz nō dicit' nisi in orōne et ieiunio. Est
 in quā satisfactoriū q; et p libidine peccati
 subtractōez delectatōis recōpensat afflictio
 nē etiā addēs et futura peccata impedit. ocu
 piscentiaz debilitans. **Vt ieiuniū qd sub**
pcepto cadit sit satisfactoriū. h' pceptū le
 gis nature nō ē nisi de eo qd est necessariū ad
 salutē. et ideo qd sub h'mōi pcepto cadit non
 ē satisfactoriū h' p'rigit' ad satisfactōem. et
 sif' ē de elemosina put cadit sub pcepto. sed
 pceptū ecclie ad idē ordinari p't ad qd satisf
 ctio ordinat'. et ideo ieiuniū qd cadit sub p
 cepto ecclie p't esse satisfactoriū. **hec tho.**
Quale ieiuniū ē satisfactoriū. h' i carne duo
 sit scz viciū qd d; domari' ē natura q; d; sustē
 tari. ieiuniū ergo qd naturā seruat et viciū

domat ē deo acceptū et satisfactoriū aliud n̄
 Sciendū tñ h'm bonū. q; si esset ieiuniū tale
 qd induceret mortē siue moris acceleratōez
 h' aut ess' ex intentōe et sic esset pctm̄ morā
 le. vñ hiero. nō refert vteuz puo tpe l' magno
 te interimas. Aut ppter intentōez et tūc vñ dā
 do opam rei licite et sic nō ē pctm̄. Aut n̄ dā
 do opam rei licite vñ vtili s; supvacue vñ ma
 le et sic est pctm̄. Aliqui tñ dicūt q; abstinen
 tia nō accelerat mortē. s; h'm bonū. ipam bene
 accelerat penitencia grauis. **Obsequium**
 Equit' videre de tercio scz de obligatōe
 hoim ad ieiuniū. Et circa hoc q; runc' pl'a
 scz vteuz ieiuniū sit in pcepto. h' vt patz ex su
 pradictis ieiuniū valz ad vitandū mala et p
 sequend' bona. Vnusq; aut ex naturali rōne
 tenet' tñ ieiunij vñ quātū sibi ē necessariū
 ad p'dicta. Et ideo ieiuniū in cōi cadit sub pze
 cepto legis nature. s; determinatō t'p'is et mo
 di ieiunadi h'm ouenit et vtilitatē populi
 xpiani cadit sub pcepto iuris positui qd ē in
 stitutz a p'latō ecclie ad quos p'tinet statuta
 p'cipere q; p'inet ad cōem vtilitatē fidelū in
 spūalib' bonis. et hoc ē ieiuniū ecclie. **d. d. se.**
di. n. qd'zagesima. et. c. se. s; obicit' q; cūq;
 transgredi' pceptū mortaliter peccat. si ergo
 ieiuniū institutz ab ecclia cadat sub pcepto
 tūc siq; vnū diē tñ qd'zagesime solueret mor
 taliter peccat qd vde' dūz dicere. h' p'ce
 pra iuris positui magis obligāt ex intentōe
 legislatoris q; ex ipis v'bis. et ideo trāgressoz
 talis pcepti magis ē reputādus q; obuiat in
 tentōi legislatoris q; qui deuat in aliquo ab
 ordinatōe legis. Intentōi aut latozis legis
 obuiat q; ex cōtemptu vel sine aliqua rōnabi
 li causa ordinatōez nō seruat. Si aut in aliquo
 casu ordinatōez nō seruat in quo pbabiliter
 p't credi q; si legislator adesset eū obligari nō
 vellz tal' trāgressoz pcepti reputād' n̄ eēt. et
 ideo nō ē necessariū q; quicūq; diē ab ecclia
 institutz ieiunare omittit mortaliter peccat.
 Potest em h' oino sine peccato d'igere. aliqñ
 aut sine mortale cū veniali. aliqñ etiā cū mor
 tali. Et hoc h'm diuersas occasiones q;bus hō
 inducit' ad frangendū ieiuniū. **hec tho. i. iij.**
Vt om̄s teneant' ad ieiunia ecclesie. h'
 ieiuniū acceptū nō h'm q; est actus virtus sed
 p'cise rōe eius qd supaddit statutū ecclie nō
 est de iure nature nec de iure diuino s; de iu
 re posituo. tali aut iure p'hibet' vñ p'cipiūt'
 talia que alias bene et male fieri possent. Sic
 aut supra dictū est statuta cōia p'ponunt' h'm
 qd multitudini oueniūt. et ideo legislator in
 eis statuendis attendit illd qd vt in plurib'
 accidit. Si autē aliq; ex speciali cā in aliquo
 inueniret' q; obseruācie statuti repugnet non
 intendit talem ad statuti obseruācia obliga
 re. vñ ex de obseruā. ieiū. d. silū. legi nō subia
 ceat necessitas. **et ar. d. d. se. di. v. qd'zagesima**
In hoc tamē est distinctio habenda h'm tho.
Nam si sit euident' causa p seipm licite potest
homo statuti obseruācia p'terire p'sertim cō
suetudine interueniēte vñ si non posset defa
cili ad superiorē recursus haberi. Si vō causa

V. J. J. p. i. p. p. p.

h' p'ceptū

In iuris positui magis obligat ex intentōe legislatoris q; ex ipis v'bis. et ideo trāgressoz talis pcepti magis ē reputādus q; obuiat intentōi legislatoris q; qui deuat in aliquo ab ordinatōe legis.

Vt om̄s teneant' ad ieiunia ecclesie.

In hoc tamē est distinctio habenda h'm tho.

h' p'ceptū

h' p'ceptū

h' p'ceptū

h' p'ceptū

h' p'ceptū

h' p'ceptū

h' p'ceptū

Sp. p. p.

h' p'ceptū

fit dubia debz ad supiorē recurri q̄ potestates
habz in talibz dispensandi. Et hoc ē obseruā
dū in ieiunijs ab ecclesia institutis ad q̄ om̄s
cōiter obligant nisi in eis fuerit impedimen
tū aliqd̄ speciale. Dicit aut̄ host. sup. c. cōsiliū
q̄ in dispensatōe sup ieiunio nō sufficit licen
tia simplicis p̄biteri etiā ex iusta cā nisi sum
ma necessitas imineat ita q̄ ad ep̄m sine picu
lo nō possit recursus haberi. et ut dicit causa
sufficiens ad dispensandū ē infirmitas. natu
re debilitas. ciboz caristia siue penuria. vel
paup̄tas. pegrinatio. labor et p̄tractio mese
nimia. ut in seruientibz mense nobiliū et hu
iusmodi. Sz obicit illd̄ qd̄ dixit x̄ps luc. v
nō possūt filij sponsi ieiunare q̄ diu sp̄sus est
cū ip̄s. Est aut̄ x̄ps cū oibus iustis sp̄ualiter
in eis habitās. vñ dñs dicit Math. vlti. Ecce
ego vobiscū sum vsqz ad cōsummatōem seculi
ergo iustū nō obligant ad ieiunandū. Sz illd̄
verbū p̄t exponi triplr. vno mō s̄m crisō. qui
dicit q̄ discipuli q̄ dicunt filij sponsi adhuc
erāt imbecilli? dispositi vñ opant vestimēto
veteri. Et ideo in corpali p̄ntia x̄pi maḡ erāt
fouēdi in quadā dulcedine q̄ exercendi in ie
iunij austeritate. Et s̄m hoc magis ouenit ut
dispēsent in ieiunijs cū imp̄fectis et nouicijs
q̄ cū antiquioribz et p̄fectis ut patz in glo.
sup illd̄ psal. Sicut ablactatus ē sup matrem
suā. Scdo mō p̄t dici s̄m hiero. q̄ dñs ibi lo
quit̄ de rōne veterz obseruanciaz. vñ p̄ hoc
dñs signat q̄ apli nō erāt in veteribz obser
uācijs detinēdi quos optebat gr̄e nouitate p̄
fundi. Tercio s̄m aug. qui distinguit duplex
ieiunium quoz vñ p̄tinet ad humilitatem tri
bulatōis et hoc nō ouenit viris p̄fectis q̄ di
cunt filij sponsi. vñ ubi lucas dicit. Nō pos
sūt filij sponsi ieiunare. Math. x. dicit nō p̄t
filij sponsi lugere. Aliud ieiunium est qd̄ p̄tinet
ad gaudiū metis in sp̄ualia suspēse et tale ie
iunium cōuenit viris p̄fectis. Vñ p̄tiner
neant ad ieiunium. Sz q̄ nō. p̄mo qz nō est in
eis sicut in p̄fectis ita necessaria repressio vi
ciorz ad quā ē ieiunium institutū. scdo qz indi
gent multo cibo p̄pter necessitatē augm̄ti qd̄
fit de residuo alimēti. tercio p̄pter nature de
bilitatē ex q̄ p̄uenit q̄ indiget frequēti cibo
et nō multo simul assumpto. qz v̄tus natural̄ id̄
ouertere nō possit. Et ideo dū sūt in augmēto
q̄ s̄m p̄m ē ut in pluribz vsqz ad finē terciij
septēnij nō tenent ad ieiunia ecclesie. Cōue
niēs tñ est ut etiā in hoc tpe se ad ieiunandū
exerceāt pl̄ vñ m̄ s̄m modū etatis sue. qñz
tñ magna necessitate vel tribulatōe iminente
in significatōez p̄ntie artiozis etiā pueris iei
unia indicunt. vñ Iob. ij. dicit. sanctificate
ieiunium. Et postea sequit̄. Cōgregate puulos
et sugentes vbera. sicut etiā de iumētis legi
Ioh. ij. hoies et iumēta nō gustēt quicq̄ nec
bibāt aquā. Quid de nouicijs et iuuenibz
regularibz seu monachis vel religiosis. Sz
s̄m bon. q̄ sup soluēdo ieiunio vñ nō soluen
do tenent magis discretōi aut dispēlatōi suo
rū platorz acq̄escere q̄ p̄prio iudicio. Vñ vtrū
paupes teneant ad ieiunia ecclesie Sz q̄ nō

sz qñ simul tñ h̄re nō possūt hora cōmestiois
qd̄ ad victū totū diei sufficiat cōmode. vñ est
qñ ex p̄cedēti media debilitati. ieiunium cōmo
de nō p̄t sufferre. Vñ p̄t pegrinatel et via
tores teneant ad ieiunia ecclesie. Sz q̄ si sit
tal pegrinatio vñ viacio q̄ differri possit sine
incōmodo d̄z differri si simul cuz ea nō possit
ieiunari. si aut̄ nō p̄t differri vel qz tps iei
nij p̄occupat hoiem in via vel qz dies festus
alicui iminet ad quē ex deuotōis hō p̄ge cup̄t
vñ qz mora in patria piculū h̄z vñ sp̄uale vel
corpale p̄t s̄m dispositōez sui supioris solue
re ieiunium vbi ita ē cōsuetū. qz ex hoc ip̄o q̄ p̄
lati dissilant anuere vident. hec tho. hoc tñ
itelligit̄ de illis q̄ adeo affligūt itineris la
bore q̄ sil cū ieiunio nō p̄t itinerare. Nec
obstat q̄ cōsilio p̄ceptuz d̄z p̄poni. qz intencio
dātis h̄moi p̄ceptū nō ē excludē alias p̄as et
maḡ necessarias cās. secus ē de p̄ceptis legis
nature q̄ p̄hibent h̄o qd̄ s̄m se sp̄t malū.
Quid de cursoribz. Sz q̄ cursorz quoz vñ
ē necessari? si nō p̄t curzere siml et ieiunare
excusant si ieiunium soluāt. qñ v̄o morant̄ cuz
dñs suis in aliquo loco vñ etiā qñ modicum
vadūt ieiunare debent. nisi forsitan imineat
eis viacio gr̄adis quā ut p̄ficere possint etiā
paucas diebz anteq̄ iter arziptāt ieiunium sol
uāt. hec rod. Vñ manualiter opantes te
neant ad ieiunia eccle. Sz si ieiunando possūt
victū opereter h̄re p̄ sua p̄sona et familia c̄
incūbit eis cura. siue qz alias sūt diuites. siue
qz de miori labore ieiunium secū opaciete p̄t
lucari sufficientiā. nō excusant a ieiunio. si
aut̄ alias nō possunt cū laborare q̄ victū suf
ficientē acquirāt nisi soluēdo ieiunium p̄t s̄m
dispositōez sui p̄biteri ieiunium soluē et labo
rare. Ex quo patz q̄ intencio maioris lucr̄i non
necessarij nō excusat eos a p̄ctō si ieiunium sol
uāt. Nec etiā illi sūt imunes a p̄ctō q̄ nolunt
opanos adducere nisi tali pacto q̄ ieiunium sol
uāt nisi forte sit nccia cā q̄ fellinantiā op̄is p̄
quo laborat̄ exposcat. Quid de illis q̄ h̄nt
seruire in mēsis nobiliū diuitz p̄rabendis.
Sz si ex cā necessaria p̄ueniāt aliquantulū horā
cōmedēdi ex toto cōmedēdo vñ modicū p̄libā
do ne deficiāt in seruiēdo et h̄o faciāt iā posi
tis mēsis vñ p̄az ante ita q̄ p̄pter cōtinuatōz
tp̄is debeat reputari totū vna mēsa nō credo
q̄ peccent. sicut nō peccāt seruitozes medio
criū p̄sonaz. q̄ surgūt de mēsa dñoz suoz ut
ad vinū vadāt vel exenia deferāt et reuertē
tes ad mensaz itez cōmedūt hec rod. Quid
de regularibz q̄ debēt legere ad mēsam refe
ctorij. Sz idē est dicendū qd̄ dictū ē de seruiē
tibz nobiliū dū tñ hoc faciāt licenciati. Pos
sunt etiā hoc facere sine licencia speciali ip̄i
regulares q̄ h̄o h̄nt a regula cōfirmata a sede
aplica qd̄ si nō habent a regula nō est tūc fa
cienduz etiā de licētia nisi sit rōnabil̄ cā. hec
rod. Vñ egrotates excusent a ieiunijs ec
clesie. Sz q̄ sic qz em̄ in eis natura ē debilis
ideo si daret̄ eis vna vice totū sil qd̄ ē neces
sariū sustentatōni nature grauaret̄ natura. et
si pluribz vicibus dat̄ cōfortat̄ et vigoratur

de dispensatōe

V p̄m tenent ad ieiunia

Quid de nouicijs et iuuenibz

V paupes tenent

de p̄ceptis

de cursoribz

de manualiter opantes

de illis q̄ h̄nt seruire

de regularibz

de egrotates

de p̄ceptis
de cursoribz
de manualiter opantes
de illis q̄ h̄nt seruire
de regularibz
de egrotates

Et ideo etiā in illis infirmitatib⁹ in quibus absti-
 nentia d'fert ad ieiuniū nō tenent. Pro quāta
 aut infirmitate vel debilitate solui possit ieiū-
 niū ab infirmis et debilib⁹ potest h'm rōd est
 limitādū arbitrio boni viri p h'm aliquam do-
 c'tinā generalē. **V**ox senes excusent a ieiū-
 nijs eccie. s'c' q sic qz in eis calor et virt⁹ est
 debilis et licet sint siccī siccitatē eo pposita hu-
 miditati naturali. supabūdat tñ in eis humidi-
 tas accēnalis ex indigestione causata. **V**i si
 totus cib⁹ quē natura eoz req'rit p die natu-
 rali sumeret simul ab eis nimis obēderet in
 eis et graualet caloz naturalis et nō posset ci-
 bum digerere d'ueniēter. **H**ec nich. Dicit ec in
 nocē sup titulū eē de obser. ieiunioz. p idē di-
 cendū est de senib⁹ qd de infirmis et debilib⁹
Vox viros ppter viroz p'hibitōz dimitte-
 re debeant ieiunia indicta ab eccia. **S**c'dm
 innocē. vbi supra q nō dimittere tñ debet ie-
 iunia voluntaria. **xviii. q. vlt. manifestum. et tñ**
forte in ieiunijs indictis posset p'sb'r ppter vir-
ri scandalū disp'sare. ar. di. l. nisi d'stueretur
idem host. in glo. **Vox mulieres p'gnātes**
excusent a ieiunio eccie. **Sc' q sic. primo. de-**
hent em accipe cibū non tñ p se sed ec p nu-
trimento fetus. sc'do qz p'gnates h'nt varia et
inordinata desideria ciboz diuersoz et qñqz
ita incensa q nisi aliquo mō possent satifface-
re appetitui piculū posset esse de piclitate fe-
tus. **Vi h'm rōd. p'gnates et nutrices si time-**
atur notabiliter de piculo eoz si ieiunauerit
de fetu in utero vel de puero ad vbera nō tñ
p'nt sed etiam tenent ieiunia soluere. **Tempus**
Equit' videre de q'to scz de t'pibus ieiuni-
oꝝ. Circa hoc querūt p'la scz v'x debe-
ant esse instituta aliqua t'pa determinata ad ie-
iunia. **Sc' p sic duplici rōne. primo a pte t'pis**
quia vni t'pus est aptus ieiunio q' aliud t'ps
sc'do ex pte effectus ieiunij. Ieiuniū ei ad duo
ordinat scz ad deletōez culpe et ad eleuatōez
mentis in sup'na. **Et ideo illis t'pibus fuerunt**
spēaliter ieiunia indicta in quibus oportebat
hoiem a peccato purgari et mentē fideliū i de-
um p deuotōz eleuari. et hec p'cipue iminent
ante pascales solennitates et an alias p'cipuas
solennitates ad quas deuote suscipiendas op-
ter nos p ieiuniū p'parari. **En quo etiā d'mōstra-**
tur q' extremū gaudiū qd p festa t'palia signi-
ficat' ad tribulatōes hui⁹ vice quas sancti pas-
si sūt subsequē. **Sc'z d'ra p'dicta videtur q' qua-**
dragesima statū inchoari debet p' ephiaz qñ
b'p'ism⁹ xpi celebrat'. qz **M. iij. legit'. xpus**
statim post baptisimū in deserto ieiuniū incho-
asse. **Sc' xpus nō ieiunauit qñ ieiunio indige-**
ret sed vt ad suscipiendū eius grām nos exem-
plo sui ieiunij p'pararet. **Et ideo post baptisimū**
suū in quo plenitudo gratie ei⁹ fuit declara-
ta testimonio patris et spiritus sancti. et etiam
iohis. decebat exemplū ieiunij sui nobis p'po-
neri. **Nobis autē conuenit ieiuniū vt p'parem⁹**
ad recipiendū grām eius. **Et qz sacramenta**
grē eius p'cipue p'ponūt' circa festū pasce. ido
mediate an ipm festū d'plet' ieiuniū q'drage-
sime. **Et etiā qz t'pus veris qd incipit circa pas-**

cipiū q'dragesime est aptū d'cupie. Et etiam qz
 significat' q ad gl'iam resurrectōis puenim⁹
 p tribulatōes p'nas vite sic xpus p passionem
 crucis. **S**c'z quare p'dictū ieiuniū ē institutz
 in numero. xl. diez. **S**c' primo vt p hoc xpo
 nos d'forme⁹ qui eodē numero ieiunauit p
 cūdo qz in hoc iusticiā seruamus. p hoc em qñ
 totius anni decimā soluim⁹. annus em d'inet
 ccc. lxx. dies quoz ps decima sūt xxxvj. ita tñ
 q' quinqz dies maneāt indecimati. qz decima
 eoz nō est dies itegra. quatuoz vero dies ad-
 dunt' ad d'plendū numerū q'dragesimū et assue-
 faciendū ad sequēs ieiuniū. **S**c' omīs dies d'cti
 q'dragesima sūt ieiunādū. **E**n diebus t'co d'nicis q'
 dragesima nō est ieiunādū. **De d'fe. di. v. q'dra-**
gesima. vbi dicit' quadragesima sumā obserua-
tōne est obseruanda vt ieiuniū in ea p'ter dies
d'nicos nisi quē infirmitas impediuerit nulla
tenus soluat'. et ibidem. c. ieiunia dicitur. iei-
unia a sacerdotib⁹ d'ctuta sine n'ccitate rōabi-
li nō soluant'. **Et p'dictis p' q' ieiuniū q'drage-**
sime vt videt' est sub p'cepto. et hui⁹ s'nie vidē-
tur esse doc. iuris diuini et canonici. vt patet
in eoz scriptis. vñ dicit host. q' quilibz tenet'
in q'dragesima ieiunare nisi cā rōnabili excuse-
tur. **Item nō licet soluere ieiuniū die iouis san-**
cto. de d'fe. di. iij. nō liceat. et. c. non oportet.
Dicit tñ host. q' si quis tūc in sero ob deuotōz
in signū cene d'ni aliqd modicū scz hostiā vnā
vel aliqd s'le sumeret non solueret ieiuniū ar-
di. xli. quibz. **Sc'z nūqd ieiuniū est a quin-**
q'gesima inchoandū. vide' q' sic. di. iij. statui-
mus. et duob⁹. c. se. d'rariū videt' de d'fe. di.
ij. sacerdotib⁹. **Sc' quidā dicit' q' prima capi-**
tula sūt abrogata. alij dicit' q' intelligūt' de
consilio. s'm vero host. de p'sb'ris loquūtur ar-
.j. q. j. vilissim⁹. viij. q. j. qualis. et. c. nec suffi-
cere. **Insup statuit eccia q' in quahz quar-**
ta anni scz vere. estate. autūno. et hieme. trib⁹
diebus ieiunet' scz die mercurij die veneris et
sabbato. ita q' t'pe moderno ieiuniū veris sūt i
prima ebdomada q'dragesime. Ieiuniū estatis
in ebdomada penthecostes. Ieiuniū autūni in
tercia ebdomada septeb'ris. Ieiuniū hiemis in
quarta ebdomada deceb'ris. di. lxxvj. c. j. et. c.
statuim⁹. **Et hec ieiunia instituta sūt ad expiar-**
tōz peccatoꝝ singularaz quartaz. et ad soluti-
onē quasi primiciaz. vñ versus. **Vult cruz. luz-**
cia cinis carismata d'ya. **Vt pia det vota quar-**
ta sequēs feta. **Sc'z obiat' d'ra hoc qd d'ctū**
est q' ieiuniū estatis sūt i ebdomada penth. qz
t'pibus leticie nō d'uenit ieiunare ppter qd nō
ieiunat' in vigilia ap' oꝝ p'bi. et iacobi. qz est
in t'pe pascali. sed infra octauā penth. adhuc
durat gaudiū pascalis festiuitatis. g' d'c. **Sc'z**
vt dicit leo papa. et habet' di. lxxvj. i. q' i. hoc
est factū vt si quis forte inter ipa festiuitatis
gaudia negligens libertate et licentia immo-
derata aliqua p'sumpserit abstinentie cēsurā ca-
stiget. **Et tñ ieiuniū exultatōis qd illis q' spiri-**
tū sanctū acceperūt cōuenit. cū gaudio em spi-
ricuali se op'atur afflictō corpalis. vñ i illo
ieiunio nō fit genuflexio et cantat' alleluia.
qd in alijs ieiunijs nō seruac'. hec tho. i. iij.

Sambus

Sanctus

Sanctus

Sanctus

Sanctus

Sanctus

De d'fe. di. v.

De d'fe. di. v.

De d'fe. di. v.

De d'fe. di. v.

corpore hūani indiget iunari extra exteriorē
 calozē aeris ne humores inter? adurent. Et
 ideo ut ieiunās aliquam afflictōem sentiat p
 culpe satisfactōe duemēs hora comedēdi ta
 ratur ieiunāb? circa nonā. vñ de cōse. di. j. so
 tent. oculū calcedonēse dicit i quadragesima
 nullaten? ieiunare dcedendi sūt qui an come
 dūt p vespriū officiū celebret qd tpe qdza
 gesime post nonā dicit. Cōuenit etiā h? hora mi
 serio passiois xpi q? opleta fuit hora nona qñ
 iclimato capite tradidit spm. Ieiunātes em dū
 carnem suā affligūt passiois xpi dformantur.
 sedm illd gal. v. qui xpi sūt carnē suā crucifi
 xerūt cum vicijs et dcupiscēijs. **¶** Nota q
 i dicto. c. solent. et. e. di. 5. i ieiunijs qtuor tē
 porz nec vespertinas horas zc. sub hora vesp
 tina dphendendū est totū tpus ab hora nona
 inclusue et vltra. Non aut oportet horā nonā
 pisse accipe. Si em p modicū tpus an hozam
 none comedat nō ppter hoc soluit ieiunium
 vñ licet hi q comedūt statim post horā sextam
 derogēt in aliquo pfectōi ieiunij non tñ sunt
 trasgressores ei? qd est nccitatis maxie qz iam
 inualuit dñsuetudo in multis locis comedē
 statim post horā sextā. non em tante nccitatis
 est in obseruatōe ieiunij hora pdicta sic come
 dere tm̄ semel. **hec rich.** **¶** Sed obicit qz i ve
 teri testamēto ieiunabāt vsqz ad vespam. dicit
 em leui. xxiij. sabbatū est affligētis animas ve
 stras. et postea seqtur a vespere vsqz ad vespē
 rā celebrabitis sabbata vñ g? zc. **¶** Stat? ve
 teris testamēti compar? nocti. status vō noui
 testamēti diei scdm illud ro. xij. nox pcessit. di
 es aut appinqua. et ideo i veteri testamēto iei
 unabāt vsqz ad noctē. nō aut in nouo. **¶** Vñ
 regitur ad ieiunij q hō comedat tm̄ semel.
¶ Ieiunij ab ecclia p dcupiscētia refrenāda
 instituit. ita tñ q natura saluet. Ad hoc autē
 videt sufficere dñstio vna p quā hō et natu
 re satisfaciāt et aliqd cōcupiscētie detrahāt
 Et ideo statutū est moderatōe ecclie de come
 dat? a ieiunātibz tm̄ semel in die. Sed qd
 d famulis q pgustant cibos ante dños. hñdz
 innoc. q nō soluūt ieiunij. **¶** Vñ potus iei
 unū soluat. **¶** duplex est ieiunij. Vnu nature
 qd regitur ad sumptōz eucharistie et h? soluit
 p quelibet potū etiā aque. Aliud est ieiunium
 ecclie qd dicit ieiunij ieiunātis et hoc nō sol
 uit nisi p ea que ecclia intendit interdicerē in
 situedo ieiunij. Non aut intēdit interdicerē
 sumptionē potus qz magis sumit? ad alteratōz
 corpis et ad digestionē sumptōz ciboz. p ad
 nutritōem. licet aliquo mō nutriat. Et iō licet
 ieiunantib? plies bibere siue ante cibum siue
 post ut etiā dicit innoc. Siquis aut potu vtrā
 immoderate peccare p̄t et ieiunij meritū pde
 re. sicut et si sumat immoderate cibū i vna co
 mestione. **hec tho.** in sūma. De bono tñ et eq
 cauendū est a potu magis in mane q̄ in sero.
 qz potus post prandium sumptus sit subuenit
 et digestionē tuat in ritum scz p potū facili?
 et duentius defert? cibus ad singula mem
 bra. sumpt? aut ieiuno stomacho ut plimū no
 cet. **hec rich.** **¶** Vñ sumptō electuariorz iei

niū soluat. **¶** electuaria et si aliquo mō nutri
 ant non tñ p̄ncipaliter sumūt ad nutrimen
 tum sed ad digestionē ciboz. vñ nō soluūt iei
 unij sicut nec sumptio aliazz medicinaz. nisi
 forte quis in fraude electuaria sumeret in ma
 gna quāitate p modū cibi. **hec tho.** in sūma.
 et rich. **¶** Vñ esus carniū ouoz et huiōi sol
 uant ieiunij. **¶** sicut supra dictū est ieiunium
 institutū est ab ecclia ad reprimēdū dcupiaz. Et
 iō cibos illos ecclia ieiunātibz interdixit quz
 in comedendo maxime delectāt et ad venerea
 maxime puocant. cui?mōi sunt carnes lactici
 ma et cua ex auibus p eo q hūano corpū ma
 xime dformatur. **vñ di. iij. deniqz** par est ut q
 his diebus a carne aialū abstinemus ab om̄i
 bus que sementinā trahūt originē carnis ieiun
 nem?. a lacte scz caseo et ouis. qd tñ dicit i d.
 c. deniqz d lacte caseo et ouis nō est nccm ob
 seruare nisi in ieiunio quadragesimo. nisi vbi
 est dñsuetudo abstinerē ab his in quolibz ieiun
 io ecclie. **hec rich.** **¶** Sed obicit qz magis ex
 citat dcupiscētia potus vini q̄ esus carniū
 Aliqui etiā pisces ita delectabiliter eduntur
 sic carnes. g? ecclia nō debuit magis inter
 dicere carnes q̄ vinū et pisces. **¶** ecclia ma
 gis phibuit carnes q̄ vinū. cum qz difficilius
 est abstinerē a vino q̄ a carni? et ido si vinū
 phibuisse transgressionis piculū maius fuisse
 tum qz ieiunij sepe trāsciaz excitat. et vinum
 cor homis letificat scdm psal. Itē magis phib
 uit carnes q̄ pisces qz esus carniū ut in pli
 bus magis delectat q̄ esus pisciū licet i q̄bus
 dam aliter se habeat. et leges dant? h̄m ea que
 ut i plib? accidūt. **¶** Quid si nati. dñi venerit i
 sexta feria. **¶** illi qui nec voto nec obseruan
 tia regulari ad carniū abstinentiā sūt astricti
 tali die scdm dñsuetudiem ecclie generalē car
 nibz vñ p̄nt. Nec tñ illi sunt reprehēdēdi qui
 ob deuotōz voluerit abstinerē vel etiā ieiuna
 re. ex de obserua. ieiun. explicari. **¶** Vbi nota q
 ex hoc qd dicit ibi nec ex voto. patz h̄m glo.
 q̄ illi q vouerunt nō comedere carnes i sexta
 feria n̄ debēt tūc comedē carnes qz q sine ddi
 tione vouent? sine dditione soluāt. **xxiiij. qz**
vlt. c. vlt. qz ex quo voto emisso nō exceperunt
 gnaliter tenēt. **ar. ex d. p̄uul. qz circa** Quo
 itelligit? verbum greg. iij. di. deniqz. vbi di
 cit q̄ q a carni? abstinet nūq̄ sumptuosa dui
 uia beluaz maris p̄paret. **¶** q loquit? de bo
 no et equo qz dcrarium de dñsuetudine tolerat?
 nam q̄ nimis emūgit elicit sanguinē. **¶** Quid d
 ouis et lacticiuis. **¶** hec interdicitur ieiunā
 tibz in p̄tū sunt ex aialib? orta carnē hñtib?
 vnde carnes p̄ncipalib? interdicit? q̄ ipa. **In**
ter etiā alia ieiunia ieiunij quadragesimo est
solenni? cum qz ad imitatōez xpi seruat. tū qz
 ad celebrāda deuote miseria redemptōis nre
 p̄plus p ipm disponit. **¶** Et ideo in quolibz ieiun
 io carniū esus interdicit? **In** ieiunio aut qdza
 gesime interdicit? vniuersaliter et etiāz oua et
 lacticia de cōse. di. 3. nō oportet circa quoz
 tñ abstinentiā in alijs ieiunijs diuerse dñsuetu
 dines fiunt apud diuersos quas quilibz debz
 s̄uare secūduz morē eoz. inter quos d̄uersat?

Electuaria

Ieiunij et ouis

Quid si nati dñi venerit i sexta feria

Interdicitur ieiunantibus

vñ hiero. loquens de ieiunijs dicit. vnaqueqz
prouincia abundet in sensu suo et pcepta maiori-
ram leges aplicas arbitret. hec tho. in su. Si
tñ sic notauit host. dffessor certū modū abstinē-
tie inuigeret illū penitens nulla obstante cō-
traria dñatūdie seruare deberet vt pbat. lxx
iij. di. p̄biter. ¶ Insup nota q̄ h̄m host. cuius
qz dcedit vsus ouoz et casei. Antelligit dcel-
lum q̄ etiā sagimie p̄nt vñ. ar. lxxxj. di. p̄bim
et sic vtū cluniacēses. sed cistercienses et q̄dā
alij religiosi dtrariū seruāt. Sed nūquid ep̄s
potest in voto dispēsare. h̄ arguit q̄ sic ex d̄
voto. c. j. inspecta p̄sona et r̄demptōe scz vñ
redemptō vel ieiuniū debeat magis deo place-
re et scdm hoc dispēset vñ nō dispēsēt. ar. ibi
de z. c. magne. potest etiā ep̄us dispēsare i qua
dragesima cū infirmis vt in eis viter mai⁹ p̄-
culū scz mortis. de d̄se. di. v. quadragesima. et
s̄l̄r tpe caristie. Vnde q̄ in q̄dragesima carnes
coacte scz p̄pter famis mediā comederet puni-
end⁹ nō esset. d̄z tñ orō fieri apud deū ne ipu-
retur ip̄i qz bonaz mentiū est ibi culpā agno-
scere vbi culpa nō est. vt dicit̄ ex. e. d̄silij. q̄
cum aut. et. q̄. vlt. di. v. ad ei⁹. h̄ host. ¶ Item
scdm inno. e. n. ieiunia indicta ab eccia n̄ p̄nt
redimi pecunia vel alio mō nisi cā vel nccitas
in ieiunāte subsit. Ieiunia aut volūtaria redimi
p̄nt aucte supioris etiā sine cā que subsit in ie-
iunante dūmō alias sic vale. lxxxij. di. c. fi. Et
idem ē in ieiunijs p̄ p̄nia impositis ar. ex. de
vo. c. j. et di. lxxxij. p̄biter in fi. cōuenit etiā
host. cum p̄dictis in glo.

De restitutōe in dñi t̄i. xxxvj. ¶

Ostea d̄siderandū ē de restōne. Et p̄tio
in dñi q̄tum ad damna illata in diuer-
sis generib⁹ rexx. scdo q̄tum ad acq̄si-
ta in ludo aleaz. Circa primū p̄tio querit̄
q̄d sit restitutō et vñ sit necessaria. scdo q̄ de-
bent restitui. 3⁹ q̄tum d̄z restitui. q̄rto q̄n d̄z re-
stitutō fieri. Circa primū q̄rū p̄la scz vñ
restitutō sit actus iusticie d̄mutatie. h̄ q̄ sic
restituere ei est aliq̄e iterato statuere i posses-
sionē vel dñum rei sue Et ita attēdit̄ ibi equa-
litas iusticie h̄m recōpensatōz rei ad rem q̄ p̄-
net ad iusticiā d̄mutatiuā. Vñ restitutō sit
nccia ad salutē. h̄ vt dictū ē restitutō ē act⁹
iusticie d̄mutatie. ad obseruandā aut iusticiā
om̄es tenent̄ quilibet ergo tenet̄ ad restōz rei
ablate iniuste. vñ aug. epl̄a. ij. ad macedonez
et habet̄. xiiij. q. vj. c. j. nō remittit̄ p̄ctm nisi
restitua⁹ ablatū si restitui p̄t. hec aug. Et si nō
p̄t idem restitui debet restitutō fieri in equalē
t̄i si sit possibile. ex ne lite pendente aliq̄d ino-
uet̄ ecclia. ij. Si vero equalens reddi nō pos-
sit tenet̄ qui damnū intulit restituere quod p̄t
ad arbitriū bonoz viroz.

Equit̄ videre de scdo. Et circa hoc querū
tur p̄la scz vñ damnificās aliū i bonis
corpis teneat̄ ad restōz. h̄ h̄m sco. li. iij. di.
xv. damnificās aliū in corpe. aut infert vlti-
mū damnū scz mortē. aut aliq̄d dānū extra vlti-
mū. Et hoc dupli⁹ vñ irremediabile vt in mu-
latoe. aut remediabile vt i vulneratōe. l̄ alia
lesione curabili. Si i mutilatōe hoc p̄t eē dup⁹

vel qz ē enozmis q̄ ex toto ipedit aliq̄e act⁹
hūanū qui d̄peteret hoi h̄m istā p̄tez amputa-
tā vt in amputatōe man⁹ dextre aufert̄ oino
actus hūan⁹ nat⁹ d̄peteret h̄m illā manū. vñ n̄
est enozmis. i. nō impediēs actū hūanū. vt est
amputatō digiti vel alicui⁹ p̄is eius. De istis
om̄ibus damnis videndū ē p̄tio q̄d possit iuste
statui. scdo q̄d statutū ē. De p̄tio dico q̄ si sta-
tueret̄ lex talionis in oib⁹ istis damnis iusta
esset qz nō ē facile vt p̄ tali damno illata fiat
recōpensatio equalis p̄ aliqua bona fortūe qz
nō eq̄pollent. De scdo scz q̄d statutū est dico
q̄ p̄ primo dāno et maxio scz vite ablatōne re-
gulariter in multis d̄uitatibus statuta est lex
talionis vt homicida moriat̄. Et rōnabiliter
qz hoc non solum d̄pedit legi mosayce et rōni
naturali sed eē app̄batū ē et d̄firmatū in lege
euāgelica a x̄po M̄. xxxvj. om̄is q̄ gladio occi-
dit gladio p̄bit et p̄ dñs vbi lex talis de vita
reddenda p̄ vita statuta ē iuste statuta ē. et d̄z
hō patienter soluere illā. q̄ si alicubi n̄ sit sta-
tuta null⁹ d̄z eam sibi inferre. qz null⁹ d̄z esse
homicida sui sine sp̄ali p̄cepto dei. h̄ expedire
ei vt exponat vitam suā in cā iusta d̄tra inimic-
os eccie p̄ restitutōe faciēda illi cui⁹ vitam
abstulit. q̄ si nō velit tantā restōz facere nō p̄t
esse imunis oino a restōne. sic q̄dā fatui absol-
uūt homicidas nō oñdentes eis restōz nccio
icubentē q̄i facili⁹ possit trāhire hoicida q̄ vt
ita dicā canicida. qz si aliq̄s occidisset bouē l̄
canē p̄ximi nō absoluere⁹ sine restōe. tene⁹ ḡ
ad restōz sp̄ualem faciēdā eq̄pollentem vite
quā abstulit. sic p̄t esse equalentia in talibus.
Nec hoc solū h̄ si interfect⁹ sustētabat aliquos
puta p̄em et mrem vel p̄rios. tenet̄ interfici-
ens om̄ib⁹ illis ad tantā restōz q̄tam eis ab-
stulit p̄ interfectōz illi⁹ p̄sone. Et qz vñ possit
aliq̄s digne recōpensare p̄ actōes i⁹ q̄d abstu-
lit hoicida. i⁹ expedire simp⁹ aime cui⁹libz ta-
lis p̄soluere p̄ passiones volūtarias vel patiē-
ter iustēptas vt scz occidere⁹ p̄ hoicidio Et i⁹
optime p̄uisū ē d̄uitati vbi statuit̄ lex talionis
in cā homicidij. p̄z em̄ in dauid q̄tum de⁹ de
testat̄ homicidij q̄ volens edificare templū
deo p̄hibet̄ ē a deo qz fuerat effusoz multi s̄i-
gumis hūani licet iuste occidisset. Igit̄ si iust⁹
occisoz nō acceptat̄ ad cultū diuinū. iniustus
occisoz vbi apparebit. hoc at̄ q̄d dictū ē dictū
ē de iniusto occidēte. De alia damnificatōne
scz mutilatōne enozmi et nō enozmi. d̄uiter in
eccia nō est statuta restitutō nisi pecuniaria.
Et ista debet r̄ndere nō solū damno q̄d q̄s in-
currit p̄ mutilatōz p̄ toto tpe futuro quo vsu-
rus erat mēbro absciso sed etiā expēsib⁹ appo-
sitis in curatōne. Et hoc dicit. c. primū ex de i-
iurijs et dāno dato. et vltra placatōz ip̄i⁹ le-
si que req̄reret̄ eē si nō esset talis mutilatō et
d̄solatōz ip̄ius sic afflictū. qz p̄petua d̄solatō
est sibi de tali mutilatōe. Plus etiā p̄derāda
est mutilatō paup̄is q̄ diuitis qz magis indi-
gebat p̄te abscisa ad victum nccm cōquirendū
et ideo plus fuisse vsus p̄te illa ad nccia p̄cu-
randa. licz ex alia p̄te sit aliq̄ d̄ditio p̄ponde-
rans scz digni⁹ a3 p̄sone sed hoc parz ē respectu

prime additionis. hec omnia sco. Si de peccatis
 mortu vel mutilat non fuerit. i lecto tñ iacu-
 erit. opas ei amissas et expensas in medicos
 et medicinas restituet qui peccat. ex de iniuri-
 is. c. 1. **V**erū dānificans aliū i bonis anime
 teneat ad restitucōez. **H**ic p̄ sic m̄comagis qm̄
 dānificans in bonis corpis vel in bonis exte-
 riorib⁹ quia bona aīe sunt m̄lto meliora illis
 unde vj. q. i. sunt pl̄imi. m̄lto cum damna mort.
 distāt a damnis rezz. t̄paliū. Null⁹ aut̄ aliū dā-
 nificare p̄t in bonis anime nisi dispositiue. s. i.
 eū inclinādo verbo vel exemplo ad peccādū.
 Et ideo talis tenet ad restitucōez. s. eū dispo-
 nēdo q̄ntum p̄t ad bonū bono exemplo v̄l v̄-
 bo p̄ eo orando vel orōnes p̄ eo impetrādo.
Verū dānificās aliū in fama iniuste tene-
 atur ad restitucōem. **H**ic scdm̄ sco. tripli⁹ p̄t ali-
 quis aliū diffamare. vna mō flm̄ crimē im-
 nendo. scdo mō v̄z. tñ occultū nō seruato or-
 dine iuris scz in publico p̄ponēdo. 3° mō v̄z.
 crimē sed occultū sibi in publico impositū ne-
 gando qz negans in hoc notat imponētē de
 calumnia. In p̄io cāu dicit qz debet restituere
 famā simp̄ retractādo verbū suū vel qd̄ sibi
 imposuit. qz alias nō seruat iusticiā in reddē-
 do p̄imo qd̄ suū ē. **E**t si obicit qz magis
 tenet zelare p̄ fama sua qz p̄ aliena n̄ aut̄ pos-
 set illi reddere famā suā retractādo verbum
 suū nisi seipm̄ diffamaret. **H**ic quilibet debet
 magis diligere famā ei⁹ cui p̄t iuste p̄petere
 qz illi⁹ cui nō p̄t nisi iniuste. Ita est hic qz accu-
 sato de falso crimē iuste cōpetit fama. s. accu-
 santi post talē accusatōz nō p̄petit iuste s. iniu-
 ste. nō solum qz mentit⁹ est in accusando s. qz
 publice mentit⁹ est in quo sufficiēt et radi⁹
 caliter infamauit se. Et iō postea cōdēns inno-
 centiā alteri⁹ cui tene⁹ in hoc et indirecte no-
 centiā suāz nō p̄petit infamat se tūc sed amouz
 falsam laudem qua ip̄e post accusatōz menda-
 cem est indignus. **E**xemplū aliq̄s fornicat⁹ tri-
 bus videntib⁹ illi postea accusantes crimē nō
 infamāt eum. sed ip̄emet infamauit se in facto
 isto publico qz breuiter cōmittendo qd̄cūqz cri-
 men publice incurrit lesione dignitatis et sic
 amittit famā q̄ntum in se est. **N**ec publicatō il-
 la p̄ quā notificat⁹ lesio illa aufert sibi famam
 sed solū facit deuenire magis in publicum qd̄
 tñ ex natura act⁹ cōmissi erat p̄t simpli⁹ pub-
 licū. **E**t si querat. v̄n⁹ nō imposit in publico
 tale crimē alien. sed murmurat vel indiscrete
 loquit⁹ vel alicui corā multis narzat tñ nō tāz
 qz sibi certū sed sic se audiuisse nūquid tenetur
 restituere. **H**ic rara fides ideo est qz multū mul-
 ta loquūt. et ideo dicitur se solū audiuisse n̄
 ex mō dicendi ostendat aliquā maiore certitudi-
 ne qz ex dūmi relatione nō aufert ex natura
 actus in opinione alioz. famā illi. qz si illi fir-
 miter d̄cipiūt illū d̄ qd̄ e sermo eē criminosuz le-
 ues sunt qz qui cito credit leuis ē corde v̄z. s.
 tamē qz a scandalo pusilloz oportet cauere.
 iux̄ illud apli. i. cor. i. si primū scandalifex
 nō māducabo carnes i eternū. et multa sūt ta-
 les pusilli leues ad credendū mala. ideo pi-
 culosum est talia audita ex relatu aīe referre.

Et si hoc fiat malo animo scz ledendi illuz de
 quo est sermo nō est facile excusare quin sit cō-
 tra caritatē et ita p̄ctm̄ mortale. Si aut̄ fiat co-
 ram talib⁹ ex cōsuetudie durum ē dicere qz ex-
 eat genus p̄cti venialis. qz lingua in subrico
 posita est et q̄ nō offendit in verbo h̄ p̄fectus
 est vir. iac. ij. **D**e scdo dicit qz nō tenet⁹ r̄tra-
 ctare verbū suū qd̄ p̄posuit in publico qz h̄ fa-
 ciendo mentiret⁹ cū sciat illud qd̄ p̄posuit esse
 v̄z. et nō tenet⁹ mētiri p̄pter qd̄cūqz bonum
 reddēdū alteri sed tenet⁹ alio mō licito redde-
 re sibi famā puta p̄ hui⁹i verba. non credatis
 eū esse talem male sibi dixi vel fatue. qz nō ser-
 uato ordine iuris. p̄posui eū i publico qd̄ non
 ē v̄z publicū. Et illa p̄suasio scz nō reputetis
 eū talē bona ē qz quilibz p̄sumend⁹ est bonus
 donec p̄bet⁹ cōtrariū iux̄ illud ex de seruatio
 i ordi. faciēdo c. vnico. humana fragilitas qz
 idignū esse nō nouit dignū estimare debz. sed
 iste nō ē p̄bat⁹ mal⁹ corā illis. igit⁹ hoc ē p̄z
 suadendū eis. s. qz ip̄i nō p̄putēt eū idignū nec
 malū. **D**e 3° mō dicitur dicitur similiter qz nō tenet⁹ res-
 tractare negacōz suā qua negauit i publico
 v̄z sibi crimen impositū qz nō tene⁹ aliquis
 statim i iudicō cōfiteri se reū nōdū cōuict⁹. tñ
 tenet⁹ p̄ quedā verba sobria sic dictū ē i secū-
 do articulo restituere famā illi accusatū quem
 indirecte notauit de calūnia. dicēdo nō habea-
 tis eū p̄ calūniatore qz forte habuit bonā itē
 cōz i p̄ponēdo vel forte credebat posse p̄bare
 itentū suū et decept⁹ fuit. **S**z ille qui negat
 tale crimē v̄z licz p̄uatū i publico sibi ip̄osi-
 tū. nūquid mortaliter peccat. videt⁹ qz sic quia
 mentit⁹ mendacō p̄nitioso p̄sone accusanti qz
 p̄ hoc notat⁹ calūniator. **H**ic qz hoc nō est v̄z.
 qz ip̄emet est sibi p̄nitiosus qui eo mō p̄ponit
 quo nō debet p̄ponere. et ideo ip̄emet est sibi
 causa si aliqua infamia sequit⁹. non aut̄ ille ne-
 gans qz defendit innocentiam suā in publico
 vbi nō est nocens nec habend⁹ p̄ nocente do-
 nec fuerit cōuict⁹. Sed remanet difficultas an
 peccet mentiēdo p̄ se. dux̄ eū videt⁹ qz q̄
 libet accusatus ab vno in publico teneret⁹ sta-
 tim de necessitate salutis cōfiteri illud in pub-
 lico et sic statim exponere se patibulo in iudi-
 cio sanguinis. Sed et h̄ndo oculū nō tñ ad pe-
 nam sed ad honestū et inhonestū nō apparz qz
 ille honeste et scdm̄ rectā rōnem debeat cōfite-
 ri coram tali iudice qz ip̄e est plus qz quicūqz
 alius singularis accusans. Vñ auferet sibi ip̄i
 famā quia confitent⁹ cōtra se in iudicō credit⁹.
Quid ergo. cauta est r̄sio iuristar. hec scz
 nego p̄posita vt p̄ponētur et hoc quidē sine m̄-
 datio p̄t fieri in p̄posito qz p̄ponētur in publi-
 co et vt publice p̄banda. sic aut̄ negare ea p̄t
 quilibz si scit nō posse p̄bari i publico. **Q**uid
 si iudex v̄zgeat eum vt cōfiteat⁹ p̄positum. vel
 publice neget. Respondere posset qz ip̄e r̄ndie
 sufficienter ad accusatōem h̄m modū iuris p̄ti
 nec ab illa respōsione vult declinare faciat iu-
 dex erga accusatū qd̄ iuris est. **S**ed si nō in-
 tendens tñ negare illd̄ vt p̄positum ē scilicet
 vt publicū sed sic sacerdos facit de confesso
 dicens. nihil mali scio istum fecisse qz loq̄tur

ut in publico sciuit aut in alio foro. nūquid te-
net iste negans de illa negatōe penitere. *h*l
bonaz mentū est ibi culpā agnoscere ubi cul-
pa nō est. di. v. ad cui. et icitulat. gg. Et ideo
in tali cāu tucū est post talē negatōz penitere
et hoc indistincte tanq̄ de tali q̄le ē puta sub
tali distinctōe. si mortale ē tanq̄ mortale. si
veniale ē tanq̄ de veniali. hec omnia sco. de h
vide supra li. ij. ti. de detractōe et infamia.
Vtq̄ aliq̄s debeat recōpensare damnū qd̄ i tu-
lit alicui impediēdo eū ne dsequeret aliqd̄ bo-
nū qd̄ erat in via acquirēdi. *h*l nō tene^r equa-
le tali damno recōpensare qz minus ē aliquid
h̄re in potentia q̄ in actu. qui aut ē i via adipi-
scendi aliqd̄ habz illud tm̄ in v̄tute vel poten-
tia. et ideo si redderet ei ut hoc h̄ret i actu re-
stitueret ei illud qd̄ est ablatū multiplicatum
qd̄ nō est de necessitate restitutōis ut dictū ē.
tene^r tñ reconpensatōz aliquā facere scd̄z cō-
ditōz psonaz et negocōz. Vñ h̄m hoc ille q̄
effodit in agro semina nō tene^r satisfacere p̄
tota messe futura. qz nōdum habet n̄ virtute l̄
potentia hec t̄bo. Quid de eo q̄ impediuit a-
liquē a dsequendo aliqd̄ beneficiū ecclesiasticū
*h*l scdm̄ rich. et sco. hoc p̄t aliq̄s facere trip̄
vno mō intendens dei honozē vel vtilitatē ec-
clesie. ut si p̄pter hoc p̄curet q̄ det̄ p̄sone alij
dignoz et tūc in nullo tene^r ad aliquā resti-
tutōz vel recōpensatōz. Alio mō intendens p̄
p̄riā vtilitatē et sic etiā nō tene^r ad restitōz si
p̄curet p̄ se licito mō. 3° mō intendēs alterius
damnificatōz p̄pter odium vel vindictā l̄ ali-
quid huiōi. et tūc si impediāt ne digno decur-
anteq̄ sit firmatū q̄ ei det̄. licet nō teneat̄ res-
tituere valorē beneficij. eo q̄ nō est equal̄ va-
loris h̄re bonū in actu et esse p̄p̄e h̄re maxime
qñ p̄t impediiri. tene^r tñ ad interesse damnifi-
cato ad arbitriū bonoz. si aut iam dfirmatūz
sit q̄ ei decur. idem ē ac si iam habitū ei aufer-
ret. et ideo tene^r restituere equalē h̄m tñ suaz
facultatem. Exemplū si p̄cidam venas i fūdo
meo p̄ quas deriuat̄ aqua ad puteū alteri⁹ in-
tentōne nocendi sibi teneoz ei restituere dam-
nū. si aut faciam hoc sine fraude d̄sulens vti-
litati p̄p̄ie. eo q̄ scz est mihi vtile facere mu-
rum et non p̄t ouenienter fundari sine venaz.
illaz p̄cisione nō teneoz aliqd̄ restituere. qz n̄
damnifico aliū iniuste. qz ius habeo faciendi
bonū meū in fūdo meo. ff. de noni opis. nūci.
l. ij. et sic dicit̄. ff. de re. iur. nemo damnū fa-
cit nisi qui illud facit qd̄ facere ius nō habet
Quid si cā mei edificij defendendi edificij
vicini orto incendio dissipē. nūquid teneoz ei
reducere. *h*l q̄ nō ut dicit̄. Vulpian⁹ et rep̄-
bat labeonē q̄ dixit d̄trariū ut habet̄. ff. de r̄-
cendio et ruina. l. ij. q̄ ait p̄coz. vel dic̄ la-
beonis sniam veram ubi iustus nō fuit metus
puta qz adhuc nō puenerat ignis vsqz ad do-
mum vicini quā destruxi. tūc em̄ teneoz in sim-
plū act. legis acq̄l. Sed si puenerat l̄ iuste du-
bitabā an pueniret qz forte tūc t̄pus ventosuz
erat tunc habet locū qd̄ Vlpianus dixit. neqz
em̄ damnū dare videoz eque p̄curis edibus.
ut dicit̄. ff. qd̄ vi aut clam. si alius qd̄. ē et a-

lia exceptio. quis etiā non puenerit si iuste tñ
putabam ignem puentuz adhuc cessat actio
sic intelligit̄. ff. ad. l. acqui. quid fumo. q. qd̄
dicit̄. Sic etiā p̄citur ei qui gra mercū suaruz
seruandaz alienas picie in mare ut habetur
ff. de p̄scrip. ver. qui seruandaz. responso. j.
Sed nūquid a ciuitate d̄z emendari dom⁹ vici-
ni in p̄cedenti cāu. *h*l in sūma equitate consu-
lo iudici ut hoc officio suo fieri faciat. ar. ff.
ad. l. ro. de iactu. l. j. q. equissimū. hec host
Ad hui⁹ euidentā nota. p̄ ad hoc q̄ teneatur
qui damnū dederit vel iniuriā irrogauit isti-
tuere. necesse ē culpā interuenire alias nō te-
netur. Vñ infantes et furiosi nō tenent̄ si dam-
num dederint. impubes tñ dolicapax tenetur
nō etiā de culpa qui ad sui defensōz et incōu-
nenti et eodē mō damnū dedit excusat̄ etia⁹ a
culpa qui alteri⁹ impulsu vel violentia venti
damnū dedit. Non tñ aut q̄ damnū dedit l̄ in-
iuriam irrogauit sed etiā qui opem tulit tene^r
Item si sine culpa siue impitia vel negligētia
damnū quis dederit vel iniuriā irrogauerit te-
net̄. Siquis etiā aliqd̄ ex negligentia minus
fecit et ad hoc damnū datum sic tene^r. Item n̄
excusat̄ quis p̄ ignorantia si scire potuit ex fa-
cto suo d̄tingere iacturā vel iniuriam. puta cū
vellem p̄cutere me p̄cussi alium. imputat̄ mi-
hi qz diligentā debitā non adhibui. hec oia
e⁹ de iniurijs. si in culpa. in tex. et glo Item si
quis iumentū alteri⁹ occiderit foueā i quā ce-
cidit faciēdo qd̄ mortuū est erit suū s̄ estima-
tōem dabit. e⁹ de iniurijs. c. ij. qz qui dat oc-
casionē damni tene^r. ff. ad. l. cor. nihil inter-
est. hoc aut est h̄m bñ. in glo. Item si fecerit i
manifesto loco. sed si in priuato ubi talia fie-
ri solent. nō tene^r. ff. ad. l. acqui. qui foueas.
Item si bos meus cornupeta ē qz nō custodiui
eum bene occiderit tuū. reddam bouē p̄ bone
sed mortu⁹ meus erit. e. ti. si bos. Sed et si in
agrū vel vineā tuā ego vel animalia mea dam-
num dederim⁹ estimatōz dabo et si leserit. hoc
aut intelligit̄ h̄m host. si animal meū d̄tra na-
turā sui generis damnū dedit. puta bos cornu-
peta est qui d̄sueuit domestic⁹ esse tunc reddā
estimatōz vel animal p̄ noxa tradā. e. c. si. q. qz
si animalia. In animalib⁹ tñ feris hoc nō habet
loquē qz tale alias dando liberaris sed nihil oī-
nus tenet̄ si diligentā debitā nō adhibuisti
secus ē si nihil de d̄tingenab⁹ omisisti ut ibid̄
dicit̄. Quid de eo qui damnificat aliquā re-
ligionē retrahendo ab ingressu eius aliquā p̄-
sonam eidē vtilē. *h*l h̄m sco. p̄ talis si traxit a-
liquē de religionē iam obligatū ad religionē
obligatōe p̄fessionis tene^r agere ad restitutō-
nem ut scz ille redeat ad religionē. Sed si ali-
quē dispositū ad ingrediendū retraxit ne incraret
quia interest inter habere et p̄p̄e esse nō tene^r
ad tantā restōem religioni ad quātam tenere^r
si fuisset in religionē sed ad aliquāle. puta ad
inductōz alteri⁹ et equalēter ad ingressū illi⁹
religionis. Et hoc intelligendū est si ip̄m r̄tra-
xit intentōne damnificādi religionē. Si autēz
intentione d̄sulendi vtilitati p̄p̄ie sine fraude
nō tene^r religioni. sed in p̄rio cāu et. in sedo

tenet p[er]one quā reu[er]te i[n] p[er]suasiōib[us] et alijs
bonis sp[irit]ualib[us] ad equiualentiā illis bonis a
quib[us] eū retrahendo dānificauit. Quid de
eo qui vitupauit aliquē iniuste. *h[ic] q[ui] sic dig-
tatem p[er]one ei[us] in hoim[is] opinione maculauit
p[er] illationē argumētie sic reparat eā p[er] exhibiti-
onē reuerentē. h[ic] tho.* Vt[er] hō teneat ea
restituere q[ui] inuenit a fortuna. *h[ic] rez. q[ui] p[er]ant
sunt d[omi]nes oim[is] iure naturali ut volucres n[on] do-
mestice et pisces maris lapilli et gēme q[ui] inue-
niunt[ur] in litore maris et silia insti. de rez. di-
uisione. s[ed] et quidē et fere bestie. Et talia inue-
niens restituere nō tenet. unde. e. s. dicit qd
nulli[us] est naturalis rōne occupatis esse cedit[ur].
Quedā vero sunt vniuersitatis. et quedā sunt
p[er] singl[os]. Et h[ic] duob[us] modis res dictas si
q[ui]s inueniat restituere tene[re]. res coitatis dicitur
et res p[er]p[et]uas alicui[us] ei cui[us] sunt si scire possit
cui[us] sunt. Et si cui[us] sint scire vel inuenire nō pos-
sit ei restituat cui de republica cura incūbit ut
dicit n[on] h[ic] vel ut dicit rap. si ipse indigeat cuz
d[omi]no et auctore sui p[ri]uarij vbi scz supior d[omi]no
sicz talium retinuerit sibi retineat et p[er] eo c[ui]
fuit ozet aut paupibus eroget et sic intelligit[ur]
illud aug. viij. q. v. si quid inuenisti et nō resti-
tuisti rapuisti. et. xiiij. q. v. multi. Sedz sco. d[omi]no
res inuenta tradi dz alicui p[er]one publice cu-
stodiēda et i locis publicis portari ut sic d[omi]no
eius eam inuenire possit et si post talē p[ro]clama-
tiōem d[omi]no nō appareat paupib[us] debet restitui.
Quid de eo qui accipit occulte d[omi]no bonis ali-
cui[us] sui debitoris ei soluere nolētis. *h[ic] rich.
q[ui] talis peccat p[ro]pter indebitū modū accipien-
di. nō restituere nō tenet ut habet. xiiij. q. v.
non sūt sane. Quid de meretrice nūquid re-
stituere debet qd datum est sibi p[ro]pter fornicar-
tōz. h[ic] dicit tho. p[er] nō. si camē aliqd supflue ex-
cessu p[ro] fraude vel dolum ei a quo habuit re-
stituere tene[re]. Quid de tenentib[us] colubaria
et guaranas. *h[ic] d[omi]no tenentib[us] colubaria dicit
aliqui q[ui] si nō possint teneri sine p[ri]udiciō et d[omi]no
no alteri[us] mortaliter peccat si tenent. quidaz
t[ame]n credunt q[ui] columbe plus p[ro]ficiat terris q[ui]
frequenter stercorelando et mala semina comē-
dendo q[ui] alias noceant. vñ nō videt[ur] t[ame]n sup
hoc aliquid affirmare De tenentib[us] guaranas
credunt aliqui q[ui] vbi d[omi]ni agroz vicinor[um] so-
lebant agros in tāta libertate possidere q[ui] nō
oporebat eos custodias suis agris p[ro]p[ri]is et
facis adhibere p[ro]pter arceda hui[us] ai alia guar-
ranaz. peccat mortaliter qui hui[us] guaranas
de nouo d[omi]nuunt in p[ri]udiciū et damnū alio-
rum et tenent[ur] qui faciūt eas damnificatis ad
interesse Idem etiā credunt de veterib[us] guar-
anis que sūt a t[em]p[or]e ex quo extat memoria. nisi p[ro]
babiliter p[ro]sumat[ur] q[ui] aliq[ui] terras vicinas hui[us]
guaranis a d[omi]no illaz guaranz accepit ex
colendas scientes additiones guaranz scz p[ro]
h[ic]ntes p[ro]p[ri]a vicina tenent[ur] custodire saca p[ro]p[ri]is
expensis ab animalibus hui[us] guaranz. et q[ui]
non liceat capi ac interficere hui[us] animalia q[ui]
uis inuenta in p[ro]p[ri]is suis et damnū ibi facien-
tia. Si querat[ur] vnde hoc p[ro]babiliter p[ro]sumi
possit. *h[ic] p[er] ex multo comodo qd d[omi]no sequi d[omi]no****

verūt ex nemoribus illis habitantes iux[ta] eas
vel q[ui] minore pensione soluit d[omi]no p[ro]p[ri]is vicinis
guaranis q[ui] de multū remotis. Et forte q[ui] iu-
uant[ur] et releuant[ur] in vno ab initio d[omi]no seruant
grauari in alio scz in onere seruandi p[ro]p[ri]a sua
sine captōne et lesione hui[us] animalium. De ve-
natorib[us] qui d[omi]no agros et vineas alioz
quoz[um] canes occidūt anseres et oues et agnos
paupum credo q[ui] tenent[ur] restituere estimatōez
damni alias peccant mortaliter si nō restituat
nisi ita modicū damnū esset q[ui] p[ro]babiliter non
curarent illi quib[us] fieret. Item credo q[ui] p[ro]
cipies qui excecant vel mactant homines p[ro]
leporos ceruos et hui[us] mortaliter peccat si
faciant libidine vindicte aut amore hui[us] anima-
lium aut libidine venandi hui[us] animalia que
nulli[us] hoim[is] sunt. aut si p[ro]pter vnicū actū h[ic] fa-
ciant cum nō debeant ita seuerē p[ro]cedere nisi
contra d[omi]nos ad talia. Credo etiā q[ui] si sit d[omi]no
tudo loci illius q[ui] p[ro] vno actū tanta pena infli-
gatur d[omi]no est iniqua nec obseruanda. Et
obseruantes eam mortaliter peccant ut dicit[ur]
in sūma t[em]p[or]e. a. de rapina. c. qui condūt leges
iniquas.

Equit[ur] videre de 3° scz q[ui] t[em]p[or]e debz restitui
Et circa hoc querūt[ur] p[ro]p[ri]a. scz rez. sufficit
at restituere simplū qd est iniuste ablatū. *h[ic]
cum aliquis recipit iniuste rem alienā duo sūt
ibi quoz[um] vñ est inégalité ex p[ro]p[ri]e rei q[ui] q[ui]
est sine iniuria ut patet in mutuis. Aliud e[st] in-
iusticie culpa que p[ro]t eē cū equalitate rei ut cū
aliquis intendat inferre violentiā sed nō p[ro]
let. Quantū ad p[ro]p[ri]ū adhibet[ur] remediū p[ro]
nam cui[us] inflictiō p[ro]inet ad iudicē. et idō an-
te p[ro] sit cōdemnat[ur] p[ro] iudicem non tenet[ur] plus
restituere q[ui] accepit. sed post d[omi]no tene[re]
soluere penā. Et scdm q[ui] dicit host. a. de p[ro]p[ri]is
ante p[ro] res inuenta dico q[ui] restituat. si dubita-
tur aut cui[us] sit certificari et inueniri p[ro] p[ro]
cūstātiā rei. Qd aut dicit zach[ar] d[omi]no luc. xij
si quē defraudauit reddo quadruplū dixit illd
q[ui] superogare volens. vñ etiā p[ro]misit. ecce dis-
midū bonoz[um] meoz[um] do paupibus Et d[omi]no dat
rod. sup. s. de pedagis. dicit q[ui] si quis faciat
aliqd p[ro]hibitū sub pena corporali vel pecunia
ria nō est iūgēdū ei i foz[um] p[ro]p[ri]ali q[ui] soluat h[ic]
mōi penā nisi tūc q[ui] d[omi]no tene[re] et erit ad illam
sed sufficit q[ui] soluat interesse ad arbitriū boni
viri damnū vel iniuriā passō. Item dicit inno.
in glo. e[st] de emunitate. q[ui] p[ro]p[ri]is. p[ro] condēna-
tus ad aliquid iniuste nō tenet[ur] illud dare sp[er]
te licet p[ro]p[ri]e debeat snie. Vt[er] ille qui dam-
num intulit non h[ic]s vnde restituat seipm te-
neatur facere seruū ut possit restituere. h[ic] dicit
rich. p[ro] damnificans aliā iniuste in sua liber-
tate scz iniuste p[ro]curādo eū in seruitutē redigi
tenet[ur] se facere seruū p[ro] eo si nō potest eum ali-
ter restituere libertatē. nisi forte esset talis cō-
ditio p[ro]p[ri]e que intulit damnū q[ui] hoc notabi-
liter redūderet in d[omi]no boni p[ri]udiciū. in quo
cāu nō tenet[ur] se facere seruū q[ui] ut dicit. ff.
de re. iur. libertas inestimabilis res est illa ac-
lex que habet[ur] exo. xij. Si nō habuerit fur qd
p[ro] furto reddat venūdabit. licet tūc obligat[ur]*

iudicio. nō tñ obligat nos qz nō fuit morale p
ceptum. Sicut dicitur pō legib⁹ illis i quib⁹ p̄i
p̄ibat⁹ qz restituitio excederet damnum.

Equit⁹ videre de. iij. qñ debeat fieri resti
tutio. Et hic querit⁹. Vt sic statim r̄iti
tuendū. Sic sic recipere rem alienā d̄tra iusticiā
est p̄ctm̄ ita etiā retinere eam. qz p̄l. o. ⁊ aliq̄s
inuito dño deatnet rem alienā euz impedit ab
vsa rei sue et sic facit ei iniuriam manifestū est
aut qz nec p̄ modicū t̄p̄a licet morari in p̄ctō
mortalis sed quilibet tene⁹ statim peccatū exci
dere scdm̄ illud eccl. xij. quasi a facie colubai
fuge peccata. Et id quilibet tenet⁹ statim resti
tuere qd̄ si non posset statim ip̄a impotētia ab
soluet eum ab instanti restitutiōe faciēda sicut
etiā totaliter absoluit⁹ a restōe si sit oino impo
tens. debet tñ p̄ se vel p̄ aliū petere remissioez
vel dilatoz ab eo cui debet. Circa qd̄ nota
sim scō. p̄ non licet aliquo tpe detinere alie
na inuito dño. i. nolente et scdm̄ rōnem rectā
nolle debente. Et n̄ d̄sequēs regulariter restō
debet statim fieri. s̄c̄ statim cessari debet ab a
ctu peccati mortalis. nō tñ exteriori sed etia
interiori. Sed in casib⁹ licet exteri⁹ qñz exteri
orem restōz differre. posita tñ interi⁹ restituen
di voluntate qñ occurrerent circūstantie oportu
ne. q̄ quidem casus sub hac regula d̄tinent⁹. qz
sc̄z licet detinere rem alicui⁹ qñ ille debet vel
le rōnabiliter eam detineri vt qñ restitutiō illi
us rei esset in p̄iudiciū d̄uitatis vel ip̄ius reci
pientis vel etiā in infamiā vel in magnū dam
num restituentis. debz em̄ hec om̄ia p̄dicta ma
gia velle vitare p̄ dilatoz restōnis sibi facien
de q̄ vitare suū mōdum p̄uū vel nullū. vñ
de ille tunc qui habet rem alteri⁹ tenet eā do
mino volente et si nō actu elicitō tñ actu debi
to. qz dñs illi⁹ rei debet velle qz hñs sua tene
at ea donec oportue possit ea reddere. Si di
cat⁹ qz tenet aliena dño inuito qz nō vult qz te
neat rem suā etiā p̄ t̄p̄us p̄uicūqz modicū. Sic
dicendū qz dño male et mōdinate velle sta
tim debere restitui sibi suū nō est tenere iuste
alienū. quia etiā depositū de cui⁹ redditiōne
strictissima lex habet⁹ in cāu licite teneri p̄t do
mino inuito inordinata voluntate. Multa alia
de restōne notata sunt in primo li. hui⁹ op̄is
que diligens lector inuenire poterit in plib⁹
eiusdem libri titulis.

De restōne acquisitorū in ludo
aleaz et tarilloz. n. xxx.

Vñ est cōsiderandū in sp̄iali de restitui
tōe acquisitorū in ludo aleaz et taril
loz. Et vt pleni⁹ hec materia tractet⁹
querit⁹ p̄io. vñ talis lud⁹ sit licitus. 2º q̄ sit
pena eius. 3º vñ in iudicio repeti possit illud
qd̄ q̄s in tali ludo p̄didit. q̄to vñ illa q̄ d̄s
est lucratus in tali ludo restituere teneat⁹ i fo
rā d̄scie. Circa p̄imū sciendū qz ludus aleaz
d̄i r̄er dicit⁹ om̄is lud⁹ qui innit⁹ fortue vic
ibus. vt dicit rod. om̄is aut talis lud⁹ est p̄hi
bitus ne fiat in penā vniuersaliter oib⁹ et ma
xime clericis nisi in cāu vt patebit. infra. ff. d̄
aleatoribus p̄ totū in auc. de sanctis ep̄is. q̄
interdici⁹. di. xxxv. ep̄s. ex de vi. et hone. cle.

c. clerici. i. ter. et glo. vñ cū talis lud⁹ sit v̄ro
qz iure sc̄z ciuili et canonico p̄hibet⁹ d̄stat qz
peccant nisi in cāu qui ludunt tali ludo v̄l ec
p̄cipant. vñ hu. no. sup. d. c. ep̄us dicit qz lu
dentes mortaliter peccāt. Scdm̄ v̄o quosdam
vt dicit rod. tūc p̄imū peccāt mortali⁹ qñ du
cunt hoc in d̄suetudiez. peccāt ec̄ admin⁹ re
nialiter inspectores ludi. vt dicit rod. Grauitas
aut hui⁹ p̄cti patz p̄io qz ibi ē cupiditas alie
na lucradi q̄ est radix oim̄ maloz. ⁊. thi. vj. Et
nō quecūqz cupiditas sed rapina. vult em̄ spo
liare p̄imū suis rebus. Scdo qz ibi est p̄ditō
vult em̄ spoliare eū cum quo d̄medit et bibit.
Tercio qz est ibi maxia crudelitas. vult ei spo
liare si p̄t eum ec̄ camisia et brac. qd̄ non face
rent aliqñ latrones pegrinos i nemozib⁹ spo
liantes. Quarto qz ibi ē d̄temptus ecclie h̄o p̄
hibentis. patz ec̄ ex multis alijs malis q̄ p̄ue
niunt ex talibus ludis q̄ omitto ḡa breuitatis
Potest tñ ludus in pecunia fieri licite i cāu pu
ta d̄currētib⁹ septē circūstantie. 1. oportz tam
p̄imo qz ibi sit p̄donea p̄sona qz hoc nō licet
clericis etiā inspicere vt dicit⁹ e. Scdo d̄grua
cā vt p̄ d̄m̄ cōmūio faciedo. ff. de ale. l. vlt.
Tercio d̄bitus finis vt sc̄z nō p̄pter cupidita
tē sed potius p̄pter recreatōz et socialitatem.
Quarto d̄cessa mēsurā qz nō licet ludere v̄tra
vñ solidū ec̄ si sit multū diues. C. d̄ vsu. aleaz
Aleaz ludus d̄stōne greca. Quinto oportz t̄p̄a
sc̄z vt nō fiat t̄p̄e luctus vel p̄nie v̄l d̄uicinis.
Numerat⁹ em̄ lud⁹ inter impedimēta vere p̄nie
Sexto licet⁹ mod⁹ sc̄z vt sine dolo ludat ita qz
d̄tra ludi legē nō faciat nec ludentē p̄uocet.
Septimo aptus loc⁹ qz in ecclia ludi nō debet
ex. d̄ vi. et ho. cle. cū ad d̄corē. vñ vsus. Eius
p̄sona materia sint aleati. Temp⁹ mēsurā sint
modus atz locus. h̄o. v̄o dicit qz ex quo lud⁹
est illicitus et rep̄bat⁹ bono animo fieri nō p̄t
ff. de fure. in fura actōne in fi. et ex de re. iur
estore. Siquis ergo dicat qz hoc faciat incēti
ne bona vel recreatōis cā. aut ludat sine pecu
nia si ludat ad aleas v̄l tarillos. aut accipiat
vñ de ludis app̄bais alias ad minus in iudi
tio forei non credam ei qz nō ludat ex cupidita
te qz sic fit vt in plibus. ar. ff. de legib⁹. nam
ad ea. et ex de decimis. c. j.

Ira scdm̄ sciendū qz pena hui⁹ p̄cti ponit
tur di. xxxv. ep̄us. Ep̄us inquit aut p̄sb̄
aut d̄p̄aconus aleaz vel ebrietati d̄seruiens aut
desinat aut certe damnet⁹. Subd̄p̄aconus aut
lector aut cantor silia faciens. aut desinat aut
d̄uione p̄ruet⁹. Sicut etiā laicus. Nota qz ex
hoc p̄ dicit d̄seruiens colligit⁹ qz si in d̄suetu
dinē nō ducit penā p̄dictā nō sustinebit. licet
etiā ludendo mortaliter peccauerit. Ex hoc v̄o
qz dicit desinat colligit⁹ qz si durit in d̄suetu
dinē moneri debet. et si amonit⁹ destitit. pe
nam p̄dictā euitabit. debz tñ in v̄troqz cāu pe
nitentiā agere de p̄ctō. Ex hoc aut qd̄ dicit p̄
uetur cōione colligit⁹ qz tale p̄ctm̄ sit mortale
et graue cū tales pene nō sint impēde p̄ le
ui crimie. xj. q. ij. nemo et. c. nullus. hec ra p̄
habet⁹ etiā ex de excessi. pla. inter dilectos qz
publicus aleator a p̄motōne repellit⁹. S̄z v̄t

¶ primo sic monendū anteq̄ p̄miat̄. xxv. di. c. sed hoc ē v̄ez in beneficio obrento aliter ac est in obanēdo qz multa impediūt taliter lu- dentes. qz que lucrant̄ restituere tenentur. tñ de hoc postea queret̄. Duniūt̄ etiā ludi inspe- ctōres scz clerici qz tribus ānis a misterio de- bent arceri in auct̄. de san. epis. q. interdiciō. Et etiā coopatores. qz hospes tenens lufos az actōz iniuriāz p̄uabit̄. vñ. ff. de ale. l. j. d. qz si quis eū apud quē est in alea lufū verbera- uit et dānificauerit sine ei ali qd qñ ludebat̄ subtrahit̄ dolo fuerit iudiciū nō dat̄. Et intel- ligit̄ scdm azo. hoc. c. de eo qui d̄suenit luso. res aleē cā sui emolumētū tenere. Sec̄d̄ at̄ ē si i- cidenter apud aliquē ludere. Item emens rem ludentis euictione nō tenebit̄. vñ. ff. quarum- rezz actio nō datur. l. ij. q. j. qz d̄z si ex̄ns i alea rem suam vendat nō tenet̄ de euictione.

¶ Ica tertiū sciēdū qz sic dicūt rap. et ho- qz illud doc. dūiter fere omēs tenēt qd a- liquis in ludo aleaz vel taxilloz p̄didit̄ i iudicō repetere p̄t et hoc p̄bant p. ff. de alea. l. vlt. in fine. et p. legē grecā. Aleaz lud̄. qz dat̄ repetitōz in tali ludo vsqz ad. l. annos. Et hoc intelligi debet de amissis in tali ludo s̄m qd est p̄hibit̄. et in hac snia videt̄ etiā azo. fuisse.

¶ Ica quartū sciēdū qz illa qz quis est lucra- tus in tali ludo restituere tenē in iudicō ai me scdm dūem opi. loquēdo eo mō quo ē p̄- hibit̄. qz nō tñ p̄hibet̄ talis ludus sed etiāz acquisitō lucri p̄ talem ludū. ar. ad hoc di. xx. epus in glo. et. ff. de alea. l. vlt. et ex̄ d̄ vi. et hone. cleri. clerici officia in glo. h. rich. Cū em talis ludus sit re p̄batus. v̄tpote qui est cō- tra deū et omīa iura. vnde et sponsio facta in ludo nō tenet̄ scdm leges. null̄ aut̄ p̄ ipm p̄t- titulū nec bonā fidē bre et p̄ d̄ns nec aliquid acquirere. iniust̄ em̄ titulus p̄ nō titulo ē ha- bendus. ff. de peti. here. l. nec vllā. et male fī dei possessor dicit̄ qui cōtra legū iterdicta mer- catur. C. d̄ agri. queadmo dū. h. rap. Aliquibz tamē videt̄ qz qz talis restitutō nō p̄cipit̄ iure canonico sed em̄ ciuili nō tenent̄ ad eaz de na- cessitate nisi illi qz legibus impialibz subfunt de iure. nisi talis restitutio sit alibi p̄ d̄suetu- dinem appbata. Et huius snie videt̄ fuisse tho- in snia sua. Alijs aut̄ videt̄ et p̄babiliter qz talis restitutio iure canonico p̄cipit̄ implicite in p̄t̄um scz ius canonicū appbat leges que nec iuri diuio sit cōtrarie neqz p̄ canones vel aliquā rōnabile d̄suetudinē cōtrariā abrogare di. r. de capitulis. et. c. si quis aut̄. et duobus. c. se. Rap. tamē innoc. host. et cū eis bon. sic distinguūt scz qz lufos aut lufis volūtarius et ex cupiditate et tūc si amisit nō potest repe- re. si est lucratus tenet̄ restituere saltem in iu- dicio aie. Aut inuit̄ et tractus p̄ vim v̄l nimi- am alteri p̄ortunitatē induc̄. et tūc si amis- sit potest repetere. si est lucratus nō tenet̄ resti- tuere qz restitutō nō d̄petit̄ illi qui p̄didit̄ i v̄- dictā peccati s̄ potest et debet paupibus ero- gare. ar. ad hanc distinctōz. xiiij. q. v. nō sane et ex̄ de symonia dilectus. Nec obstat si lufos

dicat licet ex cupiditate luserim nō tñ iniuriā p̄ximo feci qz hoc idē ip̄e fecit et volūtarius accessit. h̄c tñ inuit̄ et dolens amisit et scdm dictā distinctōz dicūt posse cōcordari opi. et iura. De illo aut̄ qui ludit nō cupiditate lu- crandi sed cā tediū vel tristitiā effugandi dic- rich. in questionibz suis. qz si ille qz amicit nō notabiliter sed i modico damnificat̄. in modi- co in p̄ p̄ compatōz ad ipm qd idō dico qz ali- quid est modicū diuiti qd ē multū paupi tūc ludēs n̄ facit cōtra p̄hibitōz iur̄. qz t̄c nō d̄cur- runt rōnes p̄pter quas illi ludi sunt p̄hibiti. vnde ille qui lucrāt̄ i tali cāu aliqd̄ modicuz nō tenet̄ tentione nccitatis ad salutē restituere saltem illi qui amisit. qd̄ ideo dico qz forte aliqui dicere vellent qz in volūtate sua esset l̄ amittenti restituere vel paupibus erogare. Et forte aliqui vellent dicere qz tentione nccita- tis ad salutē nulli tenet̄ restituere sed p̄t sibi retinere. quia iura qz lucrū talis ludi p̄cipiunt restitui in tali cāu nō debent intelligi. h. rich. Quidā vero dixerūt qz aleatores de stricto iur̄ nō tenent̄ ad restōem nisi in ludo fecerint fraudem. Et hoc ideo qz inter p̄tes pactū et d̄ dictū iteruenit qd̄ vtriqz placuit et vterqz ad hoc se obligauit et ideo nec qz amisit p̄t de iur̄ re repetere nec qz lucratus ē tenet̄ restituere. et huius scde positōni magis videt̄ consentire alex. de lom. s̄z positio prima ē d̄mior et tucior ut mihi videt̄ et ad illud qd̄ dicitur p̄ scda positōe scz qz pactū et d̄dictū iteruenit c̄. po- test dici qz istud pactū nō tenet cum sit contra legem. pactū etiā v̄l pena iuramento vallatū si sit cōtra leges vel canones nō tenet nec etiā pena. ff. de pac. iur̄. gen. q. fi. Ad hec nota scdm rap. et host. qz sunt quedā p̄sone quibus indistincte tenet̄ restituere qz quidqz ab eis est lucratus in alea vt furiosi p̄digi minores xxv. an. et maxime pupilli. mente capti. surdi. muti. ceci. morbo p̄petuo languidi. qz tales p̄ esse nō p̄nt rebus suis p̄pter qd̄ eis dandi sunt tutores p̄t̄um ad pupillos. vel curatores qz tū ad alios p̄dctōs isti. d̄ cur. q. furiosi et. q. s̄z et mente capti. Idem videt̄ dicendū de seruis mancis. cōtract. claustralibz. filijs familias qz nō h̄nt peculū castrele vel qz. de vxore que n̄ habet p̄afernalia. et de administratoze rezz. ec. c. clesticaliaz. que sunt paupum et filibus. cum em talis administratō pecunie in ludo sit rōne facti et p̄sonaz. multipliciter culpabilis et vi- ciosa. est restituenda. nō tñ ei qui p̄didit̄ ipam in ludo nisi forte esset cōrect̄ et crederet̄ in vsus debitos expensurus qd̄ ei restituere hac de causa. sed tutozi. curatozi. d̄no. patri. mo- nasterio. marito et ecclesie.

De mensura factis factis ti. xxxj.
 ¶ Hinc considerandū est de mensura factis factis ctionis siue quāitate imponēda a cō- fessoze. Et circa hoc querūt̄ p̄la. primo an factis factis talis sit taxanda scdm qualita- tem culpe. h̄c pena post culpe dimissioz exigi- tur ad duo scz ad debitū soluendū/ et ad reme- diū p̄standū/ potest ergo taxatio pene cōsidera- ri dupli- primo p̄tū ad debitū et sic quāitas

pene radicaliter rñdet quātitati culpe anteq̄
aliquid de ea dimittat. vnde de utro. xxv. p̄
mensura delicti erit et plagaz̄ mod⁹. Scd̄z tñ
q̄ p̄ p̄mū eoz̄ que nata sūt remittere penam
plus remittit scdm̄ h⁹ p̄ aliud min⁹ remittēd̄
vel soluendū restat. qz̄ quāto p̄ d̄m̄tōz̄ plus ē
de pena dimissū tāto p̄ d̄fessionē et satisfactōz̄
minus restat dimittendū. Scd̄o q̄tum ad reme
diū vel illi⁹ q̄ peccauit vel alioz̄. Et sic qñqz̄
p̄ minoz̄ p̄ctō maior imponit̄ pena. vel quia
peccato vni⁹ difficulti⁹ p̄t resisti q̄ peccato al
terius. sic inueni maior imponit̄ p̄nia p̄ forni
catōē q̄ semi licz̄ min⁹ peccet. vel qz̄ p̄ctm̄ est
p̄iculosus in eo ut in p̄sb̄ro q̄ in alio. vel qz̄
multitudo p̄noz̄ est ad illud p̄ctm̄. Et ideo p̄
penā vni⁹ sunt alij extēzendū. pena g⁹ in foro
p̄nie quo ad vtrūqz̄ ē taxanda et ideo nō semp̄
p̄ maiorē p̄ctō imponit̄ maior pena. Nā mai⁹
p̄ctm̄ est homicidiū in laico q̄ fornicatō in p̄s
bitero. qz̄ circūstantia q̄ sumit̄ ex specie pecca
ti aggrauat magis q̄ que ex conditōne sumit̄
p̄one. et tñ scdm̄ canones imponit̄ p̄sb̄ro pe
nitētia decēna p̄ fornicatōē. p̄ homicidio vō
laico septēna. Non qz̄ illud p̄ctm̄ sit mai⁹ isto
sed qz̄ p̄sb̄r̄ cū maiorē p̄culo suo et alioz̄ pec
cat̄ p̄pter suū officiū et scandalū alioz̄ p̄pter
qd̄ sollicitius eū q̄ alios retrahunt canones a
peccato maiorē p̄niam iniūgendo s̄m̄ qd̄ ē in
remediū licet qñz̄ nō debeat̄ ex debito tanta.
Vnde etiā in purgatorio nō exigit̄ tāta ab eo
pena nāqz̄ purgatorij est tñ ad debitū soluen
dū qz̄ nō manet vltērius locus peccādi et idō
illa pena taxat̄ tñ scdm̄ quātitatē peccati d̄s̄
derata tñ d̄ritōis quātitate et d̄fessionē et ab
solūtōne p̄ que om̄ia diminuit̄ aliqd̄ de pena
vnde etiā a p̄sb̄ro iniūgendo satisfactōz̄ sunt
d̄sideranda illa. Vt p̄nia sit imponēda a p̄s
bitero scdm̄ taxatōnē canonū vel scd̄z̄ p̄p̄rium
arbitriū. Et hic sunt due opi. vna est q̄ om̄es
p̄nie sūt arbitrarie. i. arbitrio p̄sb̄iteri taxāde
d̄sideratis criminis quātitate et qualitate p̄sone
d̄ḡnitate. d̄ditōē. sexu. paup̄tate. infirmitate
debilitate. d̄suetudinē. d̄plexione. societate. cō
tritiōne. lacrimis. et deuotōē. Item loci et t̄pis
qualitate. necnō et alijs circūstācijs sup̄rapo
sitis de q̄bus circūstācijs et s̄lib⁹ dicit aug.
de p̄nia. di. v. c. j. Pro hac opi. facit leo papa
xxv. q. vii. t̄p̄aet nicolaus q̄rtus. de his peni
tentib⁹. et multa alia iura. Et hac etiā facit
q̄ doc. iur. coiter tenent penā scriptā in iudi
cio criminali et d̄tencioso mutari posse in quo h̄
min⁹ videt̄ d̄cedendū esse p̄ in iudicio p̄nie.
Alia opi. est q̄ p̄nie sunt scdm̄ penitētiales ca
nones imponēde. nec debet p̄sb̄r̄ a forma eo
rum recedere nisi p̄pter causas. Et in hoc cōsi
stet arbitriū eius scz̄ p̄ qua et p̄ quibus circum
stantijs q̄tum et qñ augeri vel minui pena ca
nonica possit. p̄ hac opi. facit illud de peni.
di. j. mensuras. vbi p̄ quibusdam culpis modi
p̄nie imposita sunt. et ḡg. de pe. di. v. dicens
falsas p̄nias dicim⁹ que n̄ s̄m̄ auctem sanctoz̄
rum pat̄z̄ p̄ qualitate criminis imponūt. et idē
de pe. di. iii. p̄ductoz̄. dicit q̄ p̄lixior debet
esse penitētia q̄ fuit culpa. hec scda opi. esset

tutior licet difficultior s̄z̄ prima est d̄uioz̄ et eaz̄
app̄bat cōsuetudo qz̄ hoc generaliter seruat̄.
vnde est tenenda qz̄ vere p̄nie hodie sunt arbi
trarie et h⁹ p̄z̄ p̄cipue p̄ illud c. t̄pa penitētia
hec rich. et host. Illud autē ḡg. falsas ē. intel
ligit̄ nisi ex cā l̄ cōsideratis circūstantijs pe
nitētia temporet̄. Illud vero. c. p̄ductoz̄. in
telligitur de penitētia interiori. ¶ Sciendū
tamen q̄ p̄nie sunt arbitrarie. i. ad arbitriū bo
ni viri et discreti moderande et p̄ rōnabili iu
dicio nō p̄ libito. vnde p̄sb̄iter caueat q̄ sic di
screte arbitre q̄ ip̄emet nō onere et q̄ nec au
toritas ecclēie nec potestas clauium d̄tēnēt
di. l. absit. Sunt autē s̄m̄ host. penitētie arbi
trarie de criminibus oculis non de publicis.
ar. de pe. et re. qui p̄sb̄r̄m. et. c. significauit.
vnde regulariter p̄ mortali debet penitētia
septēna imponi. xxxiii. q. j. p̄dicandū. nisi ma
ior vel minor inueniat̄ a canone exp̄ssa. Et h⁹
est v̄z̄ si crimē sit publicum. tūc em̄ penitē
tia publica nō maior vel minor q̄ rep̄iatur scri
pta est imponēda nisi dispenset̄ ex magna cā.
ex. de pe. et re. quesitū. Si vero sit occultū tūc
indistincte imponit̄ arbitrarie. ar. de pe. di. j.
iudicet. et di. v. d̄sideret. licet autē maior cā d̄i
spensandi in penitētia canonica requirit̄ in
crimine publico q̄ in occulto. in vtroqz̄ tam̄ ex
causa minor pena p̄ imponi. hec host. ¶ Consulto
tamen ut p̄sb̄iter sibi dicat carissime tu fecisti
tot et talia peccata et p̄ quolibet deberes sic
penitere sed forte vita tua ad hoc agendū nō
extenderet̄. iniungo tamē tibi p̄niam talem p̄
omnibus. concedo etiam tibi q̄ quocunqz̄ ie
ris remissōes p̄latoz̄ tibi facte p̄sint que
alias non prodesse. ex. de peni. et re. quod et
iam elemosine et om̄ia alia bona que feceris
et mala que pro deo toleraueris tibi p̄sint
ad remissionem peccatorum tuoz̄. hec host.
¶ Sed nunquid ex quo p̄sb̄iter hec verba di
cit penitenti erit illa satisfactio sacramentalis
Rñdet tho. in quadam. q. de quolibet q̄ est sa
cramentalis inq̄tum virtute clauium est exp̄
atiua culpe d̄misse. opus em̄ qd̄ quis facit ex i
unctione p̄sb̄iteri valet dupliciter penitenti.
scz̄ ex natura opis et ex vi clauium. vnde illd̄
opus ex vi clauium amplius valet ad exp̄ian
dum peccatum q̄ si proprio arbitrio illud fe
cisset vnde bona opera sic iniuncta generali
ex tali iniunctione capiunt maiorē vim ad
exp̄iandum culpam p̄teritam licet nō habe
ant maiorē vim ad p̄bendum remediū cōtra
culpam futuram. ¶ Notandum autē q̄ sūt que
dam crimina de q̄bus nō p̄t quis agere p̄niam n̄
restituat vel renunciet si tamen potest qd̄ ma
le recepit ut in illis casibus in quibus nō trā
fertur dominium in accipientem aut vbi cōpe
tit repetitio etiam si transferatur d̄nium. vbi
autem transferatur dominium et non conpetit re
p̄itio licet peccet mortaliter accipiens cre
do q̄ sit d̄grauum et honestum q̄ illud nō r̄ma
neat sibi sed paup̄ibus detur. potest tamē cā
ra receptione taliter acquisite penitentiarius
dispensare cum penitente si viderit expedire.
hec rod. ¶ Sciendum etiam q̄ qz̄ scdm̄ greg.

*hōm̄ q̄m̄ p̄m̄ h̄. p̄m̄m̄m̄
p̄m̄ q̄ p̄m̄ a. c. p̄m̄
pena.*

An p̄nie fact̄ orbi sic

pp̄t̄ d̄ p̄nia q̄ ad d̄m̄

*de p̄sb̄iteri p̄nia d̄m̄
d̄m̄ p̄ p̄nia*

11. 11. 11

11. 11. 11

11. 11. 11

11. 11. 11

11. 11. 11

11. 11. 11

11. 11. 11

11. 11. 11

contraria contrarijs curat. sp. debz p̄sbiter inu
gere p̄niam p̄ contrarijs correspondentes ipi pec
cato ut sup̄bc orōnis humilitatez. auaro elep
mosinaz. erogacōz sine largitatez. guloso ab
stinēciā. luxurioso ieiuniū et orōnem. et si vide
tur expedire pegrinacōz v̄l alias loci mutaci
onē ut sic caro maceret et nō restituat ad de
lectacōz memoria facti ex aspectu loci vel p̄
sone in quo v̄l cū q̄ p̄ctm̄ ē omissum di. lxxxj.
valet. et. xv. q. i. mulier. Itē ad imponēdaz
satis factōz cōgruā et discretā necesse ē scire q̄
sint p̄ctā mortalia et ḡd̄ iter eate q̄ venialia
hoc aut sciri p̄t p̄ ea que dicta sunt in sc̄do li.
vii ad p̄ns notare sufficiat et talia multa enu
merat ang. di. xxvii. q. i. crimis. dices q̄ pec
cata mortalia sunt sacrilegium. homicidium.
adulteriū. falsuz testimoniū. rapina. furtū. su
pbia. inuidia. iracūdia lōga. ebrietas asidua
Venialia excessus in cibo v̄l potu v̄l verbo l
tacturnitate. exaspacō paupis. comedere ab
stinētibz sine ieiunatiōibz alijs. tardiz p̄pter so
mniū ad ecclesiā ire. orozē p̄ter spem plus l
p̄ter cām reddendi debitū cognoscere. tardiz
visitare infirmos vel incarceratos. tardius re
uocare ad concordiam discordantes. exasperacō
vrozis v̄l filioz v̄l seruoꝝ v̄l etiā p̄ximi. ex
cessus in blādiedo. adulacō delicōsa et sump
tuosa. paupibz dei orare otiosis v̄bis in ecclē
sia v̄l ex intendere. iocādo v̄l incaute iurare
et nō implendo qd̄ iuratum est. ex aliq̄ neces
sitate p̄iurare. facile et temere maledicere. Cō
sulo ac tibi p̄ n̄ his nimis p̄mpt̄ iudicare pec
cata mortalia nisi ostet tibi p̄ certā scripturā
sed potes dicere esse p̄ctā et inducere homies
ad p̄niam de talibz. aliter em̄ cito possent hor
mines induci ad despacōz. h̄ rap. Itē non
debz iponi p̄nia ingrediētā monasteriū p̄ pec
catis p̄missis. de pe. di. i. q. i. his auctoritatibz
et ex d̄voto. scripture. vbi de hoc dicit in
glo. nō em̄. sed imponēda est p̄ peccatis omis
sis post ingressuz. ex de regularibz. c. xl. et d̄
fente. excō. cū illoz. Itē p̄nia imponēda est
enā iuste pugnā p̄ ecclesiā si ipugnādo ex
cedat modū ex d̄ pe. et re. significante vbi d̄
cit de hoc. Quid si aliq̄ p̄ctōz peniteat
v̄l penitere se dicat et a peccatis decetero ab
stinere p̄ponat nō tam velic sufficiens on̄ sub
re penitēcie. dicens se tenere valitudinariam
v̄l male d̄plexionatū. h̄ talem d̄z p̄sbiter in
ducere ad subeūdā satisfactōz sufficiētes et di
uersa ad hoc vtilia p̄ponēdo. qd̄ si n̄ potest ei
talē satisfactōz imponat quā verisimiliter fe
re valeat vel poci⁹ illā quā sp̄cte et sine mur
mure voluerit suscipere. expedie tñ q̄ aut nulla
aut pauca ei sub p̄cepto iniungat p̄pter picu
lum transgressiois ut inobediēcie. et q̄ oces
dat ei q̄ liceat sibi ieiuniū iniūctū. aut orōne
aut elia et quecūqz alia sibi iniūcta cū volus
rit redimere. h̄ hoc em̄ inuitat exemplū xp̄i
q̄ nūq̄ legit̄ graue p̄niam iniūxisse. nisi vade
et ampli⁹ noli peccare. jo. viii. et d̄. ix. noli
te mittere vinū nouū in vtres veteres. vinum
nouū vocat laboriosaz et durā p̄niaz. vtres v̄
teres peccatoꝝ in peccato inueteratos. Itēz

criso. sup̄ illd̄. M. xxiiij. alligat onera ḡuia et
imponit in humeros hominū. Si inq̄t erram⁹
puam p̄niam iniūgēdo. Mōne meli⁹ est de mi
sericordia rōz reddē q̄ d̄ crudelitate. vbi pa
terfamilias est larg⁹. dispēator non debz ee
auar⁹. si d̄ns est benignus cur vult apparere
sacerdos auster⁹ et. xxv. q. vij. alligat. Ad
h̄ aut p̄cipue lotoꝝ ut p̄ctōz cās et radices
remoueat et omēz occasiōez peccādi p̄ viribz
tollat. qz ut dictū ē sup̄ satis facere ē peccato
rum causas excidere et eoz suggestiōibus
aditū nō p̄bere. Itē si nō p̄t p̄sbiter gaude
re de omimoda ei⁹ liberacōne gaudeat saltē
quia ipm̄ liberatū a gehenna p̄t ad purgatori
um transmittere hec rap. et rod. et cōuenit ec
cū eis host. Et ut ip̄e dicit p̄sbiter nullatenus
debz peccatoꝝ p̄mittere a se recedere despa
tum. quia p̄sbiter qui penitēciā denegat reus
est animarū. xxv. q. vij. h̄ p̄sbiter. Cōcordat i
p̄dictis inno. sup̄ c. ois. circa medium. et sec.
sup̄. iij. sen. di. xv. q. i. Quid si p̄sbiter cres
dat penitētem nō facturū ea que p̄mittit. aut
que ip̄e sibi iniūgit nūquid en̄ absoluet sub d̄
dicōne. s. si hoc v̄l illd̄ fecerit. h̄ p̄sbiter ne
laqueū transgressiōis iniciat penitenti. nō de
bet ab eo exigere p̄missiōz aut votū aut iura
tū de aliq̄ p̄nia faciēda nisi in calibz ex p̄ssis
a iure. sed sufficit q̄ dicat se habere p̄positum
faciēdi quod iniūgit sibi. et sic simpliciter et
sine d̄dicōne debz absolui. facta tam̄ prestacōe
si suspect⁹ habeat q̄ nisi restituat aut faciat ea
ad que tenet dū tamē possit. fructū sc̄te d̄fesi
sionis et absolucōis euacuabit. h̄ rod. Cāz
autem in quibus tenet̄ absolueūd⁹ iurare se
similia non facturū sunt illi. qn̄ est exēdicat⁹
ex de sen. ex. et tenore. Vel incēdiar. us. xxij.
q. vlt. pessimā. vel heretic⁹ ex de purgacōne
ca. inter sollicitudines. vel habes aliud nefan
dum crimen. Quid de eo q̄ cōfiter⁹ et tñ nō
vult impossēz abstinere. vel ab vno abstinet
in alio incidit remanere. Nūquid istoz cō
fessione p̄sbiter debz accipere h̄ vere q̄ sic et
debz eis de crimibz consiliū exhibere. et licz
non sic vera. i. fructuosa talis p̄nia quo ad vir
taz eternā tam̄ est admittēda et crebris et sa
lubribz monitis est indicēda. i. ieiunijs et o
rationibz et elia ex de pe. et re. q̄ qdam. talis
em̄ d̄fessio et alia opa de genere bonoz q̄ cō
silio p̄sbiteri faciet cū deuocōne et timore dei
licet sine caritate quibus non valeant ad vitam
eternā p̄merendā. valēt tam̄ ad alia bona ut
dictum est supra de qualitate satisfactōis. q.
vtrum opera extra caritatem facta sint merito
ria alicui⁹ boni. hec rap. Vtrum qui explet
satisfactionem iniunctam sibi minozem tamē
odigna sit totaliter absolueūd⁹ h̄ penitēcia
cōdigna peccato dicitur vel sc̄dm̄ taxacionez
solius iusticie. et sic deus semper punit citra
condignum. vel secundum taxacōnem miseri
cordie. Et istam exigat sed hoc p̄t esse duplici
ter. aut mie increate p̄ seipsaz et sic i iferuo ex
ig⁹ penā odignā. Aut misericordie mediante
p̄nia et h̄ dupliciter. aut p̄nia iterioꝝ aut eci
am absolucōne exteriori. primo mō penitēcia

Ca. Inq. penit. p̄niam
h̄ de sen. ex. et tenore. Vel incēdiar. us. xxij. q. vlt. pessimā. vel heretic⁹ ex de purgacōne ca. inter sollicitudines. vel habes aliud nefandum crimen.
Quid de eo q̄ cōfiter⁹ et tñ nō vult impossēz abstinere. vel ab vno abstinet in alio incidit remanere. Nūquid istoz cōfessione p̄sbiter debz accipere h̄ vere q̄ sic et debz eis de crimibz consiliū exhibere. et licz non sic vera. i. fructuosa talis p̄nia quo ad virtaz eternā tamē est admittēda et crebris et salubribz monitis est indicēda. i. ieiunijs et orationibz et elia ex de pe. et re. q̄ qdam. talis em̄ d̄fessio et alia opa de genere bonoz q̄ consilio p̄sbiteri faciet cū deuocōne et timore dei licet sine caritate quibus non valeant ad vitam eternā p̄merendā. valēt tamē ad alia bona ut dictum est supra de qualitate satisfactōis. q. vtrum opera extra caritatem facta sint meritoria alicui⁹ boni. hec rap. Vtrum qui explet satisfactionem iniunctam sibi minozem tamē odigna sit totaliter absolueūd⁹ h̄ penitēcia cōdigna peccato dicitur vel sc̄dm̄ taxacionez solius iusticie. et sic deus semper punit citra condignum. vel secundum taxacōnem misericordie. Et istam exigat sed hoc p̄t esse dupliciter. aut mie increate p̄ seipsaz et sic i iferuo exig⁹ penā odignā. Aut misericordie mediante p̄nia et h̄ dupliciter. aut p̄nia iterioꝝ aut eci am absolucōne exteriori. primo mō penitēcia

n. u. l.

De vtili p̄niam

De p̄niam q̄ ab

taxata post dicitur remanens dicitur odigna. et
de hac remittit aliqd virtute clauu. Secdo mo
pna remanens post remissioz virtute clauu fa
cta est odigna et hac oportet soluere. Deter
minatū est autem apud deū qntum remittatur
virtute clauu. bonitas autem vl malicia mī
sū nichil diuersificat in efficacia sacozum.
vnde p̄biter siue discrete se habeat i iniūcti
one p̄nie siue nō nichil diuersificat q̄ntuz ad
efficaciā absolucōis d̄fessionis et cōtriciōis
sed sp̄ remanz reat̄ ad q̄ntitatis eiūsdē penaz
et ideo si nō explet eā h. exiget̄ ab eo in pur
gatorio. **Sed** d̄tra de pe. di. i. q. quicūqz. di
cit̄ q̄ penitēs post pactam penitentiā a pctō
plene mūdāt̄. **Hoc** intelligit̄ q̄n confessor
imponit penitentiā sufficientē. tūc em̄ exple
ta p̄nia statz euolat cū decedit. h. tho. et pe.
Vt p̄biter iniūgens penitentiā minozez
odigna sp̄ peccet̄. **H. q. nō.** Tum qz nō potest
determinare quātitatē pene debite d̄gnoscere
licet aliqd. p̄pe cōsideratis regulis patrū de
terminare possit. tū etiā qz q̄nqz ex industria mi
nozē penam imponens magis p̄dest peniten
ti q̄ noceat. quia forte magnitudine pene pos
set impediri a penitētia pagenda p̄pter debi
litatem virtutis adhuc in eo denouo recupate
et ideo negligit̄ damnū minus vt vitet maius
et ideo diuinus amor paulatim cōfortatus in
eo incitabit ipm ad plura opera misericordie
spōte pagenda q̄ p̄biter sibi s̄m quātitatem
peccatoz iniungere potuisset. h. tho. **Quid**
si p̄biter alicui iniungat q̄ missas celebrari
faciat nūquid pecuniam p̄ his missis oblatz
potest recipere et missas legere. **H. q. nō.** qz hoc
esset species mali. **ex de vi. et ho. cleri. cuz ab**
omi. sed h̄mōi penitentiā vl nō iniūgat. vl
si iniūgat ei dicat q̄ per aliū ipas celebrari
faciat et p̄ talem qui sibi vices nō reddat. Nō
ergo p̄ p̄ochialem p̄biterz diuicinum qui si
mili morbo auaricie laborare possz. vnde tūc
us est saluti aie sue q̄ tales penitencias non
imponat quia semp̄ ē timendū ne poci⁹ auari
cia q̄ caritas sit in cā. ar. **ex de cens. ea que.**
Si dicat ergo p̄biter q̄ caritas mouet ipz qz
forte penitens non potest pegrinari nec ieiu
nare nec orare nec aliud facere. hoc ostendat
p̄ opa et credā ei vt. s. per alium n̄ suspectū ipz
fas dici faciat vel eas gratis dicat vel aliqd
non retineat. sed totū quicqd̄ p̄ ipis offertur
paupibz erogare studeat. h. host. **Sz** nunqd̄
tener̄ d̄ficens aliquid offerre p̄bitero q̄n si
bi confiter̄. **H. q. nō** de rigore iuris d̄gruū
est tam q̄ det aliquid in signū deuocōis coz
dis. exemplo sanctorz qui nec ad p̄phas nec
ad sacerdotes sine munere accedebāt sicut le
git̄ d̄ saul et vxore jeroboā. i. q. i. iudices. Ad
idem est q̄ debz offerre sacerdotibz munus a
moyse p̄ceptū. de pe. di. i. que penitet. nisi tū
alicubi racōne d̄suetudinis. s. ubi est talis cō
suetudo quā etiā subditi p̄cipue diuites ser
uare cogent̄ si expedierit ab ep̄o. **ex. d̄ symo.**
ad publicā. Tenentur etiā q̄nqz rōne paup̄ta
tis. s. p̄ p̄biteri vt dixit jo. de deo. et sic in
tellexit illd̄. xxvi. q. i. apostolicis. **hec host.**

Vt penitens teneat̄ de necessitate recipere et
explere penitentiā sibi a sacerdote iniunctam
H. q. nō. s. i. p̄biter iniūgit penitentiā irro
nabilem et indiscretā quia tunc p̄biter abuti
tur clauē sciencie et potencie. Si vero iniūgat
p̄niam racōnabilem et discretam. sic penitens
tener̄ necessario recipere eā et p̄ viribz exple
re. quia tunc p̄biter vt̄ clauibz ecclesie. qui
libet autem tener̄ sui iudicis iustā sententiā
obseruare. Vnde si penitens talē penitentiā
sciēter ex deliberacōe et absqz legitima cau
sa omiserit explere mortaliter peccat. Si tam
penitens sciētiā penitentiā sibi nimis ḡuez
et ad seruādum piculosam suā infirmitate p̄ez
sata. d̄s ad illū eūdē d̄fessozem vl ad aliū si il
lum nō potest habere humiliter recurrere et
allemiacōz et mutacōz petere. et d̄fessoz d̄s ei
concedere etiā si videat q̄ penitentiā alleuia
ta non sufficiat p̄ emenda pcti plenarie. tūc
us em̄ est reseruare penitentez purgatorio pu
niendum q̄ ipm exponere piculo cadendi in
peccatū mortale p̄pter penitentiā trāsgressioz
Et expedit q̄ d̄fessoz hoc totū penitentiā expo
nat nisi in ip̄o viderit d̄dicōnem p̄pter quā in
dicet omibz pensatis magis esse tacendū q̄
exponendū. **hec nich.** Notat aut̄ sco. circa h̄
q̄ penitens tener̄ adimplere p̄niam impositā
sibi clauē nō erante. tener̄ inq̄ si velit se sub
mittere sacerdoti q̄ntū ad absolucōz culpe et
q̄ntuz ad succēpōz pene t̄p̄alis totalis corre
spondētis. qz tūc obligat̄ p̄cepto ecclesie cui
se voluntarie submisit. si aut̄ velit se submitte
re solum quātū ad t̄mutacōnem pene eterne
et non quātū ad t̄mutacōnem pene t̄p̄alis. sed
q̄ntū ad illā vult se subdere manui dei vel h̄
vl in purgatorio nō expediret talē dimittere
sine absolucōne. tūc em̄ recederet desperatus
Nec videt̄ p̄pter voluntatē istam esse in pctō
mortali cū cōterat̄ de peccato et puniri velit
pena cōdigna p̄ eo et ab eo cuius est iuste in
fligere eam. licet nolit eaz sibi infligi ab isto
sacerdote nec ip̄emet velit recipere vt sit mister
pene infligende. **Sed** esto q̄ clauis sciencie
erret non tū potestas clauis. nūquid arbitriū
ratificat̄ in celo. **H. clauis sciencie** errat q̄n n̄
b̄n exquirūt̄ et examināt̄ illa que p̄tinent ad
iudiciū. puta q̄n inquirūt̄ circūstancie nec ḡz
uantes nec allemiacōes sed solū placētes auri
bus cōfessoris p̄uriētibz. Si nō inquirat d̄ at
tricōne d̄fentis sed solū audiat euz acsi nar
raret vnā historiam. Et in primo quidā licz fi
at aliqd̄ nō faciendū si tamē nichil omittat̄
quod est faciendū vt si cū circūstancie non
inquirendis inquirant̄ inquirende potest seq̄
rectū iudiciū. Sed in secdo omisa inquisicōne
displicencie d̄fentis nō f̄t seq̄ rectū iudiciū
nisi casualiter. Si aut̄ penitens ostendat se do
lentem et nō est. fict⁹ est et tunc recedit̄ a ve
ra penitētia et cū nouo pctō mortali. **Nec** cla
uis sciencie errat sed ip̄e penitēs in piculū sui
errat. et tūc ratificat̄ iudiciū sacerdotis in ce
lo. hoc est quia fecit qd̄ suū. erat quia vt ho
mo non potuit videre coz nisi p̄r signa exte
riora sed non ratificatur quāsum ad ipsum

De Missis In P̄bitero

De Missis In P̄bitero

De Missis In P̄bitero

De Missis In P̄bitero

De Missis In P̄bitero

suscipientem qz non est capax illius sicut se ostendit capacem. **S**z esto qz omisso aliquo necessario ferat a calu iustā sentētia. nūquid ratificabit in celo. **S**z qz sic quātū ad suscipientem si non sit fictus ita qz sufficiat sibi istā penam implere. sed nō ratificat ex pte confessoris. quin ipse peccet errando. Et isto mō oportet distinguere qz arbitriū aliqñ ratificat ex pte utriusqz tā sacerdotis qz suscipientis. aliqñ ex pte alteri. **h**ec sco. di. xix. **S**z nūqd penitētia sine satisfactō pñi inuēta commutari potest l relaxari a quocuzqz cōfessore. **S**z qz cōmutari p̄t ex eā ab eo qui eam iniunxit vel ab eius supiore vel etiam ab eqli scdm aliquos ex de voto. qz sup his. **S**z rursus. in fi. vbi de h dicit in glo. si subest ea. **A**d maiore cōm. intelligenciam distingue. p̄si penitens petat penitenciam commutari vel relaxari p̄ illū eundem qui eā sibi iniunxit vel p̄ ei⁹ successorē. poterit quidē commutari vel relaxari ab eo qz eā iniunxit vel ei⁹ successorē. et idē dicēdū est de supiori eius qui iniunxit si sit ordinari⁹ iudex penitenciarū. qd ad hō dico quia archieps videt iudex ordinari⁹ esse quo ad forā p̄niale subditorum suffraganei sui. **h**ec. e. nostrō. sic nō sit eoz ordinari⁹ qntū ad forā cōfessionis nisi in casu b⁹ ex p̄sisa iure ex dō officio archi. pastorali. **S**i autē petat eā commutari vel relaxari ab equali ei qui eā iniunxit. aut sunt ita pares qz sunt penitenciarū eiusdem episcopi. vel sunt ambo p̄sbiteri de pari et insolidū de cōsuetudine curā habentes eiusdē prochie. vel duo ep̄i in quorum utriusqz dyocesi⁹ penitēs domiciliū hz ita qz est prochie. utriusqz. et tūc si p̄nia publica vel solēnis fuerit indicta ne scādaliset p̄m⁹ cōfessor debz requiri cōsensu ei⁹ vel successoris ei⁹ si facile possit req̄ri. maxime si penitēs publice inchoauerat p̄niam sibi iniūctā a p̄sbitero. **S**i autē nō possit req̄ri defacili aut etiā si p̄nia iniūcta est occulta possz cōfessor scd⁹ eā commutare vel relaxare nō obstāte subalitate iuris quo dicit de duob⁹ pcuratorib⁹ b⁹ insolidū datis qz melior ē dōccō occupantis. qz illd locū hz in iurisdicōe cōtencōsa non in volūtaria. **S**i autē ita pes sint qz uterqz cōfessor sit p̄sbiter prochie. vel ep̄s et penitens trāstulie domiciliū de prochia in prochia vel dyocesi. i dyoc. scd⁹ cōfessor poterit commutare vel relaxare p̄niam a p̄mo illi iniūctā nō obstāte qz solet dici qz sniam vni⁹ ep̄i non p̄t par ep̄s reuocare qz illd habz locū de sententia exco. et suspensiois et ceteris ad forā cōtencōsum panētib⁹ nō ad p̄niale. non em̄ sunt cōno similes cōtencōsa et volūtaria iurisdicō cū iudex nō possit reuocare sentētiā quā tulit iustā. cōfessor autē possit reuocare sentētiā quāz iniunxit. **h**ec rod. hoc autē qd dicit ex. de voto c. 1. et c. p̄ sup his. innuit qz qz in p̄niam iniunxit ire ad terrā sanctā illa p̄nia mutari nō possz nisi a papa vel ab eis qz sup hoc speciali ter haberēt autoritatē pape ex de voto ex mltā. **Q**uid si papa vel ei⁹ p̄nari⁹ vel ep̄s iniunxit p̄niam et petat relaxari vel commutari p̄ inferiorē. **S**z si penitētia ē iniūcta in casu re-

seruato supiori inferior nō potest commutari nec relaxare eā sine licētia ei⁹ qz eā iniunxit nisi si necessitas urgeat aut utilitas suadeat. puz enim est interpretari qz supior in hmoi casibus hoc acceptet. in casu vero non reseruato supiori inferior relaxare vel commutare potest nisi certū sit qz superior hmoi relaxacōnem vel cōmutacōnez reseruauerit. **h**ec rod. ar. ad hoc qz potest ep̄s diminuerē penā quā iposuit papa. xxxij. q. 1. latore. **S**ed hoc ideo fuit quia papa licenciam illi dedit. vñ capitulū illud est magis in contrariū. **E**sto qz p̄sbiter imponat maiorem penitenciam cōdigna ipi penitētiā nūquid tenet ad eam. **S**z duplex est forā peccatoris. scilicet dei et ecclesie. cōtingit autē peccatorē esse at solutū in vno et nō in alio. **N**ā aliqñ ab solut⁹ ē i foro eccie et nō i foro dei. aliqñ euerſo. talis ergo cui iniūcta est penitētia maior cōdigna in foro eccie te⁹ ad eā totā. i foro autē dei nō tenet nisi ad cōdignā. ideo dū est de foro ecclesie debitor est pene donec dpleuerit totā sed si trāseat ad forā dei pacta cōdigna nullā penā sustinebit. p̄sbiter em̄ non tūm considerat debitū pene sed etiā adhibet remedium p̄ cō. et ideo post istā vitā non exigit ab eo totā sed solū qntū sufficit ad debitū solvendū. **h**ec pe. **Q**uid si cōfessor interdicit penitētiā familiaritatem cū amicis. **S**z aut illi amici sunt veri amici hō est amici aie cuiusmodi sunt diligentes psonam sancto amore et secundū deum. **S**z illi amici sunt veri inimici cuiusmodi sunt diligentes psonaz ppter dilectionē illicitā vel ppter aliam cām in anime eius p̄iudicium et contra dei honorem. **S**i ergo sacerdos interdiceret familiaritatem cum amicis primo modo sumptis abuteret claroscience nec credo qz penitēs illā penitenciaz recipere teneret. **S**i autem cum amicis scdō modo dictis penitens teneret eaz recipere et obseruare regulariter. qd ideo dico quia om̄a particulares calus a cōfessore puidere nō possunt. **S**ciendū etiā qz homini p̄no ad desfreracōnem ad quā disponit tristitia nō debet sacerdos iniungere ea que augmētant melancoliam et tristitiam. vnde talib⁹ moderatum vsum vini et habere solaciū cū sanctis psonis et honestis p̄hibere non debet. **h**ec. nich. **De canonib⁹ penitenciarū ti. xxxij.** **Q**uia cōsiderādum est de canonib⁹ penitenciarū. **A**d quoz intelligenciaz prenotandū est qz sicut est in sciencijs p̄acticis que versant circa opera qz sermo in particulari est incertus et dubi⁹. sermo autē in vniuersali habet certitudinem. sed cum applicat ad singularia incipit quodāmodo habere incertitudinem ut qui nō cōsiderat circūstācias p̄ticulares poci⁹ deuiet qz se rectificet ut patet in medicina et sciencia morali. sic est intelligendū in p̄posito qz canones instruunt in generali quō est penitencia imponenda s̄ descendum ad singularia p̄sbiteris discretis relinquunt qui considerat circūstācias psonaz accēdentes ad canones sicut ad vias directiuas qz si cōtra canones iponāt nō rctē iponūt

hanc p̄ntētia

confessio interdicit familiaritatem ad dicit

nulli enim presbitero licet aliquid facere qd
possit patrum regul' obuiare. di. xxxviij. nul-
li. In canonib' aut maxime determinat' pnia
quo ad temp' et magis q' quo ad modu' qz il-
la determinaco' cercioz est et coioz. h' bon'. Ve-
ergo scias qliter debz pcedere arbitriu' p'sbi-
teri. nota regulariter sicut dictum est supra.
septenis penitencia est imponenda p mortali
et hoc no' tm' ppter t'p'is diuturnitate' s' magis
ppter significaco'z. In veteri ei lege maria sozoz
moy'si lepza p'cussa sepata fuit ex castra. vij.
dieb' numeri. xij. Maria significat penitencem
interpretat' em amara mare. hec penituit. vij. di-
eb' s' n'c penitet. vij. anis. qz significatur est
eze. iij. diem p' ano dedi tibi. Si querit' qz
re pnia est agguata cum lex noua sit lex mie-
ris qz hic est maior ingritudo ppter maiorem
sciã. et maior d'cept' ppter maiore dignitate'
noue legis in q' sanguis xpi est effusus. et g'
ui' p'ctm' ppter statu peccatis q' dz esse p'fecti
oz. Et vltim' factu' in lege noua dz esse p'
fecta vt in p'stinu' statum reducat. Et qz sol'
in vna die no' redit in ide' p'ctu' sed i' ano. io
dies duersus e' i' anu'. Rursus qz p'fectu' reme-
diu' est in lege noua. io annus multiplicari dz
p' septē ppter septē dona sp'us sancti recupada
et ppter septē dotes. s. tres aie et qtuoz corpis
obunedas. Imoi aut' pnia no' e' oib' impone-
da nec tm' est infirmada s' e' insinuada vt agno-
scat q' g'uis e' culpa. h' bon'. Licet aut' p' singul'
p'ctis criminalib' sit statuta tal' pnia dz tm' ipo-
ni vt mi' aspera p'ut maioritas vt minoritas e'
mis cu' ceteris circustancijs hoc exposcit vt in
sequenti' patet. P' dicta naqz regula excipi-
unt' pleriqz casus in q'bz ppter peccatis dig-
tate' vt criminis enormitate' imponit' pnia mas-
ioz. aliqñ etiã ex varijs causis minor. Ad hoc
ergo q' p'sbiter circa p'ctas dispesando cauci'
arbitret'. notadi sunt casus i' q'bus p' canones
certe pnie imponit'. quos. s. canones tenet' p'
s'biter scire vt dictu' est sup'. sunt aut' isti. **D**er-
m' est q' si p'sbiter fornicaco'z fecerit pniaz. x.
annoz. facere dz hoc mo'. s. q' sit inclusus siue
a ceteris in aliquo loco remot' sacco induc'
et humi p'strat' misericordia' dei iugiter iplo-
rans trib' mensib' primis co'iuuis. a vespa i'
vespam pane et aq' vnat' exceptis dn'icis et fe-
stis p'cipuis in q'bz modico vino pisciculis et
legumib' recreet'. elapsis at sic primis tribus
mensib' de illo loco exeat no' tm' in publicu' p'
cedat ne popul' in eo scandalizet' et p' h' vi-
det' q' in publico crimie loquat'. Post hoc re-
sumptis aliquantulu' virib' vnu' anu' et dimidiu'
in pane et aq' expleat exceptis dn'icis et alijs
p'cipuis festis in q'bus vino sagamine ouis et
caseo poterit vti. Finito sic primo anno et di-
midio p'iceps sit corpis dñi et ad pacē et ad
psalmos cu' alijs scrib' canēdos vltimus i' cho-
ro recipit'. ad cornu tm' altaris no' accedat sed
minor' ordinum tm' officia gerat deinde vsqz
ad explecoz septimi ani tres legitimas ferias
s. scdam q'rtã et sextã. exceptis dieb' pascalis
bz qui sunt qnquaginta in pane et aq' ieiunet
scdam tm' feriã vno psalterio l' denario si sit o-

De p'nt' d'p'nd' p'nd' li

p'nia v'z g' aff'ct' in no-
te q' s' h' m'ca

19 d'p'nt' p'nt' p'nt' p'nt'.

pan' redimere poterit. et sic cu' anu' vij. d'ple-
uerit p't' eps eu' ad gradu' p'stinum reuocare.
ita tm' q' in trib' annis sequentib' sine vlla res-
dempcone oi' sexta feria in pane et aq' ieiunet
Et eade' pnia imponenda e' p'sbitero d' oimib'
alijs p'ctis q' deposicoz inducūt. Probãt' aut'
hec oia. lxxxij. di. p'sbiter si fornicaco'z. qd' in-
telligit' quida' d' simplici fornicaco'e. alij for-
te ven' s'm rap. de adulterio vt incestu' puta-
qz cognouit coniugata' d' sanguinea' l' affine'. **S**e-
cundus cano' est q' si p'sbiter cognouit filia' seu
sp'ua'em qua' baptisauit vel in baptismo et in
confirmaco'e tenuit vt q' sibi d'fessa fuit debet
p'nam agere. xij. annis et etiã debz deponi si
crimen sit manifestu' et pegrinãdo. xv. annia
peniteat et postea monasteriu' ineret tota vita
sua moratur' ibide'. Ep's aut' q' talia d'misit pe-
niteat. xv. annis. ipa' vo' mulier dz oia sua res-
linquere et res suas paup'bz dare. et co'uersa
in monasterio dec' vsqz ad mortem seruire. xxx.
q. i. siq's sacerdos. et. c. no' debz. **T**erciu' e' q'
quicuqz filia' sua' sp'itualē vt mrem d'gnoscat
peniteat. vij. anis. et similiter ei d'fencentes.
xxx. q. iij. no' oportet. **Q**uarta' est q' q' d'rab'
cu' aliq' que sit p' vba de p'senti aliq' desp'osata
ipa' dimissa. lxx. dieb' ieiunet in pane et aqua
et sequentib' septē annis peniteat et. de spon-
duo. accepit'. **Q**uinta' est q' q' cognoscat duas
omnes vt sorozes siue vxoz viuat siue no' ad-
min'. vij. anis peniteat. licz p'v' deberet. xxx.
q. iij. si p'sbiter. **S**exta' e' q' qui cognouerit
moniam siue deuotam decem annis penite-
at. et similiter ipa' secundum formam traditam.
xxvij. q. i. de filia. et. c. deuotarū. in quoz p'ri-
mo. c. dicit' q' si filia' epi' vt p'sbiteri vt dyaco-
ni post votu' solēne d'rarerit matrimoniu' no'
admittat' ad d'munione' nisi marito defuncto
p'niaz egerit et co'ione' p'cierit tantu' i' fine vi-
te acc. p'iet' eam. in scdo' capitulo dicit' q' de-
nota peccas no' est recipienda in ecclesia nisi
peccare d'fuerit et d'finaena egerit p'nam. x.
annis. postea recipiat' ad co'ione'. et an' p' i' ecc-
lesia admittat' ad o'oz ad nullu' diuini' xpi-
ane mulieris accedat. **S**eptim' est q' q' igno-
rante' d'gnoscat duas sorozes vt mrem et filia'
am vt amica' et neptes peniteat. vij. annis. **S**i
aut' sciente' p'petuo diugio careat. xxxij. q.
vlti. siq's cu' duab'. **O**ctau' est q' q' ducit'
m'imonio illa' qua' polluit p' adulteriu' penite-
at. v. anis. xxx. q. i. siq' vidua. **N**on' est q' q'
d'era natura' peccauit si sit cleric' debz depo-
ni vt religioni tradi si corrigibilis appareat
ad p'petua' p'nam pagenda'. **S**i vo' sit laicus a
certu' fidelu' vsqz ad co'digna' satisfactonez de-
bet fieri alien'. et de excel. p'latoz. clerici. h'
em' viciu' mai' est q' d'gnoscare matres. xxxij.
q. vij. adulterij. et est aug'. adulterij inq' mar-
lu' vincit fornicaco'z. Vincit' autē ab incestu.
pei' em' est cu' m're q' cu' aliena vxore co'cubere
sed boza oim' pessimu' est qd' d'ra natura' sit
vt si vir mebro mulieris ad hoc n'cesso volu-
erit vti. h' ang'. quocunqz aut' mo' tale fctm' ex-
erceat. p'pterq' inter viru' et femiam ordinatē i'
vase debito viciu' co'tra natura' et sodomiacuz

27 d'p'nt' 27

19 d'p'nt' 19

19 d'p'nt' 19

19 d'p'nt' 19

19 d'p'nt' 19

19 d'p'nt' 19

19 d'p'nt' 19

19 d'p'nt' 19

19 d'p'nt' 19

19 d'p'nt' 19

19 d'p'nt' 19

19 d'p'nt' 19

19 d'p'nt' 19

19 d'p'nt' 19

19 d'p'nt' 19

19 d'p'nt' 19

19 d'p'nt' 19

19 d'p'nt' 19

19 d'p'nt' 19

19 d'p'nt' 19

19 d'p'nt' 19

indica. ut dicitur ray. **Decim⁹** est q^o coient cu
cu brutis. peniteat pl⁹ q^o. vij. annis. et similis
ter p incestu. xxxij. q. ij. s. ipm. et. q. se. **Vn**
deci⁹ est q^o p^o biter q^o iterest cladesanis nupcijs
trienio suspendit. et si culpa exegerit q^o pu
niat. et de clam. desp^o. cu mhibico. **Duo**
decim⁹ est q^o q^o voru simpliciter violauerit pe
niteat trib⁹ anis. xvij. di. si vir **Tredecim⁹**
est q^o qui excōicat⁹ celebrauerit debz triennio
penitere et fena scda qrea et sexta a vino et a
carnit⁹ abstineret. xj. q. iij. de his. **De pena**
vo degdai celebratus habet. di. l. accedes.
Decimusquar⁹ est q^o homicida volutari⁹ si
ne spe restitucōis deponit⁹ et peniteat. vij. an
nis. di. l. miroz. **Decimusquar⁹** est q^o homici
da casualis peniteat. v. anis. et hoc s^om ray.
si culpa pcessit casum alias non. nisi forte ad
cautelā. di. l. eos. et duob⁹. c. se. **Decimusse**
xus est q^o si homicidiū q^o fecerit ppter necessi
tate enitabile peniteat duob⁹ annis. di. l. de
his. i. licz si inenitabilis est sibi nō imputare
et. di. l. q^o te. qd vcz. e q^o ad culpā. sed bonuz
est q^o peniteret quo ad cautelā et innocēciam
sue ecclesie ostēdendā. et. d. homi. c. ij. q. vlti.
et s^om ray. forte distiguit p^o homicidiū neces
sario licet i casuali. s. vcz. pcessit necessitatem
l. nō. ar. di. l. de his vero. et et. de homicidiū
interfecit. s. et si q^o p infamia dmittat homici
diū nō imputet. et. ij. q. ij. iudicas. q^o etiā in
tuta discipline incaute puciēdo occiderit d
ponit⁹ et. de homicidiū p^o biter. s. et q^o liga
tū latrone interficit deponit⁹ et. de homi. s^om
scepim⁹. Qui aut latrone occultū occidit que
vini dphendere potuit. xl. dieb⁹ nō intret ec
clesiā et alias penitere dz et. e. c. ij. vbi dicit⁹
de hoc. Qui vo paganū v^o iudeū occidit pei
teat. xl. dieb⁹. di. l. q^o causa odij. **Decim⁹**
septim⁹ est q^o m^o cida peiteat. x. anis s^om forma
facis aspaz traditā. xxxij. q. iij. latore v^o zici
de vo guioz pnia debet imponi. talis em et q^o
dñm occidit nūq^o equicat. nec vehiculo porta
t. nec m^o mōniū dtrahit vsqz ad. x. an. carnes
nō comedit nec vinū bibit et alia que habet⁹
xxxij. q. ij. admonere. et. c. q^o cūqz. imponi⁹ ac
pnia maior v^o zici de nō q^o illd p^o tū sit gras
ni⁹ isto sed q^o homines pnozes sunt ad occi
dedū v^o zices q^o matres. Mai⁹ em p^o tū est oc
cidere m^o z q^o occidit v^o zice vt di⁹ bon. in. iij.
et dicit om^o doc. et hitū ē i. ij. li. Guil. vo du
radi t^o z rariū i repositorio p eo q^o v^o zicide i
ponit⁹ pnia maior. mibi aut plus placz snia a
lioz. s. q^o lem pniaz debet agere q^o filios oc
cidit. s. aut est certū q^o ipimet scienter inter
fecerūt et sic dz eis imponi pnia maior q^o p a
lio homicidiū. ar. et. e. c. vlti. in tex. et glo. et
de homi. cū iuramto. et in hoc tū cau vir v^o z
rem recusat quā coact⁹ abjurauerat. et ipa
penitēciā agit s^om arbitriū ep^o ita q^o si habz a
lios filios pacifice gubernare possit eos. vt
et. e. intellexim⁹. q^o si virū nō habet induci de
bet vt religionē intret ad qd si nō p^o tū induci tu
ci⁹ est ei dare licēciā nubendi vt et. e. venies
et hoc q^o tūmer⁹ d incōtinēcia alias nō. vt p^o z
xxxij. q. ij. in adolescencia. Et si pater sit cleri

cus ab officio altaris debet ppetuo abstineret
et ei guioz q^o laico nō tū publica nisi veniat i
publicū pnia debz imponi. vt habet⁹ et. de pe
nitēcijs q^o sitū. Aut certū est q^o nō interfecerūt
spōte nec in culpa fuerūt s^o cau fortuito cōti
git. et sic de stricto iure in nullo tenent⁹. ar. et
de homi. ex l^o s. et. c. x. et. c. vlt. nisi velint ad
cautelā penitere. in dubio tū psumit⁹ q^o nō ex
certa scia sed poci⁹ ex incuria puenerit. et. d.
p^o sump. afferre. Aut certū ē q^o nō adhibuerūt
omēz diligēciā quā potuerunt et debuerūt et
sic culpa pcessit casum et sic si sit guis culpa
vt si posuit puerū i medio v^o riu^o qz imponitur
pnia. v. vlt. vij. anoz s^om arbitriū p^o narij. di.
l. si q^o femia. et. c. se. et. c. si q^o spōte. occulta si
sit occultū. publica si sit publicū. et maior si i
lecto suffocet⁹ q^o si in cunis. et maior p^o biter
ro greco q^o laico vt habet⁹ et. de penitēcijs. q^o
sitū. et licz dispensat⁹ quo ad penaz q^o est arbu
traria vt dicit⁹ ibidē nō tū quo ad ordines p^o
ter homicidiū qd ē delictū enormē et indispe
sabile. di. l. miroz. Si aut culpa que pcessit ca
suz sit leuis. vt si posuit puerū in eodē loco lō
ge tū a se. imponit⁹ pnia triū anoz. s^om hoc i
tellige illd et. e. de infātib⁹. Monēdi g^o sunt
pentes q^o tā tenellos secū in vno nō collocēt
lecto ne q^o libz negligēcia interueniēt opp^o
matur v^o suffocent⁹. ij. q. v. cōsuluiti. et hoc
mō distinguit host. et bern. et. e. de infātib⁹
Quid de illis qui filios v^o etiā seruos suos
infātes v^o etiā adultos laquidos relegata pi
etate exponūt. i. et se ponūt an ecclesiā vt ali
qui moti misericordia colligāt eos s^o tales
guiter peccāt. qz cū ignoret⁹ sepe cōsanguini
tas exposito⁹ dtrahere q^o possz m^o mōniū cuz
sore v^o d sanguinea. iō exponēs de hoc pec
cato tenet⁹ penitere. et est puniend⁹ sicut ex
posit⁹ si scienter cū tali dtraherz puniret⁹ et.
de pe. officij. s^om host. Talis etiā s^om ray. est
tanq^o homicida iudicād⁹. qz hominē sibi ita
diūctū piculo mortis exponit. Cōsideratis tū
circūstācijs. et vcz. ob hoc mors secuta fuer⁹
pnia moderanda erit. Erūt aut tales irregula
res s^om ray. si ide mors sit secuta. qz. f. fuerūt
in culpa eos exponēdo v^o alimēta negādo tū
s^om rod. si in nulla culpa fuissent qz forte nec
e^o p^o mōsmas querēdo nec aliter eos alere pos
sent irregulares nō essent nec peccaret. **Deci**
musocta⁹ casus ē q^o q^o p^o biterū interficit peni
teat. xj. an. et. d. pe. et re. ois. c. ij. **De pnia**
vero ei⁹ q^o occidit monachū. clericū. subdiaco
nū. et dyaconū. habet⁹. xvij. q. iij. qui occide
rit. **De penitēcia aut ei⁹ q^o machinat⁹ i mor**
tem dñi sui v^o i regnū ei⁹ habet⁹. xij. q. vlt.
q. si q^o. **Decimusnon⁹** est q^o q^o iniuste aliquez
ad morte accusat. xl. dieb⁹ i pane et aq^o ieiunz
et peniteat et h^o si accusat⁹ sit occisus. Si vo
tātū mēbzū poider⁹ trienio peniteat et. de ac
cu. accusasti. host. v^o et jo. de deo intellexit
q^o p^o z peniteat p. vij. an. quolibz āno. ieiunā
do. xl. dieb⁹ i pane et aq^o. scō⁹ vero p tres ā
nos. guil. v^o durādū intellexit p^o tū licera ma
gis sonat scz q^o p^o z ieiunabit. xl. diebus in
pane et aqua siue continue siue interpolate

scilicet p^o z

Quid de illis qui filios v^o etiā seruos suos

de pe. officij. s^om host.

de deo intellexit

indica.

deci⁹

deci⁹

decimusquar⁹

decimusseptim⁹

decimus octa⁹

decimus non⁹

De penitentia...

et p' anos vij. etiam ieiunabit et penitebit non
tñ in pane et aqua sed ad arbitrium p'biteri.
sed p' tres q'dragesimas. prima añ natale
dñi. sc'da añ pasca. tertia añ festu' s'c'i ioh' bap-
tas em' i'stitu't b'us petr' sicut i' cronis h'at
bet'. Ieiunabit aut' tuc i' pane et aq' p'bat' hec
s'z h'ost. xxij. q. v. c. i. et. ij. Vicesim' p' p'
iur' xl. dieb' i' pane et aq' i' iunet. et. vij. añis
sequet' b' peniteat. et s'z debz esse in p'na i'teri-
ori. vj. q. i. q'cuqz. Vicesimul' p' q' opull'
odiconaliter aut' n' scieter piurat si liber sit. xl
dieb' ieiunet i' pane et aq' et hoc s'z glo. itel
lige vl' cõnue l' interpolate peniteat. et. vij
sequet' b' añis nō tñ in pane et aqua vt dicit
glo. Si v'o seruus sit ei' q' coegit eū trib' qua
dragesimis et legitimis ferijs scz sc'da q'ta et
s'xta. xxi. q. v. q' cõpulsus Vicesimul' secūd' p'
q' iurat i' maū ep'i vl' in cruce d'scrata peni-
teat trib' añis. Si v'o in cruce nō d'scrata pe-
niteat año vno. Qui vero coact' et ignorans
ignorantia iuris et postea cognoscit peniteat
trib' q'dragesimis. xxi. q. v. c. ij. Qui v'o coact'
et p' vita redimēda l' q'libz cā vl' necessitate
peniteat q' corp' plus p' aiā dilexit trib' q'
dragesimis. e. q. c. siquis coact'. Alij iducūt
tres annos et vñi ex his in pane et aq'. Vicesi-
mulerterci' ē q' q' scieter fl'm iurat vel aliū
iurare cogit. xl. diebus peniteat in pane et aq'
et septē añis sequet' b' et nū' p' sit sine p'na in-
t'eri. Alij si cõfess' fuerint similiter peniteat
xxij. q. v. siq's cõuict'. alia de iuri' require
supra in primo li. Vicesimul' quart' est. q' q'
mēsurat in falsa mēsurā. xxx. dieb' ieiunet in
pane et aq'. et. de cõtrahē. emp. vt mēsure. De
pena v'o falsarij l'razz habet' et. e. ad audien-
ciā. dura ad falsarij. et d' v. si g. nouim'.
Vicesimul' quint' ē q' q' frāgit p'nam solēnem si-
ue redeūdo ad crimia p'iora vl' similia siue re-
deūdo ad negociacōz secularē vel miliciā q'
sibi fuerāt interdīcta. sola intra eccl'ia fide-
libus o'one iūgūt. a cōione suspendūt. a ca-
tholicoz diuinijs sepan'. et penitere debent
x. añis et cōicēt in fine vite. xxiiij. q. ij. de his
vero et de pe. di. siquis v'o Vicesimul' sextus
est q' q' missam canit et nō cōicat. debz vno an-
no penitere et interim missas nō cātare. de cō-
secra. di. v. relatū. Vicesimul' septim' q' pze-
sbiter q' mortuū clericū inuoluit in palla alta-
ris peniteat. x. añis. et mēsis. v. d' pacon'.
vero triēnio et dimidio de cōse. di. i. nemo p'
ignoranciā. Vicesimul' octau' p' q' cõmittit
facilegiū eccl'ia violādo vel crisma seu cali-
cem sacrū pollutis maib' accipit vel silia sa-
crilegia cõmittit peniteat septē añis. primo añ
no ex' cimiteriū qd' violauit cōsistat. sc'do año
añ fores eccl'ie. t'ercō in eccl'ia et i' hoc tri-
ennio carnes nō comedat. vinū nō bibat. nisi
in pasca vel natali. nō offerat. nec cõmunionē
accipiat. iij. año dicabit et in illo et in. v. et
in. vj. et in. vij. trib' ferijs a carnibus et vino
abstineat scz ieiunādo. xj. q. ij. demō. Cõbur-
res aut' eccl'iaz. xv. añis peniteat et eā resti-
tuat. xvij. q. iij. q. siquis. et infra. v. mai'. De
pena vero raptoris siue furis rei eccl'iaſtice

p'no. s.

fla. m. s. s. s.

fray. p. s. s. s.

canon. m. s. s.

q' d' m. s. s.

g. m. s. s.

et d' pena furis et effraкторis tā clericū q' laī
ci habet'. e. q. s. peccata. et. c. siquis cleric'.
Vicesimul' non'. p' h' pentes frāgant sponsa-
lia filioz a cōione triēnio sepent' et similiter
filij si sint i' culpa. si tñ filij s'z p' missionē fa-
ctā cõtraxerint excōicant'. vterqz. s. quo ad pe-
nā eccl'ie nō quo ad reactū ex quo dederūt o-
perā in cõtrariū. xxxij. q. iij. si qui pentes. ar.
de pe. di. i. si cui. Tricesimus. q' qui blasfe-
mauerit publice deū vel aliquē sanctoz ma-
xime beatā vginem. illi debz ep's h'ac p'niaz in-
iūgere vt septē dieb' dñicis añ fores eccl'ie
in maifesto dum missa cātāt' existat et ultimo
illoz diez dñic' o'z palliū et calciamta depo-
nat et corrigiā ligatā cōa collū habeat. et. vij.
pcedēt' b' ferijs i' pane et aq' ieiunet ec-
cl'ia nullaten' ingressurus. Et quilibet p'di-
cto'z diez tres paupes vl' duos vl' saltē vnū
si p' reficiat. et si nō p't. hec pena in aliā d'mu-
te' qd' si rennent agere supra dicta interdica'
sibi eccl'ia et in morte p'nuet' eccl'iaſtica se-
pultura. et. de maledic'. statum'. Item blasfe-
mus si diues fuerit. xl. alioq'n. xxx. vel. xx. et si
ad hoc nō sufficit. v. solidoz vsualis monete
pena mulctet' nullā miam in hec habiturus
vt dicit' ibidē scz q'n soluat. v. soli. quos si nō
h'z curzat p' ciuitatē vl' d'muret' in aliā penam
tpalem. h' aut' pena soluet' illi qui cōdenat. i.
potestati seculari. h'ac em' penā tpalem p'cepit
papa imponi p' ptātez tpale. p' neglexit p'
ep'm p'cipit' cogi. h' hosti. p'labz aut' p'dicta pe-
na locū s'z gos. cū quis blasfemat nō ex ira l'
ebrietate vel demēcia quia tunc eo benign' q'
ageret'. ij. q. iij. q. notādū. s'z vero h'ost. hec
pena est specialiter inducta o'ra eos qui deū
blasfemat ex ira. nō em' aliq's de leui blasfe-
mat deū nisi irac'. tanta tñ posset esse iracūdia
q' equipe' demēcie. et tūc id' q' dicit' gos. p' s'z
habere locū. hec host. Quid si quis iuret p'
caput vel ventrē vl' capillū. hñdet hosti. q' si
faciat hoc affirmādo vl' iurādo nō h'z locum
hec pena. Sec' est si faciat hoc detestādo vel
iurādo licet irac'. Item s'z gos. et host. hec
que dicunt' de pena tpali vl' pecuniaria sūt
iudice p' tribunali sedēte. In iudicō aut' anie-
p' biter discret' molliēdo rigorem dispensare
poterit ex cā circa penā spūalem supioze. xv.
q. vj. penitētibz. h' host. Item clericus blasfe-
mus marie p' biter cogat' ad veniā postulan-
dā qd' si noluerit degradet'. di. xlvj. clericus.
Notādū vero q' blasfemus s'z leges est de-
capitādus vt in auten. vt nō luxuriēt' cōtra
naturā circa mediū coll'. s'z canonē v'o anī-
quū cleric' erat de g'dand'. et laic' excōican-
dus. xxij. q. i. siquis p' capillū. hodie vero lai-
cus ager p'nam sup'dictā scz ill' canonis sta-
tuim'. et hoc si blasfemauit publice. si em' oc-
culte nō penitebit publice vt p'uto. Clericus
vero hodie est corrigendus penitētia arbi-
traria et occulta nō illa que est publica. Cleri-
cus em' nō debet publice penitere. Si aut' rebel-
lis fuerit vl' sepi' h' cõmiserit locū h'z p'ea le-
gis scz vt laic' d'capitē' i' foro civil' et i' cōione
co anachematus. i. eccl'ie i'gress' sibi interdica'

p' la. s. s.

p' la. s. s.

Text on the right edge of the page, partially cut off.

et in morte priuatur ecclesiastica sepultura. clericus vero degradatur. h. host. titulo de maledictis. Tricesimus primus. est de presbitero qui reuelat secretum de quo est habitus super. c. de sigillo canonis. Tricesimus secundus. quod in dicendis huiusmodi canonicis vel alijs officijs diuinis discrepat a consuetudine premetropolitane ecclesie. vij. mensibus priuatur cōione si hoc accidat ex contemptu. xij. di. de his. Tricesimus tertius. quod episcopus qui ordinat sine causa iusta clericum inuitum vel penitentem inuitum absolute suspendit anno uno. lxxiij. di. c. i. Tricesimus quartus. quod episcopus qui corrector dicitur de dicitur misteriorum dissilat duobus mensibus. presbiterus ter quatuor. diaconus tres. subdiaconus et ceteri ad arbitrium iudicis penitere debent. i. q. i. quod quod inuisibilis. Tricesimus quintus. quod fornicator xl. diebus peniteat. ex de fornicatione. requisisti. Tricesimus sextus. quod qui videt in altrolabio peniteat duobus annis. ex de fornicatione. ex tua. Tricesimus septimus. est de stilla sanguinis altaris cadente super terram aliqd aliud. Tricesimus octus. est de vomitu eucharistie per ebrietatem. Tricesimus nonus. est quando mus comedit corpus christi. De his tribus habitus est supra in tractatu de eucharistia titulo de defectibus duntaxat in sacro altaris. Quadragagesimus. quod qui domum vel aream volutarie accedit sublata vel incensa oino restituit. et tribus annis peniteat. ex de iniurijs. si quis domum. Canon tamen dicit quod si ex odio vel iniuria fecerit excoriari debet nec absolui donec satisfecerit et iurauerit quod igne de cetero non apponet. imponit autem sibi ut hierosolimam vel in hispaniam vadat in dei seruicio anno integro ibi moratur. Si quis autem episcopus vel archiepiscopus hoc relaxauerit dānum restituat et ab officio episcopali per annum abstineat. xxij. q. viij. pessima. hodie autem postquam sunt denunciati non pnt citra sedem apostolicam absolui. ex de sen. ex tua nos. inuitum inter loquitur de incendiarijs indistincte postquam sunt publicati. Et bern. dicit hoc idem expresse et gratianus. ex de sen. ex. quod quod. et greg. licet rod. contrarium dicat. Sed leges autem quod in ciuitate data opa incendiū fecerit si sit humilis subiciatur bestijs si sit in aliquo gradu decapitatur vel in insulam relegatur. ff. de incen. rui. nau. l. si. Qui vero alibi ut in villis vel castris remissis illud edes positum abusserit. si hoc dolo fecerit obuertit. et hoc est intelligendum secundum host. si sit humilis. Si autem hoc ex sua negligētia contigerit refarciet dānum vel si minus perdone sit castigetur parum vel leuiter. Et nomine edificij omne edificij dicitur. ut dicitur ibidem. l. q. edes. Quadragagesimus primus. quod qui dederit vel accepit dione ab heretico et nescit hoc esse prohibitum ab ecclesia et postea intelligit peniteat uno anno. Si autem scuit et neglexit peniteat. x. annis. vel secundum quosdam. vij. vel secundum alios. v. Qui vero pmitteat hereticum missas celebrare in ecclesia catholica per ignoranciam iuris peniteat. xl. diebus si per reuerentiam eius per annum peniteat. Si per damnationem ecclesie catholice. et per consuetudinem romanorum piciatur ab ecclesia sicut hereticus si sit impenitens. alioquin peniteat. x. annis. Si autem relicta ecclesia ad hereticos transierit et alios

ad hoc idem induxerit peniteat. xij. annis tribus ex ecclesia sepe iter audientes. duobus ex cōione. duodecimo anno cōione sine oblatione precipiat. xxij. q. i. si quis dederit. Cetera vero penitentia ad heresim scisma vel apostasiam require supra in secundo li. Quadragagesimus secundus. est quod partronus qui res ecclesie dilapidat uno anno peniteat. xv. q. vij. filijs. Quadragagesimus tertius. quod qui domum suam cum magis in cantatoribus lustrat vel aliud facit et qui ei hoc consuluit. annis v. peniteat. xv. q. v. qui diuinatores. et. c. non liceat. Quadragagesimus quartus. quod qui pacem cum primo suo non facere iurat. uno anno peniteat et ad pacem redeat. xxij. q. iij. qui sacro. Quadragagesimus quintus. quod per priuio adulterio vel homicidio dantur per priuio regulariter. vij. anni. et similiter per fornicationem licet non ita aspera penitentia iniungatur. xxij. q. i. predicandum. et xxij. q. ij. hoc ipsum. et. f. se. Quadragagesimus sextus. quod qui scilicet rebaptisat. vij. annis peniteat et feria quarta et sexta in pane et aqua ieiunando tres quadragagesimas faciat et hoc si fecit illud per heresim introducta. Si autem per inuidiam. i. per salute corporis obtinenda ut habet ex de apostotus. c. ij. tribus annis peniteat. de cōse. di. iij. qui bis. et talis qui bis baptisat vel etiam confirmat fit de foro ecclesie et cogitur fieri irregularis. di. lxxiij. dictum est. De pena autem talium habet de cōse. di. iij. eos. cuius capituli sententia permittit gratia breuitatis. De hac etiam materia habet supra tit. de iteracione sacramentorum. Quadragagesimus septimus. quod qui uxorem adulteram cognoscit ante penitentiam peniteat tribus annis peniteat. xxij. q. i. si quis. ij. Qui vero cognoscit eam penitentem ante penitentiam peniteat duobus annis. e. q. si quis. Quo vero sit penitentia iniungenda mulieri primum alterius supponetur vel etiam de non suo viro concipienti habet ex de pe. et re. officij. et dicitur infra. hoc eodem li. ti. xxix. Ad regulas igitur predictas inspiciendo per studiosus indagatur procedere ad penitentiam per diuersis criminibus imponendas secundum canones. et ex causa consideratis circumstantijs ut dictum est super moderari poterit eas. Et licet ab ipso omnis circumstantie sint diligenter attendende. principaliter tamen qualitates persone et precipue vix sit persona obnoxia alicui a liquo vinculo seruitutis. Nam circa tales personas cauere per posse debet presbiter ne talem penitentiam eis imponat per quam illis quibus sunt astricti iudicium fiat maxime circa coniugatos. unde si seruus sit et timore peccauerit obediens domino suo in atrocioribus est micis puniendus. xxij. q. v. qui compulsum obedire tamen non tenebat in talibus. x. q. iij. si dominus. Si autem volutarie peccauerit corpe punietur etiam acrius quam alius. xxij. q. i. qui contra primam pacem. Nec est seruo iniungenda pegrinacio per quam dominus eius quod non est culpa illius seruicio defraudet. ex de sen. ex. re. l. si. Si vero liber sit tota penitentia canonis si fieri potest facere debet. xv. q. vij. sacerdotes penitentia. sed ex causa poterit eam presbiter moderari. Considerandum etiam erit vix sit persona noua in fide. quia nouis in fide minor penitentia debet imponi. ex de penitentia. deus qui.

patronus
Quadragesimus

Quadragesimus
Quadragesimus

26

110 bis de penitentia

penitentia

Quod si dicitur quod ab heretico 27 p. 1. p. 1.

feria legitima

Et similiter considerade erunt alie psonaru circ-
cumstacie de quib9 ad pns supsedeo gra bre-
uitatis. Sciendu aut q in foro pñali dicun-
tur ferie legitime feria scda qrtā et sexta di-
lxxxij. pñbiter. et de cose. di. iij. ieiunia. Aliq
tamen vt dicit rod. p scda feria sabbatum po-
nunt. Notandum etiam qsi penitencia in pa-
ne et aq iponat n habeti pane pt loco pais le-
gumib9 et piscicul vesci et ec alijs si nccitas
illd requirat ex. de pe. et re. i. rex. et glo. alias
no licet. Notadu etia q hm jo. si pnia sit im-
poita a canone liberat qd a ieiunio dādo de-
nariu vel legedo psalteriu ppa auctoritate. In
noc. vo dicit q ieiunia necessaria vt qtuor tpa
et hmoi non pnt redimi pecunia nisi subsit ro-
nabilis ca. Voluntaria vo redimi pnt etia sine
auctoritate supioris. Nota etia q ubi iponit
pena aliquot anoz siue qdragesimar. nec ad-
dit quō quis debz penitere hoc relinquit ar-
bitrio pñbiteri cum penitencie sine arbitrarie
vt dictu est supra. ipe em pñbiter arbitrabt
eā p ferias legitimas faciendam. hm can. l.
di. de his clericis. et ex d homicidio. c. ij. et i
multis alijs iuribus. Et sic intelligit illd ex
de accu. accusasti. et de spō. dilect9 et filia.

De spēs9 siue differencijs pñie i coi ti. xxxij
Consequenter consideradu e de pub9 pñie
subiectiuis. et primo i generali. scdo i
speali. Circa primā pte querūt plu-
ra. s. vtz pñie vtrius sint aliq ptes subiectiue
sue spēs. Et sic hm aug. li. de pñia. et ha-
bet de pe. di. i. tres sunt actōes. vna est pñia
an baptismu de q dicit ibidē aug9. null9 sue
volūtas arbitet dicitur nisi peniteat eū ve-
teris vite nouā inchoare n pt. Altera est pñia
d mortalib9 p baptismu. Tercia e pñia p ba-
ptismu d venialib9. Et sic ille tres ptes subie-
ctiue penitencie vtrius n pñie factū qz prima
ps n pñz ad sacm pñie licet alie due pñie
re possint. h tho. Vtz penitencie sacramentū
sit aliq ptes subiectiue siue spēs. Et sic tres
s. priuata q fit i secreto p peccatis occultis. Et
publica q fit in manifesto p manifestis. Et so-
lennis que fit in capite qdragesime p horredis

De pñia publica ti. xxxiiij.
Einde consideradu est d spēs9 pñie i spe-
ciali. Et primo de publica. scdo de solē-
ni. Priuata vo pñia et ptes pñie vtrius
suffiēciter inotescūt ex supradictis et infra di-
cendis de pñia in coi. vnde no reqrūt capitu-
la specialia. Circa pñiaz publicā plura que-
runt scz que fit publica pñia. Et publica pe-
nitencia est pñie illa que fit i facie ecclesie vt
cū alicui inuigat pegrinacō p mudū cū bacu-
lo capitali vl scapulari vl veste alia ad hō
suetā bñdictis de pe. di. vj. sacerdos. Et dicit
publica q publice fit vl qz p crimie publi-
co. iō dicit etia qñqz publica pñia solennis qz
publice fit. Quis pt eā imponere. Et qlibet
pñbiter prochiano suo nisi i aliq ecclesia esset
cōsuetudo otraria et multo forci9 epoz pñia-
rij generales qz hoc no inuenit sibi pñbituz
hm rap. gof. et hosti. ar. ad hoc videt expñsū
l. di. penitentes. licz illd aliter dñueuerit expo-

pena legitima

q pñia fit pñia

quid sit pñia

ni et. xxx. di. si qd pñbiter et ex de pe. et re. qñ-
tuz hm vult duradi. Bern. tñ dicit q simplex
pñbiter eā imponere nō pt. et de excel. pla. ac-
cedētib9. Cui pt imponi. Et laico no auez
clerico nisi deposito de pe. di. i. q. sacerdotes
hm. rap. S3 hm bern. pñbiter publicaz pñiam
facere pt qñ excessus ei9 est publicus. xxviij.
di. pñbiter. qz publice debet qd puniri p of-
fensis publicis. ex. de pe. et re. omis. c. i. et h
tam de qui q de leui excessu vt scadalū sedet
vt di. i glo. d. c. iij. et. iij. q. iij. si peccauerit
hac tñ pñiam sedes apostolica nemini indicit
nisi ubi est curia. ibi em pñairij pape eos q cō-
miserūt enormia faciūt nudos icedere triduo
vel plus vel min9 p omis ecclesias ciuitatis i
qua est curia et nō alibi. quo facto remittūt e-
os ad suos epōs vt dñsideratis circūstacijs eis
indicat pñiam salutarē. licet quidā ribaldi se-
pe p questu mēciatur tales pñias sibi esse in-
iūctas a sede apostolica falsas pñiarior. lite-
ras exhibētes. hec vult. duradi. Deo quo cō-
mine e imponenda. Et nō debz impōni nisi p
cimine enormi et maifesto. d. pe. di. vj. sacerdos
et ex. de pe. et re. questum.

De pñia solēni. ti. xxxv.
Ostea querendum est de pñia solenni.
Circa quā querūt plura. s. vtz aliqua
penitencia debeat publicari vl solēnisa-
ri. Et sic ppter quatuor. primo vt publicum
peccatū publicā habeat medicinā. scdo quia
maxima ofusioe est dign9 qui cōmisit grauissi-
mū scel9. terco vt sit alijs ad terrores qro vt
sit in exemplū penitēdi. ne desperet qui pecca-
tis gub9 deuenit. S3 cū pñia omes defe-
ct9 reuocet ad pfectū vt dicit ambro. solēni-
sacō vo impediatur vt patebit. vide q nō sit so-
lēnsanda. Et penitencia reuocat omis defect9
restituēdo in pristinā graciā nō tñ restituit in
pristinā dignitatē. Vnde nota q laycus post
penitentiā publicā nō pt ad clericatū pmoueri
l. di. illd. Nec cleric9 ad supiores ordines vt
dicit ibidē. quicūqz et epus talē ordinās or-
dinādi ptate priuari debet. vt dicit ibidē. ex
penitentiā nisi forte necessitas ecclesie illud
requirat aut dñuetudo. tūc em dispēlatine re-
cipi9 ad ordines minores nō aut ad sacros. l.
di. placuit. Bōnem hui9 vide infra ti. siue. c.
d penitentiā solēniter. Que e forma siue mo-
d9 solēnsaciōis pñie. Et vt habet. l. di. tales
penitentes qui scz pñiam suscipiūt vel susceperūt
se pñentat in capite ieiunij qdragesime euz
suis decanis seu archipñbiteris et eoz pñbite-
ris epis ciuitatū ante fores ecclesie sacco si-
ue vili veste induti nudis pedib9 et vultibus
demissis reos se vultu et habitu pñstātes. et
epus eoz dñlio debz eis penitentiā taxare. de
inde eis in ecclesia deductis epus i terza pñtra-
tus cū omni clero septem psalmos penitencia-
les cū lacrimis p eoz absolucōne dicit et po-
stea surgēs imponit eis manū aqua bñdicta a-
spergit. cinerē capiti9 imponit. cilicio capi-
ta eoz opit et eis lacrimabiliter denūciat. qz
sicut adā eiect9 e de paradiso ita ipi de ecclesia
eiciunt et postea iubz mistris vt eos d ecclesia

Cui imponi pt

Deo quo cō-

pena legitima

quid sit pñia

pena legitima
tam no
notat
na aut
is decan
ibi dicit
rec acco
pre et do
nam et le
culm in
ame vel
nig ad fa
ita e qz
sum qz co
vltz ad
trui ep
nec. et
er. d. pe
no ita q
incurdu
qz talis
pne. et
di. illd
p. pñia
pe em in
ante vt
bñio em
penis e d
re. hm eū
nō de spā
mō et no
pote pñie
p. pñia
si. l. di.
mandat
moran
na qz de
necōtib9
tus infra
m. qz pñ
re. d. pñ
dicit. xxx
na e sacm
ferior ep
facto de
un. qz pñ
tū i vultu
pñ. et d. pñ
pñ. i. qz
nō dicitur
pñ. d. pñ
e dicitur
pñ. d. pñ
pñ. d. pñ
epo pñ. i.
de. d. pñ

pellat clerico psequere cu h^o rñsonio in sudore
vale⁹ cui ec^o vt. l. populi videtes sanctam ecc
clesia p suis facinorib⁹ tremefacta et comor
tam no puipeuant penitenciam. Debent eci
am taliter penitentes sicut dicitur in j. di. et
nota^r hu. c. penitentes. de pncere comā. ar. d. d
se. di. iii. dictū. qd tñ dicit male sruare. In ces
na aut dñi vt d^r ibidē glo. quolibz āno a sus
is decanis et p^r biteris i ecclesia ducit^r et sic
ibi vsqz ad octauā pasce ita tñ q non coicant
nec accipiunt pacē. Et octaua at pasce dber e
xire et debet esse ex vsqz ad die cene sequētis
anni et sic fit quolibz āno quousqz ē eis ac r⁹
ecclesie interdicit^r. et si bñ penitet p^r eis sed o
anno vel terco igressas ecclesie reddi qñqz ec
vsqz ad finē vite manēt ex ecclesia. Qd aut d^r
etū ē q nō dicat itelligas nisi fuerit eis cōces
sum qz cōcacō qñqz differt p^r qñqz m⁹ qñz
vsqz ad finē pñie qñqz vsqz ad mortē s^rm arbi
triu epⁱ. xxij. q. ij. de viro. et. xxij. q. ij. amoz
nere. et. c. latore. et. xxvj. q. vj. sigs de corpe.
et d. pe. di. v. sigs vō. Di^r ec solēnis pñia licz
nō ita pñie qñ aliqz iui⁹ ad pñiam agēdam
inrudie^r in monasterio. l. di. si ille. Et quo
d^r talis pñia iponi^r h^o ab epō tātū. l. di. in ca
pice. et. c. pceden. Et sic intelligit vul. durā
di. illd. et d. exces. pla. accedē. et. xxij. q.
i. pñie. et. c. se. licz i lra dicat de publica. se
pe em in iure ponit publica p solēni et econ
uerso vt ibi. et. l. si ille. et i alia capitulis
hmoī em pēa imponit^r p istis emib⁹ p qbus
penitēs ē ad epm mittēd⁹ vt dicit^r i. c. xxvij.
vñ s^rm eū simplex p^r biter nō p^r eaz imponere
nisi de spālī mādato epⁱ. Si^r ad epm pñie e
iectō et recōciliacō solēnis. q fit vltimo. s. cē
pore pñie opleto v^l enā an si fuerit v^l um es
piscopo. xxvj. q. vj. c. i. p^r biter tñ simplex pos
s^r solēnitare pñie et solēnitare rēcōciliacōis d
mandato epⁱ ipō epō absente exhibere. sicut
notant hug. l. di. penitentes. et. c. i capite. qd
vñqz dcedit vul. durādī de solēnitare q fit i
iectōib⁹ et recōciliacōib⁹ q fiūt singulis ā
nis infra t^r9 inuēte pñie s^r b negat de solē
nitare pñie iectōis et final itroductōis. qz
vt ipē dicit hoc est ordīs non iurisdictionis vt
dicit^r xxvj. q. vj. c. vlt. et. c. i. et. ij. Et hmoī pe
na ē sacramtal. vt dicit^r i. c. in capite. vñ p^r i
feriori epō dmitti. et. de die. et. c. si licet de
facto derariū fiat. Dicit enā hu. p archip^r biter
ten^r eoz possunt eis inuēgere modū satisfaciē
di ses i ieiunijs pegrinacōib⁹ et alijs bōis o
pib⁹ qd tñ s^rm dñiū et dñiam epⁱ d^r esse ma
xime si sit crimē enorme. Et nūqd frēs mio
res l^r pdicatores qb⁹ dēd^r ep^s auctoritatē aus
diēdi ofessiones pñie hmoī solēnes pñias inuē
gere. Et q n^r sime ei⁹ speciali mādato nisi vbi
ē cōsuetudo q hmoī pñiarj generales inuēgat
pñibus et m. b⁹ hmoī pñiam p quoz. incuri
am maifestā eoz puuli pierūt. Et tūc debent
talib⁹ iponere q i capite qdagesime se corā
epō pñent vt p eū v^l de mādato ei⁹ speciali
debita solēntas fiat. h rod. Quib⁹ ē ipone
da h^o tā viris q femis. p em imponat^r femis
habet^r xxvij. q. ij. in his. n^r tñ deponat^r comā

qz ea i signū subiect die h^o b^o r^o d^r r^o d^r d^r
ponet aut ea viri qz amō viuet in habietu cleri
cali. h^o notat^r i dicto. c. penitentes. i glo. bern
te imponēda ē laicis nō clericis ppter scāda
dalū. vt p^r l. di. in capite. q. habet. et. c. cō
firmadu. cū duob⁹. c. se. p^r tñ imponi clericis
depoitis. l. di. dfirmadu in glo. sup illd peni
tētib⁹. Et qz hoc statutū ē ppter dignitate cle
ricat^r. vide^r aliquib⁹ posse cōcludi. q nec lai
cis psonis insignib⁹ nec religiosis debz ipō
ni ppter dignitate stat^r. Itē n^r est facile ipō
da iuuenib⁹ ppter etatis fragilitate. v^l decre
pitis ppter debilitatē. l. di. penitentes in glo.
Notauit etiā hu. p aliqz cogi p^r p excoicaco
nem suscipe solēnem penitētia. si spōte nō ve
lit subire dū tñ crime sit magnū et publicū et
generet scādalu. Deo quo crimie est impone
da h^o p emie publico et vulgatissimo qd to
tā omouerie vbe l^r aliū locū. xxvj. q. vj. c. vlt.
Notauit etiā hu. p p^r imponi p crimie occul
to si penitēs voluerit alias nō. ar. de cōse. di.
ij. de penitētib⁹. Et q enā p veiali si p^r cat
tia sine omī iudicō p^r qz penitere si voluerit
et peccerit alias nō. Quo tpe est imponēda
h^o quolibz tpe āni. solēntas tñ sup dicta t^r
fieri in capite qdagesime. et h^o habet^r ex glo.
sup p. c. i capite. et sup illd. c. suscepunt
Per qntū t^r9 ē iponēda h^o hu. di. h^o pēdere
ex arbitrio penitētia inuēgētis qz qñqz p ānū
et qñqz p biēniū. qñqz p triēniū. Quis est
effect^r penitētie hui⁹ h^o q ea egit si est lai
cus nō debz ad clericatū pmoueri. si ē clenc⁹
nō debet ad supiores ordines pmoueri vt d^r
ctū ē sup. Nec etiā d^r i suscepto ordine mistra
re. Nō d^r etiā matrimoniū d^r abere si tñ con
traxerit tenebit. Si tñ iuueni fuit imposita non
p^rhibet^r d^r abere. Nec d^r miliciā assumere. vt
patet. xxvij. q. ij. q. p. n. rēab⁹. et. c. antiq. et
c. i adolefcent. a. et. c. de his. Laicale etiā habi
tū nō d^r deferre. l. di. c. vlt. S^rm regulā eccle
siasticā d^r viuere de pe. di. v. d^r arariū. et. c. se.
et. c. falsas. Cōueniēd⁹ ē etiā sub ecclesiastico
iudice. ij. q. i. aliud. de pe. di. i. aliud. Itē scē
nter penitēs fit infamis nō rōne penitētie s^r
rōne crimie p pñiam publicatū. et ideo nō p^r
ordiar. l. di. penitentes. h^o v^l vñ qñ tal pñia
iponi^r p pñiam iudicis. scē est si ex deuocōe
qz officū publice pñie samat sicut se^r dauid
et jo. bap. s^rm host. et. de officō archip^r biter
ri. c. ij. V^l solēnis pñia possit iterari. h^o
q nō debz iterari s^rm iura aūq. l. di. p^r uis. Et
hoc ppter tria. Primo ne ex iteracōne vilescat
vt ibidē dicit^r. Secdo ppter significacōz qz est si
gura iectōis hoīs de paradiso tñ semel facte.
l. di. in capite. Tercō qz solēntas ē quedā qñ
p^r fessio ppetuo penitētia cōseruadi. Et ideo i
teracō solēntati resistit. si tñ post ea peccauer
it nō claudic^r ei loc⁹ penitētie sed penitētia
solēnis nō debz ei iteri inuēgi. vñ de ipa dicit
origen. q in grauioribus criminib⁹ semel tā
tum conceditur penitencie locus. Secundum
cōsuetudinē tamē aliquarū ecclesiarū iterat^r
Quarta vero pñia p^r iterari quociens placet
publica etiā p^r s^r nō ita frequenter d^r iterari

quod tpe imponenda

quod tpe imponenda

quod tpe imponenda

quod tpe imponenda

quod tpe imponenda

quod tpe imponenda

quod tpe imponenda

quod tpe imponenda

De clauib9. Vtz sint date ecclesie. et quot
Int. a. xxv.

Deinde dñs erādū est de ptāte mīstrorū
sacramēti pñie q̄ ad clauēs pñiet. Circa
qđ p̄mo videndū est de ip̄is clauib9.
scđo de indulgēcia. Circa p̄mū cōsiderā
dū est p̄mo de enitāte et quidditate clauū
scđo de effectu. tercō d̄ mīstris. et q̄rto de his
in quos p̄t vñs clauū exerceri. Circa p̄mū
quēruē plura scđ quid sit clauis. Circa
qđ scđendū h̄m scō. qđ clauis sumit̄ hic metha
phorice ad similitudinē clauis material. h̄m
modi aut̄ est infirmū p̄mū et immedīatum
apiendi et claudēdi hostiū. sentēciare aut̄ ali
cui celū esse apiendū vel claudēdū est spūali
ter ei apire vel claudere celū. et ideo autoriz
tas vel potestas h̄c s̄niandi que ē quasi imē
diatū instrumentū s̄niandi p̄p̄e dicit̄ clauis reg
ni celorū. p̄dicta aut̄ autoriztas s̄niandi siue
clauis ē triplex. vna ē simpliciter principalis
et cōuenit soli deo. Scđa est nō principal̄ est
tñ p̄cellēs et h̄c cōuenit xp̄o. cui9 qđe auto
ritas i s̄niando p̄minet. Et vñ uersalitate d̄ oī
bus iudicādi. quia oīm merita et demerita nō
uit. Et infallibilitate iuste s̄niandi qđ h̄ sent
tenciat d̄formiter diuine iusticie. Tercia ē par
ticularis q̄ntū ad causas cognoscēdas. et d̄
bil̄ q̄ntū ad s̄nias ferēdas. Et h̄ a xp̄o p̄mitā
tur petro. et in ip̄o successorib9 eius. s. p̄biter
nis Mt. xxvi. tibi dabo cla. reg. ce. Dā aut̄ jo.
xx. cū dicit̄. quorū remiseritis pec. re. eis. zc.
quorū quidē p̄biterorū. s. s̄nia si sit h̄m legē
diuinā est firma altas ē infirma. qđ reuocabil̄
Euit aut̄ i p̄missō vbo jo. xx. data explicite au
toriztas cognoscēdi. qđ nūq̄ p̄t haberi rect9 vñ
sus illi9 p̄ime sine p̄uo vsu recto istū scđe. et
sic in collacōe p̄ime int̄elligit̄ collacō scđe
tā p̄ p̄ime. Vñ h̄c scđa p̄t etiā dici clauis. qđ
est quoddā instrumentū apiendi licz nō ita p̄mū.
p̄ima clauis recte dicit̄ clauis potestas
tis. qđ autoriztas recte iudicādi dicit̄ p̄tas cū
iudicare sit p̄tas siue p̄sidentis. scđa vero dicit̄
tur clauis scie nō qđ sit actualis vñ habitual̄
scia. sicut videt̄ sententia magister sentē. li. iiii.
di. ix. sed qđ rect9 vsus ei9 non p̄t haberi sine
scientia. Vtz potestas clauū sit etiā ad cō
ficiendū. h̄m scō. p̄. et cōter alios. cū sup̄ flu
um sit fieri p̄ multa qđ eq̄ bñ p̄t fieri p̄ vnum.
potest dici qđ vna et eadē res est caracter ordi
nis sacerdotalis. et p̄tas cōficiēdi et p̄tas cla
uū qđ op̄t ex ordine sed d̄nt rōne. Dicit̄ ei
caracter h̄m qđ ē principiū distinguēdi haben
tem a nō h̄ntē. P̄tas vero cōficiēdi inq̄ntuz ce
dmat̄ ad sacramētū cui h̄aristie d̄ficiēdi. sed
p̄tas clauū inq̄ntū ordinat̄ ad apiendū regnū
scđo scō. tenet d̄trariū qđ h̄m eū vna data fu
apostolis sine alia. Euit em̄ data eis i cena po
testas d̄ficiēdi cū dixit eis xp̄s. hoc facite in
meā m̄mōracōez. Potestas vero clauū fuit
eis data p̄ resurrectōz. jo. xx. quorū remiseri
tis pec. re. eis. Eps etiā in ordinādo p̄r̄ dicit̄
accipite p̄tatem celebrādi missam d̄ns eis cali
cez. Et quib9sdā interpositis ponēs manū sup̄
caput ei9 dicit̄. accipite sp̄m sanctū quorū res

mi. pec. re. eis. zc. Si ergo quera quō se ha
beat caracter sacerdotalis ad istas clauēs. d̄
ci p̄t h̄m scō. p̄ se h̄z sicut dispoicō ad eas. qđ
p̄ hoc p̄ qđ p̄ caracterē h̄z p̄tatem cōficiēdi
corp9 xp̄i verū. dispoit̄ ē de cōgruo ad habē
dā p̄tatem ligādi et soluēdi sup̄ corp9 xp̄i mi
sticū. Vtz sit tñ vna clauis. h̄m scō. p̄. et
cōter alios sicut i sole potēcia liquefaciēdi
et indurādi ē vna in radice sed due in effectū
h̄z sic tñ ē clauis vna i radice sed due i effe
ctū. Clauis em̄ dicit̄ p̄tas iudicādi i foro a
nīmōz. h̄c vero p̄tas integrat̄ ex duob9 scđ
et p̄tate discernēdi in cause exāmiacōe et dif
finitēdi in cause d̄terminacōe p̄ sentēcia ab
solutoria vñ d̄denacōia. Et ista clauis ē p̄imū
cipalior. qđ p̄ima ordinat̄ ad istā. p̄ima p̄tā
dicit̄ sciēcia scđa potēcia. Vñ sup̄ illd̄ Mt.
xvi. tibi dabo clauēs re. ce. di. glo. clauis di
cit̄ sciēcia et potēcia. qđ d̄z iudex ecclesiastic
9 dignos recipere et indignos excludere a res
gno. P̄tas aut̄ ligādi et soluēdi in foro d̄rens
cōsō nō ē clauis p̄p̄e loquēdo. qđ etiā nō p̄
s̄biteri h̄nt eā vt dicit̄ infra. S̄m aut̄ scō. due
p̄dicte clauēs sunt simpliciter d̄llincte inter
se ita qđ absolute vtz ē verbū xp̄i. s. tibi dabo
clauēs. Et possent de potēcia dei absoluta ab
iusticie separi. sicut alijs p̄lat9 p̄t cōmittere a
licui autoriztate cognoscēdi in causa nō cōme
tendo sibi autoriztate sentēciādi in ea sic deus
possit d̄mittere autoriztate cognoscēdi in cā pec
catoris sine p̄tate sentēciādi i ea. Possunt tñ a
liq̄liter dici vna clauis. s. vnitare ordinis qđ
ordinat̄ur ad vñū actū. scđz ap̄cōis. Et nū
qđ p̄ter p̄dicte duas clauēs sunt alie clauēs
in ecclesia. h̄m scō. p̄. duplex ē enim forz i ec
clesia. vna secretū et ad id p̄tinet due clauēs
p̄dicte. Aliud ē publicū et in hoc requirit̄ du
plex autoriztas cōmūden duplici p̄dicte. sicut
ad quodlibz iudiciū rectū in q̄libet cā requir
it̄ cognōm̄ illa cā et sentēciacō. Et iste au
toriztates p̄tinet̄ ad forz publicū possunt di
ci clauēs. De hac aut̄ autoriztate ecclesie ha
bet̄ Mt. xviii. dicente xp̄o p̄. si peccaverit i
te fra. t. zc. seq̄tur tāoz die ecclesie. si eccle
siā nō audi. sit tibi sicut ethni. et pu. et sequi
amen dico vobis qđ vq̄q̄ li. su. ter. erit h. et in
ce. Ex quo p̄t qđ d̄z app̄at ligacōz et solucō
nem ecclesie etiā factā in foro publico. quā qđ
cōtēmit h̄nt̄ ē sicut ethni9 et publicanus
in hoc foro claudit̄ ecclesia et cōio fidelium
p̄ exōicacōz et ap̄ic̄ p̄ absolucōz ab exōicac
ōne vel p̄ rēcōciliacōz. Et ex hoc patz qđ ille
clauis nō sunt eadē cū p̄iorib9 clauib9. qđ se
p̄antur ab illis vt patz in h̄ntē iurisdicōz h̄m
ordinē et siue sacerdotio sicut in archid̄yaco
no et quib9sdā alijs. Et ecōuerso sicut est i cō
muni9 p̄biteris qđ rō est data p̄tas exclu
dēdi ab ecclesia l̄ rēcōciliādi. h. c. scō. in. iiii.
di. xvij.

De effectu et v̄tute clauū. ti. xxvii
Circa cōsiderādū ē de effectu clauū
Et circa hoc quera plura. s. vtz p̄tas
clauū exēdat se ad remissionēz culpe.
h̄m scō. p̄. dicit̄ quorū rem. pec. re. eis.

De clauib9

De clauib9

Vincul + clauis p̄nt 29

De hoc scō. p̄. qđ p̄t p̄
vñ. vñ. tñ. d̄ns. cōtēdit
si p̄t vñ. p̄t p̄t. qđ p̄t p̄t
p̄t p̄t. p̄t p̄t. p̄t p̄t
p̄t p̄t. p̄t p̄t. p̄t p̄t
p̄t p̄t. p̄t p̄t. p̄t p̄t

De clauib9

Sed p quem modū sunt diuerse opi. Vna est qd virtus clauū valet ad remissionē culpe nō qd dem aliqd efficiēdo sed solū oūdendo vñ sensus ē absoluo re. i. absolutū te oūdo. et b vi esse opi. magri sen. li. iiii. di. xix. Sed extra hoc ē qd sū ista opi. sacrm noue legis n̄ efficit id qd figurat. Alia ē opinio qd valet nō p se sed p virtutē diuini ex pactione coassistēte in o perando sic dictū fuit supra in li. iiii. di. j. ar. iiii. de effectu sacror. q. j. et est p babilis multū. et huius opi. videtur fuisse bon. iiii. li. di. j. q. iiii. et. sco. iiii. li. di. xix. q. j. Vnde dicit ibi dem sco. qd susceptio sacri pnie ē instrumentū. i. dispositio efficac et necessaria ex statuto diuino ad receptōz grē. instrumentū autē vñ dispositio pua nō est signū ostensiuū alicuius vt p rti sed vt futuri. ergo collatō sacri pnie ad b qd digne fiat n̄ oportet qd sit signū absolutōis diuine pcedēis qz digne p̄t recipi ab attrito attritōne nō sufficiētū p modū meriti ad grām recipiendā in termino illius attritōnis. Et si non fite recipiat grā p̄ma in termino illo ofert. Et absolutio p̄ b̄i est signū efficac illius absolutōis sequētis in vltimo instanti eius. h̄ sco.

Alia est opi. qd valet p modū depcantis et impetrantis nō tñ p modū impciantis in cuius signū in forma absolutōis p̄mittit o dō p modū depcantiū et subdit absolutō p modū in dicatm. Et depcatio grām impetrat et absolutio grām p̄supponit. nunq̄ em̄ p̄ b̄iter aliquē absolueret de quo nō p̄sumeret qd a deo esset absolutus. qz ergo p̄as sonat p modū actiui et impciantis ex se. inde est qd p̄as clauū p̄ loquēdo se nō extendit supra culpā. et hec est etiā opi. bon. in q. illa vt patz in. iiii. ei. Sed hec opi. aliq̄bus nō placet p eo qd plus valet oratio boni laici q̄ mali p̄ b̄iteri. ergo scd̄ h̄ et absolutio qd flm est.

Quarta opi. est qd valet instrumentaliter ad grām et iustificatōez disponendo. non ipam grām vel iustificatōez immediate efficiendo. sicut em̄ ad mundatōz vte filiū valet aque ablutio ita ad emundatōz culpae actualis valet sacerdotalis absolutio. quia hoc sacramentū habet p materia actū m̄str̄ opatur igitur virtus clauū aliquo mō ad culpae remissionē vel dum etiam expetendi vctum habet vel dū in actu exercet dūmō p̄paratio assit vel p̄cellerit. vnde dico qd attrito ad ofessionē accedenti virtute absolutōis sacerdotis talis sic instrumentaliter ad ipaz disponēis datur grā iustificans. cōtrito vero datur augmentum gratie. Sed ido videt nō opari ad iustificationē qz est remediū aduitorz in q̄bus ē necessaria p̄cedens p̄paratio. Et hec ē opi. pe. et tho. sed p̄dictaz opinionū secūda magis placet mibi. qd autē dicit hiero. qd in remittendis et retinendis culpis illd iur h̄nt euāgelici sacerdotes qd olim habebāt sub lege legales. intelligit qd habent illud et plus qz illi ostendebant mūdator a lepza tantū signo. istū vero a lepza peccati etiā facto. Vnde extendant se ad remissionē pene. Et circa hoc fuerūt diuersi modi dicendi. modus tñ verior et diuor et magis consonus fidei et pietati ē qd p̄ b̄iter ex

vi clauium absoluendo remittit aliquā p̄tem pene. nō tñ eterne nec purgatorie sed diuiter eius pene ad quā deus obligat peccatores p̄ absolutōem a culpa. Et p̄ illa p̄te nūq̄ punit in purgatorio nec alibi. sed p̄ alia p̄te a qua nō absoluit vel punit hic sufficiēter vñ i purgatorio. Et hoc sic p̄t intelligi. vniuerse ei vñ dñi misericordia et veritas. ideo in iustificatōne que ē op̄ misericordie. misericordia dei sic remittit culpā vt nō p̄termittat iusticie regulam. ideo adhuc deinet obligatū ad penam. Illa autē pena ob rigore diuine iusticie est nobis impropozionata et ignota. puidens igit̄ dei misericordia constituit arbitros p̄ b̄iteros. quibus dedit p̄tatem arbitradī et penā taxandi. et manifestandi et p̄tem pene remittendi. Hec autē remissio fit v̄tute clauū de thesauro eccie qui subest clauibz qui thesaurū integrat ex tribz scz primo ex merito fidei et caritatis tcc̄i ecclie. vnde dicit aug. p̄ penitens curari nō p̄t nisi sustineat eum vnitas ecclesie. 2o ex merito superogatois viroz p̄fectoz. tercio ex superabundanti merito passionis xp̄i qd est annexum virtuti sacror. quoz h̄nt plati misterīū. Sz obicitur quia nō est minus dispositus ad recipiendū effectū clauium qui omisit p̄uum peccatum q̄ qui omisit maius. ergo tñ remittet de pena debita peccato miozi q̄ de pena debita maiozi. sed ex vna p̄te peccatū posset eē ita p̄uum et ex altera ita magnū qd tota pena debita peccato miozi nō esset maioz q̄ p̄ illa que remitteret de pena debita p̄tō maiozi ergo illud min⁹ p̄ctm remaneret impunitū qd ē incōueniēs. Et qz misericordia nō cōsiderat meritū s̄z miseriā. ideo dei misericordia q̄ subuenit hic miseriis nō cōsiderando in eis meritū sed demeritū subuenit p̄ meritū xp̄i et remittit cōmibus p̄tem equalē nō quidē s̄m absolutam cōpacōnem sed scdm̄ p̄porcionalē vt si ei qd debet centū remittit. x. et qd debz. x. remittit vnū. Et ideo qui magis peccauit dū penitet tenet ad magnas gr̄iaz actiōes. et hec est rō bon. Sed ista respōsio nō placet aliq̄bz p̄ eo qd n̄ videt̄ satis facere argum̄to. quia prima decima simpl̄ maioz est q̄ scda. Et ido videt̄ eis dicē dum qd nunq̄ pars pene q̄ remittit virtute clauū vna vice est tāta sicut tota pena cuiqz moztali debita. Si dicat̄ qd vna absoluteone possit remitti tota pena debita vni veniali. Non habent hoc p̄ incōueniēti. qz xp̄c ita plene satisfecit p̄ p̄ctis nostris qd. s. se humilianti sub sacramento qd opat virtute meriti xp̄i. remittit aliq̄ quando tota pena. Non tam̄ p̄pter hoc dici p̄t dimitti p̄ctm sine pena. et ita r̄ndet rich. Alij vero dicūt qd p̄ b̄iter nō remittit oibz. eq̄luter de pena sed scdm̄ p̄porcionē qua penitens meruit sibi remitti. sic suffragia ecclie p̄sunt de fūctis scdm̄ qd ea sibi p̄desse meruerūt. Et hec est opi. pe. Vnde in cōfessione iterata remittatur aliqd de pena. Et huius habet supra t. de q̄litate cōfessionis. vbi dicit̄ qd cōfessio debet esse frequēs. Vnde p̄ b̄iter ligare possit p̄ clauium potestate. Et opacio p̄ b̄iteri in vsu clauū est oformis opacioni dei cuius est

16. 17. 18. etc. etc. etc.

An modus etc. etc.

quod dicitur etc. etc.

quod dicitur etc. etc.

minister. Deo aut habz opacione et in culpam et in pena. sed in culpam ad absoluendum qdaz directe. Et ad ligandum indirecte in qntum obdurare dicitur du gratiam no largit. Sed in pena habet opacionez hmoi directe quo ad utruqz quia et pena pccit et pena ifligit. Silr ergo et psbiter. et si scdm q aliqui dicunt in absoluendo ex vi clauium habeat aliquam opacionez ordinata ad culpe dimissionem modo dicto supra in respotione illi9 questionis. vtz virt9 clauium extendat se ad remissionem culpe in vltima opinione non tamen ligando habz aliquam opacionem in culpa. nisi dicatur ligare in pntu no absoluit sed ligatos ondit. sed in penam habet pteate soluendi et ligandi. soluit em a pena qua dimittit sed ligat qntu ad pena que remanet. Ad hanc aut ligare dicitur dupli. Vno mo considerando ipam quantitate pene in cui et sic no ligat nisi in pntum no soluit sed ligatum ondit. Alio mo considerando penam ista vel illa determinate et sic ligat ad penam imponedo eam. Ad hoc nota q est triplex iudiciu scz dei petri et curie celestis. primu est quo deus ai am mandat in ditione. Et hoc pcedit alia duo rpe. dignitate. et effectu. Scdm est iudiciu psbiteri q pteate clauium ligat et soluit i certis. Et post hoc sequit' terciu iudiciu scz appbationis celestis curie. vn expone illud. qd cuqz ligat. sup ter. zc. scz iudicio petri iuste. erit ligatu et in celis scz p appbationem curie celestis. Et hunc intellectu pbat gg. et leo papa. x. q. ij. tunc vera. et. xxij. q. i. manent. Vtz plbrer ligare possit et soluere scdm pntu arbitriu. Et patet s. c. de quantitate satisfactonis.

De mstris clauium ti. xxxviij.
 E inde considerandum est de mstris clauium. Circa qd sciendum q sicut pz ex pdictis xpūs clauis habuit. Et habet eas i nouo testamento psbiteri et soli psbiteri qz dat in ordine sacerdotali cui9 rō est diuina institutio. hui9 aut institutiois ogruitas patz p hoc q ipis solis dat' pteas officiendi corpus xpi verum qui est caput corpus xpi mistici. vn ambro. loquens de pteate ligandi et soluendi dicit q hoc ius solis psbiteris est pmissuz. hec ambro. Et p hec duentier sunt mediatores p vsum clauium inter homies et xpm. Querit' autē vtz epus habeat aliquam nouam clauē preter clauis psbiteri. Et dignitas epalis non dicit nouum ordinem sed quādam eminentiā ordinis et ideo no dat' in illa noua clauis sed ampliat' pteas iurisdictionis ad corripiendum. in cuius signū traditur sibi bacul9 pastoralis. hec bon. Vtz psbr vti possit potestate clauium ad suū libitum. Et q non. Nam psbiter opat' in absolute ut instrū no quidē mortuū sic securis. sed viuū sicut seruus. Ad rectā aut opatōz instrumentū tria requirūt. primū ē instrumentū reā dispositio. scdm est materie pportio terciū est virtus motiois. Nam securis nisi sit acuta non incidet. vel si nō habeat materiā pportionatā scz lignē. vel si nō moueatur ab aliquo. Silr i absolute psbiteri debet scurrere rect9 vsum sue pteas. pparatō suscipiens. et vsum di

mouentis quoz altero deficiente frustrat' effectus. Sed nūquid psbiteri mali hnt clauis. Et q sic. Nam in ordine dat' pteas clauium tan q domū gratie gratis dare. qd qz culpe no opponit' cum culpa recipit' et retinet'. dat' etiaz gra gratiam faciens ad bonū vsum clauium. Et illa culpe opponit' et cū culpa no recipit' nec retinet'. et qz datur ad vsum pdoneū. ideo sine hac habet' vsum sed no pdoneū. alias no possz haberi aliqua certitudo de absoluteione sic nec de mstris bonitate. Sed obicit' illud ang. s. q spūsanct9 remittit peccata vel p seipm vel p columbe mēbra. i. p homies sanctos. Et loquit' de remissione peccator9 scdm q homies sancti coopant' ad eam no ex vi clauium sed ex merito congrui. vel p colūbe membra intelligit omēs ab eccia nō pccatos. Obicit' etiā id qd in collatōne clauium dictū est aplis. jo. xx. et etiā dicit' in ordinatōne. accipite spūsanctum quoz remis. pteā zc. videt' ergo q illis solis dat' pteas remittendi peccata qui accipiunt spūsanctū. Et dñs determinat ea que req' runt' nō em ad vsum simpli' sed ad vsum pdoneum. Vtz pteas clauium ordinem sacerdotalem inseparabiliter comittet' ita q oēs sacerdotes eas habeant iamissibiliter. Et clauium potestas dupli' potest considerari. aut quo ad effectum sic radicaliter est in aia et indelibiliter sicut et character a quo non videt' differere nisi scdm qndā relacōne ut s dictū est. vnde hoc modo tenet se inseparabiliter cū ordie. sacerdotali. aut quo ad vsum et sic nōio reqrit' duo. s. statū viatoris. et autoritatē iurisdictionis. de primo patet qz sic ratio merēdi nō duent caritate et statū vie. sic nec potestas recōciliandi et facta mstrandi nisi in statu eccie militantis. et ita p mortem hui9 potestatis vsum pdit' in aima sepata. de scdo etiā patet. psbiter em ē mediator inter deū et hoies. Et scdm hoc ē deo inferior et penitēte superior et arbiter et iudex dicitus hoi loco dei ad pcedendum sine soluendum et puniendum. talis aut iudicatio nō est si ne iurisdictione aliqua in eum q iudicat' qz nemo potest aliquē iudicare nisi sit eius iudex dicitus ab eo qui pt. et ideo iurisdictione ē tanq ius motū ipius clauis siue manus. hac aut deficiente et si assie clauis nūq' apiret. Et si amittat' h iurisdictione cessat clauis executio. hec aut dupli' amittit' vel p ablatōz subditoz scdz re ve in scismaticis pccis fornicarijs notozijs excoicatis et hui9. Vel p ablatōez scdm rem et spem vt i degradatis quib9 aufert' sine spe recuperādi. vn heretici et excoicati dicit' habere manū ligatā s degradati amputatā. ideo dico q licet clauis q' tum ad esse ofsequat' ordinem. tū q' tum ad executōz ofsequitur statum et iurisdictione. hec bon.

De his i quos clauium vsum exerceri pt ti. xxxix.
 Ostea considerandum est de his in quos vsum clauium exerceri pt. Et circa hoc querunt' plā scz vtz psbr possit vti clauē quā bz in quolibet hoiem. Et ad vsum clauium duplex est pteas necessaria scz pteas ordinis. et hec est eqlia in omib9 psbris et respectu oim

Item 37

An epus habeat iurisdictionem

Vtz psbr vti possit potestate clauium

Instrumētū qd dicit'

in pntu

potestas clauium

in quolibet hoiem

Ep pteas... potestas... in quolibet hoiem... potestas clauium... in quolibet hoiem...

Et p[ro]p[ri]as iurisdicōnis et hec nō est equalis nec
 est respectu oim. in hac em̄ ut sic ordo in reb[us]
 oportet esse p[ro]latū aliq[ui]d sup[er]mū in quo reside
 at p[ro]p[ri]as oim et sub illo p[ro]latos medios et sub il
 lis p[ro]p[ri]ales vltimos. Nam q[ui]dū durat mūd[us]
 oportet scdm̄ aug[ustinu]m. angelos angelis hoīes ho
 mib[us]. demones demoib[us] p[ro]p[ri]e. vbiq[ue]q[ue] vero
 sunt p[ro]latōis gradus oportet esse sup[er]mos me
 dios et vltimos. q[ui] igit[ur] quilib[et] p[ro]p[ri]iter licet
 habeat p[ro]p[ri]atē ordi[is] plenariā h[ab]et t[ame]n p[ro]p[ri]atē iu
 risdicōnis limitatā. ideo v[er]o nō potest sua p[ro]p[ri]a
 te in quēlibet hoīem sed in eū in quē h[ab]et iuris
 dicōnem aliq[ui]ā vel ordinariā vel delegatā. Re
 gulariter igit[ur] solus p[ro]p[ri]us p[ro]p[ri]iter h[ab]et execu
 tōem p[ro]p[ri]as in suos subditos p[ro]ter septē casus
 de quib[us] dictū est supra t[er]tiū. cui p[ro]p[ri]itero ē d[omi]nū
 dum. unde. xvi. q. j. nulli sacerdotū liceat pro
 chianū alteri[us] absolue[re] vel ligare. **¶** Vt p[ro]p[ri]a
 possit sp[iritu] subditū suū absolue[re]. **¶** p[ro]p[ri]as ordi
 nis est de se extēdit se ad oia p[ro]p[ri]a remitten
 da. **¶** q[ui] ad vsum p[ro]p[ri]as h[ab]et ut dictū ē requi
 rit iurisdicō que a maiorib[us] in inferiores de
 scendit. ideo sup[er]ior p[ro]p[ri]t sibi aliqua reseruare in
 quibus inferiori iudiciū nō dimittat. alias sim
 plex p[ro]p[ri]iter iurisdicō h[ab]ens possit absolue[re] d[omi]nū
 quolibet. **¶** Vt p[ro]p[ri]iter absolue[re] aliq[ui]d de
 facto ab illis p[ro]p[ri]as a quib[us] nō p[ro]p[ri]t absolue[re] a
 iure peccet mortaliter. **¶** q[ui] absolue[re] aut h[ab]et
 facit ex ignorantia iuris. aut sciens ins quo
 hoc facere sibi nō licet. si scdm̄ nō et hoc faci
 at ex deliberatōe mortaliter peccat. sciēter eī
 et ex deliberaōe d[omi]nū sibi p[ro]p[ri]atē abuti in p[ro]i
 dium aīe alteri[us] est mortaliter peccare. s[ed]
 sic absolue[re] p[ro]p[ri]atē sibi d[omi]nū abuti in p[ro]i
 dium aīe illi[us] quē sic absolue[re]. q[ui] dat ei itel
 ligere q[ui] absolue[re] sit et t[ame]n nō est. q[ui] est in
 se ip[s]m ponit i[ur] erro[re] v[er]o sup[er] sic absolue[re] ca
 dit illa maledictio scripta deut[er]o. xxv. male
 dictus qui errare fecerit cecū in itinere. **¶** Si aut[em]
 ex ignorantia iuris faciat. et sit ignorantia af fe
 ctata adhuc mortaliter peccat q[ui] n[on] ita g[er]it
 uter sicut ille q[ui] hoc facit sciēter. Si aut[em] ē ig
 rancia crassa adhuc credo q[ui] mortaliter peccat
 q[ui] n[on] ita grauiter sic faciens hoc ex igno
 rantia affectata. sacerdotib[us] em̄ suū officium
 ignorare nō licet. ad ip[s]os em̄ p[ro]p[ri]et subditos
 suos in lege instruere. iur̄ illud asget. ij. inter
 roga sacerdotes legē. v[er]o sic absolue[re] expo
 nit se sibi maledictōni illi que venit sup[er] filios
 bel[us]. de quib[us] dicit. j. reg. ij. p[ro]p[ri]t filij bel[us]
 al nesciētes deū nec officiu[m] sacerdotū ad po
 pulū. De sic etiā absolue[re] et absoluto tali ab
 solutōni inmitē nisi p[ro]p[ri] ignorantia inuincibilē
 seu p[ro]p[ri]abile excuset. dicit p[ro]p[ri] illud Mt. xv. si
 cecus ceco ducatū p[ro]p[ri]et ambo in foueam ca
 dunt. Nec ille p[ro]p[ri] ignorantia excusat qui ma
 gis sollicitus ē de querēdo d[omi]nū p[ro] emptōne
 vnius robe q[ui] p[ro] salute aīe sue. **¶** Rich. **¶** Nota
 igit[ur] casus in quib[us] oportet q[ui] simplex p[ro]p[ri]iter
 ad sup[er]iorem remittat. v[er]o ē de his quib[us] ē so
 lennis p[ro]p[ri]a imponēda q[ui] ei[us] mister p[ro]p[ri]us est
 ep[iscop]us ut dictū est supra. scdm̄ est de excoica
 casus q[ui] inferior p[ro]p[ri]iter absolue[re] nō p[ro]p[ri]t ep[iscop]o
 possit q[ui] p[ro]p[ri]os mulieres et p[ro]p[ri]as d[omi]nū similes

que incidūt in canonē de iniectōne manū in
 clericos ep[iscop]i absolue[re] p[ro]p[ri]t. et illi soli quibus
 specialiter hui[us]modi absolutō d[omi]nū mittunt hec rod.
 terci[us] ē vbiq[ue]q[ue] inuenit irregularitatē contra
 ctā. licet em̄ possit absolue[re] de p[ro]p[ri]o p[ro]p[ri]t q[ui]
 irregularitatē incurrit. nō t[ame]n possit dispensare
 cum eo sup[er] irregularitate. ideo debet penitē
 tem mittere ad ep[iscop]m ut vel ip[s]e dispenset cū eo
 si p[ro]p[ri]t vel cū suis l[ite]ris mittat eū ad papam. **¶** q[ui]t[us]
 est de incēdiarijs sacro[rum] loco[rum] maxime pub
 licis. **¶** xxiij. q. vlt. si quis. et ex d[omi]nū sen. ex. ex tua
 et. c. conquest[us]. **¶** quitus ē de crimie publico. si
 cut de blasphemia. ex de de maledicis. statui
 m[od]o sext[us] de voto. ex de vo. c. j. septim[us] si ip[s]e
 ep[iscop]us d[omi]nū confessionē audiuit de aliquo peccato. **¶** xxi
 di. inferior. hos septē casus ponit host[us]. **¶** Rap
 vero ponit q[ui]tuor p[ro]p[ri]os. q[ui]dam vero addūt d[omi]nū
 homicidio et mēbro[rum] mutacōne. quia. **¶** xxiij.
 q. vlt. si q[ui]s. dicit q[ui] mēbro[rum] trūcatores et in
 cēdiarij excōdicent donec corā ep[iscop]o et ciuib[us]
 satisfaciāt. **¶** Addunt etiā disp[en]sacōz in iuramē
 tis dolo vi vel metu extor[is]. et dubijs iuramē
 tis q[ui] em̄ certū est iuramētum esse illicitū iurā
 p[ro]p[ri]a aucte potest d[omi]nū trauenire. **¶** Sed q[ui] ē dubi
 um an sit licitū tūc sine aucte sup[er]ioris nō de
 bet d[omi]nū trauenire. **¶** Si etiā sit d[omi]nū s[er]uetudo in aliquo
 ep[iscop]atu q[ui] aliqua certa crimia ep[iscop]s audiat vel si
 bi aliquos certos casus retineat sicut obtinet
 d[omi]nū s[er]uetudo in m[er]itis eccl[esi]js. de penitibus qui fi
 lios opprimunt de homicidijs. de sacrilegijs. d[omi]nū
 falsarijs. de violatorib[us] eccl[esi]ar[um]. et eccl[esi]a
 stice immunitatis et libertatis. de sortilegijs. d[omi]nū
 vicō contra naturā maxime cū brutis. de ices
 stu. de corrupcōe sanctimonialiū. de ablato
 rū siue subtracōz vel alias illicite acq[ui]sitōz
 restitucōe. de p[ro]p[ri]o. de clandestine cōtrahen
 tibus et alijs enozmb[us] que d[omi]nū s[er]uetudo g[en]ialis
 et specialis reseruet ep[iscop]is. quoz etiam aliqua
 ab ep[iscop]is remittunt[ur] ad papam p[ro]p[ri]t enozmita
 tem et terro[re]. mittunt[ur] inquam nō de iuris ne
 cessitate sed de ep[iscop]oz p[ro]uidētia et voluntate.
¶ hec host[us]. **¶** Quid si ep[iscop]s aliquis d[omi]nū mittat vices
 suas alicui circa penitētiā iungēdas i sua
 d[omi]nū. nunquid talis absolue[re] poterit etiā in
 his sp[eci]alib[us]. **¶** **¶** Credo q[ui] ep[iscop]s nō itendit i sim
 plici d[omi]nū gacōe delegare illa maiora nisi exp[re]s
 se dicat. **¶** ex de p[ro]p[ri]t. p[ro]p[ri]o. cū ad eius corre
 ctōnez videant[ur] specialiter p[ro]p[ri]nere p[ro]p[ri]e di
 sp[en]sacōes et absoluciones excōdicacōnum in
 quibus interueniunt iuramēta. **¶** s. de p[ro]p[ri]o mā
 dato eccl[esi]e vel aliquo faciendo. interueniūe
 etiā restitucōes. n[on] aliqua causa iusta subesse
 et tunc alicui discreto p[ro]p[ri]o cōmitteret qui p[ro]p[ri]
 nas cognosceret et factoz et rez circūstanti
 as sciret. ar. ex de homi. sic dignū. hec rap. et
 host[us]. **¶** Sed nūquid ille cui hoc d[omi]nū mittit p[ro]p[ri]t
 alteri subdelegare. **¶** Rndet guil. d[omi]nū. q[ui] nō ve
 habe[re] ex d[omi]nū offi. dele. c. vlt. q. ceter[um]. **¶** Quid si
 dicat ep[iscop]us. d[omi]nū mitto vobis auctem meā in foro
 penitētiā ut possitis absolue[re] in oib[us] in qui
 bus possum. **¶** **¶** licet qui omnia dixerit nihil ex
 cepit. ut dicit. **¶** xix. di. si romanor[um]. n[on] t[ame]n ē tutū
 p[ro]p[ri]t hui[us]modi d[omi]nū omissionē generale usurpare ea q[ui]
 a iure ep[iscop]o sunt sp[eci]aliter reseruata. nisi certum

Conspiciat d[omi]nū

Dispensatio

Nota

fit qd epus p huius verba generalia intendat
 omittere huius specialia. Ea tñ que epus cōsue-
 nit sibi in synodo reservare satis credo qd per
 huius verba generalia debent intelligi ee con-
 missa. hec rod. Absolutōes tñ excoicationū q
 sūt a p̄biteris p furtis et damnis quoz ig-
 rant auctores cū nō p̄tineant tñ ad for̄ p̄nias
 sed quo ad aliqd etiā ad contentiōsuz. cu3 lata
 sit snia ad instantiā passi damnū. nō sunt intel-
 ligendi delegati p huius verba generalia. Et
 multo for̄ nec absolutōes excoicatorū i fo-
 ro iudicii p̄o d̄umacia aut p re iudicata aut
 p̄ offensa. hec rod. Quācumq̄z etiā genera-
 t̄ exp̄sse omitterent epi alicui vices suas nō tñ il-
 le potest sine ei speciali mandato mutare vo-
 ca. aut relaxare iuramēta de quibz certū est qd
 possint vel de quibz dubiū est an possint licite
 observari. licet de transgressione voti iam fa-
 cta et de piurio p̄niam inuigere possit. h rod.
Quid si epus subditi concessit vt d̄fessorem
 idoneū sibi eligere possit. nūquid elect⁹ ab il-
 lo in casibz ep̄o specialiter reservatis p̄tatez ha-
 bebūt. h rod. qd nō qz illa nō veniūt in generali
 ocessione que quis verisim̄ nō d̄cederet in spe-
 cialit̄. ex. e. vj. et de re. di. ij. c. j. **Q**uid de offi-
 ciali epi. h holt. nō credit q in his scz in pe-
 nitentijs inuigendis habeat p̄tatem s; in cōten-
 tiōis cōt̄ in illis aut vnū et idem d̄fissoriū est
 ip̄ius et epi quare ab vno ad alterū nō p̄t ap-
 pellari. h. vj. d̄ appella. romana. Et hoc ē v̄erū
 nisi appareat q epus hoc voluerit omittere si
 bi puta qz hoc exp̄ssit vel de licentia sui supio-
 ris reliquit aliū ep̄m vicariū suū generale ad a-
 liam remotā se transferēs regione. tunc em̄ ta-
 lis vicari⁹ quecūqz possit is qui eū d̄stituit si
 p̄sens esset poterit expedire. Si tñ nō est p̄br
 debet hoc alij delegare. ar. ex. de d̄f. ec. aqua
 et de offi. dele. excoicatoris. **V**erū p̄biter mu-
 liere qua cognouit absoluerē possit. h. aut mu-
 lier p̄babiliter d̄icitur q si ad sacerdotē il-
 lum accederet ip̄e it̄z eam sollicitaret. Sicut
 sentit se ita fragile q p̄babiliter timet ne lo-
 quendo illi sacerdoti instigaret stimulo d̄cu-
 pie. p̄pter recortatōz d̄lectatōis nepharie q
 cū illo fuit d̄lectata. Et in isto cāu nō tenet
 isti cōfiteri. nec p̄t̄m illud nec aliud. qz si p̄t
 recusari sacerdos p̄pter ignorantā multo for̄
 tius p̄pter maliciā. piculosus em̄ est mulieri
 penitenti si sacerdos conat̄ eam ad peccandū
 trahere q si nesciat sibi d̄fiteri. debet tñ pe-
 tere licentiā aut facere peti ab illo sacerdote l
 supiori vt alteri possit d̄fiteri. qui si maliciose
 licentiā dare recusaret hoc nō p̄biberet quin
 illa mulier posset alteri d̄fiteri. Si aut mulier
 p̄babiliter credat q nec ex p̄te sui imineat pi-
 culū si cōfiteatur eidē tunc tenet̄ illi d̄fiteri eē
 p̄t̄m qd eū eo omisit. et ip̄e de illo p̄t eam ab-
 soluere sic de alijs. hec rich. Alij tñ dicūt q i
 tali cāu nec p̄biter debz audire d̄fessionē illi-
 us mulieris de illo p̄tō sed debz eam ad alte-
 rum mittere sicut notauit hu. circa p̄biterz. et
 vrozē p̄nā. aliter videt̄ in eo manifesta p̄su-
 ptio. nec illa debet ei d̄fiteri sed debz petere
 licentiā eundi ad aliū vel ad supiorem recur-

rere si ille licentiā denegaret. tam p̄pter picu-
 lum. tum qz ē mior verecūdia q est p̄nie p̄s ma-
 xima alias videt̄ in ea esse min⁹ vera d̄fissio
 ex quo nō vult illud d̄tegere nisi cognoscēt i-
 regre. Et idem est credend̄ de om̄i p̄tō i quo
 p̄biter d̄sensit et coopat̄ fuit si tñ absoluerz
 absol̄o valeret dūmō vera d̄fissio adessz et h⁹
 sive sunt d̄o. et boni. Nec ē extra p̄dicta q ep̄s
 nō p̄t disp̄sare in sp̄onia omissa cū ip̄o. qz di-
 sp̄nsatō est dignitatis. absol̄o necessitatis. et iō
 nō tam facile p̄dit qz p̄tatem absolūdi sicut
 disp̄nsandi. hec rod. **Q**uid de muliere que
 ocepit filiū de adultērio vel p̄rum alienū sup-
 ponit. nūquid tali mulieri denegāda ē p̄nia si
 ne absol̄o licet hoc reuelare non audeat vi-
 ro suo. h. qd nō. ex. de pe. et re. officij. Non ei
 debent tales mulieres visis suis vel filijs le-
 gicimis tale crimē indicare. h. m. bñ. ibidē du-
 pliciter rōe. primo qz hoc esset infructuosū. nō ei
 credit̄ sibi p̄pter p̄sumptōz d̄tratiā q habetur
 ex m̄imo p̄pter qd p̄sumit̄ q filij sic ex p̄tuz
 natus. ff. de his q sui vel alieni iur̄ sūt. filius
 scdō qz hoc esset piculosū. possent em̄ inde ho-
 micidia et p̄ta alia mala d̄sequi. h. bñ. et d̄ue-
 nit cū eo host. et rap. host. tñ dicit q si mulier
 d̄netur viro et metū d̄fidat d̄ eo q ei secure di-
 cere possit. et q inde faciat quidqd voluerit i
 tali cāu. p̄br̄m em̄ d̄fiteri p̄t q h viro fūelct
 et exq̄ d̄fentiet quo ad restōz ē mulier absolu-
 tā. qz d̄cedit viro de suo disponere sic placet.
 C. de iudicis. nemo ext̄r. pli aut̄ nate vel sup-
 posit̄ m̄ d̄z indicare p̄ se l p̄ d̄fissorē d̄fissorē
 v̄l ip̄a sil cū eo recepto p̄t̄ p̄ d̄fissorē si vide-
 bit̄ ab ea iuramēto qd nō calūniose p̄cedat.
 et a puero q factū secretū teneat si p̄babili-
 ter p̄sumat inde nō sequi piculū s; potius fru-
 ctum vt si p̄sumat q si sibi indicauerit ab here-
 ditate abstinebit. qz forte videt̄ ip̄m deū time-
 re et cōfitecōsū eē q aliena possiderz iute tūc
 indicet et d̄fulat q intret religionē v̄l se trāf-
 ferat ad aliā longinquā regionē. Si aut̄ p̄su-
 mat inde piculū sequi posse qz forte filij ē ma-
 lus v̄l stult⁹ nec sibi vellet credere nec illud
 sciret tacere tūc nō indicet sibi Si p̄sumat q si
 sibi indicauerit nō acquiesceret tūc etiā nō in-
 dicer. Sed q̄cum p̄t satisfaciatur hereditibz d̄ sua
 dote vel alijs bonis suis p̄ se v̄l p̄ aliū scz di-
 secreta et cautū. ita q caute fiat ne aliqd malū
 vel suspitiō mali inde pueniat. Et idē faciat si
 filio indicauerit et ip̄e credere v̄l acquiescere
 noluerit. hec bñ. host. et rap. Non tñ filius te-
 net̄ credere m̄i nisi possz sibi facere certā fidē
 q eū de viro suo nō ocepit. Scd̄m sco. aut̄ mu-
 lier illa crimē suū dicere nō d̄z filio spurio qz
 nō d̄z exponere se sue diffamacōi apud filium
 p̄pter incertā correctōz filij qz si nō crediderit
 mala sequent̄ scz qz ip̄a erit diffamacata et ille
 hereditatē vt p̄t̄z tenebit. Nō debet etiā d̄i-
 cere viro qz nō debet exponere se sue certe dif-
 famacōi. et apud virū mortū l̄ saltē odio v̄l
 discordie. Et etiā viro piculo v̄rocidij p̄pter
 incertum bonū hereditatis restitūde. debet
 aut̄ mulier filiū suū spurū diligēt̄ inducere
 ex alijs honestis causis vt hereditatem vero

Ep̄s p̄pter d̄fissorē qd

P̄p̄t̄m ali

V̄l p̄pter d̄fissorē qd

heredi dimittat. puta qd fiat religiosus & cleri-
cus. Et si ipm ad hoc inducere no potuerit la-
borare d3 qdum pt ad restituendū vero heredi
hec scō. Non tñ tenet restituere equalens toti
hereditati qz multū distat inter hñe et ppe eē.
Ille aut nunq̄ habuit hereditatē licet fuerit
ppe hñe s̄m iusticiā. et ideo min⁹ q̄ equalens
sufficit restituere. Illud aut min⁹ determinet
ad arbitriū boni viri s̄m scō. et rich. ¶ S3 nū-
quid tenet talis ples de osumpnis bona fide
scō. puto qd nō ar. C. de rei ven. certū est. mulr
tñ tenet scdm bñ. et host. ¶ Donec qd vir n̄ ha-
beat aliquos osanguineos q̄ sibi succedere de-
beant ab intestato scō. nihilomin⁹ peccat scz im-
pediendo ne libere faciat testamētū. C. si quis
aliquē testari p̄hibuerit. l. j. et. ij. s̄m bñ. De-
bet etiā de suo si p̄t vsqz ad op̄ensatōz sufficiē-
tem erogare paupibus p̄ aima viri de osilio
osessoris s̄m host. Itēz dicit inno. ex de re. et
re. officij. p̄ talis mulier satisfaciet illis q̄b⁹
verisimiliter credit⁹ qd sua reliquisset. vel si ne-
scit⁹ hoc paupibus eroget. dicit eē idem ibid⁹
qd si mulier illa nō haberet vñ recōpensaret et
haberet p̄batōes p̄ quas successores a damno
releuare posset eas adducere deberet. nisi ex
hoc graue malū imineret. intellige tñ qd talis
mulier q̄diu est i mortali nec deponit animū
peccādi nō valet tal p̄nia sibi. ad p̄nias tñ de-
bet admitti. sed ē dicendū ei qd nō est fructuo-
sa sibi quo ad vitam eternam. hec in glo. sup
dictū. c. officij.

De indulgentijs ti. xl.

Qonsequenter osiderandū ē de indulgen-
tijs. Et p̄tio vñz valeant. scdo q̄tū va-
leant. 3o a quo fieri debeāt. q̄rto qua de
causa fieri debeāt. quinto q̄bus valeāt. Primo
igit querit. Vñz indulgentie valeant aliquid
scō. qd sic alias ecclia vniuersalis erraret qd i-
pium esset dicere. valent aut ad remissionē pe-
ne residue post osertōz osessionē et absolutōz
sue sic inuncta siue nō. Et aut hec remissio n̄
simpliciter osdonando sed aliūde soluendo et
quasi op̄ensando scz de thesauro ecclie qui sic
dictū est supra integrat⁹ ex trib⁹ scz ex merito
fidei caritatis toti ecclie et ex merito supero-
gatiōis viroz p̄fectoz et ex abundāti merito
passionis xp̄i qz et si in sacramētis op̄etur non
tñ eius efficaciac in eis includit⁹. sed sua infi-
mitate efficaciac sacroz excedit. Osredicta em̄
merita nō sunt alicui⁹ vel aliquoz determinā-
te sed sūt dūia toti ecclie. Opera em̄ meritoria
que sancti fecerūt ad honozē dei et vtilitatez
ecclie in dūni cōia sunt. Ea aut que sunt dūia
multitudini distribuūt⁹ singulis de multitudi-
ne scdm arbitriū eius qui multitudi p̄st et iō
platus ecclie qui h3 clauēs thesauri p̄dicti p̄t
p̄ dei honore et ecclie vtilitate de ip̄o thesau-
ro tribuere qñ videt expedire. vnde sic aliquis
ossequeret remissionē pene si alius p̄ eo satis
fecisset. ita etiā ossequit⁹ si ei satisfact⁹ alteri⁹
p̄ eū qd p̄t distribuāt⁹. Quatuor tñ requirūt⁹ ad
hoc vt indulgentie valeant duo ex pte dantis
scz auctoritas et causa rōnabilis scz ecclie vti-
litat. Et duo ex pte recipientis. vñ p̄inet ad

remotionē cause p̄hibētis scz cū osessione cō-
tritiō. alterz ad colla rōz cause disponētis scz
fidei deuotio cum effectu in forma indulgen-
tie determinato. ¶ Ad hoc nota qd bonū vnius
dūicat⁹ alteri dupli. vno mō p̄ caritatē et sic
etiā sine indulgētia ē aliquis p̄iceps bono-
rū oim que fiūt si sit in caritate. Alio mō p̄ in-
tentōne faciētis et sic p̄ indulgētijs si assit le-
gitima cā p̄t eius intentio qui opatus ē p̄ vti-
litate ecclie ad istū osi nuari et p̄ ossequens ei⁹
opatio satisfactoria ad eum applicari. h̄ tho.
¶ Equit⁹ videre de scdo scz q̄tum valeāt in-
dulgentie. Et circa hoc querūt⁹ pla scz. Vtrum
valeant q̄tum sonant. scō. circa hoc diuersi di-
uersa dixerūt. Nam circa indulgētijs est qua-
tuor osiderare scz internā suscipiētis deuotōz
dati exterioris q̄ritatem. causam q̄ monet dan-
tez et indulgentie certā quantitātē. Quidā ergo
dicūt qd indulgentie valent scdm mensurā de-
uotōnis suscipiētis et scdm qd meruit eas sibi
valere et nō q̄tum sonant. Alij dicūt qd valent
scdm mensurā accessus ad causaz. vñ qñ dant⁹
p̄ fabrica ecclie qui magis subuenit s̄m suaz
facultate plus habet. Alij dicūt indistincte qd
valent tñ q̄tum sonant et tantū valent multū
danti q̄tum parz danti. et tñ de ppe venienti
q̄tum de longz. et videt⁹ prima opi. esse ray-
scda bon. tercia tho. Sed alijs nō placet nec
prima quia tūc etiā sine dato extertori valeret
indulgentie. Nec scda qz tunc essz pot⁹ qdā cō-
mutatiō p̄ indulgentia. Nec tercia qz illd hōi-
bus nō p̄dicat⁹. vnde ecclia eos decipe vide-
ret⁹. q̄rta etiā videt⁹ irrōnabilis. ideo alijs di-
cunt qd valent tñ q̄tum sonant non tñ equali-
ter sed plus vel min⁹ scd3 qd hō se disponit ad
eas. maiori vel miozi feruore. labore. dati quā-
titate. vnde qñz duoz equaliter diuitū quoz
vnus dat vñ denariū et ali⁹. x. ille qui min⁹
dat obtinet remissionē pene vñz anni sic ille
qui plus dat. nec p̄pter hoc oportz qd tñ remit-
tat⁹ vñ de pena a deo taxata q̄tum ali⁹ qz pe-
nitētia vñz anni in hac vita non tñ valz illi
qui eam facit ex miozi caritatis feruore et re-
missam sic illi qui eam facit ex maiori. et aspe-
ram. Cum aut dicit⁹ in forma indulgētie quel-
bet dantem etiam suā p̄ tali facto remissionēz
habere pene vñz anni. sic intelligendū est qd
habeat remissionē tante pene a deo taxate qñ-
ta remitteret⁹ ei p̄ penitētia vñz anni qd face-
ret in hac vita. Cū ergo illi qui pl⁹ dat ex ma-
iori feruore rñdeat ānus efficacōis p̄nie quā
illi qui min⁹. pl⁹ sibi remittat⁹ de pena a deo
taxata qm ali⁹. et tñ cuiuslibet valet vñz annuz
p̄nie in hac vita. Alijs videt⁹ dicendū qd quo
ad remissionē extēsiōis pene pares sunt ille qd
minus dat et qui pl⁹ dat scdm qd osinet⁹ in for-
ma indulgētie. Sed quo ad remissionē itensio-
nis pene et quo ad disposiciōez sui ad recipien-
dū augmentū gratie impares sunt quia d̄ istis
duob⁹ pl⁹ cōsequit⁹ ille qui pl⁹ dat. nisi in ca-
su in quo datum vñz esset manus p̄ cōpacōne
ad dantem sicut patet in paupcula de qua di-
cit domi⁹. l. xij. qd plus miserat in gazophi-
latum quā oīs a l⁹. hos duos modos ponit

rich. quoz primus etiam approbat a pe. et eci
am videt nisi valde pbabilis. i. v. l. b. etia in
spe. hanc modo videt adberere dicens q qua
do alicui remittit vnus annus de iniuncta pe
nitentia intelligit q tū min⁹ puniet in purga
torio qntum min⁹ punitus fuisset si vno anno
pniam in hac vita fecisset. Scdm aut innoc. p
ter hanc indulgentia generalē nō min⁹ tenentis
pniam agere in hac vita. Sed obici⁹ si indul
gentie tū valerent qntum sonāt tūc videtur q
hō debeat vacare p his habēdis omib⁹ alijs
opibus dimissis. hē nō est ver⁹ qz licet indul
gentie multū valeat ad remissionē pene. Alia
tū opa satisfactoria sūt magis meritoria respe
ctu pnij essentialis qd est meli⁹ in infinitū di
missione pene tpalis. Obici⁹ itē qz aliqñ
dat indulgentia q q dat auxiliū ad alicui⁹ ec
clesie fabricā erigendā dsequit⁹ terciā ptem re
missionis pctōz. Si 3⁹ indulgentie tū valent q
tū sonant tūc qui primo dat vnū denariū et 2⁹
scdm et 3⁹ terciū plenā remissionē dsequit⁹ oim
pctōz qd videt⁹ absurdū. hē hō aliquos qñ
datur indulgentia indeterminate dantib⁹ ad hō
auxiliū. tunc intelligit⁹ tale auxiliū qd sit con
ueniēs ei q dat auxiliū. Et scdm qd accedit ad
hoc. scdm hoc plus et min⁹ de indulgentia cō
sequit⁹. Vnde ec aliquis paup dans vnū dena
rium dicit⁹ dsequi indulgentia totā. nō aut di
ues quē nō decet ad op⁹ tam piū ita parz dar
re. sic nō dicere⁹ rex facere auxiliū alicui si da
ret sibi obulū. Et hec ē responsio tho. Alij vō
dicūt q nō sit remissio p tribus denarijs s; p
utilitate dñte hui⁹i dtributōz. qz ecclesia mag
respicit fructū q datū et ita rñdet pe. innoc.
vero dicit et etiā i. v. l. in spe. q qñ indulgen
tia dstitit in datōne tūc p quolibz denario qñ
indulgentia habebit si ples dederit. et hō idē
inuit ho. Nec debz hic accēdi dari quātitas s;
magis laudari diuina benignitas. de hac mate
ria scz de valore indulgentiaz ponit bñ. plu
res opi. ex de pe. et re. p aut in glo. iij. Ad
huc nota q in arbitrio dantis indulgentia est
taxare quantum de pena p indulgentiam di
mittat. si tñ inordinate dimittat ita q hoies q
si p nichilo ab opibus reuocent⁹ pnē. peccat
faciens indulgentias tales Nichilomin⁹ tñ qñ
cōsequit⁹ plenā indulgentiam. hō tho. vnde nō
debet fieri indulgentie supflue ne dremnant⁹
claves eccleie ex de pe. et re. cū ex eo. et. l. di.
absit. Vtqz vicini eccleie et clīci et p̄biteri
eccleie dsequant⁹ tantaz indulgentiaz quantā
remoti. hē q sic scdm quosdā qz remissio non
pporcionat⁹ labori sed meritis que dispensat⁹
sed q plus laborat de merito plus acqrit. hoc
aut est intelligendū qñ indulgentia dat⁹ indi
stincte. qñz em distinguat⁹ sic papa in generali
bus absolutōib⁹ transeuntib⁹ mare dar. v. an
nos. trāseuntib⁹ vero mōtes tres. alijs vnū. et
hec est opi. tho. Scdm alios vero cū veniens
a remotis sic magis dispositus quo ad merituz
remissionis pene. qz plus laborauit ceteris p̄
bus plus valet illi indulgentia illa licz omib⁹
valeat qntum sonat vt dictū ē etiā supra et hec
est opi. pe. Vtqz ille cui iniuncta est pnia. vij

annoꝝ. et postea dsecut⁹ est indulgentia. et
annoꝝ teneat⁹ postea agere pniam illā. hē a
liqui credūt q si pnia sit sibi tota p indulgen
tiam remissa nō erit transgressor si nihil faciat
de ea. s; si nō faciat p pte illa que sibi p in
dulgentiā est remissa. Consulca⁹ tñ ageret si eā
faceret. hō rē d. licet em de necessitate nō teneat⁹
talīs pniam sibi iniunctā facere qz p hui⁹i in
dulgentiā et si sit indiscreta satisfactio tñ pnē
eneruat⁹. ex de pe. et re. cū ex eo. s. ad hoc. qz
tū nescit vtz p̄biter iniuriet sibi pniam de
bitā. fatu⁹ est q nō referuat indulgentia ad a
liam vitam. hec host. Vtqz quocienscūqz qñ
vadit infra tpus indulgentie ad ecciaz ob cui⁹
visitatōz indulgentia dat⁹ tocies eā dsequit⁹ hē
hō aliquos qñ indulgentia ad determinatum tpa
dat⁹ vt cū dicit⁹ quicūqz meret vsqz ad tale tē
pus ad ecciam talē habeat tñ de indulgentia
intelligit⁹ tñ semel s; si aliqua eccia sit pen
nis indulgentia sic in eccia beati pe. ē indulgē
tia. xl. diez. tūc quociens aliqñ vadit tocies
indulgentiā dsequit⁹ et hui⁹i sine est tho. s; p
cundū vō innoc. et i. v. l. i. spe. qñ indulgentia
dstitit in visitatōe alicui⁹ eccleie tunc p quali
bet vice qua qñ ad ecclesiam vadit indulgentia
habebit. Quid de generali remissione oim
pctōz quā papa facit eunib⁹ i subsidium ter
re sancte et alias bellū suscipiētib⁹ contra heret
icos et quoslibet alios infideles. vel interen
tib⁹ p se pugnatōres nūqd si statim cruce af
sumpta etiā postq iter arripuerint decesserint
habebūt illā indulgentiam plene ita q in pur
gatorio nullā patiant⁹ penā p peccatis an cō
missis. hē scdm p̄tos q nō hnt totā indulgē
tia illā. valet tñ eis tam nobile ppositū ad au
gmentum caritatis et p dsequens dnticōis et
ita ad remissionē pene. indulgentie em nō itel
ligūt dari p sola voluntate sed p effectu dter
minato in forma indulgentie. Vnde qui hōbz
voluntate et effectu indulgentia plene dseq
tur. qui vero tñ habet voluntate ex deuotōe
habet meritū magnū licet nō oimode dsequa
tur effectu hō bon. et rod. Recurrendū tam
est ad formā indulgentie et ad intentionē dñi
pape. vt scdm ea iudicet⁹ scz vtz p sola susce
ptōne crucis et pposito pficiscendi et p quā
to labore pegrinatōnis assumpte et p quanta
mora in executōne negocij faciēda dsequat⁹
quis indulgentia illā. et est hui⁹i generalis
indulgentia latissime interpretanda. pferam euz
ex magnitudine fidei et caritatis pcedere vi
deatur q quis assumat hui⁹i pegrinatōem tot
et tantis piculis plenā. hec rod. et ouenit euz
eo tho. in quadā questione de quolibz. Quid
si post assumptōz crucis ante iter arzeptū vñ in
ipō itinere quis mortaliter peccet. nūqd de il
lo peccato tenebit⁹ ad pniam spēalem. hē q
sic. sicut etiam igressus religionē de pctō post
ea cōmissio tenetur ad pniam agendam spēalem
minor tñ penitentiā est vtriqz indicenda. hec
rod. Nota adhuc q catholici qui cruce si
gnati iuuant hereticos exterminare. indul
gentiam et p̄uilegium ad tertiam sanctam eū
niam dsequunt⁹. extra de hereticis excoicam⁹.

Equit' videre de 3° scz a quo valeant indulgentie fieri Et cca h^o queru' pla. scz Vrx
epi possint indulgentias facere. h^o ad cuius eundem sciend' q' indulgentie habent effectum scdm p' opa satisfactoria vni' alteri computant' non tantum ex vi caritatis sed ex intentione operis aliquo modo directa ad eu'. Intencio aut' alicui' p' ad aliuz' dirigi tripliciter. s. aut in singulari vt cum quis p' alio d' terminate satisf' facit. et sic quilibet p' alteri sua bona coicare. aut in speciali vt cum quis orat p' congregacione sua et suis familiaribus et benefactoribus et ad hoc etia' ordinat opa sua satisfactoria. Et sic ille qui p'est congregato' potest illa opa coicare alij applicando intencioez eoz qui sunt de sua congregacione ad hunc d' terminat' aut in generali vt cum quis ordinat opa sua ad bonum coe in generali et sic qui p'est eccie generaliter p' opa illa coicare applicado sua intencioz ad hunc vel ad illu'. Et qz homo est pars congregatois et congregatio est p' eccie ideo in intencione priuati boni intentio boi comunis includit' et boni totius eccie Et ideo qui p'est eccie p' coicare ea que sunt congregacionis et hui' hominis sed no' ouerit'. Sed nec prima coicatio nec scda dicit' indulgentia. s. tertia p'pter duo. primo quia p' coicaciones illas licet homo absoluat' a reatu pene q'ntum ad deum. no' absoluit' tñ a debito faciendi satisfactioem iniuncta ad qua' est obligat' ex p'cepto eccie. Sed p' tertia homo etia' ab h^o debito absoluit'. Scdo qz in vna p'sona vel in vna congregacione non est sufficientia meritoz vt si bi et omnibus alijs valere possint sic est in ecclesia romana p'cipue p'pter meritum xpi. et ideo solus ille qui p'ficietur ecclesie p' indulgentias facere. totu' aut' eccie p'ficiat' solus papa. et ideo ipse solus habet p'ratem plenaria' sup' thesauru' d'uem de quo fiunt indulgentie. Omnes vo' alij epi limitatam. ipse em' solus habz plenitudinem p'rat'is. ex de pe. di. ij. cum ex eo. Alij vo' sunt vocati in p'prem sollicitudis. ideo solus ipse habet p'ratem vbiqz generaliter dandi indulgentiam et tanta quantam voluerit. Alij vero nisi scdm eius d'cessionez. qz vero epi sunt d'oztes pontificalis officij. vnde etia' soli ab eo fies vocant'. ceteri vero filij. g^o solum eis p'prie facere indulgentias merito est d'cessum. Epi qui dem d'cedit' a iure facere indulgentias in dyocesis. a'ep'is vero in puincijs suis. Non debet tñ dare indulgentias vltra vnu' annu' in d'secrationibus eccleiaz. vel alijs quibuscuqz casibus siue ab vno siue a plibus fiant. In anniuersario vero d'secrationis et alijs casibus ronabilibus no' debet dare vltra xl. dies siue ab vno siue a plibus fiant. ex de pe. et re. nro. vbi dicit' de hoc. et. c. cu' ex eo. q. vlt. Si tñ epi faciunt contra illud mandat' nihilomin' indulgentia tenet et valet cu' no' dicatur ibi q' non valeat si secus fiat vt etia' dicit' in glo. sup' dictu' c. cum ex eo. ar. ex de excels. pla. cu' ad quozdam. Nunc tamē exp'ssum est q' indulgentia no' valet. li. vj. de pe. et re. indulgentie. S3 nu' quid saltem in eo qd' dare poterat tenebit in

dulgentia. h^o jo. an. sup' dictuz' c. dicit' q' sic qz regulariter vtile p' inuile no' viciat'. ex de re. iur. vtile. Alij dicunt q' no' quia qui p'rimlegio abutit' rē. xj. q. ij. p'iuilegiu'. s3 dic' q' licz p'dere mereat' non tñ p'dit'. Concedit' etiam a iure legatis dñi pape facere p'petuas indulgentias in puincia sua et q' facere pnt' statuta p'petua. ex de offi. legati. c. vlt. in tex. et glo. et de pe. et re. nro. i glo. Sic ergo epi et supra ouenit de iure dñi facere indulgentias. Alijs aut' p'lat'is inferioribus no' ouenit nisi ex speciali d'cessione. vt habet' in d. c. nro. i glo. Quid ergo si eidem domui co'cessit' eps. xl. dies. et a' epus alios. xl. dies vna et eade' die legunt' hui' i' lre in vno et eodem loco. Nunz' quid dans eliaz habebit. lxxx. dies. Rndz' ho' q' sic si det p'pter obtentu' vtriusqz qz neuter excedit. vt patet in dictis c. Vrx abbates qui collegijs p'sunt possint facere indulgentias. h^o q' non p'prie loquendo vt patet ex p'dictis. et ex de excels. pla. accedentibus. tales em' habet' a' liam au'ctem respectu bonoz' sui collegij non tamen respectu meriti xpi qd' dispensandu' co' m'isit spon'sis eccie scz epi. id no' habet' au'ctem plenam respectu thesauri eccleie. et ideo tñ bona sui collegij comunicare pnt'. non aut' possunt relaxare. quia nesciunt vrx sup'abundent. Et voco hic large p'ratem p' dicit' sufficientie plenitudinē p' que modū est in epi ad hunc actu' non aut' p' dicit' plenitudinē. sic em' est in solo papa plenitudo p'rat'is et au'ct'is. hec boñ. Vrx q' indulgentia recipit indulgentia illa alij dare possit. h^o q' n' licet ei aliq's possit dare alij qd' nondū est datū nec determinatū alicui. sic vnam missam qua' p' amico mortuo dicit'. tamē si eam p' suis peccatis cecinit v' alij dedit auctoritate sua comunicare non potest. hinc est q' q' recepit relaxationem p' se non potest eam alij dare. quia et si ecclesia debitum eius apud deum soluit non p'pter hoc ei p'ratem dedit q' ipse p' alio solueret. et si de' dimisit debituz' isti non p'pter hoc iste potest dimittere alij qd' deo debet'. hec boñ. Vrx aliqui non sacerdotes indulgentias facere possint. h^o potestas faciendi indulgentias co'sequitur iurisdictionez vt dictum est supra. Et quia archidiaconi et alij non p' biteri possunt habere iurisdictionē v' d' missam vt legati. vel ordinariam vt electi confirmati. ideo possunt indulgentias facere licz in foro penitentiali non possunt absolvere. qz hoc est ordinis sacerdotalis. hec tho. ar. ex. e q' aut. et ex de ele. trasm'issa. host. tamen dicit q' electus in ep'm et confirmatus tucius facit si non det indulgentiam maxime si non sit p' biter. Verum epi possint facere indulgentias in aliena dyocesi. h^o q' qz indulgentia siue relaxatio dicit' thesauri communicationem et etiam auctoritates. Epus aut' in aliena dyocesi comunicare potest bona sua subditis alienis. bona in qua' siue dyo. relaxare vero siue indulgentie non potest nisi subditis suis. vnde relaxaciones vere sunt relaxationes facte p'p'is subditis si d'ingat eos p'ficere illud p'pter qd' datur. Alienis vo' subditis sunt potius d'icatos

q̄ relaxationes. per quem etiam modum abba
tes priores et mistri cōmūcant bona sui colle
gij. nisi forte hoc fiat ex cōsensu et voluntate
pprii ep̄i. ex de pe. et re. q̄ aut̄ cōsulisti. Et in
fra. cum a nō suo iudice null⁹ ligari valeat l̄
absoluti. illas tantūmō p̄desse arbitramur qui
bus ut p̄sint pprii iudices indulserūt. h̄ bon̄.
Notat aut̄ innoc. sup. c. q̄ aut̄. q̄ pprios iu
dices intelligūt quidā esse pprios ep̄os. q̄ iſe
riores plati indulgētiās facere non p̄nt ut di
ctum ē. Alij vero dicūt q̄ etiā pprii p̄biteri p
rochiales cedere possint subditis suis q̄ eis
indulgētiā valeant. q̄ p̄ hoc ip̄i indulgēti
am nō dant sed cedere q̄ indulgētiā dare ab
ep̄is extraneis. p̄sint eis ut sic in absolutōe pe
nitētiā p̄uideāt eis diuersos modos liberandi
a p̄ctō et a penis. Et conuenit cū eo host. in sum
ma will. vero i spe. dicit q̄ tuc⁹ ē q̄ cōsensus
pprii ep̄i p̄cedat r̄missionē ep̄i extranei. Et h̄m
eundē ibidē sufficit etiā cōsensus metropolita
ni sui. ut. e. c. n̄o. Notat etiā ibidē will. q̄ li
cet ep̄us ex iusta causa indulgētiā statuens i
dyocesi sua cedere possit q̄ indulgētiā illa
p̄sit etiā uenientib⁹ de dyoc. aliens. Non t̄n
potest cedere q̄ indulgētiā ab alijs ep̄is in
eius dyoc. cedere valeant. primū em̄ pbatur p̄
illud. c. q̄ aut̄ nō aut̄ scdm̄. Et ē rō q̄rē p̄t illd̄
et nō istud. q̄ in prima accedētes illuc q̄dam
mō forū eius forūnt. ar. ex d̄ fo. d̄pe. romana
q̄. c. r̄abentes. et. iij. q. vij. c. j. Nec p̄ hoc sta
tutū indulgētiā numer⁹ excedit. in 2° vō dyo
cesim alienā tanq̄ aduena nō ut indigena igre
dit. iij. q. vij. leges. vnde tales indulgētiā nō
valent. Alias posset ep̄us indirecte centū an
nos sol⁹ et cū plib⁹ simul cedere qd̄ t̄n dire
cte facere phibet. ex. e. cū ex eo. qd̄ esse n̄ de
bet. ar. C. de vsu. eos in fi. et ex de symonia i
tantū. Quid de his q̄ deferūt l̄ras ep̄oz di
uersoz et legūt om̄es in eodem loco asserētes
q̄ talis ep̄us facit talē indulgētiā et talē talē
et sic de alijs. Nūquid dans etiā habebit i
dulgētiā oim̄ ep̄oz. h̄ patet ex p̄dictis q̄
nō habebit nisi indulgētiā sui ep̄i nisi forte
habeat licentiā a suo ep̄o q̄ tales indulgētiā
ei p̄sint. ex de fo. d̄pe. significasti. hec tho.
Vt̄ ex̄ns in peccato mortali possit indulgen
tias facere. h̄ indulgētiās facere p̄tinet ad
iurisdic̄tōz quā hō p̄ peccatū nō p̄dit. Et ideo i
dulgētiā eque valent si fiāt ab eo qui ē i pec
cato mortali sicut si fierēt ab hoīe sanctissimo
cū nō remittant penā ex vi meritoꝝ suoz sed
ex vi meritoꝝ recōditoz in thesauris ecclie.
Sed obicit̄ q̄ mai⁹ est facere indulgētiās
q̄ recipere. sed ex̄ns in p̄ctō mortali nō recipit
eas. ergo nec facit. h̄ manus ē quo ad p̄ctēz
h̄ min⁹ quo ad ppriā vtilitatez. h̄ tho. Quid
de questozib⁹ q̄ discursētes p̄ ecclias cuz l̄ras
remissionis abusiones p̄dicant cōmessatōibus
et ebrietatib⁹ vacant. h̄ sic habet̄ ex de pe.
et re. cū ex eo. tales nō sunt recipiēdi sine l̄ras
pape vel ep̄i dyoc. nec p̄mittendi sunt dicere
p̄lo nisi qd̄ in l̄ras cōtinet. Nō debēt etiā fe
sta et vacatōes p̄ suis q̄stis faciēdis indicere
nec p̄p̄m ad interesse suis q̄stib⁹ aut exhorta

tōnibus p̄ censurā eccliaſticā cogere. ut habe
tur. e. ti. q̄ intellexim⁹ alex. q̄rti. Item licet d̄
tineat̄ in eoz indulgētiās q̄ ip̄i in eccliaſti
cis locis honeste et caritative recipiant. q̄ si
deles ad eoz exhortatōz debeāt duocari. cle
rici t̄n et rectores eccliaz nō tenent̄ illos in
uita in hospicijs suis recipere vel p̄curare vel cō
uocatōes huiōi facere p̄textu ip̄az. indulgēti
az. que p̄tum ad huiōi duocatōes sunt ip̄o iu
re reuocare. ut dicit̄. e. ti. sedis. et ē clemētis
quarti. Eozma vō quā dicit̄ talib⁹ indulget
sedes ap̄lica ibidē habet̄. Et subdit̄ ibi q̄ aut̄
ad q̄rendas elias destinant̄ modestū sint et di
creti. nec i tabernis aut alijs locis incōgruis
hospitent̄. nec inuites faciāt aut p̄sumptuo
sas expēsas. nec false religiois habitū gessēt.
Et dicit̄ ibi in glo. in tabernis q̄ si tales pub
lice delinquāt i tabernis p̄nt a dyocesano pu
niri licet sint exempti. ex de p̄uul. tuaz.
Equi⁹ videre de q̄rto scz p̄ qua cā habeat
fieri relaxatio siue indulgētiā scz vtz p̄
spūali vel corpali auxilio vel subsidio. h̄ sic
in rebus publicis et coitatis hūans thesaur
us reipublice p̄pter duo maxie exterioris
p̄ferri et dūicari scz p̄pter principis gl̄iam et
honore sic faciūt reges curiales et fecit assue
rus. hester. j. Et p̄pter dūitatis vtilitatez ut q̄n
dūitas ledit̄ p̄ferūt stipendia et donatū mili
tibus pugnaturis. Sic etiā thesaur⁹ ecclie ab
his qui h̄nt eum dispēsare debz duplici de cā
solu. p̄ri ad dei gl̄iaz et laudē q̄ p̄cipue fluz
in sanctis eius. sancti vō honorant̄ i d̄structi
one basilicaz. et cōmemoratōe v̄rutū suaz q̄
fit in p̄dicationib⁹ et sermoib⁹. ideo p̄ his oī
bus indulgētiā recte fiūt. Sedo p̄pter dūensem
vtilitatez q̄ scz est defēsiō terre sancte. defensio
fidei et p̄motio studij et filia. Et ideo ec̄ p̄ ta
libus fieri p̄t et debz. Et q̄ hec cōsistunt i acti
bus exteriorib⁹. ideo p̄ actibus exterioribus
maxime fieri debēt indulgētiā. hec bon̄. Sz
obicit̄ q̄ videt̄ ibi esse symonia. cū detur ibi
spūale p̄ tpali. h̄ fl̄m ē. imo mior pena cōmu
tat̄ in miorē et residuū pastor ecclie soluit de
grā. Vt̄ dicendū q̄ nō dat indulgētiā p̄ elia
exteriori cōsiderās datū sed fructū scz q̄ ex ra
dice bone volūtatis p̄cedit. vel non datur ei
spūale p̄ tpali sed p̄ spūali q̄ non potest fieri
indulgētiā p̄ tpalib⁹ simpli⁹ sed p̄ tpalibus
ad spūalia ordinatis. Vt̄ indulgētiā fieri
possit etiā p̄ pure spūalib⁹. h̄ q̄ sic et fit q̄n̄z
sicut quicūqz orat p̄ rege francie dant̄. x. dies
p̄ indulgētiā a papa innoc. iij. Et p̄dicantib⁹
bus crucem datur q̄n̄z eadē indulgētiā que et
accipientib⁹. Vt̄ indulgētiā fieri possit p̄
remissione iniurie. videt̄ q̄ sic. q̄ hec est elia
spūalis que est dignior elia corpali. h̄ q̄ nō
in donatōe em̄ indulgētiā nō cōsiderat̄ nobi
litas opis sed cōsiderat̄ q̄ opus illud sit mere
volūtatis nō necessitatis. sic etiā quid taxabile
sit etiā aliquo mō penale. hec oia cōsiderat qui
indulgētiās p̄stat quoz saltē primū in p̄posi
to deficit. hec bon̄. Vt̄ p̄ ingressu religio
nis indulgētiā dari possit et videt̄ q̄ sic cū b̄
sit p̄fectius et deo grati⁹ q̄ accipe crucez. h̄

sicut indulgentie dari non debent indignis. ita etiam dari non debent nisi indigentibus. viri autem religiosi qui statum aggrediuntur perfectioris potius debent alijs spiritualia bona quam aliunde mendicant. unde hic maxime verum est illud quod dicitur act. xx. beatus est dare quam accipere. in temporalibus autem non est verum nisi quando datus dat de proprio labore. et recipiens recipit ex proprio. hec bonum.

Equitius videre de quibus scilicet quibus indulgentie valent. Et circa hoc querunt plura scilicet verum valeant exnibus in mortali peccato. scilicet quod non quod valent determinate ad remissionem pene que nulli potest dimitti nisi cui iam dimissa est culpa. Et ideo in omnibus indulgentijs dicitur vere dicitur et confessio. si autem fieret condicatio hoc modo. facio te principem meritorum totius ecclesie l. vnius congregatoris vel vnius persone specialis valeat potest ad merendum aliqd ei que in peccato mortali. Si tamen aliquis talis faciat illud quod dicitur in forma indulgentie prudenter facit quia bona facta in mortali peccato peccatorem aliquo modo disponunt ad penitentiam de congruo et mediante illa ad susceptionem remissionis peccatorum per misericordiam dei. h. ibo.

Verum indulgentie valeant religiosi. scilicet quod sic omnibus enim valent dum sunt in caritate et huc ea que per indulgentias indicuntur. non enim religio si sunt minus adiuuabiles meritis aliorum quam seculares. Et licet non habeant proprium nec per voluntate possint exire claustrum ad visitanda loca sancta. superius tamen potest eis dare licentiam dari aliqd et visitandi loca sancta. Nota tamen quod propter indulgentias dissolui non debet obseruancia regularis. quod religiosi magis merentur religione seruando quo ad premium vite eterne quam indulgentias exquirendo licet minus quo ad dimissionem pene quod est minus bonum. Nec iteque per indulgentias dimittuntur pene iniuncte in capitulo. quod ibi agit quasi foris iudiciale magis quam penale. unde non sacerdotes quam capitulum tenent sed absolutum a pena iniuncta vel debita per peccato in foro penali. hec tho. Adhuc et nota quod secundum bonum. ex illo capitulo. ex de pe. et re. quod articulo colligitur quod qui penam iniungit si sibi videtur imponit et dedit ut eam per huiusmodi remissiones in toto redimat vel in parte. quod si fecerit ut dicitur ibi remissiones ille valent ad relaxationem iniuncte penae. si vero hoc non dixerit non valent ad relaxationem penae iniuncte quo ad ecclesiam. valent tamen quo ad deum ad minorem peccati penam sicut alia bona. huiusmodi finis fuit alanus. hec bonum. hoc idem valeat host. et wilhelmus. durandi. e. ti. in re. 2. pot. Vnde quibus possit indulgentia dari ei que non facit illud per quo indulgentia datur. scilicet quod non quod non ex parte conditione non consequitur illud quod sub conditione datur. Nec obstat quod ei qui non potest operari voluntas per facto reputatur quod hoc intelligitur quo ad premium essentiali non quo ad aliquam penam accidentaliam cuiusmodi modi est dimissio pene vel aliqd simile. valet etiam eis tam nobile per positum ad augmentum caritatis et per consequens conditionis et ita ad remissionem pene. hec tho.

Verum vni per alio possit indulgentiam accipere. scilicet opus proprium potest quis applicare per intentionem cuiuslibet voluerit. Et ideo potest per quo

cunq; vult satisficere. sed indulgentia non potest applicari alicui nisi a intentione dantis indulgentiam ideo cum ipse applicet ad faciem vel dantem hoc vel illud ille qui hoc facit non potest ad alium hanc intentionem transferre. Si tamen fieret indulgentia sic ille qui facit vel per quo fiet hoc. totam indulgentiam habeat tunc valeret ei per quo fieret. Nec tamen ille qui faceret hoc opus daret alteri indulgentiam. sed potius daret indulgentiam sub tali forma. hec tho. Vnde indulgentia potest facienti. scilicet vincens dicit cui est consentit wilhelmus. i. spe. quod non quantumcumque faciat illud per quo indulgentia datur. C. ne quis in causa sua. l. j. C. de soluc. inquisitio. Derrus vero in. iij. dicit quod plures non potest principaliter indulgentiam sibi dare. sed indulgentia data alijs ipse etiam sub eadem forma potest dari. et conuenit cum petro tho. Vnde valere possit exnibus in purgatorio. scilicet sic ex predictis habetur relaxatio sine indulgentie collo duo dicit scilicet thesauri ecclesie diuinatione. et cum hoc quando iudiciali absolutorum sic etiam expresse colligitur. ex de pe. et re. quod articulo dicitur. quod igitur thesaurus ecclesie sic est in summi pontificis potestate. et illi qui sunt in purgatorio ratione caritatis sunt idonei recipere beneficia spiritualia. ideo papa potest eis communicare bona ecclesie quantum aut ad autem iudicandi cum ipsi iam extiterint foris ecclesie et iudicium videtur per eis fieri non possit absolutio nisi per modum de peccatis. et ita proprie loquendo non fit eis relaxatio. hec bonum. Nec obstat quod ecclesia soluit et ligat post mortem. ex de sen. ex. a nobis scilicet do. quod ibi fit absolutio ad dissolutionem viuorum. Et absolutio mortuorum. i. antequam moreretur absolutus fuisse per contritionem monstrat. ligatio vero sine condemnatione sit ad dissolutionem viuorum. i. ligatus siue condemnatus dum viueret fuisse monstratur sed in veritate quo ad ipsos nihil operatur. ar. xij. q. ij. in presentia seculo. et. xv. di. qualis. Vnde ibi fit absolutio tamen quo ad vinculum et iudicium ecclesie militantis. i. declaratorum quando antequam declaratorum cum sit mortuus post excommunicationem nisi daret eum fuisse absolutum non est per eo orando nec et diuicandum cum desideres. absolutio ergo ecclesie talem post mortem non quo ad effectum sed declarat quod non obstante vinculo excommunicationis omnes per tali libere orent. vel condemnat mortuum. i. declarat quod per eo non est orandum. quod tamen iudicium non semper est certum. sed sepe fallit et fallit. ut dicitur ex de sen. ex. a nobis. ij. Nec mortuos sed tamen viuos stringit qui subsunt ecclesie militanti. hec host. Si tamen large dicatur relaxatio cuiuslibet auxiliij impensio et bonorum ecclesie communicatio sic potest eis fieri relaxatio. sed hoc non tenet modum iudicij sed potius suffragij. Preterea relaxatio etiam proprie dicta dicit ulterius aliquam commutationem in penam aliquam voluntarie et deuote assumptam. Et hoc patet in omnibus indulgentijs. hoc autem esse non potest quo ad eos qui sunt in purgatorio. quod sunt extra statum illud in quo possit eis persuaderi voluntaria et deuota aliquid cuius pene assumptio. hec bonum. Vnde exnibus in purgatorio non possunt indulgentie directe. tamen possunt eis prodesse in quantum exnibus in hac vita

per eis faciunt quod dicitur in forma. quicumque
fecerit hoc vel illud pro se vel pro aliquo in pur-
gatorio exente datus tot dies indulgentie. Et
sic adhuc non profunt eis nisi pro modo suffragij
non pro modo auctoris quam plenus habeat super eos
Et ad hoc est ut sic valeant eis coopari forma in-
dulgentie predicta quod alias non posset homo fru-
ctum sue indulgentie in alium transferre quia
non est eius applicare ad aliquam intentionem
ecclesie pro qua concitantur merita ecclesie ex quibus
valent indulgentie. hec rich. et concordat cum
eo per. tho. rap. et inno. ex. e. q. aut. Si si pa-
pa potest eos qui sunt in purgatorio absolue-
re saltem pro modo suffragij. quare ergo non absol-
uit eos omnes solo verbo cum talibus sit maxime
operandū. Et si deus pro seipsum sic miseretur ut
semper velit timeri iusticiam multo fortius simi-
liter dei minister facere debet. Unde dispen-
satio honoris ecclesie discretet et cum modera-
mine est facienda Et nisi ita fiat deus non acce-
pat. et bona spiritualia non possunt dissipari
nec contra dei acceptationem distribui. licet bona te-
poralia non tamen possint dispensari sed etiam de
facto dissipari quibus ius diuinum dicitur esse ali-
ter faciendū. hec bon. et dicitur cum eo tho.
Si quis autem contendant papam habere iudiciariam
potestatem super eos qui sunt in purgatorio non
est multum improbe resistendū dum tamen hoc ra-
tio dicitur vel auctas manifesta. quidquid enim
loquantur disputantes vel etiam predicantes hoc
est sana fide tenendū quod dominus contulit vicario suo
plenitudinem potestatis et tantam utique potestatem
quanta dari debebat puro homini. et hoc ad es-
sentialitatem corporis sui scilicet ecclesie. Unde super
hoc non iudicare sed deo gratias plenas de-
bemus agere. hec bon.

De unctione extrema ti. xli.

Consequenter considerandū est de sacro ex-
treme unctionis. Et primo de eius signi-
ficatione et unitate. secundo de eius institutio-
ne. tertio de materia. quarto de forma. quinto de effi-
cacia et necessitate. sexto de ministro. septimo
de eo cui offerri debet et in qua parte. octavo de
iteratione. **Circa primum queruntur plura scilicet vix
extrema unctio sit sacramentum. Et quod sic quia
pertingit ad curationem morbi peccati. ut patet
iac. v. que est effectus principaliter intentus
in administratione sacramentorum. Quid est signum
et quid res. Et signum tamen est unctio exterior.
res tantum est venialis peccati curatio ut post-
ea dicitur. Res vero et signum est deuotio vel
deuotionis in anima excitatio seu spiritualis alacritas
mentis que est quedam spiritualis unctio. **Verum
sit unum sacramentum. Et quod sic a perfectio-
ne unius finis ut habitum est supra ubi agit de
sacramentis in domini. Quid fiet si presbiter in-
ungens deficiat post primam unctionem. Et ali-
us presbiter ei succedat quod unctiones que restant
faciat et non reincipiet. quod unctio in eadem parte
iterata tamen valz ac si bis consecraret eadem hostiam
quod nullo modo est faciendū. et etiam quelibet un-
ctio specialem formam habet sic aspicienti ordina-
rium patet. Conueniunt tamen generaliter in remissio-
ne peccati. Nec tamen ministro plenas tollit unita-****

tem sacramenti huius quia instrumentaliter tantum
operantur sicut nec mutatio malleorum tollit unita-
tatem operationis fabri.

**Equit' videre de secundo scilicet de institutio-
ne huius sacramenti. Circa quod nota illud quod dictum est
supra de institutio-
ne sacrorum in domini. Et secundo operari ibi
secundo positam posset dici quod hoc sacramentum fuit a christo
institutum scilicet quod discipuli eius ab ipso missi ad pre-
dicandum oleo ungebant infirmos et curabant
nec dubium est quin facerent hoc ad mandatum
eius. Enit enim a spiritu sancto inspiratum. a ceteris a
postolorum inuatum et a iacobo promulgatum ja. v.**

**Equit' videre de tercio scilicet de materia huius
sacramenti. Est autem materia huius sacramenti
oleum oliue ab episcopo consecratum ut dicit magister sen-
tentiarum. li. di. xliij. Materia enim sacramenti correspon-
deri debet eius effectui principali. effectus autem
principalis huius sacramenti est peccatorum venialium
curatio immediate introducens nisi sit aliud quod ob-
stat ad supereminente sanitatem vite eterne. Ad
cuius ingressum sufficit conscientia pura. Et quod oleum
multum valet ad curandum plures et maxime ole-
um de oliuis in quo perfectius inueniuntur proprie-
tates olei quam in alio oleo. ideo materia huius sacra-
menti est oleum de oliuis. Secundo quod balsamum
representat bonam famam. ideo oleum est mixtum cum
balsamo ad signandum quod ad ingrediendum vite
eterne sanitatem non sufficeret sine fama spiritualis
conscientie et merito qui pro oleum designat. ex d. sacra-
mentum. c. i. Ad signandum vero illius sanita-
tis supereminente debet esse consecratum pro sacerdotis
et supereminente dignitatis scilicet pro episcopo.**

**Equit' videre de quarto scilicet de forma huius
sacramenti. Circa quod sciendum quod duplex inuenitur
forma huius sacri. una exprimit actum et intentionem
ministri et hec est pro modo indicatum. et habet in
aliquibus ecclesiis non tamen in romana que semper vitat
ea que potest esse occasio deuiandi. est et illa for-
ma talis. ungo hos oculos oleo sanctificato in no-
mie patris. et filii. et spiritus sancti. Sed huiusmodi forma non est de ne-
cessitate sed tamen de congruitate. Nec est proprie for-
ma huius sacri sed est quedam dispositio ad formam
in partem intentionis ministri dirigitur ad actum illum
in verba illa. Est autem alia forma que exprimit ora-
tionem. Et quod oratio est pro modo deprecatiuum. ideo ta-
lis forma est deprecatiua et est ista. pro istam sanctam
unctionem et piissimam suam misericordiam indulget
at tibi dominus quidquid pro visum peccasti etc. Et tan-
quam ibi tria scilicet sacramentum illud. cum dicitur pro
istam sanctam unctionem. et illud quod operari in hoc
sacro scilicet dei misericordia. et effectus principalis scilicet re-
missio peccatorum. Et hec forma habet in omni-
bus ecclesiis et est de necessitate huius sacramenti
quod patet ex romane ecclesie usu que tamen verbis depre-
catis vix in collatione ecclesie huius sacramenti
tamen etiam ex verbis iacobi qui in promulgatione
institucionis huius sacramenti totam eius efficaciam
attribuit orationi. Et quod ibi non exprimitur verbum
determinatum sed tamen oratio fidei. ideo non oportet
quod sit uniformitas in verbo orationis sed tamen in sen-
su. hec bon. Unde predicta forma et si non sit scri-
pta expressis. posuit tamen eam beatus iacobus
implicitate sue et plura alia que non sunt explicita**

An sit sacramentum

De significatione et re

An sit unum sacramentum

scripta in scriptura sacra. Dicunt tñ aliqui qñ
sint aliq̄e ecclesie v̄tētes forma idicativa pie
credēdū est q̄ mod⁹ expr̄imēdi p̄ modū impa
tinū determinate v̄l indicatū nō sit de necessi
tate hui⁹ sacramēti. hec rich. ¶ Bz q̄re forma
hui⁹ sacramēti expr̄imēti p̄ modū orōis
q̄ forme aliorū sacramētorū. ¶ Principalis rō
isti⁹ est institucō. Institucōis vō rō p̄t dici fu
isse agruitas ex p̄te modi curādi qui est p̄ de
uocōnez et eleuacōz aie ad spiritualia ad quā
p̄cipue per oracōnem excitat.

De prima
Equit⁹ videre de q̄nto. s. d. efficacia et ne
cessitate hui⁹ sacri. Et circa h⁹ queruntur
plura scz ad qd̄ ē hoc sacm̄ p̄cipaliter ordia
tur. ¶ Est ordinatū p̄cipaliter cōtra mor
bū p̄cti. et hoc patet ex eo qd̄ dicit⁹ in institu
cōne ei⁹. jac. v. si in peccatis sit dimittētur ei
et hoc etiā t̄git⁹ in glo. Et cū nō sit cōtra ori
ginale nec mortale restat q̄ sit cōtra p̄ctm̄ veni
ale et h⁹ tenet cōis opi. et ē opi. bon. et rich.

¶ Bz nota q̄ de p̄ctō veniali d̄ngit loq̄ dupli
citer. aut p̄t q̄s est in statu vie. aut p̄t est i
egressu. primo mō morb⁹ venialis est quasi in
sepabilis et qd̄ā necessitate iterabil. ac p̄ h⁹
quodāmo incurabilis. Et iō nō debuit contra
ipsum aliq̄ medicina specialiter et p̄cipaliter
ter ordinari. p̄mo quodāmo omnia sacramēta va
lēt ad ei⁹ curacōez s̄m p̄l⁹ et min⁹. Secūdo mō
p̄t curari sine iteracōe. Et sic cū aie possint tra
here secū talia cremabilia q̄ retraherēt a glo
ria. instituit diuina misericordia remediū quo
aia curari possz q̄ntū ad remissioz culpe et eē
paris pene et hoc est sacramētū v̄ctōis extre
me. ¶ Mod⁹ autē curādi veniale p̄ctm̄ in sacra
m̄to corūdet mō infirmitatis. veniale autē pec
catū s̄uat aiam deprimēdo deorsum vt nō ten
dat in deū p̄ deuocōz et amorē p̄ eo q̄ est ibi
cōuersio inordinata ad bonū cōmutabile et p̄
eo q̄ est minor amor dei sicut dicit aug⁹. li. d.
fel. Et ideo cū curacō directe fiat p̄ cōtrariuz
p̄id curat⁹ qd̄ aiam aggrauatā sursuz p̄ deuos
cōnē eleuat. Et qm̄ corp⁹ qd̄ corrupit⁹ aggra
uat aiam cū illud sacramētū sit ad eleuādā aia
mā p̄ deuocōnē in qua recipit vigorē quēdaz
a que s̄ est delectō venialiu si sint in aia et p̄
dequēis rep̄sio molestiaz corpaliū si expēd⁹
ipi aie hic ē q̄ illd̄ sacramētū p̄cipaliter est
ad curacōnē et alleuacōz infirmitatis spūal
s. p̄cti venialis Et p̄ accidēs est ad curacōz et
alleuacōz infirmitatis corpalis qd̄ammō rō
bōādō aiaz que regit corp⁹. hec bon. ¶ Hūc at
effectū secundariū causat semp̄ et respectū eu
iuslibz infirmitatis illd̄ sacramētū si digne sus
cipiat⁹ qñ expēd⁹ effectui p̄cipali s̄m rich.

¶ Sed obicit⁹ qz ad remissioz venialiu sufficiē
sola p̄nia interior quaz habere p̄nt infirmi. s̄
supfluit remediū hui⁹ sacramēti. ¶ H̄c sicut p̄ sac
mentū p̄nie ex vi sacramēti format⁹ attricō p̄i
us informis. sic ex vi hui⁹ sacramēti d̄ozratur
mens ad habēdā p̄niam sufficiēntē delēdi ve
nialia que qñqz an hui⁹ sacramēti suscepōz ē
tā debilis v̄nō sufficiat plene remittere ea.
p̄ hui⁹ etiā sacramēti suscepōz p̄a pene p̄ v̄i
alib⁹ d̄bite remittit⁹ si digne suscipiat⁹. h̄ rich.

¶ Per quā v̄tutem habet hoc sacramētū sanas
re corp̄ orale infirmitatem. ¶ Vbi sciend⁹ q̄ se
cūdan⁹ effect⁹ hui⁹ sacramēti nō est cuiuslibz
infirmitatis corp̄al amocō. etiā si hoc expedi
ret effectui p̄cipali. s̄ alleuacō quā dupli
citer causat. v̄nō mō supnaturaliter. alio mō
mediāte ope nature in q̄ntū. s. alacritas mētis
interior naturaliter p̄ quādā redūdāciā opera
tur ad corp̄is meliorem disposicōnem v̄l ma
le disposicōis ei⁹ mitigacōz. h̄ rich. ¶ Bz cum
ibi fiant plures v̄ctōnes in q̄ v̄ctōne d̄sistit
effect⁹ ei⁹. ¶ H̄c q̄ qñ sunt actōs multe ad v̄nū
effectū ordinate v̄tima est formal⁹ respectū
omniū p̄cedētiū et agit in v̄tute eaz. et ideo
in v̄tima v̄ctōne infūdīt gracia q̄ p̄bet effe
ctū sacramēti. h̄ tho. ¶ **Vtū hoc sacramētū sit**
necessariū ad salutē. ¶ Cum non det⁹ vt dictū
est contra defect⁹ q̄bus spūalis vita tollitur
scz cōtra originale et mortale. sed cōtra dese
ctus quibz homo infirmatur. puta contra ve
niale l̄ cōtra reliquias penitēcie. Sicut tñ di
cit⁹. iij. sen. di. xiiij. si sacm̄ illd̄ ex cōtēptu
vel negligēcia omittat⁹ piculosum est. h⁹ tñ
expone copulatiue n̄ disunctiue. n̄ ei quelibz
negligēcia damnabilis est. sed illa que ex cō
temptu p̄ced⁹ vel cōtemptū inducit. v̄nde id
est de hoc sacra m̄to et eucharistia. h̄ bon.

¶ Equit⁹ videre de sexto. s. d. mistro hui⁹
sacra m̄ti. Circa qd̄ sciend⁹ q̄ d̄ferre h⁹ sac
m̄entū d̄uenit solis p̄sbiteris. v̄n dicit⁹ jac. v.
inducat p̄sbiteros et orent sup eum. et di. xco.
p̄sbiteros illd̄. Ratio hui⁹ est. qz cum hui⁹ sa
cra m̄ti materia sit oleū cōsecratum. non debet
administrari nec contingi nisi ab eo qui manus
habet d̄secratas et talis est p̄sbiter. et ideo nō
extendit se ad om̄s. nec etiā ad solos ep̄os. qz
cum hoc sit sacramētum p̄clitaciū qui nō p̄nt
adire p̄relatos sed magis ecōuerso oporteret
multos decedere sine hoc sacramento si a solis
ep̄iscopis dari deberet. ideo disposuit spūsan
ctus q̄ daret⁹ a p̄sbiteris etiam inferioribus
potest etiam infirmus inungi a p̄sbitero p̄sen
te v̄no clerico vel etiā a p̄sbitero solo. ex d̄ n̄.
sig. quesuit. qd̄ intelligit bern. ibid i nccitate

¶ Equit⁹ videre de. vij. s. cui d̄ferri debz h̄
sacra mentū et in qua parte. ¶ H̄c q̄ effect⁹
p̄cipalis hui⁹ sacramēti est venialiu remis
sio non quecūqz sed plena et p̄fecta de proxi
mo introducens ad incorruptibile sanitatem
vite eterne quo remissio de lege cōi sanis non
potest d̄uenire. Et ideo hoc sacramētum nul
li dari debet sano nec etiā infirmo nisi sic gra
uato q̄ probabile sit sibi mortem imminere de
proximo. quia tamen defect⁹ nature ex senio
quasi quedam infirmitas est. ideo etiam seni
bus ex solo defectu nature cōstitutis in per
iculo mortis hoc sacramētum conferri debet
hec rich. ¶ **Utrum hoc sacramētum d̄ferri de**
beat furiosis et amenabus. ¶ H̄c ad effectū hu
ius sacramēti recipiēduz plurimū valet deu
cio suscipientis et personale meritum cōferē
cium et generale meritū totius ecclesie quod
patet ex hoc q̄ forma hui⁹ sacramēti habet⁹
p̄ modum d̄p̄cacōnis. et ideo dari nō debz

illis q̄ n̄ p̄nt recognoscere et cū deuocōe reci-
pere et p̄cipue furiosis et amētib⁹ q̄ possent a-
liquā iruenerēciā p̄ aliquā imūdiā sacro fa-
cere nisi lucida interualla haberēt i q̄b⁹ illō
recognoscere et tūc eis offerri possz. h̄ tho-
m̄ sco. autē offerri nō debz amētib⁹ nisi p̄su-
mat̄ p̄ uolūtate p̄cedētez exp̄ssaz eos illō vel-
le. **¶** **¶** offerri debeat oib⁹ infirmis. h̄ q̄
nō debz offerri nisi infirmis nō habētib⁹ ob-
staculū impediens sacramti effectū. et habē-
tib⁹ reuerenciā et deuocōne ad sacram entuz
et h̄ntib⁹ v̄l habere potētib⁹ de cōi lege pec-
catū veniale. Et q̄ i nō penitētib⁹ est obstacu-
lū oīra effectū sacri. Et pseueranter furiosis
nō est deuocō nec reuerēciā ad sacramtū. Et in
puulis nō est veniale p̄ctm̄ nec etiā deuocō a-
ctualis. ideo h̄ sacramtū offerri nō debz i-
penitētib⁹. **¶** **¶** di. illud. Nec etiā pseueran-
ter furiosis. Nec puulis. liquet ḡ ex p̄dictis
q̄ hoc sacramtū debz dari solis infirmis rōe
v̄tētib⁹ et i articulo mortis existētib⁹. q̄ tria
tangit iac. statū infirmitatis cū dicit infirma-
piculū cū dicit q̄s discretie. s. icurabiliter ita
q̄ deficit deus nature et auxiliū medicine. di-
screcōz rōis cū dicit inducat p̄. et itez si i pec-
catis sic re. et. h̄ em̄ tria sunt tm̄ adultoz v̄tē-
tium rōn̄ e s̄ e d̄ oīra glo. sup̄ illō iac. v̄lti. in-
firmat̄ q̄s r̄. infirmat̄ inq̄t quis in vobis men-
te et corpe sez v̄l fide h̄m̄ hec em̄ videt̄ q̄ de-
beat dari etiā infirmis sp̄ualiter. h̄ q̄ ibi v̄l
tenet̄ disūctiue. nec corpis infirmitas exclu-
dit̄ h̄ p̄suppoitur. h̄ bon̄. **¶** **¶** Que pres inungū-
tur. h̄ in nobis sunt eadē principia agēdi et
peccandi. q̄ peccatū d̄sistit in actu. principia
autē agēdi in nobis sūt tria. primū est dirigēs
s. vis cognitiua. scdm̄ est impans. s. vis apper-
titiua. terciū est exequēs. s. vis motiua. cis at̄
nostra cognicō catuz h̄z a sensu. Et q̄ vbi est
in nobis prima origo p̄cti ibi d̄z inungi. ideo
inungunt̄ q̄nqz loca sensuū. s. oculi p̄pter visū
aures p̄pter auditū. nares p̄pter odoratū. os
rōe ligue p̄pter gustū. et etiā p̄pter loq̄lā. h̄m̄
sco. i h̄ em̄ duo d̄gruit lingua vt di. scdo d̄ aia
h̄āz p̄pter tactū q̄ maxie vigz i pulpis digito-
rum. p̄pter appetitiuā v̄o inungunt̄ a quibusdā
renes siue libi p̄pter generatiuā. pedes aures
p̄pter motiua q̄ sunt ei⁹ principali⁹ instr̄m̄. Et
q̄z principiū primū est vis cognitiua. ideo illa
v̄ctō ab omib⁹ obseruat̄ q̄i de necessitate q̄
fit ad q̄nqz sensus. Alie v̄o due nō obseruant̄
ab omib⁹ q̄z appetitiua et motiua sunt sicut se-
cūdaria principia. **¶** **¶** V̄tēz mutilati sūt inun-
gēdi. h̄ q̄ sic q̄nto p̄pinq̄ p̄t fieri ad pres
illas in quib⁹ v̄ctō fieri debz q̄z licz n̄ habe-
ant membra. h̄nt tam̄ potēciā aie que mēbris
illis debet̄ saltez in radice et interi⁹ peccare
possūt p̄ ea q̄ p̄tinet ad pres illas licz n̄ exteri-
us. Et licz etiā nūq̄ peccauerint p̄ actum il-
loz mēbrozū. peccare tñ poterunt p̄ concu-
piscēciam operandi per ea.

¶ Equit̄ videre d̄ octauo. s. iteracōne hui⁹
sacmēti. Et circa h̄ sciendū q̄ h̄ sacramē-
tū respicit n̄ tm̄ infirmātem h̄ etiā infirmitatē
statū. quia nō debet dari nisi infirmis qui secū-

dū humanā estimacōz mortū p̄pinq̄are viden-
tur. Sūt at̄ quedā infirmitates q̄ non sunt diu-
turne. v̄n si in eis dat̄ hoc sacmētū tūc cū h̄o
p̄uenit ad illū statū q̄ sit in piculo mortis nō
recedit a statu illo nisi infirmitate curata. et
ita nō debz itez inungi. Sed si reciduet erit
infirmitas alia et tūc poterit itez inungi. q̄z
d̄z v̄o infirmitates sunt diurne vt ethica.
p̄drosos. et h̄m̄oi. et in talib⁹ nō debz fieri
inunecō nisi q̄n vident̄ ad piculū mortis in-
ducere. Et si h̄o illū articulū enadat eadē infir-
mitate durate et itez ad sil em̄ statū p̄ illā in-
firmitatē reducat̄. Itēz p̄t inungi. q̄z quasi ē
alius status infirmitatis. licet nō sit infirmi-
tas alia simpliciter. et i p̄dictis d̄cordat̄ doc.
Et sic est finis huius libri quinti.

¶ Incipiūt tituli libri sexti.

- ¶ De clericatu et censura. i.**
- ¶ De sacramento ordinis. ii.**
- ¶ Quis p̄t ordinare. iii.**
- ¶ De collacōne ordinum. iiii.**
- ¶ De seruicio ordinandi. v.**
- ¶ De innocētia ordinandi. vi.**
- ¶ De monogamia. vii.**
- ¶ De sobrietate. viii.**
- ¶ De prudentiā. ix.**
- ¶ De pudiciā. x.**
- ¶ De ornatu. xi.**
- ¶ De hospitalitate. xii.**
- ¶ De doctrina. xiii.**
- ¶ De modestiā. xiiii.**
- ¶ q̄ ordināndus nō debet esse litigiosus. nō cupi-
dus domui sue bñ p̄positus. xv.**
- ¶ q̄ debet esse nō neophitus. xvi.**
- ¶ q̄ nō debet esse solēn̄ et penitens. xvii.**
- ¶ De curialib⁹. xviii.**
- ¶ De obligatis ad iacōcinia. xix.**
- ¶ De seruis non ordinādis. xx.**
- ¶ De corpe viciatis. xxi.**
- ¶ De filiis p̄biterozū. xxii.**
- ¶ De adulto differente baptisari vsqz ad egricu-
dinem. xxiii.**
- ¶ De pegrinis et ignotis. xxiiii.**
- ¶ De etate ordinandi. xxv.**
- ¶ De impedimento sexus. xxvi.**
- ¶ De impedimento infamie. xxvii.**
- ¶ De ecclesijs edificandis et vniendia. xxviii.**
- ¶ De d̄secōne eccie et altariū et cimiterij. xxix.**
- ¶ De emūitate et alioz paneciū ad eccias. xxx.**
- ¶ De sepelcūis. xxxi.**